

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Βρυξέλλες, 29 Ιανουαρίου 2007 (02.02)
(OR. en)

5779/07

COHOM 9

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Γενικής Γραμματείας

Θέμα : Ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα - 2006

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το ενοποιημένο κείμενο της Ετήσιας Έκθεσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα 2006, το οποίο εγκρίθηκε από την ΕΜΑ στις 12 Οκτωβρίου 2006 και από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων στις 16-17 Οκτωβρίου 2006¹.

Το ενοποιημένο κείμενο διορθώνει ορισμένα ελάσσονα σφάλματα τα οποία επισημάνθηκαν στο έγγρ. 13522/1/06 COR 1· επίσης, η τρίτη παράγραφος της σελίδας 17 που αφορά «τη δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα» και περιείχε ένα πραγματικό σφάλμα, αντικαταστάθηκε με το σωστό κείμενο.

¹ Σχετ. έγγρ. : 13522/1/06 REV 1 + COR 1 + COR 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	5
1. Εισαγωγή	7
2. Εξελίξεις στο εσωτερικό της ΕΕ	11
2.1. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	11
2.2. Ρόλος του Προσωπικού Εντεταλμένου του Γενικού Γραμματέα / Ύπατου Εκπροσώπου (ΓΓ/ΥΕ) για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	12
2.3. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανθρώπινα δικαιώματα	14
3. Μέσα και πρωτοβουλίες της ΕΕ σε τρίτες χώρες.....	21
3.1. Κοινές στρατηγικές, κοινές δράσεις και κοινές θέσεις.....	21
3.2. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα: θανατική ποινή βασανιστήρια και σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις, υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων.....	33
3.3. Διαβήματα και δηλώσεις.....	34
3.4. Διάλογοι στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων (συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντηρίων γραμμών για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα) και ad hoc διαβουλεύσεις.....	36
3.4.1. Διάλογος με την Κίνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα	36
3.4.2. Διάλογος με το Ιράν για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	40
3.4.3. Διαβουλεύσεις με τη Ρωσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	41
3.4.4. Άλλοι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα (Άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού)	42
3.5. Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία, τη Νέα Ζηλανδία και τις υποψήφιες χώρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.....	43
3.6. Ρήτρες ανθρώπινων δικαιωμάτων σε συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες.....	46
3.7. Δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα).....	47
3.8. Ανάλυση της αποτελεσματικότητας των ενωσιακών μέσων και πρωτοβουλιών	52

4.	Θεματικά ζητήματα	54
4.1.	Θανατική ποινή	54
4.2.	Βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία	59
4.3.	Δικαιώματα του παιδιού (συμπεριλαμβανομένου του CAAC - παιδιά και ένοπλες συγκρούσεις)	64
4.4.	Υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων	76
4.5.	Ανθρώπινα δικαιώματα της γυναίκας	83
4.6.	Εμπορία ανθρώπων	91
4.7.	ΔΠΔ και καταπολέμηση της ατιμωρησίας	95
4.8.	Ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία	100
4.9.	Ανθρώπινα δικαιώματα και επιχειρήσεις	102
4.10	Δημοκρατία και εκλογές	104
4.11.	Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα	123
4.12.	Δικαίωμα στην ανάπτυξη	126
4.13	Διαπολιτισμικός διάλογος	128
4.14.	Άσυλο, μετανάστευση, πρόσφυγες και εκτοπισμένα πρόσωπα	134
4.15.	Ρατσισμός, ξενοφοβία, απαγόρευση διακρίσεων και σεβασμός της πολυμορφίας .	139
4.16.	Άτομα με αναπηρίες	146
4.17.	Άτομα που ανήκουν σε μειονότητες	152
4.18.	Θέματα αυτοχθόνων πληθυσμών	159
4.19.	Ανάλυση της αποτελεσματικότητας της ενωσιακής δράσης σε θεματικά ζητήματα	163

5.	Δραστηριότητες της ΕΕ σε διεθνή φόρουμ	164
5.1.	60η σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών: Τρίτη Επιτροπή.....	164
5.2.	Σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών	169
5.3.	Συμβούλιο της Ευρώπης	175
5.4.	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).....	176
5.5.	Ανάλυση της αποτελεσματικότητας της δράσης της ΕΕ σε διεθνή φόρουμ	178
6.	Ζητήματα που αφορούν συγκεκριμένες χώρες.....	179
6.1.	Ευρώπη και γειτονικές χώρες	179
6.1.1.	Υποψήφιος προς ένταξη στην ΕΕ και δυνάμει υποψήφιος χώρες	184
6.1.2.	Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ)	191
6.1.3.	Ρωσία και Κεντρική Ασία.....	202
6.2.	Αφρική	208
6.3.	Βόρεια και Νότια Αμερική	216
6.4.	Ασία.....	221
6.5.	Μέση Ανατολή.....	230
6.6.	Ανάλυση των δράσεων για κάθε συγκεκριμένη χώρα.....	233
7.	Συμπέρασμα.....	234

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έχω την ευχαρίστηση να παρουσιάσω την ανά χείρας όγδοη ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η πρώτη έκθεση δημοσιεύθηκε το 1999, κατά την προηγούμενη φινλανδική Προεδρία. Ο βασικός στόχος των εκθέσεων δεν έχει μεταβληθεί με το πέρασ των χρόνων: οι εκθέσεις αποτελούν μοναδική πηγή πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σχετικά με τη δράση που έχει αναληφθεί για την υλοποίησή τους. Οι εκθέσεις αυτές αποσκοπούν επίσης να αντικατοπτρίσουν όσα έχουμε επιτύχει στην ΕΕ, κατά πόσον υπήρξαμε αρκετά συνεπείς και συνεκτικοί, και ποιοι τομείς επιδέχονται βελτίωση.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο Ιουλίου 2005 - Ιουνίου 2006. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα, η διεθνής δομή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σημείωσε μείζονα αλλαγή. Το Σεπτέμβριο του 2005, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συνελθόντες στη διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, αποφάσισαν να ενισχύσουν το μηχανισμό των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι όλοι απολάβουν όντως όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Την ανάληψη της δέσμευσης αυτής ακολούθησε απόφαση το Μάρτιο του 2006 για τη σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με εντολή να προστατεύσει και να προαγάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο πλαίσιο της επιδίωξης της συμμετοχής στο Συμβούλιο, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ ανέλαβαν σημαντικές δεσμεύσεις. Στην εναρκτήρια σύνοδο του Συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας, κ. Kofi Annan, δήλωσε ότι «το γεγονός ότι η ειρήνη είναι σήμερα τόσο επισφαλής παγκοσμίως και ότι η ευημερία είναι τόσο άνισα κατανεμημένη οφείλεται στην έλλειψη σεβασμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια». Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κλήθηκε να εγκαινιάσει μια νέα εποχή στις εργασίες των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Επομένως, φέτος αναλήφθηκε μείζων παγκόσμια δέσμευση για την προάσπιση και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ποιο θα είναι το συγκεκριμένο αποτέλεσμα της διαδηλωμένης αυτής δέσμευσης; Οι άνδρες, οι γυναίκες και τα παιδιά που εξακολουθούν συχνότατα να είναι θύματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά την υφήλιο, θα διαπιστώσουν άραγε ότι επήλθε κάποια αλλαγή;

Η ΕΕ τόνισε ότι οι αναληφθείσες δεσμεύσεις πρέπει να συνεπάγονται ένα νέο ξεκίνημα, καθώς και μια γνήσια προσπάθεια για την προώθηση της εφαρμογής των ανθρώπινων δικαιωμάτων επί τόπου. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οικουμενικά, δεν αποτελούν εσωτερική υπόθεση των κρατών. Αφετέρου, καμία χώρα δεν είναι τέλεια όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, και η ΕΕ, πρέπει και εκείνη να είναι διατεθειμένη να κοιτάζει με κριτικό βλέμμα τη συμβολή της στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και να είναι ανοικτή στον έξωθεν έλεγχο.

Επομένως διαπιστώνω με ευχαρίστηση ότι η παρούσα έκθεση αποσκοπεί να είναι περιεκτική. Καλύπτει τις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ, αλλά και εσωτερικές πτυχές. Καλύπτει διμερείς πολιτικές της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και δράση σε πολυμερή φόρουμ. Καλύπτει θεματικά ζητήματα, και προσπάθειες με στόχο το διαπολιτισμικό διάλογο.

Δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική πολιτική στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων χωρίς την κατάλληλη διαφάνεια. Η πολιτική στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων παραγόντων, των δημόσιων θεσμών και της κοινωνίας των πολιτών. Οι υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων έχουν συγκεκριμένο ρόλο τον οποίο πρέπει να διαδραματίσουν σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ευελπιστώ ότι η παρούσα έκθεση θα μπορέσει να συμβάλει στη διεξαγωγή ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ όλων όσοι ενδιαφέρονται για την προαγωγή μιας πολιτικής της ΕΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων με γνώμονα την επίτευξη αποτελεσμάτων.

κ. Erkki Tuomioja,
Υπουργός Εξωτερικών της Φινλανδίας
Πρόεδρος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και το κράτος δικαίου αποτελούν τα θεμέλια της ΕΕ. Κατά συνέπεια, η ΕΕ σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλες της τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών σχέσεων. Η ΕΕ θεωρεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία ως θεμελιώδεις πυλώνες της ενίσχυσης της ειρήνης και της ασφάλειας καθώς και της προώθησης των αναπτυξιακών στόχων.

Η παρούσα όγδοη ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα καλύπτει την περίοδο 1ης Ιουλίου 2005 - 30ης Ιουνίου 2006. Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να παράσχει επισκόπηση των εργασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω των θεσμικών της οργάνων, στον τομέα της προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Επιδιώκεται να καλυφθούν, στο μέτρο του δυνατού, οι δραστηριότητες της ΕΕ όσον αφορά τις τρίτες χώρες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι δράσεις σε πολυμερές επίπεδο καθώς και σημαντικά θεματικά ζητήματα προκειμένου να παρασχεθεί μια ισόρροπη εικόνα των μέσων που διαθέτει η ΕΕ για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Ωστόσο, για να διατηρηθεί το κείμενο σχετικά συνοπτικό και ευανάγνωστο, η εικόνα δεν μπορεί να είναι πλήρης σε όλους τους τομείς. Ειδικότερες πληροφορίες παρέχονται σε χωριστούς πίνακες και στις σχετικές ιστοσελίδες που αναφέρονται στο Παράρτημα.

Η δομή της παρούσας έκθεσης ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό τη δομή της περσινής έκθεσης. Η έκθεση περιλαμβάνει και φέτος ένα κεφάλαιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Το ΕΚ θίγει συστηματικά ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, και, επομένως, εξασφαλίζει την απόδοση της δέουσας προσοχής στα ζητήματα αυτά, μεταξύ άλλων από τα άλλα όργανα της ΕΕ.

Επίσης, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η έκθεση επικεντρώνεται στις εξωτερικές σχέσεις, αλλά επισημαίνονται και διάφορα ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων που σχετίζονται με εξελίξεις εντός της ΕΕ. Είναι προφανώς σημαντικό για λόγους αξιοπιστίας, ενώ προάγει ενεργά τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά τις τρίτες χώρες, η ΕΕ να εφαρμόζει και στις δικές της πολιτικές τα πρότυπα στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων κατά συνεκτικό και συνεπή τρόπο. Τέλος, επιδιώκεται να αποτελέσει η έκθεση χρήσιμο μέσο για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της ουσιαστικότητας των πολιτικών της ΕΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, και επίσης να χρησιμεύσει ως μέσο προαγωγής διαφάνειας και αλληλεπίδρασης με την κοινωνία των πολιτών.

Στα πλαίσια της απόδοσης ιδιαίτερης έμφασης στην πολιτική της ΕΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων κατά την υπό εξέταση περίοδο, δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση της λογικής συνοχής. Η ΕΕ είναι ένας σημαντικός παγκόσμιος παράγοντας από πολλές απόψεις - από οικονομική άποψη, από άποψη συνεργασίας για την ανάπτυξη κλπ. Διαθέτει εργαλεία και μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Η πρόκληση, η οποία λαμβάνεται επίσης υπόψη στις θεσμικές δομές της Ένωσης, συνίσταται στην καλύτερη δυνατή χρήση από μέρους της ΕΕ όλων αυτών των σχετικών μέσων κατά συνεκτικό και συνεπή τρόπο, πράγμα που θα συμβάλει ώστε να δοθεί ένα ενοποιημένο και αξιόπιστο μήνυμα προς τις τρίτες χώρες.

Προς τούτο, κατά την υπό εξέταση περίοδο δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Στην πράξη αυτό σήμανε μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπειρογνομόνων στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των ανά χώρα ομάδων, καθώς και την προβολή πτυχών σημαντικών θεματικών ζητημάτων όπως οι ενωσιακές δραστηριότητες διαχείρισης κρίσεων, οι οποίες άπτονται των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η ΕΕ ανέπτυξε τρόπους αντιμετώπισης ζητημάτων όπως οι γυναίκες και η ασφάλεια ή τα παιδιά που πλήττονται από τις ένοπλες συγκρούσεις.

Η προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων διατηρεί εξέχουσα θέση στα πλαίσια της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του εξτρεμισμού. Οι πρωτοβουλίες για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, βάσει οικουμενικών προτύπων και με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, υπήρξαν επίσης πολύ επίκαιρες κατά τη διάρκεια του έτους.

Ο πολιτικός διάλογος αποτελεί σαφώς ένα κεντρικό μέσο για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και στα πλαίσια της προσπάθειας ενσωμάτωσης η ΕΕ επεδίωξε τη λογικά συνεπή παρουσίαση στοιχείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις διαφόρων επιπέδων επαφές της με τρίτες χώρες, καθώς και με χώρες με τις οποίες η ΕΕ διεξάγει ειδικό διάλογο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Με τη θέσπιση ειδικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά ορισμένα ζητήματα, η ΕΕ προσδιόρισε τομείς προτεραιότητας για την πολιτική της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όσον αφορά τη θανατική ποινή, κατά της οποίας τάσσεται η ΕΕ σε όλες τις περιπτώσεις, η ΕΕ εξακολούθησε να επισημαίνει επί μέρους περιπτώσεις στις οποίες δεν πληρούνται τα στοιχειώδη πρότυπα του διεθνούς δικαίου, και κατά τη διάρκεια του έτους εξέτασε ειδικότερα, επίσης, τις «αμφιταλαντευόμενες χώρες», δηλαδή τις χώρες που πρόκειται να μεταβάλουν την πολιτική τους όσον αφορά τη θανατική ποινή. Όσον αφορά τα βασανιστήρια, η ΕΕ κατά τη διάρκεια του έτους προσέγγισε χώρες ενθαρρύνοντάς τις να προσχωρήσουν στη σχετική διεθνή πράξη, και να συνεργασθούν με τους σχετικούς μηχανισμούς, προκειμένου να ενισχυθούν οι διεθνείς μηχανισμοί για την εξάλειψη των βασανιστηρίων.

Όσον αφορά τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις, η ΕΕ προσδιόρισε ορισμένες χώρες προτεραιότητας, όπου σκοπεύει να προβεί επί τόπου σε ενέργειες που θα ανακουφίσουν την οδύνη των παιδιών, αγοριών και κοριτσιών που πλήττονται από τις ένοπλες συγκρούσεις κατά διαφορετικούς τρόπους. Υπήρξε σκόπιμο επίσης να θιγεί το ζήτημα σε πολυμερή φόρουμ, και να ενισχυθεί η ενωσιακή ικανότητα αντιμετώπισης του ζητήματος αυτού στο πλαίσιο των επιχειρήσεων ΕΠΑΑ (Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας). Όσον αφορά τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στα πλαίσια των πέμπτων κατευθυντήριων γραμμών που θεσπίστηκαν από την ΕΕ, κατά την υπό εξέταση περίοδο, η ΕΕ δρομολόγησε παγκόσμιες εκστρατείες υπέρ της ελευθερίας έκφρασης και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της γυναίκας. Δεδομένου ότι τα άτομα που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα γίνονται και τα ίδια υπερβολικά συχνά στόχος, τα δικαιώματα των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν σαφής προτεραιότητα για την ΕΕ.

Στο πλαίσιο του ΟΗΕ, οι διαπραγματεύσεις για τη σύσταση ενός νέου Συμβουλίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, και εν συνεχεία η πρώτη σύνοδος του νέου Συμβουλίου προσέφεραν σημαντικό πλαίσιο για τις πολυμερείς προσπάθειες της ΕΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Μόνιμη επιδίωξη της ΕΕ υπήρξε ένα Συμβούλιο που να αποδίδει στα ανθρώπινα δικαιώματα τον κεντρικό ρόλο που προβλέπεται από το Χάρτη του ΟΗΕ. Μολονότι δεν περιελήφθησαν όλα τα στοιχεία για τα οποία είχε αγωνισθεί η ΕΕ στο τελικό κείμενο που εγκρίθηκε το Μάρτιο του 2006, η σύσταση του Συμβουλίου του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι για την ΕΕ ένα ουσιαστικό στοιχείο για την περαιτέρω ενίσχυση του μηχανισμού του ΟΗΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία μεταρρύθμισης του ΟΗΕ. Θέτοντας τα θεμέλια για τις μελλοντικές εργασίες, η πρώτη σύνοδος του Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2006 πέτυχε θετικά αλλά και ορισμένα λιγότερο ευπρόσδεκτα αποτελέσματα. Το νέο Συμβούλιο αναμένεται να εστιασθεί στην υλοποίηση, απευθύνοντας και στην ΕΕ την πρόκληση να αναπτύξει καινοτόμες μεθόδους εργασίας και να προωθήσει τη συνοχή μεταξύ των διμερών της δραστηριοτήτων και της δράσης της στα πολυμερή φόρουμ.

Οι υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων και τα θύματα παραβιάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε διάφορα μέρη της γης έχουν μεγάλες προσδοκίες από την ΕΕ, και δικαίως γιατί από μια κοινότητα που βασίζεται σε αξίες μπορεί να αναμένει κανείς ότι θα προαγάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία με μεγαλύτερη φιλοδοξία. Η παρούσα έκθεση παρέχει στοιχεία προκειμένου να αντιληφθεί κανείς πώς αντιμετώπισε η ΕΕ την πρόκληση αυτή.

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΕ

2.1. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Η πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ η οποία υπεβλήθη από την Επιτροπή στο Συμβούλιο στις 5 Ιουλίου 2005, συζητήθηκε διεξοδικά από τις ομάδες και τις επιτροπές του Συμβουλίου. Πραγματοποιήθηκαν επίσης διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπό μορφή τριμερούς διαλόγου. Έχουν επιλυθεί τα πλέον εξέχοντα ζητήματα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15ης-16ης Ιουνίου 2006, σημείωσε την πρόοδο των συζητήσεων όσον αφορά το φάκελο αυτό και ζήτησε να ληφθούν τα απαιτούμενα μέτρα το συντομότερο δυνατόν ώστε να αρχίσει να λειτουργεί ο Οργανισμός από 1ης Ιανουαρίου 2007.

Ο Οργανισμός θα συμπληρώνει τους υφιστάμενους μηχανισμούς παρακολούθησης της εφαρμογής των κανόνων στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Θα συνεργάζεται στενά με τις αρμόδιες οργανώσεις και φορείς, συμπεριλαμβανομένου του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΟΑΣΕ και των σχετικών υπηρεσιών της Κοινότητας και των φορέων της Ένωσης, ιδίως δε με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Εάν εκδοθεί ο προτεινόμενος κανονισμός, ο Οργανισμός θα αρχίσει να λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2007.

2.2. Ρόλος του Προσωπικού Εντεταλμένου του Γενικού Γραμματέα / Ύπατου Εκπροσώπου (ΓΓ/ΥΕ) για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2005 επικρότησε τη σημαντική συμβολή του Προσωπικού Εντεταλμένου του Γενικού Γραμματέα/ Ύπατου Εκπροσώπου (ΓΓ/ΥΕ) για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΠΕΑΔ) στη συνοχή και τη συνέχεια της πολιτικής της ΕΕ κατά το πρώτο έτος του διορισμού του. Το Συμβούλιο σημείωσε ειδικότερα τις δραστηριότητες του ΠΕΑΔ για την προώθηση της περαιτέρω ενσωμάτωσης της παραμέτρου των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην ΚΕΠΠΑ (Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας), και για την προβολή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όσον αφορά πρόσθετες προτεραιότητες για το 2006, το Συμβούλιο κάλεσε τον ΓΓ/ΥΕ να μελετήσει το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο Προσωπικός του Εντεταλμένος για τη στήριξη της δράσης της ΕΕ στους κόλπους του ΟΗΕ μεριμνώντας ώστε να ασκηθεί πίεση υψηλού επιπέδου, και συμβάλλοντας στην ουσιαστική παρακολούθηση της δράσης αυτής.

Στο Παράρτημα των συμπερασμάτων του Συμβουλίου επιβεβαιώθηκε ότι ο διορισμός του ΠΕΑΔ συνέβαλε στην αύξηση της προβολής και στην ενίσχυση του ρόλου της Γραμματείας του Συμβουλίου για τη συνέχιση της δράσης στους τομείς ενσωμάτωσης των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και για τη συμμετοχή σε διαλόγους και διαβουλεύσεις με τρίτα κράτη, την προώθηση της ενωσιακής πολιτικής ανθρώπινων δικαιωμάτων στον ΟΗΕ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, το διάλογο με το ΕΚ, σε τομείς συνεργασίας και δημόσιας διπλωματίας και ειδικών αποστολών. Ο ΓΓ/ΥΕ επικρότησε τη σημαντική συμβολή του ΠΕΑΔ και

όρισε τέσσερις τομείς δράσης προς μελέτη για το 2006 μεταξύ των οποίων η συνέχιση των εργασιών για την ενσωμάτωση, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών και θεματικών ομάδων και επιτροπών του Συμβουλίου, των πτυχών ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ενωσιακής διαχείρισης κρίσεων, της εξασφάλισης της άσκησης πίεσης υψηλού επιπέδου προς στήριξη της δράσης της ΕΕ στους κόλπους του ΟΗΕ και της εξασφάλισης της παρακολούθησης της εφαρμογής των ψηφισμάτων/ της δράσης της ΕΕ στον ΟΗΕ.

Εξάλλου, το Συμβούλιο δήλωσε στα συμπεράσματά του σχετικά με την εξαμηνιαία ανασκόπηση των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις (CAAC) ότι ο διορισμός του ΠΕΑΔ έχει αρχίσει να αυξάνει την προβολή των ζητημάτων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο το σύστημα.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, ο ΠΕΑΔ συνέβαλε στην ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τομέα της ΚΕΠΠΑ/ΕΠΑΑ εκθέτοντας το ζήτημα σε δεκαεπτά συνεδριάσεις σε γεωγραφικές και θεματικές ομάδες/ επιτροπές του Συμβουλίου. Προώθησε επίσης τις θέσεις της ΕΕ σχετικά με ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρωπιστικού δικαίου κατά την 60η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών το φθινόπωρο του 2005 και κατά την 1η σύνοδο του νέου Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ τον Ιούνιο του 2006. Έλαβε επίσης μέρος σε δύο διαβουλεύσεις με τη Ρωσική Ομοσπονδία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και σε δύο γύρους διαλόγου με την Κίνα. Μέσω διεξαγομένων τακτικών επαφών με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας καθώς και με τις σχετικές επιτροπές και ομάδες, προέβαλε ιδιαίτερα τα ζητήματα φύλου και το θέμα των παιδιών και των ένοπλων συγκρούσεων (CAAC). Στον τομέα της μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων, ο ΠΕΑΔ υπέβαλε γραπτές συμβουλές στην Αποστολή Παρακολούθησης της Άτσε. Συναντήθηκε με όλους τους Ειδικούς Εντεταλμένους της ΕΕ για την προώθηση της ενσωμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει και των CAAC ειδικότερα και προέβη ανάλογα με την περίπτωση στην ενημέρωσή τους. Συνηγόρησε υπέρ της συμπερίληψης συμβούλων επί θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή τουλάχιστον υπέρ εστιακών σημείων στις ομάδες ΕΕΕΕ καθώς και στις επιχειρήσεις ΕΠΑΑ.

Ο ΠΕΑΔ εξακολούθησε να συναντά ορισμένους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ΜΚΟ της Βορείου και Νοτίου Αμερικής, της Αφρικής, της Ρωσίας και της Ασίας. Στα πλαίσια των στενών του επαφών με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προέβη σε ενημερώσεις και εκθέσεις στην υποεπιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε ακροάσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προβαίνει σε τακτικές ανταλλαγές και συναντήσεις με όλους τους αρμοδίους παράγοντες των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ. Ο ΠΕΑΔ υπέβαλε μια πρώτη θετική συμβολή στον τομέα της άσκησης πιέσεων υψηλού επιπέδου, πραγματοποιώντας συναντήσεις με πρεσβευτές διαφόρων τρίτων χωρών με σκοπό να προωθήσει τη θέση της ΕΕ όσον αφορά τη σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Ορισμένα κράτη μέλη διόρισαν πρεσβευτές ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά το 2006 πραγματοποιήθηκαν κοινές αποστολές πρεσβευτών διαφόρων κρατών μελών στην Καμπότζη και τις Φιλιππίνες.

2.3. Δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντιπροσωπεύει μια σθεναρή φωνή για ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Συμβάλλει στην εκπόνηση και εφαρμογή πολιτικών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω ψηφισμάτων, εκθέσεων, αποστολών σε τρίτες χώρες, εκδηλώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, διακοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών και κοινών κοινοβουλευτικών επιτροπών με τρίτες χώρες, προφορικών και γραπτών ερωτήσεων, ειδικών ακροάσεων για συγκεκριμένα ζητήματα και του ετήσιου Βραβείου Ζαχάρωφ. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θίγει επίσης, σε τακτική βάση, ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα με τους αντιπροσώπους τρίτων χωρών.

Η Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων, που ανασυγκροτήθηκε στην αρχή της 6ης κοινοβουλευτικής περιόδου υπό την προεδρία της κας Héléne Flautre (Πράσινοι/ALE), έχει καθιερωθεί ως κεντρικό σημείο για τα ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Κοινοβούλιο. Αναλαμβάνει κοινοβουλευτικές πρωτοβουλίες σε αυτόν τον τομέα και αποτελεί μόνιμο βήμα συζητήσεων με άλλα όργανα της ΕΕ, τον ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, κυβερνητικούς εκπροσώπους και ακτιβιστές στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ανάπτυξη της δημοκρατίας σε κράτη μη μέλη της ΕΕ.

Κύριος στόχος της είναι η ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε όλες τις πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Το έπραξε μεταξύ άλλων με τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για όλες τις διακοινοβουλευτικές αντιπροσωπείες του ΕΚ σε τρίτες χώρες. Καταβάλλει προσπάθειες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των ενεργειών των μέσων της ΕΕ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Στη συνάρτηση αυτή, η Υποεπιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ σχετικά με τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων καθώς και των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα βασανιστήρια. Εν προκειμένω η Υποεπιτροπή έδωσε εντολή για τη διεξαγωγή μελέτης όσον αφορά την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της ΕΕ στον τομέα αυτό και όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Προέβη επίσης σε ανταλλαγές απόψεων με τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Thomas Hammarberg καθώς και με τον Ειδικό Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια, κ. Manfred Nowak.

Τον Ιούνιο του 2006, μια αντιπροσωπεία μελών της Υποεπιτροπής παρέστη στην εναρκτήρια σύνοδο του Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και συναντήθηκε με την Προεδρία της ΕΕ καθώς και με πρέσβεις των κρατών μελών, ειδικούς εισηγητές και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Όσον αφορά το Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο απευθύνει συστάσεις στην Επιτροπή και το Συμβούλιο σχετικά με τη θέση που πρέπει να λάβει η ΕΕ στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων όσον αφορά το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με το ψήφισμά του το Κοινοβούλιο επικρότησε τη διατήρηση του συστήματος ανεξάρτητων «ειδικών διαδικασιών» της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (UNCHR). Επικρότησε επίσης την εγκαθίδρυση οικουμενικού μηχανισμού περιοδικής ανασκόπησης και τη διατήρηση της πρακτικής συμμετοχής στις συζητήσεις, των ΜΚΟ στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το ΕΚ μελετά με ποιο τρόπο να συνεργάζεται με το νέο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε συνάρτηση με την ανάπτυξη του Συμβουλίου αυτού.

Η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής σχετικά με την Κοινωνία της Πληροφορίας, που πραγματοποιήθηκε στην Τύνιδα στις 16 έως 18 Νοεμβρίου 2005, υπήρξε μια ακόμη σημαντική εκδήλωση των Ηνωμένων Εθνών στην οποία απέστειλε αντιπροσωπεία το ΕΚ. Οι σοβαροί περιορισμοί τους οποίους υπέστη η αντιπροσωπεία καθώς και άλλοι συμμετέχοντες, κυρίως όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης, οδήγησε στην έκδοση ψηφίσματος και στη διεξαγωγή συζήτησης της ολομέλειας στις 15 Δεκεμβρίου 2005.

Γενικότερα, κατά την υπό εξέταση περίοδο, η Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οργάνωσε ορισμένες ακροάσεις για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα θέματα που καλύφθηκαν ήταν τα εξής: ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας με ιδιαίτερη εστίαση στο Ισραήλ και την Αίγυπτο, τα ανθρώπινα δικαιώματα στον τομέα της Euromed μετά από τη Διακήρυξη της Βαρκελώνης, η Νοτιανατολική Ασία, το Νεπάλ, οι γυναικοκτονίες στο Μεξικό και τη Γουατεμάλα, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, η Αιθιοπία - ένα έτος μετά τις εκλογές και διάφοροι διάλογοι της ΕΕ με τρίτες χώρες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε έκθεση την οποία εκπόνησε ο ευρωβουλευτής, κ. Vittorio Agnoletto (GUE/NGL)², το ΕΚ αναλύει τη λειτουργία των ρητρών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας σε συμφωνίες με τρίτες χώρες, αναλύει τις ελλείψεις τους και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. (βλέπε κεφάλαιο 3.6 σχετικά με τις ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

Εκτός από την Υποεπιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μια ομάδα εργασίας στο πλαίσιο της Επιτροπής Ανάπτυξης συνεδριάζει τακτικά για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε αναπτυσσόμενες χώρες ή για συγκεκριμένα θέματα, όπως τα παιδιά στρατιώτες ή τα παιδιά σκλάβους, τόσο με ΜΚΟ που ασχολούνται με ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και με αντιπροσώπους των ενδιαφερόμενων κυβερνήσεων. Το Κοινοβούλιο διεξάγει επίσης τακτικό διάλογο με την κοινοβουλευτική συνέλευση του ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Στη συνάρτηση αυτή, διεξάγεται συνεχής διάλογος με το γραφείο του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Περαιτέρω, οι διακοινοβουλευτικές αντιπροσωπίες του Κοινοβουλίου συζητούν τακτικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με διάφορες χώρες.

² PE 362.667/v05-00.

Το κύριο βήμα πολιτικού διαλόγου μεταξύ του ΕΚ και βουλευτών από χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού είναι η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης ΕΕ-ΑΚΕ. Η Ευρωμεσογειακή Κοινοβουλευτική Συνέλευση προσφέρει δυνατότητες κοινοβουλευτικού διαλόγου με τις χώρες της Μεσογείου για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του σε αποστολές παρακολούθησης εκλογών, συμβάλλει περαιτέρω στην ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας σε τρίτες χώρες. (βλέπε κεφάλαιο 4.10 «Δημοκρατία και εκλογές»).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκρότησε, στις 18 Ιανουαρίου 2006³ Προσωρινή Επιτροπή για την εικαζόμενη χρήση ευρωπαϊκών κρατών από την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ (CIA) για τη μεταφορά και την παράνομη κράτηση ατόμων. Η επιτροπή αυτή υπέβαλε, τον Ιούνιο του 2006, ενδιάμεση έκθεση στο Κοινοβούλιο, το οποίο εξέδωσε, στις 6 Ιουλίου⁴ ψήφισμα ενόσω συνεχίζονταν οι εργασίες της Προσωρινής Επιτροπής. Η τελική έκθεση της εν λόγω επιτροπής αναμένεται στον Ιανουάριο του 2007 και το Κοινοβούλιο αναμένεται να εκδώσει ψήφισμα τον Φεβρουάριο του 2007.

Ταυτόχρονα, σχεδόν, με τη δημοσίευση της παρούσας ετήσιας έκθεσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αρχίζει τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο και την πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ, η οποία, το 2006, συντάχθηκε από τον κ. Richard Howitt (PSE). Το σχετικό ψήφισμα⁵ περιελάμβανε ανάλυση του έργου της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλες του τις μορφές καθώς και προτάσεις προκειμένου να έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο. Τα θέματα που συζητήθηκαν περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες της ΕΕ στις διεθνείς οργανώσεις, την ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε άλλους τομείς πολιτικής συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου και των διαλόγων της ΕΕ με τρίτες χώρες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

³ ΕΕ C 287Ε της 24ης Νοεμβρίου 2006, σ. 159
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2006/ce287/ce28720061124el01590160.pdf>

⁴ P6_TA(2006)0316
(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0316+0+DOC+XML+V0//EL&language=ELN>)

⁵ PE 368.090/v02-00.

Το Δεκέμβριο του 2005, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απένειμε το ετήσιο βραβείο του για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης, από κοινού στις *Damas de Blanco* (τις λευκοντυμένες κυρίες) σε αναγνώριση της δράσης τους υπέρ των πολιτικών κρατουμένων στην Κούβα, και στην *Hauwa Ibrahim* σε αναγνώριση του έργου της ως δικηγόρου η οποία υπερασπίστηκε γυναίκες και παιδιά που κατηγορούνταν δυνάμει της μουσουλμανικής νομοθεσίας (Sharia) στη Νιγηρία, καθώς και στους *Δημοσιογράφους χωρίς σύνορα* σε αναγνώριση του αγώνα τους για την ελευθερία του τύπου ανά την υφήλιο.

Damas de Blanco είναι η ονομασία ομάδας κουβανών γυναικών οι οποίες κάθε Κυριακή από το 2003 και μετά διαδηλώνουν ειρηνικά κατά της συνεχιζόμενης κράτησης των συζύγων και των υιών τους οι οποίοι είναι πολιτικοί αντιφρονούντες στην Κούβα. Είναι ντυμένες στα λευκά ως σύμβολο ειρήνης καθώς και της αθωότητας των κρατουμένων. Η γνωστή διεθνής οργάνωση «Δημοσιογράφοι χωρίς σύνορα» διεξάγει εκστρατεία υπέρ της ελευθερίας του τύπου ανά την υφήλιο. Προάγει επίσης την προστασία των δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών των μέσων μαζικής ενημέρωσης από τη λογοκρισία ή τις οχλήσεις. Η *Hauwa Ibrahim*, νιγηριανή δικηγόρος στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, εκπροσωπεί γυναίκες που αντιμετωπίζουν θανατική ποινή δια λιθοβολισμού λόγω μοιχείας καθώς και νέους που απειλούνται με ακρωτηριασμό για τη διάπραξη ληστείας δυνάμει της ισλαμικής νομοθεσίας *Sharia*.

Σημαντική πτυχή των δραστηριοτήτων του Κοινοβουλίου είναι τα ψηφίσματα για συγκεκριμένες παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων σε συγκεκριμένες χώρες και, ειδικότερα, για ατομικές περιπτώσεις, που εξετάζονται κατά τις μηνιαίες συζητήσεις επειγόντων ζητημάτων. Το Συμβούλιο, η Επιτροπή και οι ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις καλούνται να λάβουν μέτρα. Οι αντιδράσεις των κυβερνήσεων καταδεικνύουν ότι είναι ευαίσθητες στις επικρίσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Μεταξύ των ατομικών περιπτώσεων με τις οποίες ασχολήθηκε το Κοινοβούλιο αναφέρονται περιπτώσεις πολιτικών κρατουμένων, κρατουμένων συνειδήσεως, δημοσιογράφων, επιστημόνων, συνδικαλιστών και υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων, οι οποίοι είτε είναι στη φυλακή, είτε υφίστανται παρενοχλήσεις ή απειλές.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, το Κοινοβούλιο κατήγγειλε, μεταξύ άλλων, με ψηφίσματά του: την κατάσταση του Tenzin Deleg Rinpoche, του βουδιστή λάμα ο οποίος είχε φυλακισθεί και καταδικασθεί σε θάνατο το Δεκέμβριο του 2002 με την κατηγορία ότι είχε συμμετάσχει σε ορισμένες βομβιστικές επιθέσεις στο Θιβέτ· πολλές περιπτώσεις φυλάκισης και άσκησης βίας κατά δημοσιογράφων, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μελών της αντιπολίτευσης στη Λευκορωσία, και συγκεκριμένα την κατάσταση των Paval Mazeka, Mikola Markievic και Viktor Ivaskievic, που καταδικάστηκαν και οι τρεις σε φυλάκιση από 6 έως 9 μηνών καθώς και του Mikhail Marinich, αρχηγού της αντιπολίτευσης και πρώην Υπουργού Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων ο οποίος φυλακίστηκε το 2004 για πολιτικούς λόγους και απελευθερώθηκε στις 14 Απριλίου 2006· την κατάσταση πολλών πολιτικών κρατουμένων στη Βιρμανία (Μυανμάρ), και συγκεκριμένα του Hjun Htun Oo, Προέδρου της Ένωσης για τη Δημοκρατία των Εθνοτήτων των Shan, ο οποίος κρατείται από το Φεβρουάριο του 2005 και στον οποίο έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης 90 ετών, καθώς και του Στρατηγού Hso Hten, Προέδρου του Συμβουλίου Ειρήνης του Ομόσπονδου Κράτους των Shan, ο οποίος κρατείται από το Φεβρουάριο του 2005 και στον οποίο έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης 109 ετών· τον Mohamed Benchicou, συντάκτη της εφημερίδας *Le Matin*, ο οποίος καταδικάστηκε σε διετή φυλάκιση ως θύμα εκστρατείας κατά της ελευθερίας του τύπου στην Αλγερία· την περίπτωση του Δρα Ayman Nour, πρώην δημοσιογράφου και δικηγόρου, ηγέτη του κόμματος Al-Ghad και μέλους του Αιγυπτιακού Κοινοβουλίου, ο οποίος καταδικάστηκε σε 5ετή φυλάκιση στις 24 Δεκεμβρίου 2005 γιατί κατηγορήθηκε ότι υπέβαλε πλαστές υπογραφές προκειμένου να εγγραφεί το κόμμα του για τις βουλευτικές και τις προεδρικές εκλογές στην Αίγυπτο· τον Altynbeck Sarsenbaev, εξέχοντα πολιτικό και συμπρόεδρο του κόμματος της αντιπολίτευσης Ak Zhol, ο οποίος δολοφονήθηκε στο Καζακστάν στις 13 Φεβρουαρίου 2006· τον Stanislav Dmitriyevsky, Εκτελεστικό Διευθυντή της Εταιρείας Ρωσο-τσετσενικής Φιλίας και αρχισυντάκτη της εφημερίδας του Nizhni Novgorod «Pravo-zaschita» («Ακτιβισμός υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων») ο οποίος καταδικάστηκε σε διετή φυλάκιση με αναστολή· τη σύλληψη πολλών πολιτικών ακτιβιστών στη Συρία, ιδίως του δικηγόρου Anwar al Bunnī και του συγγραφέα Michel Kilo· τον Mohammed Abbou, γνωστό τυνήσιο δικηγόρο και υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο οποίος καταδικάστηκε σε τριετή φυλάκιση στις 28 Απριλίου 2005.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χρησιμοποίησε τις δημοσιονομικές εξουσίες του προκειμένου να αυξήσει σημαντικά τους πόρους για προγράμματα σχετικά με τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα χρηματοδοτούμενα στο πλαίσιο χωριστού κεφαλαίου του προϋπολογισμού, το οποίο δημιουργήθηκε βάσει πρωτοβουλίας του ΕΚ, και συγκεκριμένα της «Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EIDHR) (για περισσότερες πληροφορίες για την EIDHR βλέπε κεφάλαιο 3.7). Κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τα νέα χρηματοδοτικά μέσα για την παροχή εξωτερικής βοήθειας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαπίστωσε την ανάγκη χωριστού κανονισμού για την ανάληψη ενωσιακής δράσης για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα ως μιας από τις κυριότερες προτεραιότητες, προκειμένου να διασφαλισθεί η προβολή και η ευελιξία. Η πρόταση έκδοσης αυτού του κανονισμού υπεβλήθη από την Επιτροπή στις 26 Ιουνίου 2006.

Τα ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα εντός της ΕΕ υπάγονται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, η οποία ασχολείται με το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ΕΕ. Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και η Υποεπιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων συνεργάζονται στενά με την εν λόγω επιτροπή για την παρακολούθηση των εξωτερικών επιπτώσεων των εσωτερικών πολιτικών, ιδίως όσον αφορά τα ζητήματα του ασύλου και της μετανάστευσης καθώς και τις πτυχές της εμπορίας ανθρώπων και οργάνων που άπτονται των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Εάν οι πολίτες θεωρούν ότι παραβιάζονται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, μπορούν να απευθύνονται στον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή, ο οποίος ασχολείται με περιπτώσεις κακοδιοίκησης από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ή στην Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία ασχολείται με τις παραβιάσεις της νομοθεσίας της ΕΕ. Ο Διαμεσολαβητής ασχολείται με καταγγελίες σχετικές με τις δραστηριότητες των υπηρεσιών της ΕΕ, ενώ η Επιτροπή Αναφορών εξετάζει αναφορές σχετικές με παραβάσεις, εκ μέρους των κρατών μελών, των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη Συνθήκη. Συχνά, κατόπιν διαδικασιών προσφυγής για παράβαση της Συνθήκης, απαιτείται από τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τη νομοθεσία τους προκειμένου να την ευθυγραμμίσουν με το κοινοτικό δίκαιο.

Μια ανασκόπηση των κυριοτέρων δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων παρατίθεται στην ιστοσελίδα:

<http://www.europarl.europa.eu/comparl/afet/droi/default.htm>.

3. ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η ΕΕ έχει στη διάθεσή της ορισμένα μέσα για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες. Το παρόν κεφάλαιο περιέχει επισκόπηση άλλων νομικών και πολιτικών μέσων κατά την υπό εξέταση περίοδο.

3.1. Κοινές στρατηγικές, κοινές δράσεις και κοινές θέσεις

Το παρόν τμήμα περιλαμβάνει ανασκόπηση και ενημέρωση όσον αφορά τις ισχύουσες κοινές στρατηγικές, κοινές δράσεις και κοινές θέσεις κατά την υπό εξέταση περίοδο καθώς και όσον αφορά τις επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων.

Σκοπός των **κοινών στρατηγικών** είναι ο καθορισμός στόχων και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δράσεων της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της όλης συνοχής της πολιτικής της Ένωσης. Εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων) προκειμένου να εφαρμοσθούν από την Ένωση σε τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα. Κατά την υπό εξέταση περίοδο δεν υιοθετήθηκαν νέες κοινές στρατηγικές.

Οι **κοινές δράσεις** αφορούν συγκεκριμένες καταστάσεις στις οποίες κρίνεται ότι είναι επιβεβλημένη η δράση της Ένωσης. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, η ΕΕ ενέκρινε σημαντικό αριθμό κοινών δράσεων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι εν λόγω κοινές δράσεις αφορούσαν κυρίως το διορισμό Ειδικών Εντεταλμένων της ΕΕ και επιχειρήσεις πολιτικής και στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2005, το Συμβούλιο τροποποίησε την **κοινή θέση** (2004/622/ΚΕΠΠΑ) που τροποποιούσε την κοινή θέση 2004/179/ΚΕΠΠΑ, για τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι της ηγεσίας της υπερδνειστερικής περιοχής της Δημοκρατίας της **Μολδαβίας**), για τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι πολλών αξιωματούχων υψηλού επιπέδου της Υπερδνειστερίας που ενέχονταν στο δια της βίας κλείσιμο σχολείων μολδαβικής γλώσσας. Δεδομένου ότι η κατάσταση βελτιώθηκε και τα περισσότερα σχολεία μπόρεσαν να ξανανοίξουν, το Συμβούλιο περιόρισε τον κατάλογο αξιωματούχων στους οποίους είχε επιβληθεί απαγόρευση χορήγησης θεώρησης. Ο νέος κατάλογος περιέχεται στην κοινή θέση 2005/890/ΚΕΠΠΑ. Στις 14 Φεβρουαρίου 2006, το Συμβούλιο παρέτεινε την ισχύ της κοινής θέσης όσον αφορά περιοριστικά μέτρα έναντι της ηγεσίας της περιοχής της Υπερδνειστερίας μέχρι τις 27 Φεβρουαρίου 2007 (2006/95/ΚΕΠΠΑ) και επικαιροποίησε το Παράρτημα που περιέχει τον κατάλογο των ατόμων για τα οποία ισχύει η απαγόρευση χορήγησης θεώρησης (2006/96/ΚΕΠΠΑ).

Επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων: Ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πρόληψη των συγκρούσεων

Στον τομέα της **πρόληψης των συγκρούσεων**, η ΕΕ εξακολούθησε να αναπτύσσει τα μέσα της για τη βραχυπρόθεσμη και τη μακροπρόθεσμη πρόληψη. Στην έκθεση της Προεδρίας προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΕ στο πλαίσιο της πρόληψης, καθώς και της εφαρμογής του προγράμματος της ΕΕ για την πρόληψη των βίαιων συγκρούσεων, παρατίθεται η πρόοδος που σημειώθηκε στον τομέα αυτόν.

Ακολουθώντας την πρακτική που καθιερώθηκε κατά τις προηγούμενες Προεδρίες, η Προεδρία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συνδέσμου για την Οικοδόμηση της Ειρήνης (EPLO) οργάνωσαν στις 3 Μαΐου 2006 διάσκεψη με τίτλο «Ποιο είναι το μέλλον της πρόληψης συγκρούσεων από την ΕΕ; Πέντε έτη μετά το Γκέτεμποργκ και ποια συνέχεια θα πρέπει να δοθεί». Στη διάσκεψη αυτή έλαβαν μέρος επαγγελματίες και αντιπρόσωποι των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου, ΜΚΟ, της κοινωνίας των πολιτών, ομάδων προβληματισμού και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων καθώς και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκειμένου να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές και να αναπτύξουν ιδέες για τη μελλοντική δημιουργία δυνατοτήτων της ΕΕ στον τομέα της πρόληψης των συγκρούσεων. Εν συνεχεία η Προεδρία ενημέρωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έκβαση της διάσκεψης αυτής καθώς και σχετικά με τις τρέχουσες εργασίες στον τομέα της μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων.

Συνεχίσθηκαν οι εργασίες για την ενσωμάτωση της παραμέτρου των **ανθρώπινων δικαιωμάτων** στην ΚΕΠΠΑ καθώς και στην ΕΠΑΑ - μεταξύ άλλων μέσω της ευαισθητοποίησης των αρμοδίων ομάδων και επιτροπών του Συμβουλίου. Οι πρόεδροι δύο ομάδων που ασχολούνται με τη διαχείριση κρίσεων⁶ καθώς και σύμβουλος του Προέδρου της Στρατιωτικής Επιτροπής της ΕΕ (EUMC) συνεδρίασαν με την Ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Λαμβάνονται όλο και περισσότερο υπόψη ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και ενσωματώνονται, ανάλογα με την περίπτωση, σε όλες τις φάσεις των επιχειρήσεων, ιδίως κατά τη φάση σχεδιασμού. Η προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων αντιμετωπίστηκε με την ενσωμάτωση μέτρων με τα οποία εξασφαλίζεται η ύπαρξη της απαιτούμενης εμπειρογνομosύνης στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, θα πρέπει να ληφθεί δεόντως υπόψη η πείρα που αποκομίσθηκε από επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων με ιδιαίτερη έμφαση στα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η Αποστολή Παρακολούθησης της Ατσέ. Σημειώθηκε επίσης ότι η ΕΕ θα πρέπει να βασισθεί στην εμπειρογνομosύνη των Ηνωμένων Εθνών. Ο προσωπικός εντεταλμένος του ΓΓ/ΥΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνέβαλε στην ενσωμάτωση πτυχών των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην ενωσιακή διαχείριση κρίσεων.

Συνεχίσθηκαν οι εργασίες για την υλοποίηση του εγγράφου σχετικά με την **εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ** για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ και για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή βέλτιστων εθνικών πρακτικών για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και για την εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ, και ζητήθηκε η κατάρτιση πίνακα ελέγχου προκειμένου να εξασφαλισθεί η δέουσα ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε ολόκληρη τη διαδικασία σχεδιασμού και διεξαγωγής των επιχειρήσεων ΕΠΑΑ. Το Ινστιτούτο Μελετών για Θέματα Ασφάλειας (ISS) διεξάγει μελέτες περιπτώσεων όσον αφορά την εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ στο πλαίσιο της ενωσιακής παρουσίας στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

⁶ PMG: Πολιτικοστρατιωτική Ομάδα, CIVCOM: Επιτροπή Πολιτικής Διαχείρισης Κρίσεων.

Συνεχίσθηκαν οι εργασίες σχετικά με το ζήτημα των **παιδιών στις ένοπλες συγκρούσεις** και της **απόφασης 1612 του ΣΑΗΕ** στα πλαίσια της παρακολούθησης της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ για τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις. Με βάση την επισκόπηση της προόδου που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών, θεσπίστηκε στρατηγική εφαρμογής⁷ η οποία περιλαμβάνει κατάλογο ελέγχου της ενσωμάτωσης της διάστασης της προστασίας των παιδιών στις αποστολές ΕΠΑΑ. Συστηματοποιήθηκε περαιτέρω η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις. Βλέπε κεφάλαια 3.2 και 4.3.

Άρχισε να εξετάζεται το θέμα της καλύτερης ενσωμάτωσης του θέματος της **μεταβατικής δικαιοσύνης** στην ενωσιακή διαχείριση κρίσεων, αντικατοπτρίζοντας τη σημασία που έχει για τη βιώσιμη ειρήνη και σταθερότητα η εξέταση του θέματος των παλαιών παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε μεταβατικές και μετασυγκρουσιακές καταστάσεις. Το Μάρτιο του 2006, η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας οργάνωσε σεμινάριο για τη μεταβατική δικαιοσύνη κατά το οποίο διερευνήθηκε με ποιόν τρόπο μπορούν να ενσωματωθούν στρατηγικές για την αντιμετώπιση παλαιών παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο σημαντικών πολιτικών μεταβολών στην ενωσιακή διαχείριση κρίσεων. Μετά το σεμινάριο θα πραγματοποιηθούν περαιτέρω εργασίες με σκοπό την εκπόνηση συγκεκριμένων συστάσεων για την ενσωμάτωση της μεταβατικής δικαιοσύνης στον ενωσιακό σχεδιασμό επιχειρήσεων ΕΠΑΑ.

Διαχείριση κρίσεων: επιχειρησιακές δραστηριότητες

Κατά την υπό εξέταση περίοδο οι επιχειρησιακές δραστηριότητες στον τομέα της **διαχείρισης κρίσεων** εξακολούθησε να διευρύνεται, τόσο στον πολιτικό όσο και στο στρατιωτικό τομέα. Η ΕΕ αναλαμβάνει ευρύ φάσμα μη στρατιωτικών και στρατιωτικών αποστολών, σε τρεις ηπείρους, με καθήκοντα που καλύπτουν από τη διατήρηση ειρήνης και την παρακολούθηση ειρηνευτικής διαδικασίας μέχρι την παροχή συμβουλών και βοήθειας στο στρατιωτικό και τον αστυνομικό τομέα καθώς και στους τομείς της παρακολούθησης των συνόρων και του κράτους δικαίου.

Προετοιμάζονται ενεργά και άλλες αποστολές.

⁷ 9767/06.

Η στρατιωτική επιχείρηση της ΕΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η **Επιχείρηση ALTHEA**, εξακολουθεί να διασφαλίζει ένα ασφαλές περιβάλλον στη χώρα. Κατά το τελευταίο εξάμηνο, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη μείωση και την ασφαλή αποθήκευση των σημαντικών ποσοτήτων πλεοναζόντων όπλων και πυρομαχικών που κατέχουν οι ένοπλες δυνάμεις, καθώς και ο πληθυσμός της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Η συνεργασία με το ΝΑΤΟ εξακολουθεί να λειτουργεί καλά σε σχέση με την επιχείρηση Althea, στις Βρυξέλλες καθώς και στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στα πλαίσια των ρυθμίσεων «Βερολίνο +». Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας κλήθηκε να συμμετάσχει στην επιχείρηση, ως το δωδέκατο συνεισφέρον τρίτο κράτος.

Το Συμβούλιο επανεξέτασε την επιχείρηση ALTHEA τον Ιούνιο. Η επανεξέταση αυτή πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της Ενιαίας Γενικής Επισκόπησης των δραστηριοτήτων της ΕΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Επιβεβαίωσε ότι η EUFOR θα πρέπει να διατηρήσει τα τρέχοντα επίπεδα δυνάμεων και καθηκόντων· τόνισε τη σημασία που έχει η στενή συνεργασία μεταξύ όλων των παραγόντων της ΕΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, ιδιαίτερα στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, και υπογράμμισε τον κρίσιμο ρόλο του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ (ΕΕΕΕ) για τη διασφάλιση της συνοχής της ΕΕ.

Η ΕΕ εξακολούθησε να αποδεικνύει τη δέσμευσή της για τη στήριξη της διαδικασίας μετάβασης στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ), μέσω πολιτικής δράσης, παροχής βοήθειας καθώς και επιχειρήσεων ΕΠΑΑ. Καθώς πλησιάζουν οι εκλογές στην ΛΔΚ, το Συμβούλιο πραγματοποίησε το Μάιο γενική επισκόπηση της εξωτερικής δράσης της ΕΕ στη ΛΔΚ.

Κατόπιν αιτήματος που απηύθυνε ο ΟΗΕ στις 27 Δεκεμβρίου 2005 για την ανάπτυξη **στρατιωτικής δύναμης στη ΛΔΚ προς στήριξη της MONUC (EUFOR RD Congo)** κατά την εκλογική διαδικασία, το Συμβούλιο αποφάσισε να ανταποκριθεί θετικά στο αίτημα του ΟΗΕ. Η EUFOR RD Congo αποτελεί μέρος της συνολικής προσέγγισης που ακολουθεί η ΕΕ στη ΛΔΚ.

Το Συμβούλιο ξεκίνησε το στρατιωτικό σχεδιασμό της επιχείρησης EUFOR RD Congo και, μετά την έκδοση της απόφασης 1671 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, θέσπισε στις 27 Απριλίου κοινή δράση με την οποία ο Υποστράτηγος Karlheinz Viereck διορίζεται Διοικητής Επιχειρήσεων της ΕΕ και ο Αντιστράτηγος Christian DAMAY Διοικητής Δυνάμεων της ΕΕ και ορίζεται ότι το Επιχειρησιακό Στρατηγείο της ΕΕ εδρεύει στο Potsdam. Το Συμβούλιο έχει εγκρίνει την απόφαση έναρξης της επιχείρησης και συνεχίζονται οι προετοιμασίες ώστε οι επιχειρησιακές δυνατότητες να είναι πλήρεις πριν από τον πρώτο γύρο των εκλογών, δηλ. την 30ή Ιουλίου 2006.

Οι αρχές της ΛΔΚ δήλωσαν ότι στηρίζουν την ανάπτυξη δύναμης της ΕΕ προς υποστήριξη της MONUC κατά την εκλογική διαδικασία και επιβεβαίωσαν τη συγκατάθεσή τους με επιστολή προς το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Καθ' όλη τη διαδικασία πραγματοποιούνταν διαβουλεύσεις με τον ΟΗΕ, και συγκεκριμένα τη MONUC και το DPKO (Τμήμα ειρηνευτικών επιχειρήσεων των Ηνωμένων Εθνών). Η επιχείρηση EUFOR RD Congo ενισχύει περαιτέρω την πολιτική συνεργασίας της ΕΕ με τον ΟΗΕ στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων. Η EUFOR RD Congo διαθέτει ειδικό σύμβουλο για θέματα φύλου στο Επιχειρησιακό Στρατηγείο.

Η ΕΕ συνέχισε την **πολιτικοστρατιωτική υποστηρικτική δράση** της προς την αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης (**AMIS II**) στην περιοχή Νταρφούρ του **Σουδάν**. Η στήριξη της ΕΕ προς την AMIS II εξετάστηκε στο πλαίσιο Ενιαίας Γενικής Επισκόπησης της δράσης της ΕΕ στο Σουδάν, της οποίας έλαβε γνώση το Συμβούλιο το Μάιο του 2006. Η ΕΕ παρέχει συνεχή στρατιωτική βοήθεια υπό μορφή τεχνικής υποστήριξης, σχεδιασμού και διαχείρισης, σε όλη τη δομή στρατιωτικής διοίκησης της AMIS II. Παρέσχε επίσης χρηματοδοτική και υλικοτεχνική στήριξη, συμπεριλαμβανομένων στρατηγικών αερομεταφορών. Η ΕΕ εξακολουθεί να τοποθετεί τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής Κατάπαυσης του Πυρός και ορισμένους στρατιωτικούς παρατηρητές της ΕΕ. Αξιωματικοί της αστυνομίας της ΕΕ εξακολουθούν να συμβάλλουν σημαντικά στη δημιουργία ικανότητας της AMIS II στον τομέα της πολιτικής αστυνόμευσης, μέσω στήριξης και παροχής συμβουλών και κατάρτισης στην αστυνομική δομή διοίκησης της AMIS II και στους επί τόπου αξιωματικούς της αστυνομίας. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει επίσης την ανάπτυξη της ικανότητας αστυνόμευσης που διαθέτει η Αφρικανική Ένωση και τη σύσταση αστυνομικής μονάδας στους κόλπους της Γραμματείας της ΑΕ στην Αντίς Αμπέμπα.

Δεδομένης της απόφασης που έλαβε στις 15 Μαΐου 2006 η Επιτροπή Ειρήνης και Ασφάλειας της Αφρικανικής Ένωσης να μεταβιβάσει την εντολή της στον ΟΗΕ, καθώς και της υπογραφής της Συμφωνίας για την Ειρήνη στο Νταρφούρ στις 5 Μαΐου 2006, η ΕΕ αποφάσισε να παρατείνει έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2006 τις στρατιωτικές και μη στρατιωτικές πτυχές της υποστηρικτικής δράσης της προς την AMIS II. Η ΕΕ εξέτασε το κατάλληλο νομικό και επιχειρησιακό πλαίσιο και τους πρόσθετους πόρους και δυνατότητες που ενδέχεται να απαιτηθούν για αυτή την παράταση της υποστηρικτικής δράσης της ΕΕ. Η ΕΕ έχει διακηρύξει την ετοιμότητά της να ανταποκριθεί ταχέως σε τυχόν αιτήματα που θα της απευθυνθούν για να στηρίξει την υλοποίηση της ειρηνευτικής συμφωνίας και, ενδεχομένως, τον προγραμματισμό της μεταβίβασης της εντολής στον ΟΗΕ.

Η αποστολή της ΕΕ για το κράτος δικαίου στη **Γεωργία, EUJUST Themis**⁸, η οποία αναπτύχθηκε προκειμένου να βοηθήσει τη γεωργιανή κυβέρνηση στην κατάστροση στρατηγικής που θα κατευθύνει τη διαδικασία μεταρρύθμισης του ποινικού συστήματος ολοκληρώθηκε στις 15 Ιουλίου 2005. Η αποστολή αυτή αποτέλεσε καινοτομία, αντιπροσωπεύοντας μια νέα εξέλιξη στις μη στρατιωτικές πτυχές της ΕΠΑΑ, δεδομένου ότι ήταν η πρώτη αποστολή ΕΠΑΑ για το κράτος δικαίου.

Η περίοδος αμέσως μετά τη λήξη της εντολής της EUJUST Themis υπήρξε κρίσιμη για το ρυθμό των μεταρρυθμίσεων του κράτους δικαίου. Στις 9 Ιουνίου 2005, η ΕΠΑ συμφώνησε όσον αφορά τις λεπτομέρειες της συνέχισης της υποστήριξης της ΕΕ στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση του ποινικού συστήματος της Γεωργίας.

Μια ενισχυμένη ομάδα στήριξης του ΕΕΕΕ (Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ), που περιλάμβανε συνέχεια της EUJUST Themis στον τομέα του κράτους δικαίου καθώς και ομάδα στήριξης των συνόρων, άρχισε τις εργασίες της την 1η Σεπτεμβρίου 2005⁹. Η συνιστώσα κράτους δικαίου του γραφείου του ΕΕΕΕ στη Τιφλίδα ήταν αρμόδια για την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής στον τομέα του κράτους δικαίου στην κατάστροση της οποίας προσέφερε τη βοήθειά της η EUJUST Themis στη Γεωργία.

⁸ Κοινή δράση 2004/523/ΚΕΠΠΑ, ΕΕ L 228, 29.6.2004, σ. 21.

⁹ Κοινή δράση 2005/582/ΚΕΠΠΑ, ΕΕ L 199, 29.7.2005, σ. 92.

Την 1η Μαρτίου 2006, τέθηκε σε ισχύ παραταθείσα και τροποποιηθείσα εντολή του ΕΕΕΕ για το **Νότιο Καύκασο**, παρατείνοντας επίσης τη λειτουργία της ομάδας στήριξης των συνόρων μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου 2007. Κατά την ίδια ημερομηνία έληξε όντως η παρακολούθηση της EUJUST Themis, ως επιχείρησης τύπου διαχείρισης κρίσεων.

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2005, η ΕΠΑ συμφώνησε για την ίδρυση Αποστολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παροχή συνοριακής συνδρομής στη **Μολδαβία** και την **Ουκρανία (EUBAM)**, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης της ομάδας του ΕΕΕΕ για τη Μολδαβία, μετά από κοινό αίτημα των Προέδρων της Μολδαβίας και της Ουκρανίας. Η αποστολή αυτή καθαυτή, η οποία άρχισε τις εργασίες της την 1η Δεκεμβρίου 2005, οργανώνεται από την Επιτροπή στα πλαίσια του Μηχανισμού Ταχείας Αντίδρασης και εν συνεχεία του Tacis. Περιλαμβάνει περί τους 60 τελωνειακούς και αστυνομικούς από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Τον Ιούλιο του 2006, η αποστολή θα διευρυνθεί σε 100 υπαλλήλους από τα κράτη μέλη. Ο αρχηγός της αποστολής ασκεί επίσης καθήκοντα ανώτερου πολιτικού συμβούλου του ΕΕΕΕ για τη Μολδαβία. Επί πλέον, δημιουργήθηκε συνοριακή ομάδα ΕΕΕΕ που απαρτίζεται από τρία μέλη, η οποία ασκεί καθήκοντα συνδέσμου με τον ΕΕΕΕ και το Συμβούλιο (βλέπε εντολή του ΕΕΕΕ, κοινή δράση 2006/120/ΚΕΠΠΑ).

Ιδρύθηκε η **Αποστολή Παρακολούθησης της Ατσέ (AMM)**, υπό την ηγεσία του κ. Pieter Feith της ΕΕ, προκειμένου να παρακολουθήσει την υλοποίηση των διαφόρων πτυχών της συμφωνίας ειρήνης που εκτίθενται στο Μνημόνιο Συμφωνίας το οποίο υπεγράφη από την κυβέρνηση της Ινδονησίας και το Κίνημα για μια Ελεύθερη Ατσέ (GAM) στις 15 Αυγούστου 2005 στο Ελσίνκι, Φινλανδία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μαζί με πέντε συνεισφέρουσες χώρες της ASEAN (Ταϊλάνδη, Μαλαισία, Μπρουνέι, Φιλιππίνες και Σιγκαπούρη), και τη Νορβηγία και την Ελβετία, παρέχουν παρατηρητές για την παρακολούθηση της ειρηνευτικής διαδικασίας στην Ατσέ (Ινδονησία).

Μετά από σύντομη προσωρινή παρουσία (IMP - αρχική παρουσία παρατήρησης) μετά την υπογραφή του Μνημονίου Συμφωνίας, η AMM δρομολογήθηκε επισήμως στις 15 Σεπτεμβρίου 2005, για μια αρχική περίοδο 6 μηνών. Στις 27 Φεβρουαρίου 2006, το Συμβούλιο της ΕΕ παρέτεινε τη διάρκεια της αποστολής για ένα ακόμη τρίμηνο, μέχρι τις 15 Ιουνίου 2006. Η παρουσία της AMM βασίζεται σε επίσημη πρόσκληση της κυβέρνησης της Ινδονησίας και απολαύει της πλήρους στήριξης της ηγεσίας του Κινήματος για μια Ελεύθερη Ατσέ (GAM).

Για πρώτη φορά περιελήφθη στην αποστολή παρακολούθησης της Ατσέ συνιστώσα ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και παρακολούθησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων, πράγμα που αποτελεί ευπρόσδεκτη εξέλιξη για την ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρώπινων δικαιωμάτων στις αποστολές ΕΠΑΑ. Η AMM αναλαμβάνει την αποστολή αυτή προκειμένου να συμβάλει στην ειρηνική, συνολική και βιώσιμη επίλυση της σύγκρουσης στην Ατσέ. Αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία μετά από την τρομερή καταστροφή του τσουνάμι στις 26 Δεκεμβρίου 2004 και από τις ταλαιπωρίες και την οδύνη που προκάλεσε στον πληθυσμό της Ατσέ. Η ΕΕ και η ASEAN σέβονται πλήρως την εδαφική ακεραιότητα της Ινδονησίας και βλέπουν το μέλλον της Ατσέ στο πλαίσιο του ενιαίου κράτους της Δημοκρατίας της Ινδονησίας.

Στόχος της AMM είναι να συνδράμει την κυβέρνηση της Ινδονησίας και το GAM στην εφαρμογή του Μνημονίου Συμφωνίας, και συγκεκριμένα όσον αφορά τα εξής καθήκοντα: την παρακολούθηση της επανένταξης των ενεργών μελών του GAM, την παρακολούθηση της κατάστασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων και την παροχή συνδρομής στον τομέα αυτό στο πλαίσιο των προαναφερομένων καθηκόντων, την παρακολούθηση της διαδικασίας των νομοθετικών τροποποιήσεων, τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά αμφισβητούμενες περιπτώσεις αμνηστίας, την έρευνα και τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά καταγγελίες και υποτιθέμενες παραβιάσεις του Μνημονίου Συμφωνίας, τη δημιουργία και τη διατήρηση επαφών και τη καλή συνεργασία με τα εμπλεκόμενα μέρη.

Στα πλαίσια των καθηκόντων της AMM, ο αφοπλισμός της GAM και η ανατοποθέτηση μη οργανικών στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων ολοκληρώθηκε στις 5 Ιανουαρίου 2006. Σύμφωνα με το Μνημόνιο Συμφωνίας, το GAM παρέδωσε το σύνολο των 840 όπλων του στην

ΑΜΜ και στις 27 Δεκεμβρίου 2005, διέλυσε επισήμως το στρατιωτικό του σκέλος (TNA). Η κυβέρνηση της Ινδονησίας έφερε επίσης εις πέρας τις δεσμεύσεις της με την ανατοποθέτηση μη οργανικών στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων. Οι αστυνομικές και στρατιωτικές δυνάμεις (TNI) που απομένουν στην Ατσέ δεν υπερβαίνουν τα όρια του Μνημονίου Συμφωνίας και ανέρχονται σε 14.700 για τις TNI και σε 9.100 για τις αστυνομικές δυνάμεις.

Η ΑΜΜ δεν αναλαμβάνει διαπραγματευτικό ρόλο. Εάν ένας τέτοιος ρόλος αποδειχθεί αναγκαίος κατά τη διαδικασία εφαρμογής, θα αποτελέσει αρμοδιότητα των δύο μερών και του αρχικού μεσολαβητή, δηλαδή της Πρωτοβουλίας για τη Διαχείριση Κρίσεων (CMI).

Η αποστολή, το αρχηγείο της οποίας θα είναι στην Banda Aceh, δημιούργησε μια μονάδα παρακολούθησης με 11 περιφερειακά γραφεία γεωγραφικά κατανεμημένα σε ολόκληρη την Ατσέ: Sigli, Bireuen, Lohkseumawe, Langsa, Tapaktuan, Blang Pidie, Meulaboh, Calang, Banda Aceh, Kutacane και Takengon.

Η ΑΜΜ αριθμεί περί τους 80 διεθνείς άοπλους υπαλλήλους, εκ των οποίων τα 2/3 περίπου προέρχονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς και από τη Νορβηγία και την Ελβετία, και λίγο περισσότεροι από το 1/3 προέρχονται από τις πέντε συμμετέχουσες χώρες της ASEAN. Η ΑΜΜ είναι εκ φύσεως πλήρως αμερόληπτη και δεν εκπροσωπεί ούτε ευνοεί κανένα από τα εμπλεκόμενα μέρη.

Το προσωπικό της διαθέτει εμπειρογνωμοσύνη σε ολόκληρο το φάσμα των αρμοδιοτήτων που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων της αποστολής. Η ΑΜΜ είναι πολιτική και όχι στρατιωτική αποστολή. Ορισμένοι παρατηρητές θα προέρχονται από το στρατό καθότι αυτό απαιτείται για την εκτέλεση ορισμένων τεχνικών καθηκόντων τα οποία συνεπάγεται η αποστολή. Οι παρατηρητές φέρουν εις πέρας τα ελεγκτικά καθήκοντά τους εκτελώντας περιπολίες και επικοινωνώντας με τα δύο μέρη, και εκτελώντας τις επιθεωρήσεις και τις έρευνές τους ανάλογα με τις ανάγκες.

Ειδικοί Εντεταλμένοι της ΕΕ (ΕΕΕΕ)

Ο ΕΕΕΕ για τη **Μολδαβία**, Πρέσβης κ. Adriaan Jacobovits de Szeged ο οποίος διορίστηκε αρχικά στις 23 Μαρτίου 2005, συνέχισε το έργο του. Η εντολή του εστιάζεται στη συμβολή της ΕΕ στη διευθέτηση της διένεξης στην Υπερδνειστερία. Περιλαμβάνει επίσης την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και του λαθρεμπορίου όπλων και άλλων αγαθών από και μέσω της Μολδαβίας. Επιπλέον, ο ΕΕΕΕ παρακολουθεί όλες τις δραστηριότητες της ΕΕ, και ιδίως τις συναφείς πτυχές του Σχεδίου Δράσης ΕΠΓ για τη Μολδαβία, το οποίο υπεγράφη κατά το Συμβούλιο Συνεργασίας ΕΕ-Μολδαβίας στις 22 Φεβρουαρίου 2005. Στις 20 Φεβρουαρίου 2006, η θητεία του ΕΕΕΕ παρατάθηκε για ένα έτος, μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2007.

Μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2006, ο ΕΕΕΕ για τον **Νότιο Καύκασο**, Πρέσβης κ. Heikki Talvitie, και από 1ης Μαρτίου 2006¹⁰, ο διάδοχός του, Πρέσβης κ. Peter Semneby, εξακολούθησε να παρέχει συνδρομή στην Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία για την υλοποίηση πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων, ιδίως στους τομείς του κράτους δικαίου, του εκδημοκρατισμού, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της χρηστής διακυβέρνησης, της ανάπτυξης και της μείωσης της φτώχειας.

¹⁰ Κοινή δράση 2006/121/ΚΕΠΠΑ, ΕΕ L 49, 21.2.2006, σ. 14.

Στις 18 Ιουλίου 2005, η ΕΕ διόρισε νέο ΕΕΕΕ για το **Σουδάν**, τον κ. Pekka Haavisto (κοινή δράση 2005/556/ΚΕΠΠΑ).¹¹ Οι εργασίες του ΕΕΕΕ επικεντρώθηκαν σε τρεις κεντρικούς τομείς: την εφαρμογή της γενικής συμφωνίας ειρήνης στο Σουδάν, τις ειρηνευτικές συνομιλίες για το Νταρφούρ στην Αμπούτζα και την ανασκόπηση της πολιτικο-στρατιωτικής υποστηρικτικής δράσης της ΕΕ προς την Αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στο Νταρφούρ (AMIS). Τα ανθρώπινα δικαιώματα συνιστούν σημαντικό μέρος της εντολής του ΕΕΕΕ, ο οποίος παρακολουθεί την κατάσταση στην περιοχή αυτή και διατηρεί τακτικές επαφές με τις σουδανικές αρχές, την Αφρικανική Ένωση και τα Ηνωμένα Έθνη, ιδίως δε με το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τους παρατηρητές στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και το Γραφείο του Εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Εν προκειμένω, η εντολή του ΕΕΕΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα δικαιώματα του παιδιού και της γυναίκας και στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας στο Σουδάν.

Ο ΕΕΕΕ για την **Κεντρική Ασία**, Πρέσβης κ. Jan Kubis, συνέχισε το έργο του μέχρι τις 5 Ιουλίου 2006. Συνέβαλε στην υλοποίηση των στόχων της πολιτικής της ΕΕ για την περιοχή, στους οποίους περιλαμβάνονται η προαγωγή καλών και στενών σχέσεων μεταξύ των χωρών της Κεντρικής Ασίας και της ΕΕ, η συμβολή στην ενίσχυση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην Κεντρική Ασία καθώς και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ΕΕ στην περιοχή, καθώς και ο στενότερος συντονισμός με άλλους σχετικούς εταίρους και διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΑΣΕ.

¹¹ Κοινή δράση 2005/556/ΚΕΠΠΑ της 18ης Ιουλίου 2005 για το διορισμό Ειδικού Εντεταλμένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Σουδάν (ΕΕ L 188, 20.07.2005, σ. 43-45).

3.2. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα: θανατική ποινή, βασανιστήρια και σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις, υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων

Ήδη από το 1998 το Συμβούλιο ενέκρινε τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που καλύπτουν ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας για τα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές (1998) καλύπτουν τη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια και σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία (2001), τους διαλόγους στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων (2001), τα παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις (2003), και τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων (2004). Οι κατευθυντήριες γραμμές παρατίθενται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ, καθώς και στα ρωσικά, τα κινέζικα, τα αραβικά και τα περσικά στην ιστοσελίδα της Γραμματείας του Συμβουλίου ([http://ue.eu.int/\(Human-Rights\)](http://ue.eu.int/(Human-Rights))). Το Μάιο του 2005, η Γραμματεία του Συμβουλίου εξέδωσε τις κατευθυντήριες αυτές γραμμές σε μορφή φυλλαδίου στα αγγλικά και τα γαλλικά¹².

Όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις, η Ομάδα εργασίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα υπέβαλε εξαμηνιαία επανεξέταση των κατευθυντηρίων γραμμών κατά την υπό εξέταση περίοδο, προέβη σε σειρά συστάσεων, τις οποίες ενέκρινε το Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2005, και αναθεώρηση τον κατάλογο των χωρών προτεραιότητας τον οποίο είχε καταρτίσει. Στις 7 Απριλίου 2006, το Συμβούλιο θέσπισε στρατηγική για την υλοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών CAAC. Στο πλαίσιο των κατευθυντηρίων γραμμών για τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων, η ΕΕ δρομολόγησε παγκόσμια εκστρατεία σχετικά με την ελευθερία έκφρασης και σχετικά με τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων της γυναίκας και υπέβαλε επίσης την πρώτη εξαμηνιαία επανεξέταση της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών για τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

¹² Για πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις και τις συνδρομές βλέπε <http://publications.eu.int>.

Λεπτομέρειες της δράσης η οποία ανελήφθη για την εφαρμογή των θεματικών κατευθυντηρίων γραμμών κατά την υπό εξέταση περίοδο περιλαμβάνονται στο Κεφάλαιο 4, και λεπτομέρειες σχετικά με τη δράση στο πλαίσιο των κατευθυντηρίων γραμμών για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα περιέχονται στο Κεφάλαιο 3.4.

3.3. Διαβήματα και δηλώσεις

Τα διαβήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα προς τις αρχές τρίτων χωρών και οι δηλώσεις στον τύπο αποτελούν σημαντικά μέσα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και τα συμπεράσματα των συνόδων του Συμβουλίου μπορούν επίσης να αναφέρονται εν προκειμένω σε ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων. Σε διαβήματα προβαίνουν, συνήθως κατά τρόπο εμπιστευτικό, είτε η «Τρόικα», είτε η Προεδρία. Επί πλέον, η ΕΕ μπορεί, με δημόσιες δηλώσεις, να απευθύνει έκκληση προς μια κυβέρνηση ή άλλα μέρη να σεβασθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ή να επικροτεί θετικές εξελίξεις. Οι δηλώσεις αυτές δημοσιεύονται ταυτοχρόνως στις Βρυξέλλες και στην πρωτεύουσα της χώρας που ασκεί την Προεδρία.

Τα διαβήματα και οι δηλώσεις χρησιμοποιούνται ευρέως για την εκδήλωση ανησυχίας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα κύρια θέματα που θίγονται στις δηλώσεις είναι η προστασία των υπερασπιστών ανθρώπινων δικαιωμάτων, η παράνομη κράτηση, οι ακούσιες εξαφανίσεις, η θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, η προστασία των παιδιών, οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο, οι εκτελέσεις χωρίς δίκη, η ελευθερία έκφρασης και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη, καθώς και η ανάγκη ελεύθερων και αδιάβλητων εκλογών. Τα διαβήματα και οι δηλώσεις χρησιμοποιούνται όμως και θετικά. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, η ΕΕ εξέφρασε με δηλώσεις την ικανοποίησή της για ορισμένες θετικές εξελίξεις, όπως λόγου χάρη τις εκλογές στο Αφγανιστάν, ιδίως δε τη συμμετοχή γυναικών (18 Σεπτεμβρίου 2005), την έκδοση του ψηφίσματος για την ίδρυση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (16 Μαρτίου 2006), την κατάργηση της θανατικής ποινής στις Φιλιππίνες (26 Ιουνίου 2006), την παράταση

της θητείας του Γραφείου στην Κολομβία του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (26 Ιουνίου 2006). Με δηλώσεις επίσης διαβίβασε μήνυμα υποστήριξης των προτεραιοτήτων της ΕΕ, π.χ. για τη Διεθνή Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών για τη στήριξη των θυμάτων βασανιστηρίων, η ΕΕ εξέδωσε δήλωσε με την οποία υπογραμμίζει την προτεραιότητα που αποδίδει στην παγκόσμια εξάλειψη των βασανιστηρίων και στην πλήρη αποκατάσταση των θυμάτων βασανιστηρίων. Στο πλαίσιο της παγκόσμιας εκστρατείας για την ελευθερία της έκφρασης πραγματοποιήθηκαν διαβήματα σε όλες τις περιοχές του κόσμου.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, η ΕΕ προέβη επίσης σε διαβήματα ανά την υφήλιο ζητώντας την υποστήριξη των πτυχών της μεταρρύθμισης των Ηνωμένων Εθνών που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και για το καταστατικό του ΔΠΔ της Ρώμης. Επί πλέον, πραγματοποιήθηκαν διαβήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εξής χώρες: Αλγερία, Αγκόλα, Μπουρούντι, Καμπότζη, Κίνα, ΛΔΚ, Ινδονησία, Ιράν, Ιράκ, Ιαπωνία, Κουβέιτ, Λιβύη, Νεπάλ, Πακιστάν, Φιλιππίνες, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σουδάν, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Ουγκάντα, ΗΠΑ, Ουζμπεκιστάν, Βιετνάμ και Υεμένη.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο, η Ένωση προέβη σε δηλώσεις σχετικές με τα ανθρώπινα δικαιώματα που αφορούσαν μεταξύ άλλων τις ακόλουθες χώρες: Αλγερία, Λευκορωσία, Βιρμανία/ Μυανμάρ, Καμπότζη, Κίνα, Κολομβία, Κούβα, ΛΔΚ, Αίγυπτο, Γκάμπια, Ιράν, Ιράκ, Κιργισία, Μαλδίβες, Μεξικό, Νεπάλ, Ρωσία, Συρία, Τατζικιστάν, Τόγκο, Τυνησία, Τουρκία, Τουρκμενιστάν, Ουγκάντα, ΗΠΑ, Ουζμπεκιστάν, Υεμένη και Ζιμπάμπουε.

3.4. Διάλογοι στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντηρίων γραμμών για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα) και ad hoc διαβουλεύσεις

3.4.1. Διάλογος με την Κίνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Η ΕΕ και η Κίνα έχουν διεξαγάγει διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα επί 11 περίπου έτη, με γνώμονα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία έχουν ορισθεί από το Συμβούλιο. Τον Οκτώβριο του 2004, το Συμβούλιο προέβη σε αξιολόγηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και του αντίκτυπου του διαλόγου στην κατάσταση αυτή, και εκπόνησε συμπεράσματα και προφορικές ενημερώσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των ΜΚΟ. Από τη συνολική εκτίμηση των εξελίξεων προέκυψε ότι η πρόοδος σε ορισμένους τομείς παρουσιάζει θετικές αλλά και αρνητικές πτυχές και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες για άλλους τομείς. Αφενός, το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η Κίνα έχει επιτελέσει σημαντική πρόοδο κατά την τελευταία δεκαετία όσον αφορά την κοινωνικο-οικονομική της ανάπτυξη, και εξέφρασε την ικανοποίησή του για τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση του κράτους δικαίου, ενώ παράλληλα παρακινεί την Κίνα να μεριμνήσει για την ουσιαστική εφαρμογή των μέτρων αυτών. Αφετέρου, το Συμβούλιο εξέφρασε ανησυχία για το γεγονός ότι, παρά τις εξελίξεις αυτές, εξακολουθούν να παρατηρούνται παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως περιορισμοί της ελευθερίας της έκφρασης, της ελευθερίας του θρησκευματος, της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, έλλειψη προόδου όσον αφορά το σεβασμό των δικαιωμάτων ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, συνεχιζόμενη ευρεία επιβολή της θανατικής ποινής, και εμμονή των βασανιστηρίων. Συνολικά, το Συμβούλιο έκρινε ότι ο διάλογος αποτελεί πολύτιμο μέσο και σημαντικό στοιχείο των εν γένει σχέσεων ΕΕ-Κίνας και ενέκρινε προτάσεις για τη βελτίωση του διαλόγου και των σεμιναρίων εμπειρογνομόνων που τους πλαισιώνουν και που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της επίτευξης απτών αποτελεσμάτων επί τόπου.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, διεξήχθησαν δύο διάλογοι και δύο σεμινάρια. Ο 20ος διάλογος πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο στις 24 Οκτωβρίου 2005 μετά από επίσκεψη τρόικας στο Xinjiang. Ο 21ος γύρος πραγματοποιήθηκε στις 25-26 Μαΐου 2006 στη Βιέννη. Η ΕΕ εκπροσωπείται από τρόικα της Ομάδας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου, την οποία επικουρούσε ο Προσωπικός Εντεταλμένος του Ύπατου Εκπροσώπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Η Κίνα εκπροσωπείται από αξιωματούχους του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς και από τον Ειδικό τους Αντιπρόσωπο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, και περιελάμβανε αξιωματούχους άλλων Υπουργείων. Πριν από τις δύο συνεδριάσεις διεξήχθη συνεδρίαση σε πολιτικό επίπεδο κατά την οποία η ΕΕ έθιξε ορισμένα σημαντικά μελήματα, υπογραμμίζοντας ειδικότερα την απελευθέρωση των κρατουμένων που συνδέονται με τα γεγονότα της Πλατείας Tiananmen του 1989, την ταχεία επικύρωση και εφαρμογή του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR), τη μεταρρύθμιση του συστήματος της αναμόρφωσης μέσω της εργασίας (RTL) και τονίζοντας ότι είναι σκόπιμο να παρασχεθεί μεγαλύτερη ελευθερία έκφρασης, μεταξύ άλλων στο Διαδίκτυο.

Ο διάλογος που διεξήχθη το 2005 είχε την ελευθερία του θρησκευάτος ως ένα από τα κύρια του θέματα. Ο διάλογος του 2006 επικεντρώθηκε στην ελευθερία της έκφρασης, ιδίως δε στο Διαδίκτυο. Όπως πάντα, η ΕΕ διαβίβασε κατάλογο μεμονωμένων περιπτώσεων που προκαλούν ανησυχία, επί των οποίων η Κίνα έδωσε γραπτές απαντήσεις. Σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης, και στους δύο διαλόγους συζητήθηκαν συγκεκριμένα μελήματα μεταξύ των οποίων η επικύρωση του ICCPR και οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή των διατάξεών του, τα δικαιώματα εθνοτικών μειονοτήτων στο Θιβέτ και το Xinjiang, η κατάργηση και η επιβολή της θανατικής ποινής και η ανάγκη διάθεσης στατιστικών στοιχείων σχετικά με την επιβολή της θανατικής ποινής· για πρώτη φορά συζητήθηκε κατά το 2006 ο ισχυρισμός ότι γίνονται μεταμοσχεύσεις οργάνων που προέρχονται από εκτελεσθέντες κρατουμένους, συζητήθηκαν επίσης η μεταρρύθμιση του συστήματος RTL και παρεμφερών θεσμών, χωρίς δικαστική επίβλεψη, που χρησιμοποιείται για παραπτώματα, η πρόληψη και εξάλειψη των βασανιστηρίων και τα δικαιώματα των κρατουμένων, η ανεξαρτησία των δικαστών, το δικαίωμα των ατόμων να επικουρούνται από νομικό παραστάτη και το δικαίωμα σε μια δίκαιη και αμερόληπτη δίκη, η προστασία των

ανθρώπινων δικαιωμάτων στα πλαίσια της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, η συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη, ιδίως δε με το νεοσυσταθέν Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τις ειδικές διαδικασίες, καθώς και με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες, τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού και το ΔΠΔ. Η ΕΕ κάλεσε επίσης την Κίνα να εφαρμόσει την αρχή της μη επαναπροώθησης σε βορειοκορεάτες πρόσφυγες στην Κίνα σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κίνας. Κατά το 2005, δόθηκε επίσης ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία των κοινωνικών και των οικονομικών δικαιωμάτων και στην ανεξαρτησία των ΜΚΟ.

Η κινεζική πλευρά ενημέρωσε την ΕΕ σχετικά με ορισμένες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν ή βρίσκονται στο στάδιο της πραγματοποίησης, μεταξύ των οποίων η αναθεώρηση από το Ανώτατο Δικαστήριο όλων των περιπτώσεων στις οποίες είχε επιβληθεί η θανατική ποινή, σχετικά με ένα ειδικό δικαστήριο για ανηλίκους, κανονισμού σχετικά με τις ανακρίσεις και τις κρατήσεις και σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων στο πλαίσιο πανκινεζικής εκστρατείας για την πρόληψη και την εξάλειψη των βασανιστηρίων, σχετικά με την προγραμματιζόμενη μεταρρύθμιση του συστήματος RTL και σχετικά με το νέο κανονισμό όσον αφορά τις μεταμοσχεύσεις οργάνων που τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2006. Παρασχέθηκαν επίσης πληροφορίες σχετικά με σειρά νέων κανονισμών όσον αφορά, μεταξύ άλλων: τη νομική συνδρομή σε ευαίσθητα στρώματα της κοινωνίας, μέτρα για την προαγωγή της δημοκρατικής διακυβέρνησης στο επίπεδο των χωριών και νέους κανονισμούς στον τομέα των ποινικών διαδικασιών. Η Κίνα προέβη επίσης σε ενημέρωση όσον αφορά την πρόοδο ενόψει της επικύρωσης του ICCPR.

Η κινεζική πλευρά ενημέρωσε την ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της έκθεσης του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα Βασανιστήρια, μετά από την επίσκεψή του στην Κίνα το 2005, και σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην επίσκεψη της Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κας Louise Arbour. Σε ερωτήσεις σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης, το Διαδίκτυο, την ελευθερία θρησκευάματος και πεποιθήσεων συμπεριλαμβανομένης της Falun Gong, και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το ρόλο των ΜΚΟ, δόθηκαν οι συνήθεις απαντήσεις. Κατά τις συζητήσεις σχετικά με τα δικαιώματα ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες διαπιστώθηκαν ελάχιστα σημεία συμφωνίας. Η επίσκεψη της Τρόικας στο Xinjiang προσέφερε τη δυνατότητα διεξαγωγής συναντήσεων με ευρύ φάσμα αντιπροσώπων, μεταξύ άλλων της μουσουλμανικής μειονότητας, αλλά επιβεβαίωσε σε μεγάλο βαθμό τις ανησυχίες της ΕΕ. Οι διαφορετικές αυτές απόψεις συζητήθηκαν ανοικτά στα πλαίσια του διαλόγου.

Η ΕΕ και οι κινεζικές αρχές οργάνωσαν δύο σεμινάρια στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του διαλόγου, ένα στο Λονδίνο στις 12-13 Δεκεμβρίου 2005 και ένα στη Βιέννη στις 22-23 Μαΐου 2006. Το σεμινάριο του Λονδίνου επικεντρώθηκε στο θέμα «Επικύρωση και εφαρμογή των άρθρων 14 και 9 του ICCPR», ειδικότερα δε στη σύσταση μέτρων που πρέπει να λάβει η Κίνα για να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία της προς τα άρθρα αυτά. Στο σεμινάριο της Βιέννης, πανεπιστημιακά ιδρύματα, αξιωματούχοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Λαϊκής Εθνοσυνέλευσης, αντιπρόσωποι των υπουργείων εξωτερικών των κρατών μελών και διαφόρων κινεζικών υπουργείων και ΜΚΟ συζήτησαν «την εφαρμογή συστάσεων των διεθνών μηχανισμών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (συστάσεις φορέων της Συνθήκης και ειδικές διαδικασίες) και την κατάρτιση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.»

Εκτός από το διάλογο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξακολούθησαν να ασκούν πίεση προκειμένου να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα ώστε να προαχθεί η ουσιαστική απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα, σε άλλες συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου της ΕΕ με την Κίνα, μεταξύ άλλων στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο, καθώς και μέσω προγραμμάτων διμερούς τεχνικής συνεργασίας και ανταλλαγών. Στο μεσοδιάστημα μεταξύ των συνόδων διαλόγου, πραγματοποιήθηκαν διαβήματα σχετικά με συγκεκριμένες περιπτώσεις που αποτελούν αντικείμενο ανησυχιών. Δυστυχώς, η περιορισμένη δράση της κινεζικής κυβέρνησης είχε ως αποτέλεσμα να ελευθερωθούν νωρίς ελάχιστα άτομα και, κατά τη διάρκεια του έτους, προστέθηκαν νέα ονόματα στον κατάλογο των ατομικών περιπτώσεων ανησυχίας.

Η ΕΕ βρίσκεται σε τακτική επαφή με άλλες χώρες που διατηρούν διάλογο με την Κίνα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω της «διαδικασίας της Βέρνης».

Ο 22ος γύρος του διαλόγου ΕΕ-Κίνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναμένεται ότι θα πραγματοποιηθεί στο Πεκίνο τον Οκτώβριο του 2006. Βλέπε κεφάλαιο 6.4. για περισσότερες λεπτομέρειες όσον αφορά την Κίνα.

3.4.2. *Διάλογος με το Ιράν για τα ανθρώπινα δικαιώματα*

Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο των εν γένει σχέσεων ΕΕ-Ιράν, πράγμα που ισχύει για τις σχέσεις της ΕΕ με κάθε άλλη χώρα. Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που είναι ο πρώτος που προγραμματίστηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους διαλόγους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το 2001, είναι ένα από τα μέσα που διαθέτει η ΕΕ για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν. Μολονότι πολλά μένουν να γίνουν στο Ιράν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ πιστεύει ότι ο διάλογος με το Ιράν είναι ένας τρόπος ενθάρρυνσης εκείνων που επιθυμούν να προωθήσουν τις μεταρρυθμίσεις στη χώρα αυτή.

Από το 2002 και μετά, η ΕΕ πραγματοποίησε τέσσερις συνόδους του διαλόγου με το Ιράν για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η τελευταία τέτοια σύνοδος διεξήχθη τον Ιούνιο του 2004. Από αξιολόγηση του διαλόγου που πραγματοποιήθηκε το 2004 διαπιστώθηκε ότι από την έναρξη του διαλόγου σημειώθηκε ελάχιστη ή καμία πρόοδος σε συνάρτηση με τα σημεία αναφοράς της ΕΕ. Παρά το γεγονός ότι το Ιράν δεν συμμετέχει ουσιαστικά, η ΕΕ παραμένει πρόθυμη να συζητήσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων μέσω της διαδικασίας του διαλόγου. Η ΕΕ διαπίστωσε ότι πρέπει να επιτευχθεί η ανάληψη νέας δέσμευσης από τις ιρανικές αρχές προκειμένου να βελτιωθεί ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να προαχθεί το κράτος δικαίου στη χώρα, καθώς και ότι πρέπει να προσαρμοσθούν οι λεπτομέρειες του διαλόγου προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του. Διεξάγονται διαπραγματεύσεις προς τούτο.

Ο διάλογος βασίζεται σε ορισμένες αμοιβαία συμφωνημένες αρχές καθώς και συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης, που περιλαμβάνουν όλους τους τομείς που προξενούν ανησυχίες στην ΕΕ: την υπογραφή, την επικύρωση και την εφαρμογή από το Ιράν διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα· τη συνεργασία με διεθνείς διαδικασίες· ανοικτό πνεύμα, δυνατότητα πρόσβασης και διαφάνεια· και βελτίωση στον τομέα των ατομικών και των πολιτικών δικαιωμάτων, του δικαστικού συστήματος, της πρόληψης και της εξάλειψης των βασανιστηρίων, των καταδικαστικών αποφάσεων, των διακρίσεων και του σωφρονιστικού συστήματος.

Στους διαλόγους αυτούς συμμετέσχε ευρύ φάσμα φορέων, μεταξύ των οποίων εκπρόσωποι της κυβέρνησης και των δικαστικών αρχών, των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και της κοινωνίας των πολιτών. Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι κατ' αρχήν ένας διάυλος για την έκφραση των ανησυχιών της ΕΕ στο Ιράν, ενώ παρέχεται επίσης η δυνατότητα στο Ιράν να εκφράσει τις ανησυχίες του στην ΕΕ. Η ΕΕ έχει στο παρελθόν επωφεληθεί του διαλόγου για να θίξει ατομικές περιπτώσεις, λόγω χάρη περιπτώσεις κρατουμένων λόγω πεποιθήσεων, και σκοπεύει να το πράξει εκ νέου κατά τον προσεχή γύρο. Ένα ζωτικό στοιχείο του διαλόγου είναι ότι παρέχει τη δυνατότητα αμοιβαίας αξιολόγησης και επανεξέτασης.

Βλέπε κεφάλαιο 6.5 για περισσότερα στοιχεία σχετικά με το Ιράν.

3.4.3. *Διαβουλεύσεις με τη Ρωσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα*

Η συμφωνία για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα επετεύχθη, κατόπιν πρότασης της ΕΕ, κατά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Ρωσίας στη Χάγη στις 25 Νοεμβρίου 2004. Ύστερα από έναν πρώτο γύρο στο Λουξεμβούργο στις 1 Μαρτίου 2005, ο δεύτερος γύρος πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 8 Σεπτεμβρίου 2005, και ο τρίτος γύρος στη Βιέννη στις 3 Μαρτίου 2006.

Στόχος των διαβουλεύσεων αυτών, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο ανωτέρων υπαλλήλων, είναι να συζητηθεί η κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην ΕΕ και τη Ρωσία, καθώς και διεθνή ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων, κατά τρόπο ανοικτό και εποικοδομητικό.

Οι συζητήσεις κάλυψαν τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ρωσίας και τη συνεργασία στα φόρουμ ανθρώπινων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, ειδικότερα δε τη μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών και τη συνεργασία με ειδικούς μηχανισμούς των Ηνωμένων Εθνών. Στο γύρο του Μαρτίου 2006, συζητήθηκε η συνέχεια που δόθηκε στην επίσκεψη (το Φεβρουάριο του 2006) της Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κας Louise Arbour στη Ρωσία. Συζητήθηκε επίσης η συνεργασία στο Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και η εφαρμογή αποφάσεων και συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης (μεταξύ άλλων η έκθεση Gil-Robles, αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, Πρωτόκολλα), και του ΟΑΣΕ.

Η ΕΕ έθιξε συγκεκριμένες ανησυχίες όσον αφορά την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στη Ρωσία, ιδίως την κατάσταση στην Τσετσενία, την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων περιπτώσεων, την ανεξαρτησία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και την ελευθερία έκφρασης, το σεβασμό του κράτους δικαίου και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων στις ένοπλες δυνάμεις, καθώς και άλλα ζητήματα. Τα φαινόμενα του ρατσισμού και της ξενοφοβίας υπογραμμίσθηκαν ιδιαίτερα κατά τις διαβουλεύσεις του Μαρτίου 2006, κατά τις οποίες συζητήθηκε επίσης η κατάσταση των ΜΚΟ μετά από την έναρξη ισχύος της νομοθεσίας περί ΜΚΟ.

Η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με τους ΜΚΟ κατά την προετοιμασία των διαβουλεύσεων, και τους ενημέρωσε για τα αποτελέσματά τους. Πριν από τις διαβουλεύσεις της 3ης Μαρτίου 2006, αντιπροσωπείες της ΕΕ και της Ρωσίας επισκέφθηκαν το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας που έχει την έδρα του στη Βιέννη. Βλέπε κεφάλαιο 6.1.3 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη Ρωσία.

3.4.4. Άλλοι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα (Άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού)

Μια από τις πλέον αξιοσημείωτες αλλαγές τις οποίες εισήγαγε η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-ΑΚΕ του Κοτονού (2000), είναι η ενίσχυση της πολιτικής διάστασης μέσω ενισχυμένου διαλόγου. Το γεγονός ότι κατέστη ο διάλογος αυτός μείζων πυλώνας της εταιρικής σχέσης αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη σημασία των πολιτικών ζητημάτων στο πλαίσιο των σχέσεων ΕΕ-ΑΚΕ. Το άρθρο 8 ορίζει τις κύριες διατάξεις όσον αφορά την κανονική κατάσταση των υποθέσεων, όμως στα άρθρα 96, 97 και 98 περιέχονται άλλες διατάξεις σχετικά με τον πολιτικό διάλογο (σοβαρές παραβάσεις). Η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2003, οι δε κατευθυντήριες γραμμές για τη διεξαγωγή του πολιτικού διαλόγου εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ τον Μάιο του 2003.

Ένας από τους στόχους του διαλόγου είναι η προαγωγή ενός σταθερού δημοκρατικού περιβάλλοντος, και τα θέματα που πρέπει να περιληφθούν είναι τα αποκαλούμενα ουσιαστικά και θεμελιώδη στοιχεία του Κοτονού: τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία, το κράτος δικαίου, η διακυβέρνηση, η ειρήνη και η ασφάλεια, οι διακρίσεις λόγω φύλου καθώς και για εθνοτικούς ή φυλετικούς λόγους, τα πολιτιστικά ζητήματα. Η κοινωνία των πολιτών, οι μη κρατικοί παράγοντες και η αντιπολίτευση θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις συνομιλίες όποτε αυτό είναι δυνατόν· και η διαδικασία θα πρέπει να είναι διαφανής και συνεχής.

Τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν αρχίσει διάλογο δυνάμει του άρθρου 8 με πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων η Αγκόλα, η Μποτσουάνα, η Μπουρκίνα Φάσο, το Κονγκό (Μπραζαβίλ), η Γκαμπόν, η Γκάνα, η Κένυα, η Νιγηρία, η Σενεγάλη, η Νότια Αφρική, η Σουαζιλάνδη, η Μαυριτανία, η Μοζαμβίκη, η Ουγκάντα, η Ζιμπάμπουε. Ο διάλογος αυτός μπορεί να διεξάγεται και με περιφερειακές οργανώσεις όπως η Αφρικανική Ένωση, η Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής και η Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Κρατών.

3.5. Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία, τη Νέα Ζηλανδία και τις υποψήφιες χώρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τις ΗΠΑ

Η ΕΕ και οι ΗΠΑ προέβησαν σε διαβουλεύσεις για θέματα ανθρώπινων δικαιωμάτων πριν από την Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 16 Οκτωβρίου 2005 στην Ουάσινγκτον και στις 16 Φεβρουαρίου 2006 στις Βρυξέλλες. Οι συνεδριάσεις χρησίμευσαν για την παροχή πληροφοριών και την αναζήτηση υποστήριξης για προτεραιότητες θεματικής φύσεως ή κατ' ιδίαν χωρών, καθώς και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με κοινούς στόχους και κοινές πρωτοβουλίες. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές τέθηκαν τα θεμέλια για δημιουργική και καρποφόρα συνεργασία στα πλαίσια της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών.

Η ΕΕ και οι ΗΠΑ συζήτησαν για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορες χώρες, ιδίως σε εκείνες για τις οποίες ενδέχεται να εκδοθεί απόφαση, καθώς και για τις αντίστοιχες πολιτικές έναντι των εν λόγω χωρών. Ενημερώθηκαν αμοιβαία για τους πλέον πρόσφατους διαλόγους και διαβουλεύσεις με τρίτες χώρες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αμφότερα τα μέρη εξέφρασαν ενδιαφέρον για τη μεταξύ τους συνεργασία με στόχο την προώθηση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προέβησαν εξάλλου σε διεξοδική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Οι διαβουλεύσεις αποτέλεσαν μια καλή ευκαιρία για να συζητηθούν οι διαφορές προσέγγισης. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τη θανατική ποινή, ιδίως για τις περιπτώσεις εκτελέσεων νεαρών παραβατών και διανοητικώς καθυστερημένων. Και κατά τις δύο συνεδριάσεις διεξήχθη ειλικρινής συζήτηση σχετικά με τον αντίκτυπο των μέτρων κατά της τρομοκρατίας στις προσπάθειες που καταβάλλονται σε διεθνή κλίμακα για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εθίγησαν μεταξύ άλλων η νομική κατάσταση των κρατουμένων στο Guantánamo Bay καθώς και το ζήτημα της παράδοσης κρατουμένων. Η ΕΕ κάλεσε τις ΗΠΑ να απαντήσουν θετικά στο αίτημα των ειδικών εισηγητών των ΗΕ να επισκεφθούν το Guantánamo Bay και άλλα μέρη όπου κρατούνται άτομα που θεωρούνται τρομοκράτες. Οι ΗΠΑ προέβησαν σε ενημέρωση για σχετικές με το Guantánamo υποθέσεις που εκδικάζονται ενώπιον των δικαστηρίων των ΗΠΑ και τόνισαν ότι θα δημοσιεύσουν απάντηση στην έκθεση του ειδικού εισηγητή των ΗΕ για το Guantánamo. Οι ΗΠΑ εξέφρασαν ανησυχίες για τον αντισημιτισμό στην Ευρώπη και ζήτησαν την υποστήριξη της ΕΕ για την «Κοινότητα των Δημοκρατιών».

Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τον Καναδά

Διεξήχθησαν διαβουλεύσεις για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τον Καναδά πριν από την Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις 17 Οκτωβρίου 2005 στη Ουάσινγκτον και στις 20 Φεβρουαρίου 2006 στις Βρυξέλλες. Οι συνεδριάσεις εστιάστηκαν στη συνεργασία κατά την Τρίτη Επιτροπή καθώς και όσον αφορά τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών.

Η ΕΕ και ο Καναδάς αντάλλαξαν επίσης απόψεις σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης του συντονισμού μεταξύ χωρών που παρουσιάζουν ταυτότητα απόψεων. Κατά την συζήτηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών, ο Καναδάς τόνισε ότι είναι ουσιαστικό να ενσωματωθεί η παράμετρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις γενικότερες εργασίες των Ηνωμένων Εθνών.

Διαβουλεύσεις της Τρόικας με την Ιαπωνία

Διαβουλεύσεις μεταξύ ΕΕ και Ιαπωνίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθησαν τον Οκτώβριο 2005 στη Νέα Υόρκη και τον Ιούνιο του 2006 στη Γενεύη. Η Ιαπωνία τόνισε ότι αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο συντονισμό με την ΕΕ, και ζήτησε με εμμονή να ενημερώνεται σχετικά με το διάλογο ΕΕ-Κίνας και τις διαβουλεύσεις ΕΕ-Ρωσίας.

Η Ιαπωνία υπενθύμισε στην ΕΕ ότι σύμφωνα με έρευνα του 2004, ποσοστό μεγαλύτερο του 80% του πληθυσμού υποστηρίζει τη διατήρηση της θανατικής ποινής. Υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής, η Ιαπωνία θεωρεί ότι μια συζήτηση σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής δεν θα αποβεί ιδιαίτερα επιτυχής.

Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τη Νέα Ζηλανδία

Κατά τις διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα το Μάρτιο του 2006, η Νέα Ζηλανδία επεσήμανε την επιθυμία της να ενισχύσει τη συνεργασία της με την ΕΕ. Η Νέα Ζηλανδία υπογράμμισε ότι μια από τις κύριες πρωτοβουλίες της επικεντρώνεται στα δικαιώματα του παιδιού.

Διαβουλεύσεις της Τρόικας με τις υποψήφιες χώρες

Η ετήσια ανταλλαγή απόψεων πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 2006 στις Βρυξέλλες. Η ΕΕ πληροφόρησε τις υποψήφιες χώρες Κροατία, ΠΓΔΜ και Τουρκία ότι υποστηρίζει ενεργά τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και άλλα ζητήματα προτεραιότητας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και τις κάλεσε να υποστηρίξουν τις πρωτοβουλίες της. Η Κροατία, η ΠΓΔΜ και η Τουρκία έδωσαν στην ΕΕ πληροφορίες σχετικά με τη γενικότερη πολιτική τους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

3.6. Ρήτρες ανθρώπινων δικαιωμάτων σε συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες

Από την ανακοίνωση της Επιτροπής του 1995 με τίτλο *Συμπερίληψη του σεβασμού των δημοκρατικών αρχών και των ανθρώπινων δικαιωμάτων στις συμφωνίες μεταξύ Κοινότητας και τρίτων χωρών*, μια ρήτρα σύμφωνα με την οποία ο σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών συνιστά ουσιαστικό στοιχείο της συμφωνίας περιλαμβάνεται ως τυποποιημένη ρήτρα σε όλες τις συμφωνίες με τρίτες χώρες, εξαιρουμένων των τομεακών συμφωνιών και των συμφωνιών με εκβιομηχανισμένες χώρες. Δυνάμει της ρήτρας αυτής, μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων ή της δημοκρατικής διαδικασίας. Ωστόσο, κύριος ρόλος της ρήτρας είναι η παροχή στην ΕΕ μιας βάσης για τη θετική εμπλοκή της με τρίτες χώρες όσον αφορά ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων και δημοκρατίας. Προς τούτο, η Επιτροπή συνέστησε υποεπιτροπές και ομάδες εργασίες με ορισμένες χώρες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το εγχείρημα της δημιουργίας υποεπιτροπών ανθρώπινων δικαιωμάτων για όλες τις χώρες που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας συνεχίστηκε κατά την πρώτη συνεδρίαση της ομάδας ανθρώπινων δικαιωμάτων και μειονοτήτων με το Ισραήλ, τον Ιούνιο του 2006.

Το Φεβρουάριο του 2006, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τη ρήτρα ανθρώπινων δικαιωμάτων και δημοκρατίας στις συμφωνίες της ΕΕ, με βάση έκθεση την οποία εκπόνησε ο ευρωβουλευτής, κ. Vittorio Agnoletto. Με το ψήφισμα ζητείται, μεταξύ άλλων, να αναθεωρηθεί η τυποποιημένη διατύπωση της ρήτρας ανθρώπινων δικαιωμάτων, να επεκταθεί η ρήτρα σε όλες τις νέες συμφωνίες και να διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μεγαλύτερο ρόλο όσον αφορά την εφαρμογή της ρήτρας. Απαντώντας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέθεσε ορισμένα μέτρα για τη βελτίωση της εφαρμογής της ρήτρας, όπως λόγου χάρη να δημιουργηθούν βαθμιαία επιτροπές ανθρώπινων δικαιωμάτων και σε άλλες τρίτες χώρες και να δοθεί πιο εξέχουσα θέση στα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της εντολής των αρχηγών αντιπροσωπειών της Επιτροπής σε τρίτες χώρες.

3.7. Δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Η EIDHR είναι ένα πρόγραμμα το οποίο έχει σχεδιασθεί ειδικά για την προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου κυρίως μέσω της συνεργασίας με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αλλά και σε σύμπραξη με ορισμένες σημαντικές διεθνείς οργανώσεις. Το πρόγραμμα αυτό το διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά το 2005 και το 2006 οι πόροι του υπερέβαιναν συνολικά τα 251 εκατομμύρια ευρώ, και επομένως παρέσχον τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθεί ευρύ φάσμα έργων σε 68 χώρες και κάλυψαν τομείς προτεραιότητας μέσω τεσσάρων εκστρατειών: (1) Προαγωγή της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου, (2) Προαγωγή της πρακτικής των ανθρώπινων δικαιωμάτων, (3) Προαγωγή της δημοκρατικής διαδικασίας, και (4) Προώθηση της ισότητας, της ανοχής και της ειρήνης.

Κατά τα τέλη του Ιουνίου του 2006, η EIDHR υποστήριξε άνω των 1000 σχεδίων ανά την υφήλιο, καλύπτοντας το πλήρες φάσμα των προτεραιοτήτων που ορίζονταν στους βασικούς κανονισμούς και στο έγγραφο προγραμματισμού. Διεξάγονται δραστηριότητες σε επίπεδο χώρας, σε περιφερειακό και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η διαχείριση των έργων της EIDHR σε επίπεδο χώρας αποκεντρώνεται από τις Βρυξέλλες στις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Προσδιορισμός, επιλογή και χρηματοδότηση των έργων

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, επελέγησαν νέα σχέδια με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

(i) Έργα που προσδιορίζονται μέσω παγκόσμιων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων

Οργανώθηκαν τέσσερις θεματικές εκστρατείες προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη σαφήνεια και λογική συνοχή των προγραμμάτων, και δρομολογήθηκαν τέσσερις παγκόσμιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων το Δεκέμβριο του 2005 και τον Ιανουάριο του 2006. Χορηγήθηκε ποσό 74,8 εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Οι τέσσερις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (ή εκστρατείες) εστιάζονταν στις ακόλουθες προτεραιότητες:

1. Προαγωγή της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου

Ομάδα 1: Η αποτελεσματική λειτουργία του ΔΠΔ και άλλων διεθνών ποινικών δικαστηρίων καθώς και η αλληλεπίδρασή τους με τα εθνικά συστήματα δικαιοσύνης.

Ομάδα 2: Η προοδευτικά περιορισμένη χρήση της θανατικής ποινής και η τελική οικουμενική της κατάργηση

Ομάδα 3: Ενίσχυση του έργου των διεθνών μηχανισμών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

2. Προαγωγή της πρακτικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ομάδα 1: Προαγωγή των δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων ή ευάλωτων ομάδων

Ομάδα 2: Πρόληψη των βασανιστηρίων¹³

Ομάδα 3: Αποκατάσταση των θυμάτων βασανιστηρίων

3. Προαγωγή της δημοκρατικής διαδικασίας

Ομάδα 1: Υποστήριξη και ανάπτυξη των δημοκρατικών εκλογικών διαδικασιών

Ομάδα 2: Ενίσχυση της βάσης διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών και δημοκρατικός λόγος μέσω της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι

Ομάδα 3: Ενίσχυση της βάσης διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών και δημοκρατικός λόγος μέσω της ελευθερίας της έκφρασης

4. Προώθηση της ισότητας, της ανοχής και της ειρήνης

Ομάδα 1: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και προαγωγή των δικαιωμάτων των πληθυσμών που ανήκουν σε μειονότητες¹⁴

Ομάδα 2: Προαγωγή των δικαιωμάτων αυτοχθόνων φυλών¹⁵

¹³ Βλέπε επίσης κεφάλαιο 4.2.

¹⁴ Βλέπε κεφάλαια 4.15 και 4.17.

¹⁵ Βλέπε κεφάλαιο 4.18.

Η Επιτροπή θα παράσχει χορηγήσεις στις περισσότερες από τις επιτυχείς προτάσεις μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου του 2006.

(ii) Έργα επιλεγόμενα μέσω ανά χώρα προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων

Για την περίοδο 2005-2006, διετεθή ποσό 66 εκατομμυρίων ευρώ για προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων που δρομολογήθηκαν από αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε 54 χώρες. Τέτοιες ανά χώρα προσκλήσεις δρομολογούνται για να προσδιορισθούν έργα για τα οποία θα χορηγηθούν μικρότερα ποσά που θα κυμαίνονται μεταξύ 10.000 και 100.000 ευρώ («μικρο-έργα») και τα οποία είναι κατά κανόνα ανοικτά μόνον σε οργανώσεις που έχουν την έδρα τους σε μια χώρα. Έτσι, η EIDHR είναι σε θέση να υποστηρίζει την τοπική κοινωνία των πολιτών και να προσδιορίζει τις ακριβείς προτεραιότητες για κάθε χώρα στην οποία υλοποιούνται τα μικρο-έργα. Κατά το 2005, κατεβλήθησαν 229 χορηγήσεις για νέα έργα από τις αντιπροσωπείες της Επιτροπής για την υλοποίηση μικρο-έργων EIDHR.

(iii) Έργα τα οποία επελέγησαν χωρίς πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων

Κατά το 2005, επελέγησαν 17 έργα χωρίς πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων, με ενωσιακή συνεισφορά ύψους 15,59 εκατομμυρίων ευρώ. Κατεβλήθησαν μείζονες επιχορηγήσεις σε οργανώσεις όπως το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ και τα διεθνή ποινικά δικαστήρια. Χορηγήθηκε πρόσθετο ειδικό ποσό ύψους 10 εκατομμυρίων ευρώ για 3 έργα που εστιάζονταν στα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράκ. 26 επί πλέον εκατομμύρια ευρώ χορηγήθηκαν σε αποστολές παρακολούθησης εκλογών. Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τις αποστολές παρακολούθησης εκλογών βλέπε κεφάλαιο 4.10.

Στο Παράρτημα 1 παρατίθεται κατάλογος έργων που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό της EIDHR κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Αξιολογήσεις

Κατά την περίοδο 2005-2006 διεξήχθησαν έξι αξιολογήσεις όσον αφορά την EIDHR. Στα πλαίσια της παρούσας έκθεσης αξίζει να σημειωθούν ειδικότερα τρεις εξ αυτών - μια θεματική, μια περιφερειακή και μια μεθοδολογική.

Η **θεματική** αυτή αξιολόγηση επικεντρώθηκε στη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα των έργων της EIDHR που αφορούν την **καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και την προαγωγή των δικαιωμάτων των μειονοτήτων** (εξαιρουμένων των αυτοχθόνων πληθυσμών). Οι εκτιμητές ανέφεραν ότι τα περισσότερα από τα 17 έργα που επελέγησαν είχαν ουσιαστικά αποτελέσματα, βελτιώνοντας αναμφισβήτητα τη ζωή όσων ήσαν θύματα ρατσισμού και διακρίσεων. Αναφέρεται επίσης ότι ευεργετήθηκαν από το πρόγραμμα EIDHR τα πλέον ευαίσθητα μέλη των κοινοτήτων που είχαν υποστεί διακρίσεις σε ορισμένα από τα πλέον μειονεκτικά περιβάλλοντα στον κόσμο (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε κεφάλαιο 4.15 «Ρατσισμός, ξενοφοβία, απαγόρευση διακρίσεων και σεβασμός της πολυμορφίας»).

Η αξιολόγηση του **περιφερειακού προγράμματος** στη Νότια Αμερική (**Programa Andino de derechos humanos y democracia**) περιελάμβανε πέντε έργα για συγκεκριμένες χώρες και δύο περιφερειακά έργα. Στόχος του ήταν η εκτίμηση της συνολικής περιφερειακής προσέγγισης του προγράμματος και η εξέταση της συνάφειας, της αποτελεσματικότητας, της ουσιαστικότητας, του αντίκτυπου και της βιωσιμότητας των έργων. Οι στόχοι του προγράμματος αφορούσαν τις καταστάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες των Άνδεων. Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είχε εν μέρει επιτευχθεί η περιφερειακή προσέγγιση του προγράμματος. Ένα ακόμη συμπέρασμα της αξιολόγησης ήταν ότι χρειάζεται ισχυρότερη τοπική οικείωση από το σχεδιασμό μέχρι την υλοποίηση καθώς και ένας περιφερειακός συντονιστικός φορέας προκειμένου το πρόγραμμα να αναπτύξει περιφερειακό χαρακτήρα. Για να αποβεί επωφελής η περιφερειακή προσέγγιση ενός προγράμματος, συνιστάται το πρόγραμμα να ασχολείται με προβλήματα που αντιμετωπίζονται σε ολόκληρη την περιοχή. Τότε μόνον μπορεί να παράσχει ουσιαστικές δυνατότητες παραγωγικών συνεργιών που θα βασίζονται σε κοινά θέματα και ζητήματα.

Ένας από τους στόχους της **μεθοδολογικής αξιολόγησης της Παραγωγής Δεικτών Αποτελεσμάτων της EIDHR**, ήταν η παροχή στην EIDHR δεικτών ανά χώρα για καθεμία από τις τέσσερις κύριες εκστρατείες της. Καταρτίστηκαν δείκτες για κάθε εκστρατεία με στόχο τη βελτίωση της παρακολούθησης και της στάθμισης των αποτελεσμάτων του έργου και του προγράμματος. Κατόπιν τούτου, στις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων της EIDHR για την περίοδο 2005-2006 περιελήφθη επιλογή δεικτών οι οποίοι διευκρινίζουν το είδος των αποτελεσμάτων τα οποία αναμένει η Επιτροπή από τα χρηματοδοτούμενα από την EIDHR έργα. Στην ιστοσελίδα της EIDHR παρατίθεται πλέον οδηγός για την κατάρτιση δεικτών έργου.¹⁶

Το νέο Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Κατά τα τέλη του Ιουνίου του 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη δημιουργία νέου χωριστού χρηματοδοτικού μέσου για την προαγωγή της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά την υφήλιο: το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Το νέο αυτό μέσο θα αντικαταστήσει τη σημερινή EIDHR, η οποία βασίζεται σε δύο κανονισμούς η ισχύς των οποίων λήγει κατά τα τέλη του 2006. Η πρόταση είναι μέρος της δέσμης των νέων δημοσιονομικών πράξεων για τα έτη 2007-2013 και προγραμματίζεται να συζητηθεί και να εγκριθεί αργότερα εντός του 2006.

¹⁶ http://ec.europa.eu/comm/europeaid/projects/eidhr/index_en.htm

3.8. Ανάλυση της αποτελεσματικότητας των ενωσιακών μέσων και πρωτοβουλιών

Η ΕΕ έχει δεσμευθεί για **ενσωμάτωση της παραμέτρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εκδημοκρατισμού** στις πολιτικές και τις επιλογές της ΕΕ ώστε να επιτευχθεί μία πιο τεκμηριωμένη αξιόπιστη, αρμονική, συνεπής και αποτελεσματική πολιτική της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ σκοπεύει να αξιοποιήσει καλύτερα το εκτεταμένο φάσμα διαθέσιμων στοιχείων και να **βελτιώσει τη συνέχεια** που δίδεται σε δράσεις όπως τα διαβήματα. Με την καλύτερη παρακολούθηση των δράσεων υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ θα βοηθηθεί στο να διαπραγματευθεί επιτυχέστερα τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα διάφορα φόρουμ.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ κατέβαλε συνειδητές προσπάθειες για **ενίσχυση της λογικής συνοχής** με καλύτερη οργάνωση της «εργαλειοθήκης» της για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ απέκτησε μεγαλύτερη επίγνωση των διαφόρων μέσων τα οποία μπορεί να μεταχειρισθεί (π.χ. διαβήματα, κατευθυντήριες γραμμές, διάλογοι, συνεργασία για την ανάπτυξη κλπ) και προσπάθησε να προωθήσει τη συνεκτική και συνεπή χρήση των μέσων αυτών. Η καθιέρωση της θέσης του προσωπικού εντεταλμένου του ΓΓ/ΥΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί μια χειροπιαστή συμβολή στις προσπάθειες αυτές, και αποδείχθηκε χρήσιμη όσον αφορά την προώθηση της ενσωμάτωσης της παραμέτρου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και της συνοχής και συνέχειας.

Ωστόσο, παραμένει η πρόκληση της λογικής συνοχής. Εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, ούτως ώστε η λογική συνοχή και η ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να καταστούν γενικό εργαλείο εφαρμογής της πολιτικής. Η ΕΕ είναι μια περίπλοκη δομή, και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες και τους ρόλους των διαφόρων παραγόντων. Ωστόσο, η εκπομπή ενός συνεκτικού μηνύματος είναι βασική για την αξιοπιστία και την επίτευξη αποτελεσμάτων όσον αφορά την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πράξη. Οι εργασίες για την προώθηση της λογικής συνοχής θα πρέπει να αποτελέσει διαρκή προσπάθεια.

Λόγω των καλύτερων δυνατοτήτων ενσωμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις πολιτικές της ΕΕ, πολλαπλασιάστηκαν τα αιτήματα για προώθηση διαφόρων πρακτικών εργαλείων (όπως εγχειρίδια, πίνακες ελέγχου, δείκτες κλπ.) για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την συνοχή των πολιτικών.

Ένα στοιχείο της αναζήτησης της βέλτιστης χρήσης των διαφόρων εργαλείων και μέσων της εργαλειοθήκης υπήρξε η επιδίωξη **ισορροπίας μεταξύ της πειθούς και αποτελεσματικής δράσης** καθώς και η επιλογή μέσων που περιλαμβάνουν κίνητρα καθώς και περιοριστικά μέτρα· η οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης, η δημιουργία ανοικτής ανταλλαγής απόψεων και η προθυμία παροχής βοήθειας ενώ παράλληλα επισημαίνονται σαφώς οι παραβιάσεις. Εν προκειμένω είναι σκόπιμο να κριθεί ότι η ΕΕ χρησιμοποιεί για τις δράσεις της τα ίδια πρότυπα στις διάφορες χώρες και περιοχές.

Τα διαβήματα τα οποία ανελήφθησαν κατά την υπό εξέταση περίοδο και στα οποία δόθηκε συνέχεια, παρουσιάζουν και θετικά και αρνητικά στοιχεία. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι δράσεις της ΕΕ άσκησαν κάποια επιρροή καθότι ελευθερώθηκαν αντιφρονούντες και μειώθηκαν ποινές. Ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις, οι δράσεις εξακολουθούν να παραμένουν ανεπιτυχείς. Γενικά, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν είναι εύκολη και, μερικές φορές, απαιτείται μακροπρόθεσμη θεώρηση. Τα διαβήματα, λόγου χάρη, που αφορούν μεμονωμένα άτομα που αντιμετωπίζουν τη θανατική ποινή, επιδιώκουν, φυσικά, τη μετατροπή της ποινής του εκάστοτε ενδιαφερομένου αλλά επιδιώκουν ταυτοχρόνως να παράσχουν το μήνυμα ότι η ΕΕ εν γένει προωθεί την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλες τις χώρες, και ότι μπορεί κατ' αυτόν τον τρόπο να αποβεί αποδοτική μακροπρόθεσμα.

Δεδομένου ότι είναι σαφές ότι η ΕΕ δεν μπορεί να εργασθεί μόνη της, έχει ως στόχο τη βελτίωση της συνοχής μεταξύ της ενωσιακής δράσης σε διμερές και πολυμερές επίπεδο, καθώς και τη βελτίωση της συνεργασίας με ΜΚΟ και άλλους παράγοντες ενώ ταυτόχρονα θα ενισχύεται η διαφάνεια και το ανοικτό πνεύμα. Η διαρκής αλληλεπίδραση με αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών έχει ήδη καταστεί ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Λόγου χάρη, το ετήσιο φόρουμ των ΜΚΟ της ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο στις 8 και 9 Δεκεμβρίου 2005 υπήρξε επιτυχές καθώς συγκέντρωσε αντιπροσώπους ΜΚΟ και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κυβερνητικούς αξιωματούχους.

4. ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

4.1. Θανατική Ποινή

Η ΕΕ συνέχισε ενεργά την πολιτική της κατά της θανατικής ποινής κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση. Η ΕΕ αντιτίθεται στην θανατική ποινή σε κάθε περίπτωση και συστηματικά υποστηρίζει αυτή τη θέση στις σχέσεις της με τρίτες χώρες. Θεωρεί ότι η κατάργηση της θανατικής ποινής συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και στην προοδευτική ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών όσον αφορά τη θανατική ποινή (οι οποίες εγκρίθηκαν το 1998) αποτελούν τη βάση της δράσης της ΕΕ¹⁷. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν κριτήρια για την πραγματοποίηση διαβημάτων και ορίζουν τις ελάχιστες προδιαγραφές που πρέπει να ισχύουν σε χώρες που διατηρούν τη θανατική ποινή. Η ΕΕ ασκεί εξάλλου πιέσεις σε σχετικές περιπτώσεις για την εφαρμογή περιόδων αναστολής ως πρώτο βήμα προς την κατάργηση της θανατικής ποινής.

¹⁷ http://ec.europa.eu/comm/external_relations/human_rights/adp/guide_en.htm

Γενικά διαβήματα: η ΕΕ θίγει το ζήτημα της θανατικής ποινής στα πλαίσια του διαλόγου της με τρίτες χώρες. Τέτοια διαβήματα πραγματοποιούνται κυρίως για χώρες που η πολιτική τους έναντι της θανατικής ποινής είναι ρευστή, λόγω χάρη σε περίπτωση που είναι πιθανό να λήξει μια επίσημη ή εκ των πραγμάτων αναστολή της θανατικής ποινής ή σε περίπτωση επαναφοράς της θανατικής ποινής με νόμο. Ομοίως, μπορεί να γίνει διάβημα ή δημόσια δήλωση σε περιπτώσεις χωρών που λαμβάνουν μέτρα για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Μεμονωμένα διαβήματα πραγματοποιούνται σε ειδικές περιπτώσεις όπου η ΕΕ λαμβάνει γνώση συγκεκριμένων θανατικών καταδικών οι οποίες παραβιάζουν τις ελάχιστες προδιαγραφές. Βάσει των προδιαγραφών π.χ. δεν μπορεί να επιβληθεί θανατική ποινή σε άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών κατά το χρόνο διάπραξης του εγκλήματος, σε εγκύους ή μητέρες με βρέφη, σε διανοητικώς ανάπηρα άτομα ή σε άτομα που δεν έτυχαν δίκαιης δίκης.

Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, η ΕΕ έθεσε το ζήτημα της θανατικής ποινής γενικά με τις κυβερνήσεις της Λευκορωσίας, της Κίνας, της Ινδονησίας, του Ιράν, της Ιαπωνίας, της Ιορδανίας, της Κένυας, της Κιργιζίας, του Μαλάουι, της Παπουασίας Νέας Γουινέας, των Φιλιππίνων, της Ρωσίας, της Σιέρα Λεόνε, της Νότιας Κορέας, της Ταϊβάν, του Τατζικιστάν, της Τανζανίας και της Ουγκάντας. Η ΕΕ προέβη σε μεμονωμένα διαβήματα στο Αφγανιστάν, την Αίγυπτο, την Ινδονησία, το Ιράκ, το Ιράν, το Κουβέιτ, τη Λιβύη, τη Βόρεια Κορέα, το Πακιστάν, την Παλαιστινιακή Αρχή, τις Φιλιππίνες, το Σουδάν, τις ΗΠΑ, το Ουζμπεκιστάν, τη Σαουδική Αραβία και την Υεμένη.

Επιπλέον, η ΕΕ προέβη σε δημόσιες δηλώσεις σχετικά με τη θανατική ποινή παγκοσμίως, όπως είναι η δήλωση της 5ης Σεπτεμβρίου 2005, με την οποία εξέφρασε τη λύπη της για τη χρήση της θανατικής ποινής στο Ιράκ, επ'ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας κατά της θανατικής ποινής, της 10ης Οκτωβρίου 2005, της 2ας Δεκεμβρίου 2005 με την οποία εξέφρασε τη βαθιά της λύπη για την 1000ή εκτέλεση στις ΗΠΑ μετά την επαναφορά της θανατικής ποινής το 1976 και της 17ης Ιανουαρίου 2006 με την οποία χαιρέτισε την πλήρη κατάργηση της θανατικής ποινής στο Μεξικό, ομοίως δε της 26ης Ιουνίου 2006 για τις Φιλιππίνες.

Σύμφωνα με την έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για το 2005, πάνω από 2.100 άτομα εκτελέστηκαν σε ολόκληρο τον κόσμο και 5.186 άτομα καταδικάστηκαν σε θάνατο σε 53 χώρες το 2005. Οι περισσότερες γνωστές εκτελέσεις πραγματοποιήθηκαν στην Κίνα (τουλάχιστον 1.770). Το Ιράν κατέλαβε τη δεύτερη θέση με τουλάχιστον 94 εκτελέσεις και ακολουθούν η Σαουδική Αραβία με τουλάχιστον 86 και οι ΗΠΑ με 60.

Η ΕΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι 45 από τα 46 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν επικυρώσει το Πρωτόκολλο αριθ. 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την κατάργηση της θανατικής ποινής. Περισσότερα από 10 χρόνια μετά την προσχώρησή της στο Συμβούλιο της Ευρώπης, η Ρωσική Ομοσπονδία δεν έχει ακόμη επικυρώσει το Πρωτόκολλο αριθ. 6. Όσον αφορά το Πρωτόκολλο αριθ. 13 περί παντελούς απαγόρευσης της θανατικής ποινής ακόμη και σε καιρό πολέμου, 36 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης το έχουν επικυρώσει, μεταξύ των οποίων 20 κράτη μέλη της ΕΕ. Ακόμη 7 μέλη το υπέγραψαν. Μόνο η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και η Ρωσία δεν το έχουν υπογράψει.

Μεταξύ των θετικών εξελίξεων κατά την περίοδο της παρούσας έκθεσης όσον αφορά τη θανατική ποινή σημειώνεται η κατάργησή της για όλα τα εγκλήματα από τις ακόλουθες χώρες: Λιβερία, Μεξικό και Φιλιππίνες. Την 1η Αυγούστου 2005 στο Ουζμπεκιστάν, ο Πρόεδρος Karimov υπέγραψε διάταγμα κατάργησης της θανατικής ποινής με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2008. Στο Κιργιστάν, η προβλεπόμενη από το νόμο αναστολή εκτελέσεων που ισχύει από το 1998 παρατάθηκε για ένα έτος στις 29 Δεκεμβρίου 2005.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ ΤΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΣΤΙΣ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

Κατάργηση της θανατικής ποινής στις Φιλιππίνες

Το 1987, οι Φιλιππίνες ήταν η πρώτη ασιατική χώρα που κατήργησε τη θανατική ποινή για όλα τα εγκλήματα. Ωστόσο, το Κογκρέσο την επανέφερε το 1993 για 46 διαφορετικά εγκλήματα.

Πραγματοποιήθηκαν εκτελέσεις έως ότου θεσπίστηκε το 2001 de facto αναστολή των εκτελέσεων.

Τον Απρίλιο του 2006, η Πρόεδρος κυρία Αρρογο μετέτρεψε όλες τις θανατικές καταδίκες σε ισόβια κάθειρξη και στις 6 Ιουνίου το Κογκρέσο ψήφισε νόμο για την κατάργηση της θανατικής ποινής τον οποίο υπέγραψε η Πρόεδρος Αρρογο στις 24 Ιουνίου 2006.

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της για τη θανατική ποινή, η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστήριξε ενεργά τις προσπάθειες τοπικών νομοθετών, δημόσιων λειτουργών και ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών για την κατάργηση της θανατικής ποινής στις Φιλιππίνες, μεταξύ άλλων με γενικά και μεμονωμένα διαβήματα, δράσεις ευαισθητοποίησης και στήριξη των ομάδων οι οποίες τάσσονταν υπέρ της κατάργησης. Τον Δεκέμβριο του 2005, η Ευρωπαϊκή Ένωση διοργάνωσε σε συνεργασία με την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις Φιλιππίνες μια σειρά «Διαλόγων περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με τη Θανατική Ποινή και την Επανορθωτική Δικαιοσύνη» στις πόλεις Cebu, Davao και Μανίλα, με στόχο να επικεντρωθεί η προσοχή στην προσέγγιση της επανορθωτικής δικαιοσύνης και να αναπτυχθεί επιχειρηματολογία για την άνευ όρων και άμεση κατάργηση της θανατικής ποινής στις Φιλιππίνες. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδότησε ορισμένες δράσεις ΜΚΟ και πανεπιστημίων για την υποστήριξη της συνεχιζόμενης εκστρατείας υπέρ της κατάργησης καθώς και συγκεκριμένα σχέδια (π.χ. πρόγραμμα εγκληματολογικής ανάλυσης DNA σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο των Φιλιππίνων· στήριξη της εκστρατείας των ΜΚΟ των Φιλιππίνων για την κατάργηση της θανατικής ποινής, Ομάδα Δωρεάν Νομικής Συνδρομής /FLAG). Ακόμη, η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποίησε επίσημα διαβήματα σε σύνθεση τρόικας και ανεπίσημα διαβήματα στο Υπουργείο Εξωτερικών των Φιλιππίνων.

Δήλωση της Προεδρίας εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πλήρη κατάργηση της θανατικής ποινής στις Φιλιππίνες

“Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαιρετίζει θερμά την υπογραφή από την Πρόεδρο κυρία Αγγoyo, στις 24 Ιουνίου 2006, του νόμου με τον οποίο καταργείται η θανατική ποινή στις Φιλιππίνες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ευελπιστεί ότι η απόφαση αυτή θα ωθήσει και άλλες χώρες της περιοχής να ακολουθήσουν το παράδειγμα αυτό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πιστεύει ότι η κατάργηση της θανατικής ποινής συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την προοδευτική ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επαναβεβαιώνει ότι στόχος της είναι να εργάζεται για την πανταχού κατάργηση της θανατικής ποινής.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσβλέπει στην ενίσχυση της συνεργασίας με τις Φιλιππίνες για την προώθηση του κοινού μας στόχου που αποτελεί η πανταχού κατάργηση της θανατικής ποινής.

Οι υπό προσχώρηση χώρες Βουλγαρία και Ρουμανία, οι υποψήφιες χώρες Τουρκία, Κροατία* και η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας*, οι χώρες της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και δυνάμει υποψήφιες χώρες Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Σερβία και Μαυροβούνιο και οι χώρες της ΕΖΕΣ Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία, μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και η Ουκρανία και η Δημοκρατία της Μολδαβίας προσυπογράφουν τη δήλωση αυτή.»

* *Η Κροατία και η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας εξακολουθούν να συμμετέχουν στη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.*

4.2 Βασανιστήρια και άλλοι τρόποι σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ κατά των βασανιστηρίων τις οποίες ενέκρινε το Συμβούλιο τον Απρίλιο του 2001¹⁸, η ΕΕ συνέχισε τη δράση της κατά των βασανιστηρίων με πρωτοβουλίες σε διεθνή φόρα, διμερείς αντιπροσωπίες σε τρίτες χώρες και ουσιαστική υποστήριξη μεμονωμένων σχεδίων.

Κατά την 60^η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ (ΓΣΗΕ), η Δανία υπέβαλε προτάσεις αποφάσεων σχετικά με τα βασανιστήρια, με την υποστήριξη όλων των κρατών μελών της ΕΕ, τα οποία εγκρίθηκαν με συναίνεση¹⁹. Σε δηλώσεις της κατά τη σύνοδο της ΓΣΗΕ, η ΕΕ επανέλαβε ότι υποστηρίζει την πλήρη απαγόρευση των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας στο διεθνές δίκαιο και τόνισε ότι ανησυχεί για τη χρήση βασανιστηρίων σε αρκετές χώρες και περιοχές. Αντιπρόσωποι της ΕΕ παρακολούθησαν την εξέταση εκθέσεων για τρίτες χώρες κατά την 35^η και 36^η σύνοδο (7-25 Νοεμβρίου 2005· 1-19 Μαΐου 2006) της Επιτροπής των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων και ενημέρωσαν σχετικά με τις εργασίες αυτές²⁰. Στην ετήσια δήλωσή της επ' ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας για την υποστήριξη των θυμάτων βασανιστηρίων στις 26 Ιουνίου 2006, η ΕΕ χαιρέτισε συγκεκριμένα την έναρξη ισχύος, στις 22 Ιουνίου 2006, του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων (OPCAT), το οποίο θα εγκαινιάσει ένα συμπληρωματικό σύστημα εθνικών και διεθνών μηχανισμών επιθεώρησης χώρων κράτησης. Πρόκειται περί ορόσημου για τη δημιουργία αποτελεσματικού και καινοτόμου προληπτικού μηχανισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Επί του παρόντος, 51 χώρες έχουν υπογράψει και 21 έχουν επικυρώσει το OPCAT· από τα κράτη μέλη της ΕΕ, 17 το έχουν υπογράψει και 7 το έχουν επικυρώσει²¹.

¹⁸ http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/torture/guideline_en.htm

¹⁹ Απόφαση 60/148 της ΓΣΗΕ· Δήλωση για την έναρξη ισχύος του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, Ιούνιος 2006.

²⁰ Βλ. <http://www.ohchr.org/english/bodies/cat/cats35.htm> και <http://www.ohchr.org/english/bodies/cat/cats36.htm>

²¹ Βλ. <http://www.ohchr.org/english/law/cat-one.htm>

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της κατά των βασανιστηρίων, η ΕΕ εξακολουθεί να διατυπώνει ανησυχίες σχετικά με τη χρήση βασανιστηρίων μέσω πολιτικού διαλόγου και διαβημάτων σε τρίτες χώρες. Οι επαφές αυτές αφορούν ατομικές περιπτώσεις και ευρύτερα θέματα. Κατά την περίοδο που εξετάζεται, η ΕΕ συνέχισε την πολιτική της σχετικά με τις ατομικές περιπτώσεις. Βάσει ενδεδειγμένης επισκόπησης της εφαρμογής της κατευθυντήριας γραμμής που εγκρίθηκε στο τέλος του 2004, η ΕΕ εφαρμόζει πρόγραμμα δυνάμει του οποίου θίγει το ζήτημα των βασανιστηρίων συστηματικά με όλες τις χώρες, μεταξύ άλλων, μέσω τεσσάρων γύρων διαβημάτων σε περίπου 60 χώρες σε όλο τον κόσμο (βλ. τον κατάλογο που ακολουθεί). Οι γύροι διαβημάτων επικεντρώθηκαν σε χώρες που δεν είχαν επικυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων (UNCAT)²², χώρες που έχουν καθυστερήσει να υποβάλουν την πρώτη έκθεση στην UNCAT και ένας γύρος αφορούσε χώρες οι οποίες δεν έχουν απαντήσει στα αιτήματα για επίσκεψη που έχει υποβάλει ο Ειδικός Εισηγητής των ΗΕ για τα βασανιστήρια. Ωστόσο, ο κύριος σκοπός των διαβημάτων είναι να τεθούν και να συζητηθούν θέματα και περιπτώσεις βασανιστηρίων στη συγκεκριμένη χώρα. Κατά την περίοδο που καλύπτει η έκθεση σημειώθηκε πραγματική πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών.

**Σε ποιες χώρες η ΕΕ πραγματοποίησε διαβήματα για τα βασανιστήρια
και τη σκληρή μεταχείριση;**

Αφγανιστάν, Αλγερία, Ανδόρα, Αντίγκουα & Μπαρμπούντα, Μπαχάμες, Μπαγκλαντές, Μπαρμπάντος, Λευκορωσία, Μποτσουάνα, Μπρουνέι, Βιρμανία, Μπουρούντι, Πράσινο Ακρωτήριο, Τσαντ, Νήσοι Κουκ, Κομόρες, Δομινικανή Δημοκρατία, Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, Αίγυπτος, Ισημερινή Γουινέα, Αιθιοπία, Φίτζι, Γκάμπια, Γκάνα, Γουιάνα, Γουινέα, Ινδία, Ινδονησία, Ιράν, Ισραήλ, Τζαμάικα, Κιριμπάτι, Λάος, Λίβανος, Λεσόθο, Μαδαγασκάρη, Μαλαισία, Νήσοι Μάρσαλ, Μοζαμβίκη, Ναούρου, Νέα Ζηλανδία, Νικαράγουα, Νίγηρας, Νιγηρία, Ομάν, Πακιστάν, Παλάου, Ρουάντα, Σαμόα, Σάο Τομέ και Πρίνσιπε, Σαν Μαρίνο, Σαουδική Αραβία, Σεϋχέλλες, Σιγκαπούρη, Νήσοι Σολομώντος, Σομαλία, Σουδάν, Σουρινάμ, Αγ. Κιτς και Νέβις, Αγ. Λουκία, Τατζικιστάν, Ταϊλάνδη, Τόγκα, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Τουβαλού, Ουζμπεκιστάν και Βανουάτου.

²² 74 έχουν υπογράψει την CAT, 141 έχουν καταστεί Μέρη: 141.
Βλ. <http://www.ohchr.org/english/law/cat.htm>

Για τη διευκόλυνση του ενημερωμένου διαλόγου, η ΕΕ έχει θεσπίσει σύστημα τακτικών εμπιστευτικών εκθέσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα βασανιστήρια, από τους αρχηγούς των αποστολών της σε τρίτες χώρες, βάσει καταλόγου που έχει καταρτιστεί για να αποτελέσει μια σταθερή βάση για τη συζήτηση του θέματος στα πλαίσια του πολιτικού διαλόγου.

Ποιο είναι το περιεχόμενο των διαβημάτων της ΕΕ για τα βασανιστήρια;

Κοινά στοιχεία προς συμπερίληψη σε όλα τα διαβήματα της ΕΕ:

- Στις αποφάσεις για τα βασανιστήρια και τους άλλους τρόπους σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας που εγκρίθηκαν κατά την 60^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και την 61^η σύνοδο της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ το 2005 [συνημμένες· θα διανεμηθούν] η παγκόσμια κοινότητα για μια ακόμη φορά καταδίκασε σθεναρά όλες τις μορφές βασανιστηρίων και σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας που δεν μπορούν να εκτελούνται σε καμία περίπτωση. Η ΕΕ υποστηρίζει ένθερμα αυτή τη θέση. Οι αποφάσεις εγκρίθηκαν με συναίνεση.
- Η πρόληψη και η εξάλειψη όλων των τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας σε όλον τον κόσμο αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ. Η θέση της ΕΕ αναλύεται περαιτέρω στις κατευθυντήριες γραμμές της κατά των βασανιστηρίων [συνημμένες· θα διανεμηθούν].

Για τα κράτη τα οποία δεν έχουν απαντήσει θετικά στα αιτήματα για επίσκεψη που έχει υποβάλει ο Ειδικός Εισηγητής: Η ΕΕ υποστηρίζει ένθερμα τις προσπάθειες του Ειδικού Εισηγητή των ΗΕ για τα βασανιστήρια και τη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία με στόχο την πρόληψη και την εξάλειψη των βασανιστηρίων. Ως εκ τούτου, όλα τα κράτη της ΕΕ έχουν απευθύνει μόνιμη πρόσκληση σε όλες τις Ειδικές Διαδικασίες των ΗΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ειδικού Εισηγητή για τα βασανιστήρια. Η ΕΕ αντιλαμβάνεται ότι ο Ειδικός Εισηγητής έχει ζητήσει να πραγματοποιήσει επίσκεψη διαπίστωσης περιστατικών στο κράτος x. Έχοντας υπόψη τη σημασία των εν λόγω επισκέψεων για την πρόληψη των βασανιστηρίων, η ΕΕ υποστηρίζει θερμά το αίτημα και ενθαρρύνει το κράτος x να απαντήσει θετικά σε αυτό.

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της υποστηρίζουν και προσχωρούν στις διεθνείς και περιφερειακές πράξεις για την προστασία έναντι των βασανιστηρίων, μεταξύ άλλων στη Σύμβαση των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων. Η σύμβαση θεσπίζει μέτρα παγκόσμιας διάστασης για την προστασία της απαλλαγής από τα βασανιστήρια, στα κράτη τα οποία δεν είναι μέρη της UNCAT: και οι αποφάσεις καλούν όλα τα κράτη που δεν το έχουν ακόμη πράξει να καταστούν μέρη της Σύμβασης επείγοντως. Ως εκ τούτου, η ΕΕ ανησυχεί διότι το κράτος x δεν έχει ακόμη επικυρώσει/προσχωρήσει σε αυτήν. Η ΕΕ απευθύνει επείγουσα πρόσκληση προς τις αρμόδιες αρχές του κράτους x να εξετάσουν με σοβαρότητα αυτό το ενδεχόμενο. Σημειωτέον ότι η Σύμβαση καλύπτει μόνο γεγονότα μετά την επικύρωση/προσχώρηση. Ένα κράτος μέρος δεν ευθύνεται δυνάμει της Σύμβασης για προγενέστερα γεγονότα.

- *Κατά περίπτωση:* Η ΕΕ χαιρετίζει την επικύρωση της UNCAT από το κράτος x και αποδίδει μεγάλη σημασία στην εφαρμογή της. Το άρθρο 19 της UNCAT καλεί όλες τις χώρες οι οποίες την έχουν επικυρώσει να κοινοποιούν στην Επιτροπή των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων (CAT) τα μέτρα που έχουν λάβει για την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους δυνάμει της Σύμβασης εντός ενός έτους από την έναρξη ισχύος της στη συγκεκριμένη χώρα. Επίσης, απαιτεί στη συνέχεια από τις χώρες να υποβάλλουν εκθέσεις ανά τέσσερα έτη για τα νέα μέτρα που λαμβάνονται. Η ΕΕ ανησυχεί διότι η πρώτη έκθεση προς την CAT καθυστερεί επί μακρόν. Η ΕΕ θεωρεί την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης υποβολής έκθεσης βασική δέσμευση δυνάμει της UNCAT και ενθαρρύνει το κράτος x να υποβάλει την έκθεσή του στην CAT κατά προτεραιότητα.

- *Κατά περίπτωση:* Εν προκειμένω, η ΕΕ επισημαίνει ότι η απόφαση της ΓΣΗΕ για τα βασανιστήρια καλεί τον Ύπατο Αρμοστή των ΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα να εξακολουθήσει να παρέχει, κατόπιν αιτήματος των κυβερνήσεων, συμβουλευτικές, υπηρεσίες για την πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, μεταξύ άλλων, για την κατάρτιση εθνικών εκθέσεων προς την CAT.

- *Κατά περίπτωση για κράτη τα οποία είναι μέρη της UNCAT:* Επίσης, η ΕΕ καλεί το κράτος x να προβεί στις δηλώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21 και 22 της UNCAT όσον αφορά τις διακρατικές και μεμονωμένες ανακοινώσεις.

- Κατά περίπτωση για κράτη τα οποία είναι μέλη της UNCAT: Επίσης, η ΕΕ καλεί το κράτος x να μελετήσει ταχέως το ενδεχόμενο υπογραφής και επικύρωσης του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (OP/CAT), το οποίο έχει ως στόχο την πρόληψη των βασανιστηρίων με παρακολούθηση των χώρων κράτησης και όχι αντίδραση σε αυτά μετά το συμβάν.

- Η δράση της ΕΕ σχετικά με τα βασανιστήρια έχει παγκόσμια διάσταση. Δεν αφορά μεμονωμένη χώρα ή ομάδα χωρών.

Ο ρόλος της εμπορίας εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για βασανιστήρια αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για την ΕΕ και αποτελεί αντικείμενο έκθεσης του Ειδικού Εισηγητή των ΗΕ για τα βασανιστήρια²³. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ την δεσμεύουν να εμποδίζει τη χρήση, την παραγωγή και την εμπορία εξοπλισμού που έχει σχεδιαστεί για βασανισμούς και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Επί του παρόντος έχουν σημειωθεί σημαντικές πρόοδοι όσον αφορά την τήρηση των δεσμεύσεων αυτών. Στις 27 Ιουνίου 2005, η ΕΕ θέσπισε κανονισμό για το εμπόριο αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση της θανατικής ποινής ή βασανιστηρίων (εφεξής ο κανονισμός)²⁴ με τον οποίο απαγορεύεται η εισαγωγή και εξαγωγή εξοπλισμού με μόνο πρακτικό σκοπό την εκτέλεση της θανατικής ποινής ή βασανιστηρίων και άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η εξαγωγή εμπορευμάτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τέτοιους σκοπούς υπόκειται σε εξουσιοδότηση εκ μέρους των αρχών των κρατών μελών της ΕΕ. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να δημοσιοποιούν ετήσιες εκθέσεις σχετικά με δράσεις που συνδέονται με τον κανονισμό. Αφού τεθεί σε ισχύ, στις 30 Ιουλίου 2006, ο εν λόγω κανονισμός θα συμβάλει σημαντικά στην προσπάθεια της ΕΕ για την πρόληψη και εξάλειψη των βασανιστηρίων και της σκληρής μεταχείρισης σε τρίτες χώρες και θα ενισχύσει την καταπολέμηση των βασανιστηρίων παγκοσμίως. Η ΕΕ ευελπιστεί ότι και άλλα κράτη θα θεσπίσουν παρεμφερή νομοθετήματα.

²³ διατίθεται στην ιστοσελίδα: <http://www.ohchr.org/english/issues/torture/rapporteur/index.htm>

²⁴ ΕΕ L 2000, 30.7.2005. Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 της 27ης Ιουνίου 2005, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

Η πρόληψη των βασανιστηρίων και η αποκατάσταση των θυμάτων βασανιστηρίων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για χρηματοδότηση δυνάμει της EIDHR. 22,6 εκατομμύρια ευρώ δεσμεύθηκαν για την υποστήριξη σχεδίων της κοινωνίας των πολιτών στον εν λόγω τομέα για την περίοδο 2005-2006 στα πλαίσια της εκστρατείας της EIDHR «Πρώθηση της έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων», καθιστώντας την EIDHR μια από τις παγκοσμίως σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και την αποκατάσταση των θυμάτων σε αυτόν τον τομέα. Τα θέματα που επελέγησαν για υποστήριξη στόχευαν στην ενίσχυση της πολιτικής της ΕΕ: λόγου χάρη, ευαισθητοποίηση για το OPCAT και έρευνα στον τομέα της προμήθειας εξοπλισμού βασανιστηρίων και υποστήριξης της αποκατάστασης των θυμάτων βασανιστηρίων. Η μακροχρόνια δέσμευση της ΕΕ κατά των βασανιστηρίων και της σκληρής μεταχείρισης θα διατηρηθεί δυνάμει του μελλοντικού ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα 2007-2013 (βλ. κεφάλαιο 3.7 για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την EIDHR).

Βλ. επίσης κεφάλαιο 4.8 «Ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία».

4.3. Δικαιώματα του παιδιού (συμπεριλαμβανομένων των παιδιών στις ένοπλες συγκρούσεις)

Τα δικαιώματα των παιδιών αποτελούν μέρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία η ΕΕ και τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί να σέβονται δυνάμει διεθνών και ευρωπαϊκών συνθηκών, όπως της Σύμβασης των ΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (UNCRC) και των Προαιρετικών Πρωτοκόλλων της, των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ) και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΑΔ). Η ΕΕ αναγνώρισε ρητά τα δικαιώματα των παιδιών στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα στο άρθρο 24.

Εξελίξεις στην εσωτερική πολιτική

Η Επιτροπή αναγνώρισε τα δικαιώματα των παιδιών ως μια από τις βασικές προτεραιότητές της στην Ανακοίνωση για τους Στρατηγικούς Στόχους 2005-2009. Εν προκειμένω, η Ομάδα των Επιτρόπων που είναι αρμόδια για τα θεμελιώδη δικαιώματα, την εξάλειψη διακρίσεων και τις ίσες ευκαιρίες αποφάσισε, τον Απρίλιο του 2005, να αναλάβει ειδική πρωτοβουλία για την προώθηση, προστασία και υλοποίηση των δικαιωμάτων των παιδιών στις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ. Η πρωτοβουλία πραγματοποιήθηκε μέσω της κατάρτισης Ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο «Σχετικά με μια στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού». Η συντακτική διαδικασία, η οποία περιλάμβανε γύρους διαβουλεύσεων με εξωτερικούς εταίρους, όπως η UNICEF, το Συμβούλιο της Ευρώπης και ΜΚΟ που ειδικεύονται στα δικαιώματα του παιδιού, ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2006 και η ανακοίνωση εκδόθηκε στις 4 Ιουλίου 2006.

Η ανακοίνωση σηματοδοτεί τη δρομολόγηση από την Επιτροπή μακροπρόθεσμης στρατηγικής, η οποία θα εγγυάται ότι η ευρωπαϊκή δράση προωθεί και διασφαλίζει ενεργά τα δικαιώματα του παιδιού και θα στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών στον τομέα αυτό. Μέσω της ανακοίνωσης, η Επιτροπή εγκαινιάζει μια ευρεία προσέγγιση για τα δικαιώματα των παιδιών, καλύπτοντας πολιτικές που εκτείνονται από την αναπτυξιακή συνεργασία και την απασχόληση έως την υγεία και την παιδεία.

Η στρατηγική της ΕΕ θεμελιώνεται σε επτά συγκεκριμένους στόχους: κεφαλαιοποίηση των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων· ενσωμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών στις πολιτικές και τα προγράμματα της Επιτροπής· προσδιορισμός μελλοντικών προτεραιοτήτων και έναρξη ευρείας διαβούλευσης προκειμένου να αναπτυχθεί μακροπρόθεσμη στρατηγική για τα δικαιώματα των παιδιών· προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών στις εξωτερικές σχέσεις (π.χ. στα πλαίσια των ΗΕ)· δημιουργία πραγματικής επικοινωνίας σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών· ενίσχυση των δυνατοτήτων σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και δημιουργία αποτελεσματικών

μηχανισμών συντονισμού και διαβούλευσης. Στα πλαίσια της τελευταίας περίπτωσης, η Επιτροπή θα δημιουργήσει το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα δικαιώματα των παιδιών ως μέσο ανταλλαγής· θα συγκροτήσει επίσημη διυπηρεσιακή ομάδα (που θα αντικαταστήσει την υφιστάμενη ανεπίσημη ομάδα)· και θα διορίσει Συντονιστή για τα δικαιώματα των παιδιών, ο οποίος θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ υπηρεσιών και θα βελτιώσει την επικοινωνία σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών.

Η παιδική φτώχεια, η οποία μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη σημασία στα πλαίσια της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης της Ένωσης, της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Οι στόχοι της διαδικασίας υπαγορεύονται από την ανάγκη να εξαλειφθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός των παιδιών και να τους παρασχεθεί κάθε δυνατότητα για κοινωνική ένταξη. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν δώσει προτεραιότητα στην παιδική φτώχεια στα πλαίσια των διαδοχικών εθνικών σχεδίων δράσης και των εκθέσεων εφαρμογής.

Η Ανακοίνωση του Δεκεμβρίου του 2005 σχετικά με το νέο πλαίσιο εργασιών για τις πολιτικές στους τομείς της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής προστασίας στην ΕΕ αναφέρει την παιδική φτώχεια μεταξύ των σημαντικότερων προτεραιοτήτων πολιτικής στις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους. Κατά το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων ζήτησαν από τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να μειωθεί γρήγορα και σημαντικά η παιδική φτώχεια και να δοθούν σε όλα τα παιδιά ίσες ευκαιρίες, ανεξαρτήτως κοινωνικού υπόβαθρου.

Μεταξύ των περαιτέρω εξελίξεων της εσωτερικής πολιτικής κατά την περίοδο που εξετάζεται συγκαταλέγεται η έκδοση της Ανακοίνωσης της Επιτροπής «Κοινό Πρόγραμμα για την Ένταξη»²⁵ υπηκόων τρίτων χωρών στην ΕΕ, στην οποία επισημαίνεται ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση των νεαρών και παιδιών μεταναστών, προκειμένου να διασφαλισθεί, μεταξύ άλλων, ότι επωφελούνται πλήρως από το εκπαιδευτικό σύστημα. Τα κράτη μέλη έπρεπε να θέσουν σε ισχύ δύο σημαντικές οδηγίες κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής: την οδηγία για την οικογενειακή επανένωση²⁶ με την οποία ορίζονται οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος οικογενειακής επανένωσης για συζύγους και ανήλικα τέκνα και την οδηγία για τους διαμένοντες επί μακρόν²⁷, η οποία ορίζει ότι αφ'ης στιγμής ένα κράτος μέλος χορηγεί καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος, τα τέκνα του συγκεκριμένου προσώπου τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς, ιδίως όσον αφορά την παιδεία και την επαγγελματική κατάρτιση.

Η Επιτροπή πρότεινε οδηγία σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών²⁸, η οποία περιλαμβάνει αρκετές διατάξεις για την προστασία των παιδιών. Η γενική αρχή είναι ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν πρωτίστως υπόψη «το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού» όταν εφαρμόζουν προγράμματα επαναπατρισμού.

Σύμφωνα με τον Κοινοτικό Κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης των συνόρων από τα πρόσωπα²⁹, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι ανήλικοι δεν εγκαταλείπουν την επικράτεια παρά τη θέληση του προσώπου (των προσώπων) στο οποίο (στα οποία) έχει ανατεθεί η γονική μέριμνα. Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ) περιέχει καταχωρίσεις για αγνοούμενους με ειδική μνεία των ανηλίκων.

²⁵ COM(2005) 389, 1.9.2005.

²⁶ Οδηγία 2003/86 του Συμβουλίου, της 22.9.2003.

²⁷ Οδηγία 2003/109 του Συμβουλίου, της 25.10.2003.

²⁸ COM(2005) 391, 1.9.2005.

²⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 562/2006 της 15.3.2006.

Η Επιτροπή αντιμετωπίζει τους πιθανούς κινδύνους για τα παιδιά από τις νέες τεχνολογίες, όπως οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας. Τον Ιούνιο του 2006, δημοσίευσε έγγραφο διαβούλευσης για την ασφάλεια των παιδιών και τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας³⁰, προκειμένου να συλλέξει υλικό για το συγκεκριμένο θέμα και να αποφασίσει κατά πόσον απαιτείται νέα δράση σε επίπεδο ΕΕ. Η Επιτροπή δημιούργησε πρόγραμμα ύψους 45 εκατομμυρίων ευρώ (Ασφαλέστερο Διαδίκτυο + 2005-2008³¹), το οποίο αξιοποιεί το προηγούμενο πρόγραμμα «Ασφαλέστερο Διαδίκτυο»³² (1999-2004). Ένας από τους στόχους του προγράμματος είναι η προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση στο Διαδίκτυο.

Στις 18 Οκτωβρίου 2005, η Επιτροπή εξέδωσε την Ανακοίνωση «Καταπολέμηση τη εμπορίας ανθρώπων - ολοκληρωμένη προσέγγιση και προτάσεις για σχέδιο δράσης»³³. Η ανακοίνωση δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην εμπορία παιδιών. Εκτός από την ανακοίνωση, το Συμβούλιο ενέκρινε σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων³⁴ την 1η Δεκεμβρίου 2005 (βλ. κεφάλαιο 4.6. για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εμπορία ανθρώπων).

³⁰ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής "Ασφάλεια των παιδιών και υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας",
http://europa.eu.int/information_society/activities/sip/si_forum/mobile_2005/index_en.htm.

³¹ Απόφαση αριθ. 854/2005/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2005 σχετικά με την καθιέρωση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος για προαγωγή ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ και νέων επιγραμμικών τεχνολογιών (ΕΕ L 149, 11.6.2005, σ. 1).

³² Το αρχικό πρόγραμμα "Ασφαλέστερο Διαδίκτυο" ύψους 38,3 εκατομμυρίων ευρώ χρηματοδότησε πάνω από 80 σχέδια με σκοπό: να δημιουργηθεί ασφαλέστερο περιβάλλον μέσω ευρωπαϊκού δικτύου ανοικτών γραμμών επικοινωνίας για την επισήμανση παράνομου περιεχομένου· να προαχθεί η αυτορρύθμιση και ο κώδικας δεοντολογίας· να αναπτυχθούν συστήματα διήθησης και διαβάθμισης· και να ενθαρρυνθούν δράσεις ευαισθητοποίησης.

³³ COM(2005) 514.

³⁴ Σχέδιο της ΕΕ για βέλτιστες πρακτικές, πρότυπα και διαδικασίες για την καταπολέμηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων (ΕΕ C 311, 9.12.2005).

Όσον αφορά ζητήματα οικογενειακού δικαίου, οι δράσεις της Επιτροπής υπερβαίνουν τα σύνορα της ΕΕ, ιδίως στα πλαίσια της Ευρωμεσογειακής Εταιρικής Σχέσης (ΕΕΣ) και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ). Το θέμα της γονικής ευθύνης, ιδίως σχετικά με την απαγωγή παιδιών, έχει τεθεί στο πλαίσιο της ΕΕΣ και το πενταετές Πρόγραμμα Εργασίας το οποίο δρομολογήθηκε κατά την Ευρωμεσογειακή Υπουργική Διάσκεψη τον Νοέμβριο του 2005 προβλέπει ως στόχο την πρακτική επίλυση οικογενειακών συγκρούσεων. Ο στόχος θα υλοποιηθεί μέσω περιφερειακού προγράμματος (2007-2010). Ως μέρος της ΕΠΓ, η Επιτροπή προάγει ενεργά τη διμερή συνεργασία στον τομέα του οικογενειακού δικαίου, επιδιώκοντας συγκεκριμένα να συμβάλει στην επίλυση οικογενειακών διαφωνιών σε θέματα γονικής ευθύνης.

Δικαιώματα των παιδιών και διεύρυνση

Μία από τις προϋποθέσεις για την προσχώρηση στην ΕΕ είναι η υποψήφια χώρα να έχει επιτύχει θεσμική σταθερότητα διασφαλίζουσα τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Τα δικαιώματα των παιδιών εντάσσονται στα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία πρέπει να σέβονται οι υποψήφιες χώρες ως αναπόσπαστο στοιχείο των κοινών ευρωπαϊκών αξιών που αναφέρονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης ΕΕ.

Οι «Περιοδικές εκθέσεις για την πορεία των υποψηφίων χωρών προς την προσχώρηση» της Επιτροπής, οι οποίες αντλούν πληροφορίες από όλες τις διαθέσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένων εκθέσεων των ΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών καθώς και ΜΚΟ, τονίζουν τον προβληματισμό για θέματα όπως η ιδιαίτερη έκθεση σε φτώχεια, αποκλεισμό, κοινωνικό στίγμα και διακρίσεις των παιδιών και εφήβων Ρομ, τα παιδιά που βρίσκονται σε ιδρύματα, η εμπορία παιδιών, η κατάχρηση του διεθνούς συστήματος υιοθεσίας και η παιδική εργασία.

Επίσης, όσον αφορά τη χρηματοδοτική βοήθεια, η Επιτροπή έδινε ανέκαθεν μεγάλη σημασία σε σχέδια βελτίωσης της κατάστασης και των δικαιωμάτων των παιδιών σε υπονήπιες χώρες, ιδίως στον τομέα της παιδικής μέριμνας, της παιδείας ή της ειδικής συνδρομής σε μειονεκτούσες ομάδες, όπως οι Ρομ. Τα τελευταία χρόνια, περισσότερο από το εν τρίτο του συνολικού ποσού περίπου 100 εκατομμυρίων ευρώ από κονδύλια PHARE για τις κοινότητες Ρομ διατέθηκε για τη βελτίωση της εκπαίδευσης. Στη Ρουμανία, από το τέλος του 2000, έχει δρομολογηθεί πολυετές πρόγραμμα Phare συνολικού ύψους 59,5 εκατομμυρίων ευρώ προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσπάθειες της ρουμανικής κυβέρνησης για μεταρρύθμιση του τομέα της προστασίας παιδιών και να χρηματοδοτηθεί το κλείσιμο των μεγάλων πεπαλαιωμένων ιδρυμάτων παιδικής μέριμνας, τα οποία θα αντικατασταθούν από εναλλακτικές υπηρεσίες προστασίας παιδιών. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος: περίπου 90 μεγάλα ιδρύματα έκλεισαν και αντικαταστάθηκαν από περισσότερες από 300 εναλλακτικές υπηρεσίες προστασίας παιδιών. Το εν λόγω πρόγραμμα συνοδεύεται από μεγάλη εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού. Προενταξιακή χρηματοδοτική ενίσχυση δόθηκε και στην Τουρκία για την εξάλειψη των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας.

Εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική

Η ΕΕ ενίσχυσε τη δράση εφαρμογής των **Κατευθυντηρίων Γραμμών της ΕΕ για τα παιδιά σε ένοπλες συγκρούσεις** του Δεκεμβρίου του 2003. Σύμφωνα με αυτές, η ΕΕ δεσμεύεται να αντιμετωπίσει τις βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες των ένοπλων συγκρούσεων στα παιδιά, μεταξύ άλλων, μέσω παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων των αρχηγών αποστολών της ΕΕ, στρατιωτικών διοικητών και ειδικών εντεταλμένων της ΕΕ, διαβημάτων, πολιτικού διαλόγου, πολυμερούς συνεργασίας και επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.

Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες για τα παιδιά που πλήττονται από τις ένοπλες συγκρούσεις σε διάφορα φόρα και επεσήμανε το ζήτημα με διάφορες δηλώσεις. Η τρώικα προέβη σε διαβήματα στο Μπουρούντι, την Ουγκάντα, την Κολομβία, την Ακτή Ελεφαντοστού, τη ΛΔΚ, τη Λιβερία, το Νεπάλ και το Σουδάν. Επίσης, το συγκεκριμένο θέμα περιελήφθη σε εκπαιδευτικές δράσεις σχετικά με την ΕΠΑΑ και τη διαχείριση κρίσεων. Τα παιδιά αποτελούν επί μακρόν προτεραιότητα της πολιτικής ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ. Ωστόσο, όπως τονίζεται στην επισκόπηση που παρουσιάστηκε το Νοέμβριο του 2005, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη αξιοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών. Αναθεωρήθηκε μια σειρά συστάσεων, τις οποίες άλλωστε ενέκρινε το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2005, ο δε κατάλογος των χωρών προτεραιότητας αναθεωρήθηκε. Ο κατάλογος περιλαμβάνει πλέον το Αφγανιστάν, τη Βιρμανία, το Μπουρούντι, την Κολομβία, την Ακτή Ελεφαντοστού, τη ΛΔΚ, τη Λιβερία, το Νεπάλ, τις Φιλιππίνες, τη Σομαλία, τη Σρι Λάνκα, το Σουδάν και την Ουγκάντα.

Στις 7 Απριλίου 2006, το Συμβούλιο δρομολόγησε στρατηγική για την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών³⁵, με βάση την Απόφαση 1612 του ΣΑΗΕ. Συγκροτήθηκε Ειδική Ομάδα απαρτιζόμενη από αντιπροσώπους της Προεδρίας, της Επιτροπής και της Γραμματείας του Συμβουλίου για να παρακολουθεί την εφαρμογή. Σημείωμα οδηγιών εστάλη στις αντιπροσωπίες της Επιτροπής στις συγκεκριμένες χώρες και στους αρχηγούς αποστολών των κρατών μελών της ΕΕ. Οι ειδικοί εντεταλμένοι της ΕΕ έλαβαν συγκεκριμένες οδηγίες για το θέμα αυτό και στις 2 Ιουνίου 2006, εκδόθηκε κατάλογος για την ενσωμάτωση της προστασίας παιδιών που πλήττονται από τις ένοπλες συγκρούσεις στις επιχειρήσεις ΕΠΑΑ³⁶. Οι αρχηγοί αποστολής των κρατών μελών της ΕΕ εκλήθησαν να υποβάλλουν αναφορά για τα παιδιά στις ένοπλες συγκρούσεις, εφόσον απαιτείται.

Στα πλαίσια της ΕΙΔΗΡ, η Επιτροπή απηύθυνε προτάσεις κατά τους πρώτους μήνες του 2006 για τη χρηματοδότηση σχεδίων κατά της εμπορίας γυναικών και παιδιών και υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων ευάλωτων ομάδων στις ένοπλες συγκρούσεις, ιδίως των δικαιωμάτων των παιδιών (βλ. κεφάλαιο 3.6 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την ΕΙΔΗΡ).

³⁵ 8285/1/06 REV 1.

³⁶ 9767/06.

Η EIDHR και τα δικαιώματα των παιδιών

Η EIDHR δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών.

Τα τελευταία έτη χρηματοδοτείται δράση για την κοινωνική επανένταξη παιδιών πρώην πολεμιστών στην Αγκόλα, Αιθιοπία και Σιέρα Λεόνε, για την καταπολέμηση της εμπορίας παιδιών στη Δυτική Αφρική, της εμπορικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στον τουρισμό και για την εξάλειψη του φαινομένου του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM).

Η EIDHR χρηματοδοτεί επί του παρόντος διάφορες σχετικές δράσεις:

- *“Ενσωμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών και προαγωγή της μη βίας-υποπεριφερειακό σχέδιο για τα Παλαιστίνια παιδιά”, που εφαρμόζεται στα κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, στη Συρία, στο Λίβανο και στην Ιορδανία σε συνεργασία με τη UNICEF (970.000 ευρώ).*
- *“Αηξιαρχική καταχώριση” που εφαρμόζεται στο Μπαγκλαντές σε συνεργασία με τη UNICEF (990.000 ευρώ).*
- *“Μεταρρύθμιση της παιδικής μέριμνας” που εφαρμόζεται στο Αζερμπαϊτζάν σε συνεργασία με τη UNICEF (350.000 ευρώ).*
- *“Ανάπτυξη διαμεσολαβητή για τα δικαιώματα των παιδιών στο Καζακστάν” που εφαρμόζεται σε συνεργασία με τη UNICEF (399.700 ευρώ).*
- *“Ένταξη και ενίσχυση των παιδιών και νέων από μειονότητες στη Σερβία και την Αλβανία” που εφαρμόζεται σε συνεργασία με την οργάνωση CCKF (389.260 ευρώ).*
- *“Καινοτόμα μέσα κατά του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων” που εφαρμόζεται στην Κένυα σε συνεργασία με την οργάνωση AIDOS (304.986 ευρώ).*
- *“Κέντρο προαγωγής των δικαιωμάτων των παιδιών” που εφαρμόζεται στο Σουδάν σε συνεργασία με την οργάνωση Παιδιά του Κόσμου-Δικαιώματα του Ανθρώπου (Enfants du Monde-Droits de l’Homme-480.000 ευρώ).*

Η ΕΕ εργάζεται δραστήρια για την προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών. Κατά την 60^η Γενική Συνέλευση των ΗΕ (ΓΣΗΕ), υπέβαλε πρόταση απόφασης για τα δικαιώματα των παιδιών (60/231) κατόπιν συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ορισμένων χωρών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής. Η απόφαση τονίζει, μεταξύ άλλων, την ιδιαίτερη τρωτότητα των παιδιών που έχουν προσβληθεί από τον ιό HIV/AIDS. Κατά την 60^η ΓΣΗΕ, η ΕΕ συνυποστήριξε και μια πρόταση απόφασης ειδικά για τα θήλα.

Στις 25 Ιανουαρίου 2006, η Επιτροπή εξέδωσε επτά ανακοινώσεις για Θεματικά Προγράμματα στα πλαίσια των μελλοντικών Δημοσιονομικών Προοπτικών (2007-2013), συμπεριλαμβανομένου του Θεματικού προγράμματος για την προαγωγή της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου παγκοσμίως. Τα δικαιώματα του παιδιού θα συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα ως θέμα εξορθολογισμού το οποίο θα ληφθεί υπόψη σε όλες τις παρεμβάσεις.

Τον Ιούλιο του 2004 η Επιτροπή υπέγραψε Στρατηγική Εταιρική Σχέση με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), η οποία θέτει ως προτεραιότητα την πρόληψη της παιδικής εργασίας. Εν προκειμένω, κατά τη διάρκεια του 2005, η Επιτροπή συμφώνησε με τους εταίρους ΑΚΕ πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας από κοινού με το Διεθνές Πρόγραμμα για την εξάλειψη της παιδικής εργασίας (IPEC) της ΔΟΕ. Το πρόγραμμα δράσης, συνολικού προϋπολογισμού 15 εκατομμυρίων ευρώ, εστιάζει στην οικοδόμηση δυνατοτήτων, στοχοθετημένες παρεμβάσεις και νομικό πλαίσιο για την ενίσχυση της απελευθέρωσης των παιδιών από την παιδική εργασία και την εισαγωγή τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Η εκπαιδευτική πολιτική της ΕΕ εδράζεται στις δεσμεύσεις της διεθνούς κοινότητας όσον αφορά την παιδεία, κατά τα οριζόμενα στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ) και τους στόχους της πρωτοβουλίας «Εκπαίδευση για όλους» και επικεντρώνεται στη βασική εκπαίδευση και στην ισότητα των φύλων. Συνολικά, έχουν διατεθεί περίπου 260 εκατομμύρια ευρώ κατά ετήσιο μέσο όρο για την παιδεία κατά την περίοδο 2002-2005. Η πλειονότητα των κονδυλίων αυτών διατίθεται για τη βασική εκπαίδευση των παιδιών. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συζητά με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους εταίρους ΑΚΕ τη δυνατότητα ενίσχυσης (ύψους 63 εκατομμυρίων ευρώ) της Ταχύρυθμης Πρωτοβουλίας για τη βασική εκπαίδευση σε διάφορες χώρες ΑΚΕ.

Τον Μάρτιο του 2002, η Επιτροπή εξέδωσε την Ανακοίνωση «Υγεία και Φτώχεια», με την οποία θεσπίζεται το πλαίσιο πολιτικής της ΕΚ για τον προσανατολισμό των επενδύσεων για την υγεία και την πρόληψη του AIDS· ένα από τα τέσσερα σκέλη αφορά την προστασία των πλέον ευάλωτων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που ζουν σε κατάσταση φτώχειας. Το μεγαλύτερο μέρος της στήριξης της ΕΚ στον τομέα της υγείας μεταφέρεται σε μια προσέγγιση που καλύπτει όλον τον τομέα και που θέτει ως προτεραιότητα την υγεία των παιδιών.

Τα ορφανά και τα ευάλωτα παιδιά που έχουν προσβληθεί από HIV/AIDS υπόκεινται σε αυξημένους κινδύνους εξαιτίας της κατάχρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Επιτροπή έχει προγραμματίσει κατά ετήσιο μέσο όρο πάνω από 150 εκατομμύρια ευρώ (περίοδος 2003-2006) για την καταπολέμηση του HIV/AIDS στις αναπτυσσόμενες χώρες, υποστηρίζοντας προγράμματα ανά χώρα, παγκόσμιες πρωτοβουλίες, ΜΚΟ και την έρευνα.

Η δέσμευση της ΕΕ να υποστηρίξει τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα δικαιώματα των νέων μεταφράζεται σε συγκεκριμένες πράξεις με διάφορα μέσα. Σε αρκετές χώρες, η Επιτροπή παρέχει, φερ' ειπείν, δημοσιονομική ενίσχυση που συνδέεται με δείκτες οι οποίοι αφορούν ποσοστά χρήσης αντισυλληπτικών, μετάδοση του HIV σε άτομα ηλικίας 15-24 ή παροχή βοήθειας κατά τον τοκετό από εξειδικευμένο προσωπικό. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ειδική γραμμή του προϋπολογισμού για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα δικαιώματα δίνει κατά προτεραιότητα προσοχή στους νέους μέσω σχεδίων όπως αυτά για το Μαλάουι και τη Ζιμπάμπουε.

Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τη Δημογραφία (UNFPA) προκειμένου να ενισχύσει τις εθνικές δυνατότητες σε 23 χώρες ΑΚΕ ώστε να διασφαλισθούν η πρόσβαση, η χρησιμοποίηση και η ποιότητα των υπηρεσιών και μέσων σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας. Η ενίσχυση της Επιτροπής (ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ), με ιδιαίτερη έμφαση στη νεολαία, έχει ως στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης σε θέματα και κινδύνους της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, την αύξηση της χρήσης και τη βελτίωση της ποιότητας και της γεωγραφικής διανομής των υπηρεσιών. Η Επιτροπή προγραμματίζει περαιτέρω ενισχύσεις για το UNFPA προκειμένου να ανακουφισθεί η κρίση του εφοδιασμού και της πρόσβασης σε μέσα αναπαραγωγικής υγείας (15 εκατομμύρια ευρώ). Αυτό καλύπτει την ενίσχυση των χωρών ΑΚΕ εντός του χρονικού πλαισίου του 9ου ΕΤΑ (2003-2007). Όσον αφορά τις χώρες ALAMED (Ασία, Λατινική Αμερική Ευρωμεσογειακή Εταιρική Σχέση), η περίοδος προγραμματισμού κυμαίνεται από το 2002-2004 έως το 2002-2006.

Κατά την περίοδο που εξετάζεται, η Επιτροπή δρομολόγησε δράσεις ευρείας κλίμακας για τα δικαιώματα και τις ανάγκες των παιδιών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Φερ' ειπείν, η Επιτροπή καθόρισε πρόσθετα προγράμματα ανά χώρα για την καταπολέμηση της κακοποίησης παιδιών (π.χ. Νότιος Αφρική), για τη βελτίωση της δικαιοσύνης ανηλίκων (π.χ. Καμερούν), για τη βελτίωση της ληξιαρχικής καταχώρισης (π.χ. Μπαγκλαντές) ή για την υποστήριξη της κοινωνικής προστασίας έναντι του HIV/AIDS (π.χ. Λεσόθο, Σουαζιλάνδη). Συνεχίζεται η εφαρμογή σχεδίων που έχουν δρομολογηθεί πριν από την υπό την εξέταση περίοδο, π.χ. στην Αίγυπτο, τη Μολδαβία, το Πακιστάν και τη Βραζιλία.

Μετά την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Κοινής Αντίληψης για την Ανάπτυξη τον Δεκέμβριο του 2005, η οποία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην κατάσταση των εργαζόμενων παιδιών (συμπεριλαμβανομένων των χειρίστων μορφών της παιδικής εργασίας), η Επιτροπή ενέκρινε ειδικές στρατηγικές συνέχειας για την Αφρική, τη Λατινική Αμερική και τη Καραϊβική, οι οποίες εκφράζουν τη δέσμευσή της να προστατεύσει τα παιδιά από τη φτώχεια, την περιθωριοποίηση και την κακοποίηση.

4.4 Υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Κατά την περίοδο που εξετάζεται, η ΕΕ συνέχισε και ενίσχυσε τις προσπάθειες που καταβάλλει σε παγκόσμιο επίπεδο για την προστασία και την υποστήριξη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2004, τα διάφορα ζητήματα αφορούσαν την ενσωμάτωση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις προσήκουσες πολιτικές και δράσεις της ΕΕ και ορισμένα προληπτικά μέτρα για την προαγωγή της συγκεκριμένης εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών και την ευαισθητοποίηση όσον τις αφορά. Ο απολογισμός της προόδου που επετελέσθη κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών χρησίμευσε ως βάση για τη διατύπωση συστάσεων για περαιτέρω δράση με σκοπό την εντελή και αποτελεσματική εφαρμογή τους.

Η ΕΕ υπογράμμισε τη σημασία της εντολής της Ειδικής Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ για την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και τον νευραλγικό της ρόλο στην εφαρμογή της Διακήρυξης των ΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην ενίσχυση της προστασίας των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ΕΕ υποστηρίζει αμέριστα την Ειδική Αντιπρόσωπο και εξακολουθεί να συνεργάζεται στενά με τον ζωτικό αυτό μηχανισμό. Οι συστάσεις τις οποίες διατύπωσε η Ειδική Αντιπρόσωπος στην έκτη και τελευταία έκθεση τον Ιανουάριο του 2006 ελήφθησαν υπόψη κατά την επισκόπηση της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αναφερόμενη στο νεοσύστατο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο συστάθηκε τον Μάρτιο του 2006 και αντικατέστησε την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, η ΕΕ τόνισε τη σημασία που δίνει στο να υπάρξει ευθύς εξ αρχής διαρκής πρόσβαση και ενεργός συμμετοχή των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ΜΚΟ στις εργασίες του Συμβουλίου.

Κατά το δεύτερο ήμισυ του 2005, πραγματοποιήθηκε εκστρατεία άσκησης πιέσεων από τους αρχηγούς αποστολών της ΕΕ εξ ονόματος των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλον τον κόσμο οι οποίοι υποφέρουν επειδή ασκούν το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Η εκστρατεία "Ελευθερία Έκφρασης" επιβεβαίωσε την ισχυρή δέσμευση της ΕΕ σε αυτή τη θεμελιώδη ελευθερία, η οποία αποτελεί προϋπόθεση της άσκησης πολλών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συμβάλλει στη γέννηση και επιβίωση πραγματικά δημοκρατικών συστημάτων. Ορισμένα χρήσιμα διδάγματα προέκυψαν από την εκστρατεία, μεταξύ άλλων, για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προβολή και το είδος της δράσης που αναλαμβάνεται καθώς και για την συνεκτίμηση των γνώσεων των τοπικών εμπειρογνομόνων και της πείρας των σχετικών ΜΚΟ και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένες χώρες στόχοι

Εκστρατεία Ελευθερία της Έκφρασης

Αλγερία, Αγκόλα, Αζερμπαϊτζάν, Μπαγκλαντές, Λευκορωσία, Τσαντ, Κίνα, Κούβα, Κολομβία, Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, Εκουαδόρ, Αίγυπτος, Ερυθραία, Αιθιοπία, Γεωργία, Γουατεμάλα, Ινδία, Ινδονησία, Λιβερία, Λιβύη, Νεπάλ, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσική Ομοσπονδία, Σαουδική Αραβία, Σιέρα Λεόνε, Σουδάν, Σουαζιλάνδη, Τυνησία, Τουρκμενιστάν, Τατζικιστάν, Ουζμπεκιστάν, Βενεζουέλα, Βιετνάμ, Ζιμπάμπουε

Στα πλαίσια του 7^{ου} Ετήσιου Φόρουμ ΕΕ ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία έκφρασης, το οποίο διοργανώθηκε από την προεδρία της ΕΕ, στις 8 και 9 Δεκεμβρίου του 2005 στο Λονδίνο, οι εργασίες ενός εκ των τεσσάρων εργαστηρίων εστίασαν στη μέχρι τούδε εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ, βάσει αξιολόγησης της Διεθνούς Αμνηστίας για τη δράση της ΕΕ στην Αγκόλα, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Γουατεμάλα, τη Ρωσική Ομοσπονδία

και τη Ζιμπάμπουε. Από τις συζητήσεις στο εργαστήριο προέκυψαν συστάσεις για τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της δράσης της ΕΕ υπέρ των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συγκεκριμένα, θεωρήθηκε ότι απαιτείται μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση μεταξύ του προσωπικού των οργάνων της ΕΕ, των αρμόδιων υπουργείων και διπλωματικών αποστολών των κρατών μελών, καλύτερη ενσωμάτωση των θεμάτων που αφορούν υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον πολιτικό διάλογο και τον διάλογο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διεξάγονται με τρίτες χώρες από την ΕΕ και τα κράτη μέλη και βελτιωμένη παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ. Επίσης, η ΕΕ κλήθηκε να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στην αποτελεσματικότητα της δημόσιας δράσης και να αναπτύξει συστήματα και διαδικασίες με περισσότερη συνοχή και συνέπεια προκειμένου να υποστηριχθεί η εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών σε δράσεις υπέρ των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στα πλαίσια της συνέχειας της εκστρατείας "Ελευθερία Έκφρασης", η ΕΕ τονίζει την κατάσταση των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του 2006. Η παγκόσμια εκστρατεία υπέρ των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει ως στόχο να επεκτείνει και να ενισχύσει τη συνεργασία των διπλωματικών αποστολών της ΕΕ με τις υπερασπίστριες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αναγνωρίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας τους και συνεχίζοντας τις αντίστοιχες παρεμβάσεις της ΕΕ. Οι αρχηγοί αποστολών διοργανώνουν εκδηλώσεις με αντιπροσωπευτικό φάσμα υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει. Αυτό καλύπτει την προαγωγή και προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων καθώς και των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών και των δικαιωμάτων μελών ομάδων, όπως των ιθαγενών κοινοτήτων. Οι αρχηγοί αποστολών ενθαρρύνονται να συστήνουν δράση εξ ονόματος μεμονωμένων, ανδρών και γυναικών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και όταν απαιτείται.

**Στόχοι της εκστρατείας του 2006 υπέρ των υπερασπιστριών
των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**

- Διασφάλιση ότι οι γυναίκες απολαύουν εξίσου του δικαιώματος υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όλων των λοιπών δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζονται από τη Διακήρυξη των ΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και από όλα τα διεθνή μέσα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Αντιμετώπιση των κινδύνων που διατρέχουν οι υπερασπίστριες των ανθρωπιστικών δικαιωμάτων όταν αναλαμβάνουν σχετική εργασία.
- Ευαισθητοποίηση για τις ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας των υπερασπιστριών των ανθρωπιστικών δικαιωμάτων.
- Συμβολή στην ανάπτυξη και ενίσχυση των δικτύων των υπερασπιστριών των ανθρωπιστικών δικαιωμάτων.
- Αναγνώριση, προβολή και υποστήριξη της συμβολής των γυναικών στην οικοδόμηση και ενίσχυση της αντίληψης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η εκστρατεία υπέρ των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εστιάζει σε χώρες όπου η ΕΕ θεωρεί ότι απαιτείται δράση προτεραιότητας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται τρίτες χώρες στις οποίες η Ειδική Αντιπρόσωπος των ΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει τεκμηριώσει υποθέσεις υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά το 2005, χώρες οι οποίες παρά τα επανειλημμένα αιτήματα δεν έχουν απευθύνει πρόσκληση στην Ειδική Αντιπρόσωπο, χώρες οι οποίες δεν έχουν απαντήσει στις σχετικές ανακοινώσεις, χώρες στις οποίες οι υποθέσεις των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν τεθεί στο πλαίσιο της εκστρατείας "Ελευθερία της Έκφρασης" το 2005 και χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης ή σε κατάσταση που προέκυψε μετά από σύγκρουση.

Χώρες στις οποίες απαιτείται δράση προτεραιότητας της ΕΕ

Εκστρατεία υπέρ των υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Αφγανιστάν, Αλβανία, Αλγερία, Αγκόλα, Αζερμπαϊτζάν, Μπαχρέιν, Μπαγκλαντές, Λευκορωσία, Βραζιλία, Μπουρούντι, Τσαντ, Χιλή, Κίνα, Κολομβία, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Εκουαδόρ, Αίγυπτος, Ισημερινή Γουινέα, Γουατεμάλα, Ονδούρα, Ινδία, Ινδονησία, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ/κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, Ακτή Ελεφαντοστού, Τζαμάικα, Λίβανος, Λιβερία, Λιβύη, Καζακστάν, Κένυα, Κιργιστάν, Μαλδίβες, Μαλαισία, Μεξικό, Μογγολία, Μαυροβούνιο, Μαρόκο, Μοζαμβίκη, Βιρμανία/ Μυανμάρ, Νεπάλ, Νιγηρία, Πακιστάν, Παραγουάη, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσική Ομοσπονδία, Σερβία, Σιγκαπούρη, Σιέρα Λεόνε, Σρι Λάνκα, Ταϊλάνδη, Τυνησία, Τουρκία, Τουρκμενιστάν, Ουγκάντα, Ουζμπεκιστάν, Βενεζουέλα, Βιετνάμ, Ζαμπία, Ζιμπάμπουε

Κατά το πρώτο ήμισυ του 2006, εξετάστηκε ενδελεχώς η εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η συνοπτική ανάλυση και οι συστάσεις τις οποίες ενέκρινε το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2006 βασίζονται σε συμβολές των κρατών μελών, της Επιτροπής, απαντήσεις των αρχηγών αποστολών της ΕΕ σε 79 χώρες και ανταλλαγή απόψεων με διεθνείς ΜΚΟ, ιδίως τη Διεθνή Αμνηστία, τις Διεθνείς Ταξιαρχίες Ειρήνης και το Παρατηρητήριο για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι συστάσεις επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την εκπαίδευση φορέων της ΕΕ, βελτιώνοντας την εξωτερική προβολή των κατευθυντηρίων γραμμών και των προσπαθειών της ΕΕ για την εφαρμογή τους και ενδυναμώνοντας τον συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών των αποστολών της ΕΕ καθώς και στην αποτελεσματική στήριξη και προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι συστάσεις τονίζουν ότι η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες ώστε να παρέχει τη μεγαλύτερη δυνατή στήριξη στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, οι αποστολές της ΕΕ ενθαρρύνονται να προσαρμόζουν τις προσεγγίσεις τους όσον αφορά το τοπικό περιβάλλον και τις ιδιαίτερες προκλήσεις που αυτό μπορεί να δημιουργεί για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατ' αρχήν, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με το επίπεδο επαφών που επιθυμούν να διατηρούν και τη σκοπιμότητα προβολής της δράσης και της διασύνδεσης με τις αποστολές της ΕΕ. Κατά την παροχή οιασδήποτε ενίσχυσης προς τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες οικονομικές ανάγκες και ανάγκες προστασίας τους καθώς και ο επείγων χαρακτήρας της αντιμετώπισης των αναγκών αυτών.

Οι συστάσεις επισημαίνουν ότι η κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται πρέπει να ενσωματωθούν συστηματικά στον πολιτικό διάλογο της ΕΕ με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των διμερών διαλόγων των κρατών μελών. Επίσης, τονίζουν ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας με την Ειδική Εκπρόσωπο των ΗΕ για την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της συνεργασίας με τους περιφερειακούς μηχανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά όλες τις πτυχές της εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών. Η εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών θα εξακολουθήσει να εξετάζεται ανά τακτά διαστήματα. Επίσης, η ΕΕ θα μελετήσει τη δυνατότητα βελτίωσης της δημόσιας ενημέρωσης σχετικά με τη δράση της και βελτίωσης της διαφάνειας της δράσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ασφάλεια των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξ ονόματος των οποίων έχει αναλάβει δράση.

Η στήριξη της ΕΕ προς τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες περιλαμβάνει δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται δυνάμει της EIDHR. Στα πλαίσια του προγραμματισμού για το 2005 και το 2006, 54 αντιπροσωπίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε τρίτες χώρες διέθεσαν συνολικά 65,5 εκατομμύρια ευρώ για τη χρηματοδότηση μικρών σχεδίων τοπικών ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εν προκειμένω, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν επιλέξιμη ομάδα για τη χρηματοδότηση σχεδίων.

Χώρες στις οποίες παρέχεται υποστήριξη μικρών σχεδίων

Δυτικά Βαλκάνια και Υποψήφιες Χώρες: Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία και Μαυροβούνιο, Τουρκία· **Ανατολική Ευρώπη και Νότιος Καύκασος:** Αρμενία, Λευκορωσία, Γεωργία Ουκρανία, Ρωσική Ομοσπονδία· **Μεσόγειος και Μέση Ανατολή:** Αλγερία, Αίγυπτος, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανος, Μαρόκο, κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, Συρία, Τυνησία· **Κεντρική Ασία:** Καζακστάν, Κιργιστάν, Τατζικιστάν· **Ασία:** Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές, Καμπότζη, Κίνα, Ινδία, Ινδονησία, Λάος, Νεπάλ, Πακιστάν, Σρι Λάνκα, Βιετνάμ· **Αφρική νοτίως της Σαχάρας:** Αγκόλα, Μπουρούντι, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Ερυθραία, Αιθιοπία, Ακτή Ελεφαντοστού, Μοζαμβίκη, Νιγηρία, Ρουάντα, Σουδάν, Ουγκάντα, Ζιμπάμπουε· **Λατινική Αμερική, Καραϊβική:** Βολιβία, Βραζιλία, Κολομβία, Κούβα, Εκουαδόρ, Γουατεμάλα, Μεξικό, Περού, Βενεζουέλα, Αϊτή.

Το βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης το οποίο απονέμεται ετησίως από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε εξάίρετα πρόσωπα ή οργανώσεις που μάχονται τη μισαλλοδοξία, το φανατισμό και την καταπίεση αποτελεί σημαντικό στοιχείο της δέσμευσης της ΕΕ για τη στήριξη και προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2005, το βραβείο μοιράστηκαν δύο οργανώσεις, οι Damas de Blanco (Κυρίες στα Λευκά) και οι Rapporteurs sans Frontières (Δημοσιογράφοι χωρίς σύνορα), και η Hauwa Ibrahim, εξέχουσα Νιγηριανή δικηγόρος ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. κεφάλαιο 2.3).

4.5. Ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών

Η ΕΕ έχει δεσμευθεί από μακρού να προάγει την ισότητα των φύλων και έχει διαδραματίσει ενεργό ρόλο για αυτό το σκοπό διεθνώς. Κατά την τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες που πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο το 1995, η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στην κατάρτιση της Πλατφόρμας Δράσης. Έκτοτε, η ενσωμάτωση αυτού του θέματος στις πολιτικές της Ένωσης αποτέλεσε σημαντική στρατηγική για την επίτευξη του στόχου της ισότητας των φύλων. Η εν λόγω διαδικασία ενσωματώνει τις προτεραιότητες και τις ανάγκες γυναικών και ανδρών σε όλες τις βασικές πολιτικές και ενισχύεται με συγκεκριμένα μέτρα, προγράμματα και σχέδια για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών.

Στις 8 Μαρτίου 2006, η Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση με τίτλο **“Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών”**. Ο χάρτης πορείας στηρίζεται στην πείρα από τη στρατηγική-πλαίσιο για την ισότητα των φύλων κατά την περίοδο 2001-2005. Συνδυάζει τη δρομολόγηση νέων ενεργειών και την ενίσχυση των πετυχημένων υπάρχουσών δραστηριοτήτων. Επιβεβαιώνει τη διττή προσέγγιση της ισότητας των φύλων που βασίζεται αφενός στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πολιτικές και αφετέρου σε συγκεκριμένα μέτρα. Καθορίζει έξι τομείς που έχουν προτεραιότητα στη δράση της ΕΕ για την ισότητα των δύο φύλων την περίοδο 2006-2010: οικονομική ανεξαρτησία επί ίσοις όροις για γυναίκες και άνδρες· συμφιλίωση της ιδιωτικής και της επαγγελματικής ζωής· ίση εκπροσώπηση στη λήψη αποφάσεων· εξάλειψη όλων των μορφών βίας με βάση το φύλο· εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων· προώθηση της ισότητας των φύλων στις εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές· για κάθε τομέα, ο χάρτης πορείας προσδιορίζει στόχους προτεραιότητας. Κάθε στόχος ακολουθείται από ειδικές βασικές δράσεις ώστε να επιτευχθεί ταχύτερα. Οι δράσεις περιλαμβάνουν ευαισθητοποίηση για την ισότητα των φύλων στα σχολεία, προαγωγή του γυναικείου επιχειρηματικού πνεύματος, σύσταση το 2007 ενωσιακού δικτύου γυναικών σε θέσεις λήψης οικονομικών και πολιτικών αποφάσεων, δημοσίευση ανακοίνωσης για τη μισθολογική ανισότητα ανδρών και γυναικών και επισήμανση των θεμάτων ισότητας των φύλων κατά το 2007, Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους.

Τον Μάιο του 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ Ανθρώπινη και Κοινωνική Ανάπτυξη, ΓΔ Ανάπτυξη διοργάνωσε συνάντηση εμπειρογνομόνων σε θέματα ισότητας των φύλων με σκοπό την υποβολή σχεδίου Ανακοίνωσης για την Ισότητα των Φύλων και την Ανάπτυξη. Η συνάντηση έδωσε την ευκαιρία στα κράτη μέλη να εμπλουτίσουν το σχέδιο. Η ανακοίνωση βασίζεται στα υφιστάμενα μέσα και χαράσσει ενωσιακή στρατηγική με στόχο να επισπευσθεί η επίτευξη της ισότητας των φύλων και η ενίσχυση των γυναικών αξιοποιώντας την υποστήριξη της ΕΕ στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Όπως συμφωνήθηκε επ' ευκαιρία της περυσινής Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας, το νέο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων θα πρέπει να λειτουργήσει το 2007 (βλ. πλαίσιο). Πέραν της χρηματοδότησης του νέου αυτού Ινστιτούτου, το προτεινόμενο νέο πρόγραμμα PROGRESS ύψους 650 εκατομμυρίων ευρώ θα χρηματοδοτήσει ορισμένες από τις δράσεις που περιγράφονται στο χάρτη πορείας. Θα συσταθεί νέο δίκτυο εθνικών φορέων για την ισότητα των φύλων δυνάμει των διατάξεων της οδηγίας 2002/73 της ΕΕ για την ισότητα των φύλων.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Στις 8 Μαρτίου 2005 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση για ένα **Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων**³⁷, η οποία επί του παρόντος εξετάζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Ο κανονισμός για τη σύσταση του Ινστιτούτου αναμένεται να εκδοθεί κατά τους πρώτους μήνες του 2007 και το Ινστιτούτο αναμένεται να ξεκινήσει τις εργασίες του το 2007. Θα χρηματοδοτείται από την Επιτροπή με προτεινόμενο προϋπολογισμό 52,5 εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2007-2013. Το Ινστιτούτο θα παρέχει τεχνική υποστήριξη στα ευρωπαϊκά όργανα, κυρίως στην Επιτροπή, και στα κράτη μέλη, για την προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινοτικής αρμοδιότητας. Θα συλλέγει, θα αναλύει και θα διαδίδει πληροφορίες, θα αναπτύσσει μεθοδολογικά εργαλεία για την ενσωμάτωση του θέματος αυτού στις κοινοτικές πολιτικές και θα διευκολύνει τη ανταλλαγή εμπειριών και την ανάπτυξη διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το Ινστιτούτο θα συνεργάζεται στενά με όλα τα κοινοτικά προγράμματα και οργανισμούς, ιδίως το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης και το μελλοντικό Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

³⁷ COM (2005) 81.

Εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική

Η 50ή σύνοδος της Επιτροπής για την κατάσταση των γυναικών πραγματοποιήθηκε από τις 27 Φεβρουαρίου έως τις 10 Μαρτίου 2006 και εξέτασε τα ακόλουθα δύο βασικά θέματα: ενισχυμένη συνεργασία των γυναικών στη ανάπτυξη και ίση συμμετοχή γυναικών και ανδρών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η ΕΕ διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στην προαγωγή σε αυτό το φόρουμ της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου. Στη δήλωσή της, η ΕΕ έδωσε έμφαση στα στοιχεία που συνιστούν ένα "ευνοϊκό περιβάλλον" για την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Επεσήμανε ότι, κατά την αντιμετώπιση του χάσματος μεταξύ κανόνων και πρακτικής, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών, την παιδεία και τη συμμετοχή ανδρών και αγοριών στην υλοποίηση των δεσμεύσεων. Χρειάζεται μεγαλύτερη έρευνα για την ισότιμη πρόσβαση και πλήρη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομία, τα μέσα ενημέρωσης, τις ΜΚΟ και τον ιδιωτικό τομέα. Η ΕΕ τόνισε το σημαντικό ρόλο των γυναικών στις διαδικασίες οικοδόμησης της ειρήνης και χαρακτήρισε ορόσημο την απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ. Η ισότητα των φύλων δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την εγγύηση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των δικαιωμάτων των γυναικών.

Κατά την 60^η σύνοδο της ΓΣΗΕ η ΕΕ συνυποστήριξε σχέδιο απόφασης με τίτλο "Εις βάθος μελέτη για κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών". Η Γαλλία, παρουσιάζοντας το σχέδιο απόφασης, ανέφερε ότι παρά τη συναίνεση όλων για το συγκεκριμένο θέμα, υπάρχουν δυσκολίες όσον αφορά τον υπολογισμό της κλίμακας της βίας και, ως εκ τούτου, τον καθορισμό των κατάλληλων μέσων για την αντιμετώπισή της. Ο στόχος της απόφασης είναι κυρίως διαδικαστικός: να διασφαλισθεί ότι η μελέτη θα παραμείνει στο θεματολόγιο των ΗΕ, ενώ θα χαιρετίζονται οι ήδη ανειλημμένες εργασίες. Η ΕΕ συνυποστήριξε αποφάσεις για το Ταμείο Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για τη Γυναίκα (UNIFEM) και για τη Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, επιδιώκοντας να παράσχει στην Επιτροπή για την εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών τα απαραίτητα μέσα για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των καθηκόντων της.

Οι Πρόεδροι της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπέγραψαν την Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την ανάπτυξη στις 20 Δεκεμβρίου 2005. Η Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη παρέχει για πρώτη φορά κοινή άποψη για τη δράση της ΕΕ σε επίπεδο κρατών μελών και Κοινότητας, στον τομέα της **αναπτυξιακής συνεργασίας** και τονίζει τη σημασία της ισότητας των φύλων στα πλαίσια των νέων διαδικασιών παροχής βοήθειας. Πρόκειται για την πρώτη ενωσιακή πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας η οποία αναγνωρίζει την ισότητα των φύλων ως αυτοτελή σκοπό. Το έγγραφο αναφέρει επίσης την ισότητα των φύλων ως μία εκ των πέντε κοινών αρχών της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ.

Τον Νοέμβριο του 2005, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργάνωσε διάσκεψη από κοινού με την UNIFEM με τίτλο "Ιδία ευθύνη για την ανάπτυξη: προαγωγή της ισότητας των φύλων στις νέες διαδικασίες και εταιρικές σχέσεις παροχής βοήθειας". Η Διάσκεψη εξέτασε τις συνέπειες που έχει το μεταβαλλόμενο τοπίο της αναπτυξιακής συνεργασίας στις προσπάθειες προαγωγής της ισότητας των φύλων, ιδίως επειδή αυτό συνδέεται με τις προσπάθειες εξάλειψης της φτώχειας. Η Επιτροπή άντλησε στοιχεία από τη Διάσκεψη για την ανακοίνωσή της για την ισότητα των φύλων και την αναπτυξιακή συνεργασία, η οποία θα ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο ήμισυ του 2006.

Η Ευρωμεσογειακή Διάσκεψη Γυναικών διεξήχθη στη Βαρκελώνη τον Νοέμβριο του 2005 στα πλαίσια της 10ης επετείου της Ευρωμεσογειακής Συνόδου Κορυφής του 1995. Μία από τις συστάσεις που προέκυψαν από τη διάσκεψη ήταν η διοργάνωση Ευρωμεσογειακής Υπουργικής Διάσκεψη για τις Γυναίκες στη Μεσόγειο κατά το δεύτερο ήμισυ του 2006 υπό την αιγίδα της φινλανδικής Προεδρίας της ΕΕ, προκειμένου να εξετασθούν ζητήματα γυναικών και ισότητας των φύλων στην περιοχή. Η Υπουργική Διάσκεψη, η οποία έχει προγραμματισθεί για τις 14 και 15 Νοεμβρίου 2006 στην Κωνσταντινούπολη, θα εγκρίνει πενταετές Σχέδιο Δράσης (2007-2011).

Η Επιτροπή διοργάνωσε προπαρασκευαστική διάσκεψη στη Ραμπάτ, τον Ιούνιο του 2006, η οποία συγκέντρωσε 130 συμμετάσχοντες από τις χώρες της Ευρωμεσογειακής Εταιρικής Σχέσης, με τη συμμετοχή της Λιβύης και της Μαυριτανίας ως παρατηρητών. Οι συμμετάσχοντες ήταν εκπρόσωποι οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, κυβερνήσεων και κοινοβουλίων. Η διάσκεψη προέβη σε συστάσεις για το Σχέδιο Δράσης που θα εγκριθεί στην Κωνσταντινούπολη.

Σεξιστική βία

Τον Ιούνιο του 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τη Δημογραφία (UNFPA) και η Βελγική Κυβέρνηση διοργάνωσαν από κοινού στις Βρυξέλλες "Διεθνές Συμπόσιο για τη σεξουαλική βία στις συγκρούσεις και μετά", στο οποίο έλαβαν μέρος άνω των 250 σύνεδροι από 30 χώρες, μεταξύ των οποίων οι προϊστάμενοι του UNFPA, του UNIFEM (Ταμείο Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για τη Γυναίκα), κυβερνητικοί αξιωματούχοι υπουργικού επιπέδου, εκπρόσωποι των στρατιωτικών και των αστυνομικών δυνάμεων, βουλευτές, εκπρόσωποι του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, ΜΚΟ, ερευνητές και δημοσιογράφοι. Κατά τις τρεις ημέρες που διήρκεσε το συμπόσιο, αντιπρόσωποι 14 χωρών που πλήττονται από συγκρούσεις παρουσίασαν τα εθνικά σχέδια δράσεις των χωρών τους για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και της σεξιστικής βίας. Οι σύνεδροι συνέταξαν Έκκληση για Δράση με την οποία καλούνται οι κυβερνήσεις, οι διεθνείς οργανισμοί και η κοινωνία των πολιτών να δώσουν προτεραιότητα στο ζήτημα της σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο όλων των ανθρωπιστικών, ειρηνευτικών και αναπτυξιακών προσπαθειών που καταβάλλονται στις χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις.

Τον Ιανουάριο του 2006, η Αυστριακή Προεδρία της ΕΕ διοργάνωσε στις Βρυξέλλες υπουργική διάσκεψη για το θέμα των επίσημων παραδοσιακών πρακτικών. Κατά τη διάσκεψη αυτήν, ιδρύθηκε "Δίκτυο κατά των επίσημων παραδόσεων" το οποίο θα λειτουργεί ως διεθνές πλαίσιο εντός του οποίου θα συνεργάζονται εκπρόσωποι των κυβερνήσεων, των ΜΚΟ και των αρμόδιων επαγγελματικών ομάδων. Το έργο του δικτύου θα εστιάζεται στον τρόπο και τα μέσα για την εξάλειψη επίσημων παραδοσιακών πρακτικών, μεταξύ άλλων, με τη συγκέντρωση στοιχείων, με ειδική εκπαίδευση, με εκστρατείες ευαισθητοποίησης και με την προστασία των θυμάτων.

Χρηματοδότηση

Στο πλαίσιο της γραμμής του κοινοτικού προϋπολογισμού που αφορά θέματα φύλου, το 2005 επελέγησαν προς **χρηματοδότηση**, βάσει προσκλήσεων υποβολή προτάσεων, τέσσερα σχέδια που εστιάζονται στη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αμειβόμενη απασχόληση στους μη γεωργικούς τομείς του Περού, της Κίνας, της Κόστα Ρίκας καθώς και της Αργεντινής, της Κολομβίας, της Παραγουάης και του Περού.

Καταπολέμηση της σεξιστικής βίας

Η σεξιστική βία, σε όλες τις μορφές της (οικογενειακή βία, βιασμός ως πολεμική στρατηγική, εμπορία ανθρώπων, εγκλήματα τιμής, επίσημες παραδοσιακές πρακτικές όπως ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των θηλέων κλπ.), όχι μόνον παρεμποδίζει την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις γυναίκες, αλλά αποτελεί και σοβαρό εμπόδιο για την επίτευξη της ισότητας, της ανάπτυξης και της ειρήνης. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί έκφραση των άνισων σχέσεων ισχύος μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών πρέπει να ξεπεράσουν την απλή αντιμετώπιση των συμπτωμάτων και των επιπτώσεων της βίας και να ασχοληθούν με τα γενεσιουργά αίτια, αναγνωρίζοντας ότι η ισότητα των φύλων δεν είναι θέμα που αφορά μόνον τις γυναίκες. Συνεπώς, οι σχετικές προσπάθειες πρέπει να εστιαστούν ιδιαίτερα στους άνδρες και τα αγόρια και στους λόγους που τους ωθούν στη βία. Μόνον με την ενεργό σύμπραξη των ανδρών θα καταστεί δυνατή η μεταβολή των κοινωνιακών προτύπων που επιτρέπουν την άσκηση βίας από τους άνδρες κατά των γυναικών.

Το 2005, δυνάμει της γραμμής του κοινοτικού προϋπολογισμού που αφορά θέματα φύλου, η Επιτροπή προκήρυξε διαγωνισμό για την υποστήριξη σχεδίων που εστιάζονται σε καινοτόμες και γενικές παρεμβάσεις κατάρτισης και ευαισθητοποίησης για τη συμμετοχή εφήβων και των δύο φύλων σε προγράμματα που συμβάλλουν στην αλλαγή νοοτροπίας και συμπεριφοράς όσον αφορά τους ρόλους και τις ευθύνες των δύο φύλων για τη βία κατά των κοριτσιών και των γυναικών. Η προαγωγή της δικαιωμάτων των γυναικών, η καταπολέμηση της σεξιστικής βίας στις ζώνες συγκρούσεων και οι επίσημες παραδοσιακές πρακτικές αποτελούν επίσης μια από τις προτεραιότητες των εκστρατειών για την προαγωγή της πρακτικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της EIDHR.

Εκτός από τα προαναφερόμενα σχέδια που αφορούν συγκεκριμένα θέματα φύλου, σημαντικό αντίκτυπο στην προαγωγή της ισότητας των φύλων έχουν και τα σχέδια και προγράμματα στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, της χρηστής διακυβέρνησης και των επισιτιστικής ασφάλειας.

Το πρόγραμμα DAPHNE II και III παρέχει δυνατότητες χρηματοδότησης για μέτρα πρόληψης της βίας κατά των γυναικών.

Η Επιτροπή έχει εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές προγραμματισμού για να παρέχει πληροφορίες στις αντιπροσωπίες και στους υπαλλήλους για τις διάφορες γεωγραφικές περιοχές όσον αφορά τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης της ισότητας των φύλων στον ανά χώρα προγραμματισμό, με βάση το πλαίσιο πολιτικής στο οποίο βασίζεται η προσέγγιση της Επιτροπής στο θέμα της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας.

Εξέλιξη των εσωτερικών δράσεων

Εντός της Επιτροπής, συνεχίστηκαν οι πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ικανότητας του προσωπικού να αντιμετωπίζει θέματα φύλου, κυρίως μέσω μέτρων κατάρτισης. Κατά την περίοδο 2005-2006, 800 περίπου άτομα που εργάζονται στα κεντρικά γραφεία της Επιτροπής, στις αντιπροσωπίες της Επιτροπής ή στους εκτελεστικούς φορείς (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών αρχών των χωρών εταίρων) καταρτίστηκαν σε θέματα φύλου. Λειτουργεί επίσης μια καινοτόμος σειρά μαθημάτων με απευθείας σύνδεση μέσω υπολογιστή. Εκτός από τη γενική κατάρτιση, διοργανώθηκαν και ειδικά μαθήματα για τους συγκεκριμένους τομείς των σχέσεων φύλου και εμπορίου και της ενσωμάτωσης των θεμάτων φύλου στον προϋπολογισμό.

Η **απόφαση ΣΑΗΕ 1325** προβλέπει αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων όσον αφορά την πρόληψη συγκρούσεων, τη διαχείριση κρίσεων και την ανασυγκρότηση μετά το πέρας της συγκρούσεων καθώς και σε τομείς όπως ο αφοπλισμός, η αποστράτευση και η επανένταξη (DDR), και προωθεί τις γυναίκες ως προασπίστριες της ειρήνης. Στις 28 Σεπτεμβρίου 2005, το Συμβούλιο υποδέχθηκε με ικανοποίηση και έλαβε υπό σημείωση επιχειρησιακό έγγραφο για την εφαρμογή της απόφασης 1325 του ΣΑΗΕ στη συνάρτηση της ΕΠΑΑ. Τα μέτρα καλύπτουν όλες τις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης από την προσυγκρουσιακή μέχρι τη μετασυγκρουσιακή φάση.

Την 1η Ιουνίου 2006, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των γυναικών στις ένοπλες συρράξεις και το ρόλο τους στην ανασυγκρότηση και εκδημοκρατισμού στις χώρες που ευρίσκονται σε μεταπολεμικό στάδιο. Στο ψήφισμα αυτό, το Κοινοβούλιο καλεί την ΕΕ να εφαρμόσει αποτελεσματικότερα την απόφαση 1325 του ΣΑΗΕ. Ζητά επίσης καλύτερο έλεγχο της διανομής τροφίμων, ιματισμού και εξοπλισμού υγείας και αποχέτευσης κατά τις επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι συγκεκριμένες ανάγκες των γυναικών. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα για την προστασία των γυναικών στους καταυλισμούς προσφύγων ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος βίας και σεξουαλικής κακοποίησης των γυναικών και των κοριτσιών. Το Κοινοβούλιο επέστησε την προσοχή στο πρόβλημα των γυναικών καμικάζι και τόνισε ότι ο βιασμός ως πολεμικό όπλο αφορά όλες τις γυναίκες - ανεξάρτητα από τις εθνοτικές, θρησκευτικές και ιδεολογικές διαφορές τους. Το Κοινοβούλιο υπογράμμισε το θετικό ρόλο που διαδραματίζουν οι γυναίκες στην επίλυση των συγκρούσεων και κάλεσε την ΕΕ να εξασφαλίσει επαρκή τεχνική και οικονομική βοήθεια για την υποστήριξη προγραμμάτων που παρέχουν στις γυναίκες τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ειρηνευτικές συνομιλίες και παρέχουν μεγαλύτερη εξουσία στις γυναίκες σε ολόκληρη την κοινωνία των πολιτών.

Τον Ιανουάριο, η ΕΕ δρομολόγησε **παγκόσμια εκστρατεία για τις υπερασπίστριες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** για το 2006. Η εκστρατεία βασίζεται στις ενωσιακές κατευθυντήριες γραμμές του 2004 για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. κεφάλαιο 4.4).

4.6. Εμπορία ανθρώπων

Η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων απετέλεσε κατά προτεραιότητα μέλημα της ΕΕ κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση.

Τον Οκτώβριο του 2005, η Επιτροπή ενέκρινε την ανακοίνωσή της με τίτλο "Καταπολέμηση τη εμπορίας ανθρώπων - ολοκληρωμένη προσέγγιση και προτάσεις για σχέδιο δράσης", η οποία παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια διάσκεψης που διοργανώθηκε από κοινού από τη Βρετανική Προεδρία του Συμβουλίου, τη Σουηδία ως Προέδρου της Σκανδιναβικής-Βαλτικής Ειδικής Ομάδας για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, και την Επιτροπή.

Η ανακοίνωση αυτή, η οποία εμπνέεται από την έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για την Εμπορία Ανθρώπων, υποστηρίζει προσέγγιση του φαινομένου υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θέτει τα δικαιώματα των θυμάτων στο επίκεντρο των σχετικών μέτρων. Μεταξύ άλλων, συνιστάται να περιληφθούν η πρόληψη και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως δε η διάσταση ανθρωπίνων δικαιωμάτων του προβλήματος αυτού, στον πολιτικό διάλογο με τις τρίτες χώρες καθώς και στα περιφερειακά και διεθνή φόρουμ. Στη συνάρτηση της αναπτυξιακής συνεργασίας, η εν λόγω ανακοίνωση προτείνει να αξιολογούνται, τόσο η εμπορία ανθρώπων όσο και τα πλαίσια πολιτικής και οι στρατηγικές για την πρόληψη και το μετριασμό της, στο πλαίσιο περιφερειακών και εθνικών στρατηγικών για μείωση της φτώχειας και τη συνεργασία, και να χορηγηθεί στήριξη στα μέτρα για την αντιμετώπιση της εμπορίας αυτής.

Η ανακοίνωση αυτή προκρίνει πολυεπιστημονική προσέγγιση του φαινομένου η οποία να μην περιορίζεται αποκλειστικά σε στρατηγικές επιβολής του νόμου αλλά να περιλαμβάνει ευρύ φάσμα μέτρων, ιδίως για την πρόληψη και για την παροχή στήριξης στα θύματα. Ένα συγκεκριμένο θέμα που τονίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής είναι η οικτρή κατάσταση συγκεκριμένων ομάδων: γυναικόπαιδα, αλλά και άτομα που υφίστανται διακρίσεις για οποιονδήποτε λόγο, όπως π.χ. τα μέλη μειονοτήτων και οι αυτόχθονες πληθυσμοί. Συνεπώς, η ανακοίνωση συνηγορεί υπέρ της προαγωγής της απαγόρευσης διακρίσεων ως αποτελεσματικού μέσου για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και μέτρα που να απευθύνονται συγκεκριμένα στις ομάδες αυτές, και τη συγκέντρωση αξιόπιστων στοιχείων και τη διενέργεια αναλυτικής έρευνας.

Ορισμένα στοιχεία της ανακοίνωσης της Επιτροπής περιελήφθησαν στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για βέλτιστες πρακτικές, πρότυπα και διαδικασίες για την καταπολέμηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων. Το σχέδιο δράσης εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2005, σύμφωνα με το Πρόγραμμα της Χάγης για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τον Ιούνιο του 2006, διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες, από την Προεδρία του Συμβουλίου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Διάσκεψη εμπειρογνομόνων για την προώθηση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης. Οι εργασίες της διάσκεψης επικεντρώθηκαν σε διάφορα στοιχεία του σχεδίου δράσης: α) εκπόνηση προτάσεων για μηχανισμούς συντονισμού και συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να εξασφαλιστούν πανευρωπαϊκά κοινά πρότυπα για το συντονισμό της δράσης της ΕΕ, β) καταγραφή των βέλτιστων πρακτικών για την αναγνώριση των θυμάτων, γ) υποστήριξη των συνεργιών μεταξύ των ΜΚΟ και των διεθνών οργανισμών που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης και επανένταξης, και δ) περαιτέρω ανάπτυξη του Εγχειριδίου Εθνικών Μηχανισμών Παραπομπής του ΟΟΣΑ.

Ο Χάρτης Πορείας της Επιτροπής για την Ισότητα μεταξύ Γυναικών και Ανδρών προσδιορίζει την ανάγκη εξάλειψης της εμπορίας ανθρώπων ως έναν από τους τομείς προτεραιότητας. Με το Χάρτη Πορείας, η Επιτροπή αναλαμβάνει να παρακολουθεί την εφαρμογή της ανακοίνωσης και του σχεδίου δράσης για την εμπορία ανθρώπων, και να προάγει τη χρήση όλων των υφιστάμενων μέσων, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, για την κοινωνική επανένταξη των θυμάτων βίας και εμπορίας ανθρώπων.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής "Σχετικά με μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού", του Ιουλίου του 2006, εκτίθεται το πρόβλημα της εμπορίας παιδιών και αναλαμβάνεται η δέσμευση να μεγιστοποιηθούν οι υφιστάμενες πολιτικές, και να θεσπιστούν ορισμένα πρόσθετα μέτρα.

Τα χρηματοδοτικά προγράμματα (DAPHNE, AGIS, TACIS, AENEAS κλπ.) εξακολουθούν να υποστηρίζουν σχέδια για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της εκμετάλλευσης ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για την περίοδο 2005-2006, ήταν επιλέξιμα προς ενίσχυση προγράμματα ευαισθητοποίησης και υποστήριξης σχετικά με την εμπορία γυναικών και παιδιών στα πλαίσια της Δεύτερης Εκστρατείας: «Προώθηση της έννοιας των ανθρώπινων δικαιωμάτων» (βλ. κεφάλαιο 3.7 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το EIDHR).

Η διεθνής συνεργασία συνεχίστηκε τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδίως σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του ΟΗΕ σχετικά με την εμπορία ανθρώπων (Πρωτόκολλο του Παλέρμο) και στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, του οποίου η Σύμβαση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων έχει ήδη υπογραφεί από ορισμένα κράτη μέλη. Η προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο Πρωτόκολλο του Παλέρμο ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2006. Επίσης, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με τον ΟΑΣΕ, ιδίως στο πλαίσιο της Συμμαχίας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, που δρομολογήθηκε από την Ειδική Αντιπρόσωπο του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων με προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ - η σημερινή κατάσταση στις γειτονικές χώρες

Μετά τη βαρύτητα που αποδόθηκε κατά την παρελθούσα πενταετία στα νέα ανεξάρτητα κράτη της Δύσης (Ουκρανία, Μολδαβία, Λευκορωσία), για τα οποία χορηγήθηκαν περίπου 10 εκατομ. ευρώ για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων, η Επιτροπή άρχισε να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στη Ρωσία και το Νότιο Καύκασο.

Στις αρχές του 2006, δρομολογήθηκε ένα γενικό σχέδιο κατά της εμπορίας ανθρώπων στη Ρωσία, ύψους 4 εκατομ. ευρώ. Πρόκειται για το μεγαλύτερο σχέδιο με έναν μόνον χρηματοδότη για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων στη Ρωσία και θα συμβάλει σημαντικά στο έργο που έχουν ήδη αρχίσει η Ρωσική Κυβέρνηση, οι ΜΚΟ και οι διεθνείς οργανισμοί. Το σχέδιο προβλέπει περαιτέρω ανάλυση της έκτασης της εμπορίας ανθρώπων στη Ρωσία, θα συμβάλει δε στην ενίσχυση της νομοθεσίας και στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ δωρητών. Εκτός από την παροχή αρωγής προς τα θύματα, η οποία αποτελεί το επίκεντρο του σχεδίου, π.χ. μέσω της χρηματοδότησης σχετικής εστίας στη Μόσχα με τις απαιτούμενες κοινωνικές και ιατρικές υπηρεσίες, το σχέδιο θα συμβάλει ιδίως στην ευαισθητοποίηση και τη δημιουργία ικανοτήτων των αρχών στις περιοχές της Ρωσίας που πλήττονται ιδιαίτερα από το φαινόμενο αυτό. Τόσο στο επίπεδο αυτό όσο και σε κρατικό επίπεδο, θα εφαρμοστεί προσέγγιση βασιζόμενη στη συνεργασία μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών καθώς και μεταξύ υπηρεσιών και ΜΚΟ. Τέλος, το σχέδιο θα εξετάσει τα γενεσιουργά κοινωνικοοικονομικά αίτια, τόσο αναλύοντας τις δυνατότητες απασχόλησης των ομάδων υψηλού κινδύνου αλλά και από την άποψη της επανένταξης των θυμάτων. Αναμένεται ότι η ανάλυση αυτή θα οδηγήσει σε στοχοθετημένες προσοδοφόρες δραστηριότητες, σε ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις ευκαιρίες που προσφέρει η αγορά εργασίας, και σε νόμιμα και μη ριψοκίνδυνα μέσα για την εξεύρεση απασχόλησης στο εξωτερικό ή εντός της Ρωσίας.

Για τις τρεις χώρες του Νοτίου Καυκάσου (Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν) θα δρομολογηθεί το 2006 ένα περιφερειακό σχέδιο ύψους 1,5 εκατομ. ευρώ ώστε τελικά το πρόβλημα της εμπορίας ανθρώπων να καλύπτεται σε όλες τις ανατολικές χώρες που υπάγονται στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας.

4.7. ΔΠΔ και καταπολέμηση της ατιμωρησίας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασισμένη να εργαστεί για την πρόληψη των εγκλημάτων που προκαλούν ανησυχία στη διεθνή κοινότητα και για την άρση της ατιμωρησίας των δραστών τους. Προς τούτο, η ΕΕ έχει διαδηλώσει επανειλημμένα τη σθεναρή της πολιτική υποστήριξη για τη λειτουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ), μεταξύ άλλων μέσω μιας κοινής θέσης της ΕΕ και ενός σχεδίου δράσης της ΕΕ για το ΔΠΔ.

Στόχος της κοινής θέσης³⁸ είναι η υποστήριξη της ουσιαστικής λειτουργίας του Δικαστηρίου και η προαγωγή της οικουμενικής υποστήριξης του Δικαστηρίου με την προώθηση της ευρύτερης δυνατής συμμετοχής στο Καταστατικό της Ρώμης. Το άρθρο 2 παράγραφος 1 της κοινής θέσης ορίζει ότι:

"Προκειμένου να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου της ευρύτερης δυνατής συμμετοχής στο Καταστατικό της Ρώμης, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα καταβάλουν κάθε προσπάθεια προκειμένου να προωθήσουν τη διαδικασία αυτή, θέτοντας το ζήτημα της ευρύτερης δυνατής επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης στο Καταστατικό και της εφαρμογής του μέσω διαβημάτων και δηλώσεων, και στις διαπραγματεύσεις ή στον πολιτικό διάλογο με τρίτα κράτη, ομάδες κρατών ή με τους οικείους περιφερειακούς οργανισμούς κατά περίπτωση."

³⁸ 2003/444/ΚΕΠΠΑ.

Σύμφωνα με την κοινή θέση της ΕΕ, το ΔΠΔ είχε εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη πολλών σημαντικών συνόδων κορυφής και υπουργικών συνεδριάσεων με τρίτες χώρες, καθώς και των ειδικών διαβουλεύσεων για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Καθ' όλη την περίοδο που καλύπτει η ανά χειράς έκθεση, η ΕΕ προέβη σε διαβήματα σε τρίτες χώρες για να ενθαρρύνει την επικύρωση και την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης, να ενθαρρύνει την επικύρωση της Συμφωνίας περί προνομίων και ασυλιών, και να αποτρέψει, στο μέτρο του δυνατού, κράτη από την υπογραφή διμερών συμφωνιών μη παράδοσης. Όπως και κατά το παρελθόν, η ΕΕ προέβη σε συζητήσεις με τις ΗΠΑ σχετικά με την ανανέωση της τροπολογίας Nethercutt, εκφράζοντας τη λύπη της για την απόσυρση της αμερικανικής οικονομικής βοήθειας προς τα αναπτυσσόμενα κράτη που δεν υπογράφουν διμερείς συμφωνίες μη παράδοσης, και παροτρύνοντας τις ΗΠΑ να εφαρμόσουν τις ρήτρες απαλλαγής που προβλέπονται στο νομοσχέδιο περί εξωτερικών δράσεων ("Foreign Operations Bill") για το οικονομικό έτος 2006.

Κατάλογος διαβημάτων για την προαγωγή της οικουμενικότητας

και της ακεραιότητας του Καταστατικού της Ρώμης

κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση:

Αγκόλα, Αρμενία, Μπαχάμες, Μπαχρέιν, Μπανγκλαντές, Μποτσουάνα, Πράσινο Ακρωτήριο, Τσαντ, Χιλή, Κίνα, Κομόρες, Λ.Δ. Κονγκό, Αίγυπτος, Αιθιοπία, Γκάνα, Γουατεμάλα, Ινδία, Ινδονησία, Ιράκ, Ισραήλ, Ακτή του Ελεφαντοστού, Ιαμαϊκή, Ιαπωνία, Κιργιζία, Λάος, Λίβανος, Μαδαγασκάρη, Μαλαισία, Μολδαβία, Μαρόκο, Μοζαμβίκη, Ομάν, Πακιστάν, Παπουασία-Νέα Γουϊνέα, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσική Ομοσπονδία, Ρουάντα, Σαμόα, Σαουδική Αραβία, Σεϋχέλλες, Νήσοι Σολομώντος, Σρι Λάνκα, Σάντα Λουσία, Σουρινάμ, Τόγκο, Τουρκία, Ουκρανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Βανουάτου, Βιετνάμ, Υεμένη και Ζιμπάμπουε.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ³⁹ συμπληρώνει την κοινή θέση. Μεταξύ άλλων, θεσπίζει σύστημα εθνικών κομβικών σημείων και ένα ενωσιακό κομβικό σημείο εντός των θεσμικών οργάνων της ΕΕ το οποίο θα συντονίζει την ενωσιακή πολιτική για το ΔΠΔ. Όσον αφορά την προαγωγή της οικουμενικότητας και της ακεραιότητας του Καταστατικού της Ρώμης, ένα από τα συγκεκριμένα μέτρα είναι το εξής:

³⁹ 4 Φεβρουαρίου 2004.

Το ΔΠΔ θα πρέπει να ενταχθεί στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ. Στη συνάρτηση αυτήν, η επικύρωση και η εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης θα πρέπει να θίγονται ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τις διαπραγματεύσεις συμφωνιών της ΕΕ με τρίτες χώρες.

Το 2005 και το 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύθηκε την προσθήκη ρητρών για το ΔΠΔ στα Σχέδια Δράσης Ευρωπαϊκής Γειτονίας με την Ιορδανία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Διεξάγονται διαπραγματεύσεις για ανάλογες ρήτρες με την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, την Αίγυπτο, τη Γεωργία και το Λίβανο. Επίσης, η ΕΕ διαπραγματεύεται σχέδια ρητρών για το ΔΠΔ στο πλαίσιο των Συμφωνιών Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας με την Ινδονησία, τη Σιγκαπούρη και την Ταϊλάνδη. Η αναθεωρημένη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης του Κοτονού, η οποία περιλαμβάνει πλέον ρήτρα για το ΔΠΔ, εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 25 Ιουνίου 2005 και βρίσκεται στο στάδιο της επικύρωσης από τα κράτη μέλη.

Η 100στή επικύρωση του Καταστατικού της Ρώμης από το Μεξικό το Νοέμβριο του 2005 αντιπροσωπεύει σημαντικό σταθμό για το Δικαστήριο και καθιστά ρεαλιστικότερη την προοπτική οικουμενικής επικύρωσης. Άλλοι σταθμοί κατά την περίοδο την οποία καλύπτει η ανά χείρας έκθεση είναι η αποσφράγιση των πρώτων ενταλμάτων σύλληψης του Δικαστηρίου τον Οκτώβριο του 2005, και η σύλληψη του Thomas Lubanga, ο οποίος παραδόθηκε από τη Λ.Δ. του Κονγκό και μεταφέρθηκε στο Δικαστήριο από τη Γαλλία το Μάρτιο του 2006, κατηγορούμενος για εγκλήματα πολέμου.

Δήλωση της ΕΕ για τη σύλληψη και τη μεταγωγή του Thomas Lubanga:

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εκφράζει την ικανοποίησή της για την παράδοση από τις αρχές της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό του Thomas Lubanga Dyilo και τη μεταγωγή του στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την οποία μερίμνησε η Γαλλία, στις 17 Μαρτίου 2006. Ο κ. Lubanga κατηγορείται για εγκλήματα πολέμου και θεωρείται υπεύθυνος για τη στρατολόγηση παιδιών και την ενεργή συμμετοχή τους ως στρατιωτών σε εχθροπραξίες. [...]

Η σύλληψη αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα κατά της ατιμωρησίας στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, ούτως ώστε να ενισχυθεί μακροπρόθεσμα η σταθερότητα στην περιοχή. Επίσης, αποδεικνύει τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας έναντι της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό και των πολιτών της και την υποστήριξή της στις προσπάθειές τους για ειρήνευση και συμφιλίωση. [...]

Η σύλληψη και η μεταγωγή του κ. Lubanga αποδεικνύει ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο λειτουργεί πλήρως. Η ΕΕ είναι πεπεισμένη ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο θα έχει αποτρεπτικό ρόλο και θα αποτελέσει μέσο επίλυσης συγκρούσεων με την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας.

Κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση, τα κράτη μέλη συμμετείχαν στην υποστήριξη πολλών πρωτοβουλιών για το ΔΠΔ (π.χ. σεμινάρια στη Μολδαβία, την Ιορδανία, το Μεξικό, τη Μοζαμβίκη, τις Φιλιππίνες και το Λίβανο). Το Μάιο του 2006, η Προεδρία της ΕΕ διοργάνωσε διάσκεψη υψηλού επιπέδου σχετικά με το ΔΠΔ και τα κράτη της ΚΑΚ, στην οποία έλαβαν μέρος πολλοί εκπρόσωποι των κρατών της ΚΑΚ, των κρατών μελών της ΕΕ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και του Δικαστηρίου. Κατά τη διάσκεψη αυτήν πραγματοποιήθηκε διεξοδική ανταλλαγή απόψεων για τα εμπόδια που θέτει η επικύρωση και η εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης, στη συνέχεια δε ο Συνασπισμός για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο οργάνωσε εργαστήριο των ΜΚΟ. Τον Απρίλιο και το Μάιο του 2006, η Επιτροπή οργάνωσε ενημερωτικό ταξίδι για το ΔΠΔ για μια αντιπροσωπία 20 περίπου αξιωματούχων από το Βιετνάμ, υπό την ηγεσία του Υφυπουργού Δικαιοσύνης. Μετά την επίσκεψη στη Χάγη, διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες τεχνικό εργαστήριο για το έργο του Δικαστηρίου και την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης, κατά το οποίο έλαβαν το λόγο εκπρόσωποι του ΔΠΔ, κρατών μελών και οργάνων της ΕΕ.

Καθ' όλη την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χείρας έκθεση, η Επιτροπή, μέσω της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EIDHR), εξακολούθησε να χρηματοδοτεί το έργο του *Συνασπισμού για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο* και της οργάνωσης *Βουλευτές για Παγκόσμια Δράση*, οι προσπάθειες των οποίων είναι πολύ σημαντικές για την προαγωγή της επικύρωσης και της εφαρμογής του Καταστατικού της Ρώμης και για την παρακολούθηση του έργου του Δικαστηρίου. Επίσης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη χρηματοδότησαν διάφορα σχέδια και προγράμματα του Δικαστηρίου, όπως το πρόγραμμα "Internships και Visiting Professionals". Εξάλλου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρείχαν σταθερή πολιτική και οικονομική στήριξη σε άλλα υφιστάμενα ειδικά δικαστήρια, όπως τα Διεθνή Ποινικά Δικαστήρια για τη Ρουάντα και τη Γιουγκοσλαβία, το Ειδικό Δικαστήριο για τη Σιέρα Λεόνε, και το Ειδικό Τμήμα για τους Κόκκινους Χμερ στην Καμπότζη.

Στις 25 Απριλίου 2005, το Συμβούλιο εξουσιοδότησε την Προεδρία να αρχίσει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Συμφωνίας συνεργασίας και βοήθειας με το ΔΠΔ. Ύστερα από εκτενείς διαπραγματεύσεις, τόσο εντός της ΕΕ όσο και με το ΔΠΔ, η Συμφωνία Συνεργασίας και Βοήθειας ΕΕ-ΔΠΔ υπογράφηκε από την Υπουργό Εξωτερικών κα Ursula Plassnik εξ ονόματος της ΕΕ και από τον Πρόεδρο κ. Kirsch εξ ονόματος του ΔΠΔ κατά τη διάρκεια ειδικής τελετής στις 10 Απριλίου 2006. Η συμφωνία αυτή, η οποία βασίζεται στο άρθρο 24 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεσπίζει γενική υποχρέωση συνεργασίας και βοήθειας μεταξύ της ΕΕ και του ΔΠΔ και προβλέπει, μεταξύ άλλων, την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών και εγγράφων αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η συμφωνία αυτή δεν ισχύει για τα αιτήματα πληροφοριών που απευθύνει το ΔΠΔ προς επιμέρους κράτη μέλη, τα οποία διέπονται από διμερείς συμφωνίες, ούτε θίγει την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να επιτύχει τους στόχους της συμφωνίας με χωριστά μέτρα. Θα καθιερωθούν τακτικές επαφές μεταξύ του ενωσιακού κομβικού σημείου για το Δικαστήριο και του Δικαστηρίου, ενώ εκπονούνται εκτελεστικές ρυθμίσεις για τις άδειες ασφαλείας και την πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες.

4.8. Ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία

Η ΕΕ αποδίδει μεγάλη σημασία στην εξασφάλιση πλήρους και ουσιαστικής προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, τόσο στην Ευρώπη όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, στην συνάρτηση της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Το Δεκέμβριο του 2005, το Συμβούλιο ενέκρινε τη Αντιτρομοκρατική Στρατηγική της ΕΕ, επίκεντρο της οποίας είναι η στρατηγική δέσμευση "να καταπολεμηθεί η τρομοκρατία σε παγκόσμιο επίπεδο, με παράλληλο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να καταστεί η Ευρώπη ασφαλέστερη, επιτρέποντας στους πολίτες της να ζουν σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης". Η παράγραφος 22 της Αντιτρομοκρατικής Στρατηγικής αναφέρει ότι όλα τα μέτρα για την παρακώλυση των τρομοκρατικών δραστηριοτήτων και την προσαγωγή των τρομοκρατών στη δικαιοσύνη θα λαμβάνονται με παράλληλο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου. Εξάλλου, στην συνάρτηση της ριζοσπαστικοποίησης, η παράγραφος 11 της Αντιτρομοκρατικής Στρατηγικής αναφέρει ότι η Ένωση πρέπει να προωθήσει με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα τη χρηστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία καθώς επίσης και την εκπαίδευση και την οικονομική ευημερία, και να ενεργοποιηθεί για την επίλυση συγκρούσεων. Το Δεκέμβριο του 2005, το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών. Στη Στρατηγική αυτήν, η ΕΕ αποφασίζει να αποδιοργανώσει τις δραστηριότητες των δικτύων και των ατόμων που παρασύρουν τον κόσμο στην τρομοκρατία: να εξασφαλίσει ότι οι απόψεις των πολλών θα υπερισχύουν των απόψεων των εξτρεμιστών· και να προωθήσει με περισσότερο ακόμη σθένος την ασφάλεια, τη δικαιοσύνη, τη δημοκρατία και τις ευκαιρίες για όλους. Η Στρατηγική επισημαίνει ορισμένους παράγοντες που ενδέχεται να κάνουν το ριζοσπαστικό μήνυμα πιο ελκυστικό. Στους παράγοντες αυτούς συγκαταλέγονται η κακή ή απολυταρχική διακυβέρνηση, η μετάβαση κρατών από απολυταρχικά καθεστώτα σε μερική δημοκρατία με ακατάλληλες μεταρρυθμίσεις, ο ταχύς αλλά αδιαχείριστος εκσυγχρονισμός, οι έλλειψη πολιτικών και οικονομικών προοπτικών, και οι ακατάλληλες και λανθασμένες

εκπαιδευτικές ή πολιτιστικές ευκαιρίες για τους νέους. Με τη Στρατηγική αυτήν, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναλαμβάνει τη δέσμευση να εξαλείψει τους διαρθρωτικούς αυτούς παράγοντες καθώς και να στοχοθετήσει τις ανισότητες και τις διακρίσεις εντός της Ένωσης και να προωθήσει το διαπολιτιστικό διάλογο, τη συζήτηση και, τη μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση. Εκτός Ευρώπης, η Ένωση αναλαμβάνει τη δέσμευση να προωθήσει τη σωστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία, καθώς και την εκπαίδευση και οικονομική ευμάρεια, μέσω του πολιτικού διαλόγου και των προγραμμάτων βοήθειας. Κατά τον πολιτικό διάλογο με τρίτες χώρες (που δεν είναι μέλη της ΕΕ), η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επανειλημμένα επισημάνει την επιτακτική ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι όλα τα λαμβανόμενα αντιτρομοκρατικά μέτρα σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δίκαιο των προσφύγων και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Η ΕΕ έχει επιβεβαιώσει, σε δηλώσεις της στο πλαίσιο διαφόρων φόρουμ του ΟΗΕ ότι προέχει η εξασφάλιση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, η Προεδρία, στη δήλωσή της εξ ονόματος της ΕΕ κατά τη διάρκεια των Διαβουλεύσεων της Γενικής Συνέλευσης για μια Αντιτρομοκρατική Στρατηγική, το Μάιο του 2006, επέστησε την προσοχή στον κεντρικό ρόλο του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Προεδρία τόνισε ότι τα ουσιαστικά αντιτρομοκρατικά μέτρα και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

Η ΕΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα τις ανησυχίες της όσον αφορά το Guantanamo Bay. Η ΕΕ επεσήμανε ότι κανείς δεν πρέπει να βρίσκεται σε νομικό κενό, αλλ'αντιθέτως η τρομοκρατία να καταπολεμάται τηρουμένου του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ανθρωπιστικών κανόνων. Η ΕΕ παρατήρησε επίσης ότι το Guantanamo αποτελεί ανωμαλία και πρέπει να κλείσει το συντομότερο δυνατόν. Η ΕΕ τάχθηκε επίσης υπέρ του αιτήματος των Ειδικών Εισηγητών των Ηνωμένων Εθνών να επισκεφθούν το Guantanamo Bay βάσει των παγίων τους καθηκόντων που περιλαμβάνουν ελεύθερη πρόσβαση στους κρατούμενους Η ΕΕ και οι ΗΠΑ διεξάγουν διάλογο για ζητήματα διεθνούς δικαίου και καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Τα ζητήματα αυτά συζητήθηκαν επίσης κατά τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-ΗΠΑ της 21ης Ιουνίου 2006.

Στις 13 Ιουνίου 2006, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο ζητά και πάλι το κλείσιμο του Guantanamo Bay και τονίζει ότι όλοι οι κρατούμενοι πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και, εάν τους απαγγελθεί κατηγορία, να δικάζονται χωρίς καθυστέρηση σε δίκαιη και δημόσια δίκη από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

Η ΕΕ υποστήριξε το έργο της Προσωρινής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία συστάθηκε τον Ιανουάριο του 2006, για τη εικαζόμενη χρήση ευρωπαϊκών χωρών από τη CIA για τη μεταγωγή και την παράνομη κράτηση φυλακισμένων. Οι έρευνες αυτές εστιάστηκαν όχι μόνον στο βαθμό κατά τον οποίον ευρωπαϊκές χώρες συνέπραξαν αλλά και στον τρόπο με τον οποίον το εσωτερικό δίκαιο των κρατών μερών εξασφαλίζει την ουσιαστική εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Στις 16 Μαΐου 2006, ο καθηγητής κ. Martin Scheinin, Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για την προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα πλαίσια της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, απευθύνθηκε στην Ομάδα "Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας" του Συμβουλίου.

4.9. Ανθρώπινα δικαιώματα και επιχειρήσεις

Μετά το διορισμό του ως Ειδικού Αντιπροσώπου του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις πολυεθνικές εταιρίες και άλλες επιχειρήσεις τον Ιούλιο του 2005, ο κ. John Ruggie δημοσιοποίησε την πρώτη του ενδιάμεση έκθεση στις αρχές του 2006. Η έκθεση αυτή προσπαθεί να εντοπίσει και να διευκρινίσει τους κανόνες για την υπευθυνότητα και την ευθύνη των διακρατικών εταιριών και άλλων επιχειρήσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και να διερευνήσει το ρόλο του κράτους όσον αφορά τον ουσιαστικό κανονιστικό και δικαστικό έλεγχο των διακρατικών εταιριών και άλλων επιχειρήσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στα τέλη Μαρτίου του 2006, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση με τίτλο "Πραγμάτωση της εταιρικής σχέσης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση : να γίνει η Ευρώπη πόλος αριστείας στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης"⁴⁰. Η εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι η έννοια βάσει της οποίας οι εταιρίες ενσωματώνουν, επί εθελοντικής βάσεως, κοινωνικά και περιβαλλοντικά μελήματα στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις σχέσεις με τους μετόχους τους. Με την ανακοίνωση αυτήν, η Επιτροπή ανέλαβε να εξακολουθήσει να προάγει παγκοσμίως την εταιρική κοινωνική ευθύνη ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή των επιχειρήσεων στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας του ΟΗΕ. Η ανακοίνωση επιδιώκει επίσης την ενίσχυση της διάστασης αειφόρου ανάπτυξης των διμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων και τη συνέχιση της προαγωγής των βασικών κανόνων εργασίας στις διμερείς συμφωνίες. Η Επιτροπή επανέλαβε επίσης τη δέσμευσή της να χρησιμοποιεί εμπορικά κίνητρα για να ενθαρρύνει το σεβασμό των κυριότερων διεθνών αρχών περί ανθρώπινων/εργατικών δικαιωμάτων, τις αρχές προστασίας και διαχείρισης του περιβάλλοντος, ιδίως μέσω του νέου "Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων +" της ΕΕ που άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2006.

Στην ανακοίνωσή της "Προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους"⁴¹ του Μαΐου του 2006, η Επιτροπή δεσμεύθηκε επίσης να συνεργαστεί με την κοινωνία των πολιτών και των επιχειρηματικό τομέα για να προαγάγει παγκοσμίως τα ζητήματα της αξιοπρεπούς εργασίας. Συγκεκριμένα, στην ανακοίνωση περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίον οι εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προαγωγή της αξιοπρεπούς εργασίας, μεταξύ άλλων για την καταπολέμηση των πλέον κατάφορων παραβάσεων των βασικών κανόνων εργασίας, όπως π.χ. της παιδικής εργασίας.

⁴⁰ Πραγμάτωση της εταιρικής σχέσης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση : να γίνει η Ευρώπη πόλος αριστείας στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (COM(2006) 136 τελικό της 22ας Μαρτίου 2006)

⁴¹ Προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους - Η συμβολή της Ένωσης στην εφαρμογή της ατζέντας της αξιοπρεπούς εργασίας στον κόσμο, COM(2006)249 της 24ης Μαΐου 2006, διαθέσιμο στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/employment_social/news/2006/may/com_2006_249_en.pdf

Τέλος, η Επιτροπή έλαβε μέρος στις εργασίες της Επιτροπής Επενδύσεων του ΟΟΣΑ (η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις), γεγονός που συνέβαλε στην εκπόνηση του Μέσου Εκτίμησης Κινδύνου για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις σε Ζώνες Ασθενούς Διακυβέρνησης ("Risk Awareness Tool for Multinational Enterprises in Weak Governance Zones") του ΟΟΣΑ, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο του ΟΟΣΑ στις 8 Ιουνίου 2006⁴². Οι ζώνες ασθενούς διακυβέρνησης αντιπροσωπεύουν ορισμένα από τα πλέον δυσμενή επενδυτικά περιβάλλοντα ανά τον κόσμο για τις διεθνείς επιχειρήσεις. Ο κίνδυνος παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί πραγματική πρόκληση στις περιοχές αυτές. Το Μέσο Εκτίμησης Κινδύνου εξετάζει, μεταξύ άλλων, την ανάγκη τήρησης των διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και τις προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οι οποίες σχετίζονται με τη διαχείριση των δυνάμεων ασφαλείας.

4.10. Δημοκρατία και εκλογές

Η ανάπτυξη και η παγίωση της δημοκρατίας αποτελούν θεμελιώδη στόχο της ΕΕ, καθώς και βασικό στόχο πολιτικής τόσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ - άρθρο 11 παράγραφος 1 ΣΕΕ), όσο και της ενωσιακής πολιτικής συνεργασίας με τρίτες χώρες (άρθρο 177 παράγραφος 2 και 181α παράγραφος 1 ΣΕΚ).

⁴² Διαθέσιμο στη διεύθυνση www.oecd.org/dataoecd/26/21/36885821.pdf

Η δημοκρατία είναι μια δυναμική διαδικασία με την οποία οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να μετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που επηρεάζει τις ζωές τους. Δεν υπάρχει ένα και μόνο δημοκρατικό μοντέλο, αλλά οι γνήσιες δημοκρατίες έχουν κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα σύμφωνα με διεθνή πρότυπα τα οποία περιλαμβάνουν : έλεγχο των κυβερνητικών αποφάσεων πολιτικής, συνταγματικώς ανατεθειμένο σε αιρετούς αντιπροσώπους, εκλεγμένους σε τακτικές και τίμιες εκλογές· δικαίωμα ψήφου και εκλογής σε δημόσια αξιώματα όλων των ενήλικων πολιτών· δικαίωμα των ανθρώπων να εκφράζουν τη γνώμη τους για πολιτικά θέματα χωρίς τον κίνδυνο τιμωρίας, και να αναζητούν πληροφορίες από διάφορες πηγές· δικαίωμα σύστασης ανεξάρτητων ενώσεων και οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών κομμάτων, και διάδοσης των απόψεών τους· αυτονομία της πολιτικής εξουσίας, χωρίς απαγορευτική αντιπολίτευση από ομάδες όπως μη εκλεγμένους αξιωματούχους ή το στρατό ή διεθνείς συνασπισμούς. Η γνήσια δημοκρατία σέβεται τα δικαιώματα και τις απόψεις των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

Η ΕΕ παρέχει μεγάλη πολιτική υποστήριξη στο πολίτευμα της δημοκρατίας, μεταξύ άλλων μέσω των πολιτικών διαδικασιών που εμπεριέχονται στις συμφωνίες της εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, και μέσω των εργασιών των θεσμικών οργάνων της, όπως αναφέρεται σε άλλα κεφάλαια. Στο παρόν τμήμα αναφέρουμε την πρακτική συμβολή της ΕΕ στους μηχανισμούς της δημοκρατίας μέσω της στήριξης του θεσμού των εκλογών.

Στήριξη των εκλογών

Βασικό ανθρώπινο δικαίωμα στα πλαίσια του εκδημοκρατισμού αποτελεί το δικαίωμα συμμετοχής στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 25). Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα του πολίτη «να εκλέγει και να εκλέγεται κατά τη διάρκεια τίμιων περιοδικών εκλογών». Η ΕΕ συμβάλλει στην υλοποίηση αυτού του δικαιώματος μέσω της παρακολούθησης των εκλογών και της παροχής συνδρομής κατά τις εκλογές.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση εκλογών

Αφότου η Επιτροπή εξέδωσε το 2000 ανακοίνωση με τίτλο «Παρακολούθηση εκλογών και παροχή βοήθειας»⁴³, η οποία καθορίζει μια συνεκτική και αποτελεσματική πολιτική για την παρακολούθηση των εκλογών, η συμμετοχή της ΕΕ στον τομέα αυτό καθίσταται όλο και πιο επαγγελματική και ορατή⁴⁴, τα δε κράτη μέλη της ΕΕ δήλωσαν ότι υποστηρίζουν ολοένα και περισσότερο τον προγραμματισμό και την υλοποίηση αποστολών παρακολούθησης εκλογών (ΑΠΕ). Αφότου η ανακοίνωση άρχισε να γίνεται πράξη, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 44 ενωσιακές αποστολές παρακολούθησης εκλογών (ΑΠΕ της ΕΕ) και επτά ειδικές αποστολές υποστήριξης σε χώρες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής, της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής και της Ασίας⁴⁵. Σύμφωνα με την πολιτική που έχει συμφωνηθεί να παρακολουθούνται τα κύρια εκλογικά γεγονότα, και δεδομένων των αυξανόμενων διαθέσιμων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων, η Επιτροπή σκοπεύει να παρακολουθεί περίπου δεκατέσσερις εκλογές κάθε έτος.

Σκοπός μιας ΑΠΕ της ΕΕ είναι:

- πρωτίστως να αξιολογεί κατά πόσον μια εκλογή διενεργείται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα δημοκρατικών εκλογών,
- να αποτρέπει /να μειώνει την καλπονοθεία και τις παρατυπίες,
- να αποτρέπει /να μειώνει φαινόμενα βίας και εκφοβισμού,
- να ενισχύει την εμπιστοσύνη πολιτικών αντιπάλων, της κοινωνίας των πολιτών και του εκλογικού σώματος ώστε να συμμετέχουν στις εκλογές,

⁴³ COM(2000) 191.

⁴⁴ Η ανακοίνωση προσυπογράφηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2001.

⁴⁵ Δεν υπήρξαν ΑΠΕ της ΕΕ στην Ευρώπη ή στην Κεντρική Ασία, εφόσον αξιόπιστη παρακολούθηση των εκλογών διενεργεί στις περιοχές αυτές το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ODIHR) του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) με τη βοήθεια παρατηρητών αποσπασμένων από τα κράτη μέλη της ΕΕ, αντιπροσωπιών ευρωβουλευτών και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με τη στήριξη της Επιτροπής μέσω του Μηχανισμού Ταχείας Αντίδρασης και της EIDHR.

- να δίδει ένα στιγμιότυπο ενός πλήρους φάσματος θεμάτων εκδημοκρατισμού, όπως η ανεξαρτησία και η λειτουργία της δικαστικής εξουσίας καθώς και ο γενικότερος σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και
- να διατυπώνει συστάσεις για τη βελτίωση του εκλογικού πλαισίου και του δημοκρατικού κλίματος.

Μεταξύ Ιουλίου του 2005 και Ιουνίου του 2006, πραγματοποιήθηκαν 12 ενωσιακές ΑΠΕ και τέσσερις ειδικές υποστηρικτικές αποστολές, χρηματοδοτούμενες κυρίως από την ΕΙΔΗΡ. Όλες οι αποστολές πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις Διεθνείς Αρχές για τις Διεθνείς Αποστολές Παρακολούθησης Εκλογών που συμφωνήθηκαν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών τον Οκτώβριο του 2005.

Αποστολές Παρακολούθησης Εκλογών και Σχέδια Υποστήριξης Εκλογών κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χείρας έκθεση

Μια ενωσιακή Αποστολή Παρακολούθησης Εκλογών στο **Αφγανιστάν**, υπό την ηγεσία της ευρωβουλευτή κας Emma Bonino, πραγματοποιήθηκε για τις εκλογές της Κάτω Βουλής της Εθνοσυνέλευσης (Wolesi Jirga) και των Επαρχιακών Συμβουλίων. Η αποστολή αναπτύχθηκε στις 7 Ιουλίου 2005. Στην αποστολή συνέπραξε μια Αντιπροσωπία Παρακολούθησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Jose Ignacio Salafranca. Στην τελική της έκθεση, η ΑΠΕ συνεπέρανε ότι "οι κοινοβουλευτικές εκλογές και οι εκλογές επαρχιακών συμβουλίων της 18ης Σεπτεμβρίου 2005 υπήρξαν σημαντικό βήμα της μεταβατικής διαδικασίας που αποσκοπεί στην εγκαθίδρυση αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης και, μέσω αυτής, στην ειρήνευση του Αφγανιστάν ύστερα από είκοσι πέντε έτη συγκρούσεων. Οι εκλογές διεξήχθησαν υπό εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες, τα δε χρονικά όρια ήταν ιδιαίτερα περιορισμένα. (...) Εν γένει, εάν ληφθούν υπόψη η πολυπλοκότητα και τα επιχειρησιακά προβλήματα, οι εκλογές αποτελούν επίτευγμα, αν και υπήρξαν σημαντικές ελλείψεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο μέλλον. Η προεκλογική

προπαρασκευή υπήρξε εν γένει καλή, η δε ψηφοφορία κατά τις ημέρες των εκλογών υπήρξε, εν γένει, ειρηνική. Μολονότι η συμμετοχή ήταν σημαντικά χαμηλότερη από ότι κατά το 2004, εκατομμύρια Αφγανών και χιλιάδες υποψηφίων έλαβαν μέρος, συχνά υπό δυσμενείς συνθήκες ασφαλείας. Ωστόσο, οι μετεκλογικές εξελίξεις κατέδειξαν σημαντικές ελλείψεις της γενικότερης εκλογικής διαδικασίας. Οι παρατυπίες και η νοθεία αμαυρώνουν την ακεραιότητα των εκλογών σε ορισμένες επαρχίες, γεγονός που αποτελεί ανησυχητική εξέλιξη που πρέπει να αναλυθεί με ειλικρίνεια και να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά στο μέλλον."

Οι κοινοβουλευτικές εκλογές του **Μπουρούντι** της 4ης Ιουλίου 2005, παρακολουθήθηκαν από μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Alain Hutchinson. Στην αποστολή συνέπραξε ο ευρωβουλευτής κ. Johan Van Hecke εξ ονόματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η αποστολή συνεπέρανε ότι οι εκλογές αποτελούν σημαντική πρόοδο της διαδικασίας συμφιλίωσης και σταθεροποίησης της χώρας. Παρά την ένταση που επικρατούσε κατά την προεκλογική εκστρατεία η οποία χαρακτηρίστηκε από βίαια επεισόδια, δεν σημειώθηκαν εν γένει ταραχές κατά την ημέρα της ψηφοφορίας. Η εθνική ανεξάρτητη εκλογική επιτροπή διαχειρίστηκε αποτελεσματικά την όλη διαδικασία, γεγονός που επέτρεψε την ελεύθερη έκφραση της βούλησης του λαού. Οι εκλογείς διαδήλωσαν την προσήλωσή τους στην εκλογική διαδικασία προσερχόμενοι πολυάριθμοι, παρά κάποιους εκφοβισμούς και την εν γένει απογοητευτική στάση των πολιτικών παραγόντων.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή στρατηγό Philippe Morillon, αναπτύχθηκε από τις 17 Νοεμβρίου 2005 μέχρι τις 7 Φεβρουαρίου 2006 για να παρατηρήσει το Συνταγματικό δημοψήφισμα που διοργανώθηκε στις 18 και 19 Δεκεμβρίου 2005 στη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό** και για να διατυπώσει αναλυτικές συστάσεις για τις γενικές εκλογές του 2006. Στην τελική της έκθεση η αποστολή συνεπέρανε ότι το δημοψήφισμα συνιστούσε αποφασιστική πρόοδο στη διαδικασία πολιτικής μετάβασης που οδηγεί στη συγκρότηση νομίμως εκλεγέντων θεσμών. Ύστερα από μια δεκαετία καταστροφικών πολέμων, οι κογκολέζοι εκλογείς κατέδειξαν

την προσήλωσή τους στην εκλογική διαδικασία με την ευρεία και ειρηνική προσέλευσή τους στις κάλπες. Παρά τους σημαντικούς οργανωτικούς και επιχειρησιακούς περιορισμούς, η διαχείριση της εκλογικής διαδικασίας από την εθνική ανεξάρτητη εκλογική επιτροπή υπήρξε αποτελεσματική και επέτρεψε την ελεύθερη έκφραση της βούλησης του λαού. Ωστόσο, αν ληφθούν υπόψη οι δυσκολίες που αντιμετώπισε η διοργάνωση του δημοψηφίσματος, ιδίως κατά τη συγκέντρωση των αποτελεσμάτων, κρίθηκε ότι πρέπει να αναθεωρηθούν ορισμένες επιχειρησιακές έννοιες, όπως η πλέον αποκεντρωμένη διαχείριση της εκλογικής διαδικασίας και η ενίσχυση των δυνατοτήτων της εκλογικής διοίκησης, ενόψει των μελλοντικών εκλογών για τις οποίες το δημοψήφισμα λειτούργησε ως γενική δοκιμή.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό την ευρωβουλευτή κα Ana Gomes, αναπτύχθηκε στην **Αιθιοπία** από τα μέσα Μαρτίου του 2005 για να παρατηρήσει τις εθνικές και τις περιφερειακές κοινοβουλευτικές εκλογές της 15ης Μαΐου 2005. Η ενωσιακή ΑΠΕ παρατήρησε τη διαδικασία μέχρι την ολοκλήρωσή της, συμπεριλαμβανομένων όλων των πτυχών της διαδικασίας καταγγελιών και προσφυγών, καθώς και τις εκλογές της περιοχής της Σομαλίας που είχαν προγραμματιστεί για τις 21 Αυγούστου 2005. Στην τελική της έκθεση του 2006, η ΑΠΕ κατέληγε στο συμπέρασμα ότι "οι κοινοβουλευτικές εκλογές του 2005 υπήρξαν οι πλέον ανταγωνιστικές εκλογές που διοργανώθηκαν ποτέ στην Αιθιοπία, με πρωτοφανή συμμετοχή εκλογέων. Ωστόσο, μολονότι κατά την προεκλογική περίοδο υπήρξαν πολλές θετικές εξελίξεις και η ψηφοφορία της 15ης Μαΐου πραγματοποιήθηκε κατά ειρηνικό και εν γένει εύτακτο τρόπο, οι διαδικασίες καταμέτρησης και συγκέντρωσης των αποτελεσμάτων χαρακτηρίστηκαν από παρατυπίες, σύγχυση και έλλειψη διαφάνειας, η δε κατάσταση αυτή δεν βελτιώθηκε ουσιαστικά από τους μετέπειτα μηχανισμούς καταγγελιών και προσφυγών. Μετά τις εκλογές, η κατάσταση ανθρώπινων δικαιωμάτων επιδεινώθηκε γρήγορα και δεκάδες πολιτών σκοτώθηκαν από την αστυνομία, ενώ χιλιάδες άλλοι συνελήφθησαν. Εν γένει, κατά τις εκλογές, δεν τηρήθηκαν τα διεθνή πρότυπα γνησίως δημοκρατικών εκλογών". Στην έκθεση περιέχονται διάφορες αναλυτικές συστάσεις για μελλοντικές εκλογικές διαδικασίες.

Οι εκλογές που διοργανώθηκαν από τις 6 έως τις 13 Μαΐου 2006 στα **Φίτζι** παρατηρήθηκαν από ενωσιακή ΑΠΕ υπό τον ευρωβουλευτή κ. István Szent-Iványi. Η αποστολή επεσήμανε την "ευλόγως εύρυθμη και διαφανή οργάνωση" των εκλογών, συμπεριλαμβανομένης της καταμέτρησης των ψήφων και της κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και το υψηλό ποσοστό συμμετοχής των εκλογέων. "Οι θεμελιώδεις ελευθερίες ελευθερίας του λόγου, του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι έγιναν σεβαστές. (...) Πρέπει να πραγματοποιηθεί πρόοδος όσον αφορά την εγγραφή και την εκπαίδευση των εκλογέων, καθώς και όσον αφορά τις διαδικασίες καταγγελιών. (...) Η έλλειψη σαφών διαδικασιών για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών και η έλλειψη διαφάνειας οδήγησαν σε έλλειψη υπευθυνότητας". Η ενωσιακή ΑΠΕ διαπίστωσε "ελλείψεις των εκλογικών καταλόγων. (...) Οι κατάλογοι αυτοί περιέχουν πολλές ανακρίβειες, εσφαλμένη κατανομή εκλογικών περιφερειών καθώς και την εξαίρεση επιλέξιμων εκλογέων οι οποίοι, ως εκ τούτου, δεν μπόρεσαν να ψηφίσουν". Η ενωσιακή ΑΠΕ επεσήμανε το "μη φυσιολογικό υψηλό ποσοστό άκυρων ψήφων (9%)" το οποίο καταδεικνύει ότι το "σύστημα εκπαίδευσης των εκλογέων δεν υπήρξε αποτελεσματικό (...) και ότι, ύστερα από τρεις διαδοχικές εκλογές κατά τις οποίες χρησιμοποιήθηκε των σύστημα "εναλλακτικής ψήφου", σημαντικός αριθμός εκλογέων δυσκολεύεται ακόμη να το κατανοήσει". Η ενωσιακή ΑΠΕ είχε επισημάνει την "απρεπή ανάμειξη του Αρχηγού των Φιτζιανών Στρατιωτικών Δυνάμεων πριν και κατά τις εκλογές".

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Johan Van Hecke, αναπτύχθηκε για τις προεδρικές εκλογές της **Γουινέας-Μπισάου** στις 19 Ιουνίου και στις 24 Ιουλίου. Στην τελική της έκθεση, η ΑΠΕ συμπεραίνει ότι "οι εκλογές υπήρξαν εν γένει καλά οργανωμένες, κατά διαφανή και αμερόληπτο τρόπο, και τήρησαν τις ουσιώδεις διεθνείς αρχές δημοκρατικών εκλογών. Κατά τις ημέρες ψηφοφορίας επικρατούσε ειρήνη και τάξη, οι δε εκλογείς ήταν σε θέση να ασκήσουν ελεύθερα το εκλογικό τους δικαίωμα, παρά την τεταμένη ατμόσφαιρα που επικράτησε πριν από το δεύτερο γύρο και ορισμένα βίαια επεισόδια που διαπιστώθηκαν κατά την περίοδο αυτήν. Η ενωσιακή ΑΠΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο χάρη στη δημιουργία σταθερό περιβάλλοντος για τη διεξαγωγή των εκλογών.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Johan Van Hecke, παρακολούθησε στις προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές της **Αϊτής** που διοργανώθηκαν στις 7 Φεβρουαρίου και στις 21 Απριλίου 2006. Η αποστολή, στην οποία συνέπραξε αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τον ευρωβουλευτή κ. Glyn Ford, αναπτύχθηκε από το Νοέμβριο του 2005 μέχρι τον Απρίλιο του 2006.

Στην τελική της έκθεση, η αποστολή χαρακτηρίζει τις εκλογές αυτές ως σημαντικό βήμα της μετάβασης προς μεγαλύτερη σταθερότητα και δημοκρατία στην Αϊτή. Η αποστολή επεσήμανε την ελλιπή διοικητική και οργανωτική ικανότητα των εκλογικών αρχών και την αδυναμία τους να διεξαγάγουν ορθώς την εκλογική διαδικασία, ιδίως πριν από τον πρώτο γύρο των προεδρικών και κοινοβουλευτικών εκλογών που αναβλήθηκαν επανειλημμένα. Επιπλέον, το πολιτικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου διεξήχθησαν οι εκλογές δεν επέτρεψε την ομαλή εκλογική διαδικασία. Παρά την απαραίτητη οργανωτική και τεχνική στήριξη της Αποστολής των Ηνωμένων Εθνών και της Οργάνωσης Αμερικάνικων Κρατών, το όλο εγχείρημα έπασχε από την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εθνικών και των διεθνών φορέων. Κατά την πολιτική εκστρατεία, κυριάρχησε η συζήτηση για την επιστροφή του τέως Προέδρου κ. Aristide στην Αϊτή και όχι η συζήτηση των ιδεολογικών τοποθετήσεων και των προγραμμάτων των υποψηφίων. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμμετοχή των εκλογέων στις εκλογές της 21ης Απριλίου (δεύτερος γύρος, μόνον κοινοβουλευτικές εκλογές) υπήρξε εντυπωσιακά χαμηλότερη από ότι κατά τον πρώτο γύρο των προεδρικών και κοινοβουλευτικών εκλογών της 7ης Φεβρουαρίου. Η ενωσιακή ΑΠΕ απηύθυνε έκκληση για "ουσιαστική μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος ώστε να δημιουργηθεί αυτόνομη και βιώσιμη ικανότητα προγραμματισμού, διαχείρισης, χρηματοδότησης και διεξαγωγής εκλογών στην Αϊτή".

Ένα Σχέδιο Υποστήριξης των Εκλογών θεσπίστηκε στο **Ιράκ**, συμπεριλαμβανομένης της απόσπασης τριών εμπειρογνομόνων σε θέματα εκλογών στην Ανεξάρτητη Εκλογική Επιτροπή του Ιράκ, προς υποστήριξη των κοινοβουλευτικών εκλογών της 18ης Δεκεμβρίου 2005.

Εξάλλου, ένα άλλο σχέδιο περιελάμβανε την αποστολή τριών εμπειρογνομόνων για την υποστήριξη, μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, του έργου των 50 τοπικών εκπροσώπων που απέστειλαν τα κράτη μέλη της ΕΕ για να παρακολουθήσουν και να αναφέρουν σχετικά με την εκλογική διαδικασία, ιδίως στη Βαγδάτη, τη Μπάσρα και το Βόρειο Ιράκ, καθώς και για τη διατύπωση συστάσεων για το μέλλον.

Στη **Λιβερία**, μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Max Van Den Berg, αναπτύχθηκε για τις εκλογές Προέδρου, Γερουσιαστών και Βουλευτών της 11ης Οκτωβρίου και για το δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών της 8ης Νοεμβρίου. Η Αποστολή άρχισε τις εργασίες της στη Λιβερία στις 9 Σεπτεμβρίου 2005 και παρέμεινε στη χώρα μέχρι τις 27 Νοεμβρίου. Στην Αποστολή συνέπραξε αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό την ευρωβουλευτή κα Marie-Arlette Carlotti.

Στην τελική της έκθεση, η ενωσιακή ΑΠΕ συμπεραίνει ότι οι εκλογές "υπήρξαν ειρηνικές, καλά οργανωμένες και σημείωσαν σημαντική πρόοδο για την επάνοδο της Λιβερίας σε συνθήκες ομαλής λειτουργίας. Οι εκλογείς μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ πολλών πολιτικών υποψηφίων σε μια γνησίως ανταγωνιστική εκλογική διαδικασία και, εν αντιθέσει με τις εκλογές του 1997, μπόρεσαν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα χωρίς φόβο. Παρά τις δυσμενείς συνθήκες λόγω της κατεστραμμένης υποδομής και της διεξαγωγής των εκλογών κατά την περίοδο των βροχών, οι εκλογικές αρχές προέβησαν σε κατάλληλες και επαρκείς διευθετήσεις για τους εκλογείς. (...) Η νέα κυβέρνηση πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην έναρξη μιας ενεργού διαδικασίας συμφιλίωσης, σύμφωνα με τις διαδικασίες αλήθειας και συμφιλίωσης της Συνολικής Ειρηνευτικής Συμφωνίας. Πρέπει να εξαλειφθεί το κλίμα ατιμωρησίας και όσοι κατηγορούνται για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας πρέπει να προσαχθούν ενώπιον της δικαιοσύνης. (...) Η νέα κυβέρνηση καθώς και η νέα Γερουσία και η νέα Βουλή των Αντιπροσώπων πρέπει να συνεργαστούν πλήρως με τη διεθνή κοινότητα για να εξασφαλίσουν την προσαγωγή του τέως Προέδρου Charles Taylor σε δίκη".

Η Επιτροπή απέστειλε δύο εμπειρογνώμονες στη **Μαυριτανία** από την 1η μέχρι τις 30 Ιουνίου 2006 για να παρακολουθήσουν το δημοψήφισμα για την αλλαγή του συντάγματος στη χώρα. Οι Μαυριτανοί ενέκριναν τις τροποποιήσεις του συντάγματος, μεταξύ των οποίων και η δυνατότητα πολιτικής εναλλαγής δια δημοψηφίσματος τον Ιούνιο του 2006. Η αποστολή εμπειρογνομένων σε θέματα εκλογών επαίνεσε την αποτελεσματικότητα του Υπουργείου Εσωτερικών για τη διοργάνωση των εκλογών αλλά παρατήρησε ότι ορισμένοι από τους αρμόδιους υπαλλήλους αγνοούσαν τις εφαρμοστές διαδικασίες. Ωστόσο, η εποπτεύουσα CENI (*Commission Electorale Nationale Indépendante, Ανεξάρτητη Εθνική Εκλογική Επιτροπή*) δεν εκτέλεσε τα καθήκοντά της κατά ανεξάρτητο και έγκυρο τρόπο. Οι εμπειρογνώμονες επέκριναν: την έλλειψη αμεροληψίας των τοπικών αρχών, την παρουσία αρχών ασφαλείας στα εκλογικά τμήματα, και την αδυναμία των τοπικών παρατηρητών να παρακολουθήσουν τις εκλογές. Οι συστάσεις των εμπειρογνομένων όσον αφορά την αναθεώρηση του νομικού πλαισίου και τη διαφάνεια των εκλογικών διαδικασιών διαβιβάστηκαν στις μαυριτανικές αρχές ενόψει της διοργάνωσης των κοινοβουλευτικών και δημοτικών εκλογών το Νοέμβριο του 2006 και των προεδρικών εκλογών το Μάρτιο του 2007.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ στη **Σρι Λάνκα**, υπό τον κ. John Cushnahan, πρώην ευρωβουλευτή και Αρχηγό Αποστολών Παρατηρητών κατά τις εκλογές του 2000, του 2001 και του 2004 στη Σρι Λάνκα, αναπτύχθηκε για τις προεδρικές εκλογές της 17ης Νοεμβρίου. Η Αποστολή παρέμεινε στη χώρα από τις 23 Οκτωβρίου μέχρι τις 4 Δεκεμβρίου 2005.

Στην τελική της έκθεση, η Αποστολή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι "μολονότι οι προεδρικές εκλογές της 17ης Νοεμβρίου διεξήχθησαν σε πολύ βελτιωμένο εκλογικό κλίμα στο νότιο τμήμα της χώρας, στο βόρειο και το ανατολικό τμήμα της χώρας επικρατούσε σαφώς διαφορετική κατάσταση. Σε περιοχές τις οποίες ελέγχουν ή επηρεάζουν οι LTTE (Τίγρεις για την Απελευθέρωση του Ταμίλ Ιλάμ), δεν υπήρχε σχεδόν καμία ένδειξη ότι διεξήχθησαν όντως εκλογές. Η πολιτική εκστρατεία ήταν ανύπαρκτη, οι δε εκλογείς εμποδίστηκαν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα

λόγω μπουκοτάζ που επέβαλαν οι LTTE και οι συνοδοιπόροι τους. Δυστυχώς, η στρέβλωση της εκλογικής διαδικασίας στις περιοχές αυτές δεν αποτελεί νέο φαινόμενο και, συνεπώς, δεν μπορεί να αγνοηθεί. Οι προηγούμενες ενωσιακές ΑΠΕ στη Σρι Λάνκα είχαν διατυπώσει ορισμένες συστάσεις, καμία από τις οποίες δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Οι συστάσεις αυτές διατυπώνονται εκ νέου δεδομένου ότι αποτελούν ουσιώδη στοιχεία για την ενίσχυση της εκλογικής διαδικασίας. Ωστόσο, οι συστάσεις αυτές, από μόνες τους, δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της βασικής δυσφορίας που επικρατεί στις περιοχές της βόρειας και της ανατολικής Σρι Λάνκα όπου οι εκλογείς εμποδίζονται παγίως να συμμετάσχουν πλήρως στη δημοκρατική διαδικασία".

Η Επιτροπή απέστειλε δύο εμπειρογνώμονες για την παρακολούθηση των προεδρικών, των κοινοβουλευτικών και των δημοτικών εκλογών στην **Τανζανία** (14 Δεκεμβρίου 2005) και στη Ζανζιβάρη (30 Οκτωβρίου 2005), καθώς και για την παροχή συμβουλών για εκλογικά θέματα στους Αρχηγούς Αποστολών της ΕΕ που έχουν την έδρα τους στο Νταρ ες Σαλάαμ.

Σχετικά με τις εκλογές στην Τανζανία, οι εμπειρογνώμονες δήλωσαν ότι "μολονότι υπάρχει όντως πολιτικός πλουραλισμός, οι εκλογές του 2005 καταδεικνύουν ότι, εκ των πραγμάτων, κανένα αντιπολιτευτικό κόμμα δεν είναι σε θέση να θέσει υπό αμφισβήτηση την κυριαρχία του κυβερνώντος [CCM, Κόμμα της Επανάστασης]". Παρά "την ομαλή διεξαγωγή των εκλογών και την ενίσχυση της φήμης της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής για τον επαγγελματισμό και την ανεξαρτησία της, μερικές πτυχές των εκλογών δεν ήταν σύμφωνες με τα διεθνή πρότυπα. (...) Παρά το κύρος του γενικού εκλογικού πλαισίου, δεν είναι σαφές εάν είναι αρκετά ισχυρό για να εξασφαλίσει γνήσια δημοκρατικές εκλογές σε περίπτωση μελλοντικών εκλογών με πολύ μικρή διαφορά ψήφων μεταξύ των υποψηφίων".

Μολονότι διαπιστώθηκε πρόοδος στη διαχείριση των εκλογών στη Ζανζιβάρη παρουσίασε πρόοδο, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εγγραφή των εκλογέων, καθώς και στην ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας σε σχέση με τις εκλογές του 2000, οι εμπειρογνώμονες διαπίστωσαν ορισμένες σημαντικές ελλείψεις που απαιτούν την επείγουσα μεταρρύθμιση της εκλογικής διαδικασίας. Οι ελλείψεις αυτές αφορούν: την παρέμβαση των πολιτικών αρχών στην εκλογική διαδικασία, την έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τις δραστηριότητες των εκλογικών αρχών, και τους ελλιπείς μηχανισμούς διεκπεραίωσης των καταγγελιών και των προσφυγών. Η εκλογική διαδικασία χαρακτηρίστηκε από έντονη έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κυριότερων κομμάτων της Ζανζιβάρης και από βίαια επεισόδια κατά την εκλογική εκστρατεία, μεταξύ άλλων από παραστρατιωτικές οργανώσεις που πρόσκεινται στο κυβερνών κόμμα.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Max van den Berg, αναπτύχθηκε στην **Ουγκάντα** για να παρακολουθήσει τις προεδρικές και τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 23ης Φεβρουαρίου 2006, οι οποίες ήταν οι πρώτες πολυκομματικές εκλογές της χώρας κατά τα τελευταία 26 έτη. Η Αποστολή παρέμεινε στη χώρα από τις 27 Ιανουαρίου μέχρι τις 10 Απριλίου 2006, και σε αυτήν συνέπραξε μια αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τον ευρωβουλευτή κ. Johan Van Hecke.

Στην έκθεση της Αποστολής αναφέρεται ότι "ο λαός της **Ουγκάντας** επέδειξε ισχυρή προσήλωση στον καθορισμό του πολιτικού του μέλλοντος με ειρηνικά και δημοκρατικά μέσα, συμμετέχοντας ευρύτατα και εκφράζοντας την εμπιστοσύνη του στην ελεύθερη άσκηση της επιλογής του μεταξύ συνέχειας ή αλλαγής. (...) Η Εκλογική Επιτροπή κατόρθωσε να διατηρήσει σημαντικό επίπεδο δημόσιας εμπιστοσύνης, και διοργάνωσε τις εκλογές κατά [πλέον] αποτελεσματικό και διαφανή τρόπο· [ωστόσο], η Εκλογική Επιτροπή δεν διατήρησε την πλήρη εμπιστοσύνη όλων των πολιτικών κομμάτων". Κατά την ενωσιακή ΑΠΕ, "οι εκλογές δεν τήρησαν πλήρως τις διεθνείς αρχές για γνήσια δημοκρατικές εκλογές, ιδίως διότι δεν είχε εξασφαλιστεί ισότητα όρων. (...) Ο Πρόεδρος

και το κόμμα του είχαν, έναντι των αντιπάλων τους, ουσιαστικά πλεονεκτήματα τα οποία υπερέβαιναν τα συνήθη πλεονεκτήματα του κυβερνώντος κόμματος και τα υφιστάμενα νομικά προνόμια του Προέδρου· τόσο ο Πρόεδρος, όσο και το κόμμα του, είχαν υπερβολική και θετική κάλυψη από την κρατική ραδιοτηλεόραση. (...) Η προεκλογική περίοδος και εκστρατεία χαρακτηρίστηκαν από αμφισβητούμενες κατηγορίες και δίκες κατά του υποψηφίου της αντιπολίτευσης, γεγονός που του έδωσε πολύ περιορισμένο χρόνο για την προεκλογική του εκστρατεία." Σε σχετική του απόφαση, το Ανώτατο Δικαστήριο δήλωσε ότι "μολονότι δεν επηρεάζουν ουσιαστικά τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών, διαπιστώθηκαν ορισμένες σοβαρές παρατυπίες στη διαδικασία". Στην απόφασή του, το Δικαστήριο αναφέρει περιπτώσεις εκλογέων που δεν τους επετράπη να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, εκφοβισμού, μεροληπτικών εκλογικών υπαλλήλων, πολυψηφίας, νοθείας και παρεμβάσεων των δυνάμεων ασφαλείας.

Μια ενωσιακή ΑΠΕ, υπό τον ευρωβουλευτή κ. Jose Silva Peneda, αναπτύχθηκε για τις κοινοβουλευτικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 4 Δεκεμβρίου 2005 στη **Βενεζουέλα**. Στην Αποστολή συνέπραξε μια αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τον ευρωβουλευτή κ. Arunas Degutis.

Στην τελική έκθεση της Αποστολής αναφέρεται ότι οι εκλογικές αρχές (CNE, Εθνικό Εκλογικό Συμβούλιο) "διαχειρίστηκε ορθά την εκλογική διαδικασία και ότι οι οργανωτικές προπαρασκευαστικές εργασίες ήταν επαρκείς. Ωστόσο, τα θετικά αυτά στοιχεία επισκιάστηκαν από κατηγορίες της αντιπολίτευσης για μεροληπτική και κομματική στάση. Το κυριότερο χαρακτηριστικό της προεκλογικής περιόδου υπήρξε η έλλειψη εμπιστοσύνης εκ μέρους μεγάλων τμημάτων της κοινωνίας για την εκλογική διαδικασία και για την ανεξαρτησία του CNE. (...) Η αρχή της αυτόματης ψηφοφορίας είναι σαφώς παγιωμένη στο νομικό πλαίσιο. Ωστόσο, οι πρόσφατες εξελίξεις και εφαρμογές της διαδικασίας αυτόματης ψηφοφορίας υπερέβησαν τα όρια

του νόμου σε διάφορες περιπτώσεις. Η διαπίστωση σφάλματος σχεδιασμού στο λογισμικό των μηχανημάτων ψηφοφορίας, με τη συνακόλουθη απειροελάχιστη δυνατότητα παραβίασης του απορρήτου της ψηφοφορίας, αντιμετωπίστηκε από το CNE εγκαίρως και καταλλήλως με την κατάργηση των μηχανημάτων ανάγνωσης δακτυλικών αποτυπωμάτων. Για το λόγο αυτόν, η ενωσιακή ΑΠΕ εξεπλήγη για την απόσυρση των περισσότερων κομμάτων της αντιπολίτευσης τέσσερις μόνον ημέρες πριν από τις εκλογές. (...) Οι κοινοβουλευτικές εκλογές δεν συνέβαλαν στη μείωση του χάσματος που χαρακτηρίζει την κοινωνία της Βενεζουέλας και, κατά συνέπεια, μπορούν να θεωρηθούν ως χαμένη ευκαιρία. Για να καλυφθεί το χάσμα αυτό, απαιτείται μια πλέον εποικοδομητική και ώριμη προσπάθεια από όλες τις πολιτικές δυνάμεις".

Όσον αφορά τη **Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας**, μια ΑΠΕ, υπό την ευρωβουλευτή κα. Véronique De Keyser, αναπτύχθηκε για να παρακολουθήσει τις εκλογές του Παλαιστινιακού Νομοθετικού Συμβουλίου στις 25 Ιανουαρίου 2006. Η Αποστολή παρέμεινε από τις 13 Δεκεμβρίου 2005 μέχρι τις 13 Φεβρουαρίου 2006. Στην ΑΠΕ συνέπραξε αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τον ευρωβουλευτή κ. Edward McMillan-Scott. Στην τελική έκθεση της Αποστολής αναφέρεται ότι "οι εκλογές αντικατόπτριζαν ανοικτή και δίκαιη εκλογική διαδικασία με αποτελεσματική διαχείριση. (...) Η Κεντρική Εκλογική Επιτροπή έχαιρε υψηλής εμπιστοσύνης του κοινού για τον επαγγελματισμό και την ανεξαρτησία της, διατήρησε δε την ακεραιότητά της παρά τους εκφοβισμούς. (...) Η συμμετοχή των ψηφοφόρων υπήρξε εντυπωσιακή, γεγονός που καταδεικνύει την ένθερμη επιθυμία του παλαιστινιακού λαού να καθορίσει το πολιτικό του μέλλον με δημοκρατικά μέσα, παρά την αβεβαιότητα που επικράτησε κατά τις εκλογές, λόγω των καθυστερήσεων, του απαράδεκτου επιπέδου προεκλογικής βίας, και της κατοχής η οποία επέβαλε περιορισμούς στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με τις εκλογές."

Κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση, η ΕΕ ανέπτυξε επίσης μια **Διερευνητική Αποστολή** στην ινδονησιακή επαρχία της Ατσέ, τη Μαυριτανία, τη Νικαράγουα, την Υεμένη και τη Ζάμπια ενόψει των επικείμενων εκλογών που έχουν προγραμματιστεί για το φθινόπωρο του 2006.

**Αποστολές παρακολούθησης Εκλογών (ΑΠΕ) / Σχέδια Στήριξης Εκλογών (ΣΣΕ) Ιούλιος 2005
– Ιούνιος 2006**

Χώρα	Αρχηγός της ΑΠΕ	Συνολικός προϋπολογισμός	ΑΠΕ/ ΣΣΕ/ Συμμετέχοντες
Αφγανιστάν	Emma Bonino, ευρωβουλευτής	€ 4.000.000	91 παρατηρητές (11 στη βασική ομάδα, 60 LTO και 20 STO)
Μπουρούντι	Alain Hutchinson ευρωβουλευτής	€ 1.240.000	80 παρατηρητές (8 στη βασική ομάδα, 12 LTO και 60 STO)
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	Philippe Morillon ευρωβουλευτής	€ 1.800.000	117 παρατηρητές (11 στη βασική ομάδα, 26 LTO, 80 STO)
Αιθιοπία	Ana Gomes ευρωβουλευτής	€ 2.810.000	159 παρατηρητές (9 στη βασική ομάδα, 50 LTO, και 100 STO)
Φίτζι	Istvan Szent-Ivanyi ευρωβουλευτής	€ 1.500.000	37 παρατηρητές (7 στη βασική ομάδα, 12 LTO, και 18 STO)
Γουινέα - Μπισάου	Johan Van Hecke ευρωβουλευτής	€ 2.500.000	87 παρατηρητές (7 στη βασική ομάδα, 20 LTO και 60 STO)
Αϊτή	Johan Van Hecke ευρωβουλευτής	€ 4.500.000	93 παρατηρητές (9 στη βασική ομάδα, 44 LTO και 40 STO)

Ιράκ (2 αποστολές ΣΣΕ)	άνευ αντικειμένου	€ 2.300.000	5 εμπειρογνώμονες
Λιβερία	Max van den Berg ευρωβουλευτής	€ 2.000.000	49 παρατηρητές (9 στη βασική ομάδα, 20 LTO και 20 STO)
Μαυριτανία	άνευ αντικειμένου	€ 50.000	2 εμπειρογνώμονες
Σρι Λάνκα	John Cushnahan	€ 1.000.000	92 παρατηρητές (6 στη βασική ομάδα, 22 LTO και 64 STO)
Τανζανία	άνευ αντικειμένου	€ 200.000	2 εμπειρογνώμονες
Βενεζουέλα	J. Albino Silva Peneda ευρωβουλευτής	€ 1.000.000	152 παρατηρητές (10 στη βασική ομάδα, 40 LTO και 102 STO)
Ουγκάντα	Max van den Berg ευρωβουλευτής	€ 1.800.000	177 παρατηρητές (9 στη βασική ομάδα, 8 LTO και 160 STO)
Δυτική Όχθη και Λωρίδα της Γάζας	Véronique De Keyser, ευρωβουλευτής	€ 2.300.000	173 παρατηρητές (13 στη βασική ομάδα, 32 LTO και 128 STO)

Η ΕΕ κατέβαλε αυξημένες προσπάθειες όσον αφορά την συνέχεια των διαπιστώσεων και συστάσεων των ΑΠΕ της ΕΕ. Συμπεριέλαβε αυτές τις διαπιστώσεις και συστάσεις σε δηλώσεις της ΕΕ, στον πολιτικό διάλογο, σε προγράμματα συνεργασίας και στον προγραμματισμό της EIDHR. Επίσης, ακολουθώντας την πρακτική που καθιερώθηκε από το 2004, όλοι οι επικεφαλής παρατηρητές των ΑΠΕ της ΕΕ επέστρεψαν στη χώρα όπου έγινε η παρακολούθηση των εκλογών προκειμένου να παρουσιάσουν την τελική έκθεση της ΑΠΕ σε ευρύ φάσμα συνομιλητών.

Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να στηρίζει τις προσπάθειες παγίωσης μιας ευρωπαϊκής προσέγγισης για την παρακολούθηση των εκλογών τόσο μεταξύ των παρατηρητών της ΕΕ όσο και με τις χώρες εταίρους της. Χρηματοδότησε το σχέδιο για το Δίκτυο Ευρωπαίων για τη Στήριξη των Εκλογών και της Δημοκρατίας (NEEDS), το οποίο διαμόρφωσε ομάδα ειδικευμένων ευρωπαϊκών οργάνων σε θέματα εκλογών, με σκοπό τη διεξαγωγή προγράμματος γενικής κατάρτισης των παρατηρητών και εμπειρογνομόνων της ΕΕ και τη διοργάνωση περιφερειακών συναντήσεων για τους εγχώριους παρατηρητές εκλογών. Κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η έκθεση, το NEEDS διοργάνωσε πέντε εξειδικευμένες επιμορφωτικές περιόδους για περισσότερους από 149 μακροπρόθεσμους παρατηρητές και εμπειρογνώμονες, συγκάλεσε συνεδρίαση με τα εθνικά σημεία εστίασης των κρατών μελών για την παρακολούθηση εκλογών, και διοργάνωσε περιφερειακό σεμινάριο για τους εγχώριους παρατηρητές εκλογών στη Τζακάρτα της Ινδονησίας, στο οποίο έλαβαν μέρος 19 συμμετέχοντες που αντιπροσώπευαν 17 οργανώσεις της Ασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διατηρεί τη δέσμευσή της να προαγάγει τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα όσον αφορά την παρακολούθηση των εκλογών. Η Επιτροπή συμμετέσχε στη διαδικασία που αναπτύσσεται υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών για να εκπονηθούν διεθνή πρότυπα για την παρακολούθηση των εκλογών, την οποία υποστήριζαν όλες οι σημαντικότερες οργανώσεις του τομέα. Η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε κατά την τελετή έγκρισης της Δήλωσης Αρχών για τις Διεθνείς Αποστολές Παρακολούθησης Εκλογών που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2005 στη Νέα Υόρκη, και συμμετέσχε στη συνεδρίαση παρακολούθησης που διοργανώθηκε από την Κοινοπολιτεία τον Ιούνιο του 2006 στο Λονδίνο.

Παροχή οικονομικής συνδρομής κατά τις εκλογές

Η ΕΕ διαθέτει σημαντικά κονδύλια για σχέδια παροχής συνδρομής κατά τις εκλογές σε χώρες που διέρχονται μεταβατικές περιόδους. Η συνδρομή αυτή παρέχεται μεταξύ άλλων:

- σε εθνικά όργανα διαχείρισης των εκλογών (ΕΟΔΕ) και όργανα εκλογικής δικαιοδοσίας για την δημιουργία ικανοτήτων και την οικοδόμηση θεσμών,

- για συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως η εγγραφή εκλογών και η διοργάνωση εκλογών,
- στην εσωτερική παρακολούθηση των εκλογών και σε ομάδες ελέγχου των μέσων μαζικής ενημέρωσης,
- στην εκπαίδευση των εκλογέων και στην εκπαίδευση σε θέματα αγωγής του πολίτη από τις ΕΟΔΕ ή την κοινωνία των πολιτών, και
- σε διεθνείς και περιφερειακές οργανώσεις που συμπράττουν στη στήριξη των εκλογών.

Βοήθεια σε κρατικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των οργάνων διαχείρισης των εκλογών, παρέχεται αποκλειστικά μέσω των κονδυλίων γεωγραφικής συνεργασίας που διατίθενται σε τρίτα κράτη (λ.χ. μέσω των προγραμμάτων ETA, ALA, CARDS και TACIS⁴⁶). Οι ΜΚΟ που συμπράττουν στη στήριξη εκλογών μπορεί να λαμβάνουν βοήθεια και από τις πηγές αυτές αλλά και από κονδύλια της EIDHR. Επιπλέον, σε περιπτώσεις όπου διενεργήθηκαν γρήγορα εκλογές σε μετασυγκρουσιακές καταστάσεις, παρασχέθηκε συνδρομή μέσω του Μηχανισμού Ταχείας Αντίδρασης.

Παραδείγματα τρεχόντων σχεδίων συνδρομής κατά τις εκλογές που έλαβαν χρηματοδοτική υποστήριξη από την ΕΕ μεταξύ Ιουλίου 2005 και Ιουνίου 2006 περιλαμβάνουν:

- παροχή συνδρομής στην Ανεξάρτητη Εκλογική Επιτροπή του Κονγκό (**Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό**) για όλες τις φάσεις οργάνωσης του εκλογικού κύκλου στη συνάρτηση των διαφόρων εκλογών που διοργανώθηκαν το 2005 (συνταγματικό δημοψήφισμα) και το 2006 (προεδρικές, κοινοβουλευτικές και επαρχιακές εκλογές). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεισέφερε 149 εκατομ. ευρώ στο γενικό προϋπολογισμό ύψους 330 εκατομ. ευρώ.

⁴⁶ **ETA**: Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, **ALA**: πρόγραμμα συνεργασίας ΕΕ, Λατινικής Αμερικής και Ασίας για τη χρηματοδοτική και την τεχνική συνεργασία, **CARDS**: Κοινοτική Βοήθεια για την ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση, **TACIS**: Το πρόγραμμα TACIS παρέχει χρηματοδοτούμενη τεχνική βοήθεια σε 12 χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Καζακστάν, Κιργισία, Μολδαβία, Ρωσία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία και Ουζμπεκιστάν), και έχει ως κύριο στόχο την ενίσχυση της διαδικασίας μετάβασης στις χώρες αυτές.

- συνεισφορά άνω των 30 εκατομμ. ευρώ προς το Ταμείο Συνεισφορών των Ηνωμένων Εθνών για την κάλυψη της προετοιμασίας των εκλογών στο **Ιράκ**, καθώς και 1,5 εκατομμ. ευρώ για την κάλυψη τριών εμπειρογνομόνων της ΕΕ που αποσπάστηκαν στην Ανεξάρτητη Εκλογική Επιτροπή του Ιράκ και για ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης για περισσότερες από 170 ομάδες εσωτερικών παρατηρητών.
- κατά τα τελευταία χρόνια, συνεισφορά 14 εκατομμ. ευρώ για την προετοιμασία των εκλογών στη **Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας**, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης Ανεξάρτητης Κεντρικής Εκλογικής Επιτροπής.
- συνεισφορά 400.000 ευρώ για να μπορέσει να καταστεί λειτουργική η Ανεξάρτητη Εθνική Εκλογική Επιτροπή του **Μπορόντι**: ακολούθησε συνεισφορά 4 εκατομμ. ευρώ στο Ταμείο Συνεισφορών του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΠΑΗΕ) για τη χρηματοδότηση της οργάνωσης του εκλογικού γύρου του 2005.
- συνεισφορά 1,2 εκατομμ. ευρώ στο Ταμείο Συνεισφορών που συστάθηκε για τη στήριξη της διεξαγωγής των προεδρικών εκλογών της **Γουινέας-Μπισσάου**, η διαχείριση του οποίου γίνεται από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Η συνδρομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις εκλογές χορηγήθηκε κυρίως μέσω του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Στις 21 Απριλίου 2006, η Επιτροπή και το ΠΑΗΕ συμφώνησαν **Επιχειρησιακές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Υλοποίηση Προγραμμάτων και Σχεδίων Παροχής Στήριξης στις Εκλογές**. Στις κατευθυντήριες αυτές γραμμές, περιγράφονται πρακτικά μέτρα για την παγίωση της γενικής και επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των δύο οργανώσεων στον τομέα της παροχής στήριξης για τις εκλογές, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο.

4.11. Οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα

Η ΕΕ αποδίδει την ίδια σημασία στα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα όπως και στα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, έχοντας κατά νου την καθολικότητα, το αδιαίρετο, την αλληλεξάρτηση και τη συνάφεια όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, σύμφωνα και με την παγκόσμια διάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα (Βιέννη, 1993). Αμφότερες οι κατηγορίες δικαιωμάτων απορρέουν από τη σύμφυτη αξιοπρέπεια του ανθρώπινου όντος και η ουσιαστική υλοποίηση κάθε δικαιώματος είναι προϋπόθεση για την πλήρη υλοποίηση των άλλων. Η σχέση αυτή είναι διατυπώνεται με ιδιαίτερη σαφήνεια τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην οποία έχουν προσχωρήσει όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αντικατοπτρίζεται στην προσφάτως εγκριθείσα ανακοίνωση της Επιτροπής "Σχετικά με μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού".

Κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση, η ΕΕ συμμετέσχε ενεργά στην τρίτη σύνοδο της αορίστου διάρκειας Ομάδας της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Φεβρουάριος 2006) που έλαβε την εντολή να εξετάσει τις εναλλακτικές λύσεις για τη σύνταξη εθελοντικού πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά δικαιώματα. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την έκθεση της Ομάδας καθώς και για την απόφαση που έλαβε τον Ιούνιο του 2006 το Συμβούλιο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων να παρατείνει τη θητεία της για άλλα δύο έτη προκειμένου να εκπονήσει προαιρετικό πρωτόκολλο στο οποίο θα λαμβάνονται υπόψη όλες οι εναλλακτικές λύσεις.

Η ΕΕ υποστήριξε διάφορες εντολές της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων σχετικά με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, όπως του Ειδικού Εισηγητή για την εκπαίδευση, στέγαση, υγεία και τροφή και του Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα για τις ακραίες μορφές φτώχειας. Η ΕΕ επικροτεί τις σημαντικές συνεισφορές των ειδικών αυτών διαδικασιών της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην προαγωγή και προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Η κατανόηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων σχετίζεται στενά με την ανάπτυξη. Έξι από τους οκτώ Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ) δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανθρώπινη και κοινωνική ανάπτυξη. Η ΕΕ διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στις διεθνείς προσπάθειες για την επίτευξη των ΑΣΧ μέσω της δέσμευσής της να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και τον όγκο της βοήθειας κατά την περίοδο πριν από τη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ του Σεπτεμβρίου του 2005 και τη συνακόλουθη έγκριση της Ευρωπαϊκής Συναίνεσης για την Ανάπτυξη⁴⁷ το Δεκέμβριο του 2005. Η Δήλωση αυτή χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο, που τιτλοφορείται "Το αναπτυξιακό όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης", καθορίζονται οι κοινοί στόχοι και οι κοινές αρχές της αναπτυξιακής συνεργασίας και τονίζεται εκ νέου η προσήλωση της ΕΕ στην εξάλειψη της φτώχειας, στην αυτεξουσιότητα, στην εταιρική σχέση, στη χορήγηση περισσότερης και καλύτερης βοήθειας και στην προώθηση της συνοχής των αναπτυξιακών πολιτικών. Το μέρος αυτό θα καθοδηγεί με πνεύμα συμπληρωματικότητας τις δραστηριότητες αναπτυξιακής συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες. Άλλοι σημαντικοί στόχοι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα και η χρηστή διακυβέρνηση. Στο δεύτερο μέρος, που τιτλοφορείται "Η αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας", καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίον η Κοινότητα θα υλοποιήσει το πρώτο μέρος με τα μέσα που διαθέτει.

Επιπλέον, η Κοινότητα εισήγαγε στόχους κοινωνικής ανάπτυξης στις πλέον πρόσφατες διμερείς, περιφερειακές και διαπεριφερειακές συμφωνίες της. οι συμφωνίες αυτές περιλαμβάνουν δέσμευση των δύο μερών να αναγνωρίζουν και να προάγουν τα κοινωνικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ για τα θεμελιώδη εργατικά δικαιώματα. Ως παραδείγματα αναφέρονται οι συμφωνίες με τη Νότια Αφρική (1999), τη Χιλή (2002) και οι διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου.

⁴⁷ Πρόταση κοινής δήλωσης του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής για την Αναπτυξιακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Η ευρωπαϊκή συναίνεση» COM(2005) 311 της 13ης Ιουλίου 2005

Από το 1998 και μετά, η Κοινότητα παρέχει εμπορικές προτιμήσεις δυνάμει του ειδικού καθεστώτος ενθάρρυνσης του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ) για την προάσπιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Το ειδικό αυτό κίνητρο παρέχεται, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, στις αναπτυσσόμενες χώρες που εξασφαλίζουν την τήρηση των βασικών εργατικών δικαιωμάτων της ΔΟΕ. Δυνάμει του νέου συστήματος ΣΓΠ+, που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο στις 27 Ιουνίου 2005 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2006, ένα νέο κίνητρο ΣΓΠ για την αειφόρο ανάπτυξη και τη χρηστή διακυβέρνηση προσφέρει πρόσθετες δασμολογικές προτιμήσεις στις ευάλωτες χώρες που έχουν υπογράψει και εφαρμόσει ουσιαστικά ορισμένες διεθνείς συμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τη χρηστή διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα και τα εργατικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των οκτώ βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ για τα εργατικά δικαιώματα. Το σύστημα ΣΓΠ+ αντικαθιστά διάφορα προηγούμενα συστήματα ειδικών κινήτρων.

Προς το παρόν, τω οφέλη του βασικού ΣΓΠ παρέχονται σε 180 περίπου αναπτυσσόμενες χώρες και εξαρτώμενα εδάφη. Επιπλέον, τα οφέλη του ΣΓΠ+ παρέχονται για μια τριετία (2006-2008) σε 15 ευάλωτες χώρες, και συγκεκριμένα σε πέντε χώρες των Άνδεων (Βολιβία, Κολομβία, Ισημερινός, Περού και Βενεζουέλα), έξι χώρες της κεντρικής Αμερικής (Κόστα Ρίκα, Σαλβαδόρ, Γουατεμάλα, Ονδούρα, Νικαράγουα και Παναμάς), η Μολδαβία, η Γεωργία, η Μογγολία και η Σρι Λάνκα.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις σοβαρής και συστηματικής παραβίασης οποιασδήποτε από τις οκτώ συμβάσεις της ΔΟΕ για τα βασικά εργατικά πρότυπα, το ενωσιακό σύστημα ΣΓΠ επιτρέπει την προσωρινή αναστολή των εμπορικών προτιμήσεων. Δυνάμει του ισχύοντος κανονισμού του Συμβουλίου, βάσει των αξιολογήσεων των εποπτικών φορέων της ΔΟΕ είναι δυνατό να κινείται έρευνα ως προς το εάν δικαιολογείται η προσωρινή αναστολή του ΣΓΠ. Το Μάρτιο του 1997, το Συμβούλιο της ΕΕ ανέστειλε προσωρινά την πρόσβαση της Μύανμαρ (Βιρμανίας) στην ενωσιακή ρύθμιση ΣΓΠ λόγω σοβαρών και συστηματικών παραβιάσεων της Σύμβασης της ΔΟΕ για την καταναγκαστική εργασία. Η προσωρινή αυτή αναστολή εξακολουθεί να ισχύει, δεδομένου ότι δεν έπαυσαν οι σοβαρές και συστηματικές παραβιάσεις της Σύμβασης αυτής.

4.12. Δικαίωμα στην ανάπτυξη

Η ΕΕ υπογραμμίζει συνεχώς την δέσμευσή της για το δικαίωμα στην ανάπτυξη, όπως ορίζεται στη Δήλωση και το Πρόγραμμα Δράσης της Βιέννης του 1993 και στη Διακήρυξη για το δικαίωμα στην ανάπτυξη του 1986, σύμφωνα με τα οποία ο άνθρωπος και τα ανθρώπινα δικαιώματά του αποτελούν το επίκεντρο της ανάπτυξης. Πρόκειται άλλωστε για δέσμευση που αντικατοπτρίζεται και στις εταιρικές σχέσεις και συμφωνίες αναπτυξιακής συνεργασίας που έχουν συναφθεί με χώρες ανά την υφήλιο, όπως επί παραδείγματι η συμφωνία του Κοτονού μεταξύ της ΕΕ και χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

Το Δεκέμβριο του 2005, η ΕΕ ενέκρινε την "Ευρωπαϊκή Συναίνεση για την Ανάπτυξη", δηλαδή μια κοινή δήλωση για την ενωσιακή αναπτυξιακή πολιτική στην οποία επανεξετάζεται η προσήλωσή της στην ανάπτυξη και την καταπολέμηση της φτώχειας, και, συνεπώς, στην επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Μέσω της Δήλωσης αυτής, σύμφωνα με την οποία τα ανθρώπινα δικαιώματα και η χρηστή διακυβέρνηση αποτελούν σημαντικούς στόχους και ζητήματα που πρέπει να ενσωματωθούν σε όλες τις άλλες πολιτικές, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη θα προσπαθήσουν να βελτιώσουν το συντονισμό, τη συμπληρωματικότητα και την κυριότητα της αποδέκτριας χώρας κατά την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας. Η ΕΕ ανέλαβε επίσης να εργαστεί για την επίτευξη κοινού πολυετούς προγραμματισμού και κοινών μηχανισμών υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων της από κοινού ανάλυσης, κοινών αποστολών πολλαπλών δωρητών, και της χρήσης ρυθμίσεων συγχρηματοδότησης.

Το Νοέμβριο του 2005, η Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ εξέδωσε το παραδοσιακό ψήφισμα για το δικαίωμα στην ανάπτυξη, το οποίο είχε προταθεί από τη Μαλαισία εξ ονόματος του Κινήματος των Αδεσμεύτων. Με το ψήφισμα αυτό εγκρίνονται τα συμπεράσματα και οι συστάσεις που είχαν συμφωνηθεί από την αορίστου διάρκειας Ομάδα για το Δικαίωμα στην Ανάπτυξη κατά την έκτη σύνοδό της (14 - 18 Φεβρουαρίου 2005), και ζητείται η άμεση, πλήρης και ουσιαστική υλοποίησή τους από την Ύπατη Αρμοστεία (OHCHR) και άλλους αρμόδιους φορείς. Στο ψήφισμα, υπογραμμίζεται η σημασία των βασικών αρχών που περιέχονται στα συμπεράσματα που εξέδωσε η Ομάδα κατά την τρίτη σύνοδό της (δικαιοσύνη, διαφάνεια, λογοδοσία, αμεροληψία).

Η ΕΕ ψήφισε υπέρ του ψηφίσματος. Στην αιτιολόγηση της ψήφου της, η ΕΕ υπογράμμισε την υποχρέωση του κράτους να εργάζεται για την υλοποίηση του δικαιώματος στην ανάπτυξη. Κατά την ΕΕ, αποτελεί πρωταρχική ευθύνη του κράτους να δημιουργεί τις εθνικές συνθήκες που να ευνοούν την εκπλήρωση του δικαιώματος αυτού. Ο καλύτερος τρόπος για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η εφαρμογή, στα εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα και στις παγκόσμιες αναπτυξιακές εταιρικές σχέσεις, παραμέτρου ανθρώπινων δικαιωμάτων η οποία να δίνει έμφαση στην οικουμενικότητα, το αδιαίρετο, την αλληλεπίδραση και την αλληλεξάρτηση όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η ΕΕ υποστηρίζει σθεναρά την εταιρική σχέση μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών που προβλέπεται στη Συναίνεση του Μοντερέι, στην οποία αναφέρεται ότι "κάθε χώρα φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την οικονομική της ανάπτυξη· οι εθνικές αναπτυξιακές προσπάθειες πρέπει να υποστηρίζονται από ευνοϊκό διεθνές οικονομικό περιβάλλον".

Η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στην 7η συνεδρίαση της Ομάδας, η οποία συνεδρίασε από τις 9 έως τις 13 Ιανουαρίου 2006. Η Ομάδα έχει εντολή από την Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (CHR) των Ηνωμένων Εθνών να παρακολουθεί και να ελέγχει την πρόοδο κατά την προώθηση και την εφαρμογή του δικαιώματος στην ανάπτυξη και να επισκοπεί τις εκθέσεις και τις άλλες πληροφορίες που υποβάλλονται από κράτη και από διεθνείς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Η Ομάδα εξέτασε την έκθεση της Ειδικής Ομάδας Υψηλού Επιπέδου (HLTF) για την Υλοποίηση του Δικαιώματος στην Ανάπτυξη, η οποία αφορά ιδίως τον ΑΣΧ αριθ. 8 για τις παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις, καθώς και την έκθεση της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα η οποία εκπονήθηκε για την 62η και τελική σύνοδο της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Η ΕΕ τόνισε ότι ο σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων αποτελεί προϋπόθεση για ουσιαστικές και βιώσιμες αναπτυξιακές πολιτικές και εταιρικές σχέσεις.

Η εντολή της Ομάδας παρατάθηκε για ένα ακόμη έτος στις 30 Ιουνίου 2006 από το νεοσυσταθέν Συμβούλιο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Η HLTF θα συνεδριάσει για 5 ακόμη ημέρες μέχρι τα τέλη του 2006 προκειμένου να υλοποιήσει τις συστάσεις που περιέχονται στην έκθεση της 7ης συνόδου της Ομάδας.

4.13. Διαπολιτισμικός διάλογος

Η ΕΕ έχει αναλάβει την ισχυρή δέσμευση να προαγάγει το διαπολιτισμικό διάλογο τόσο εντός της Ένωσης όσο και με τρίτες χώρες. Η ποικιλομορφία της Ένωσης αυξήθηκε με την προσχώρηση νέων κρατών μελών, και το 2007 ο συνολικός πληθυσμός της θα φθάσει περίπου τα 500 εκατομμύρια, αντιπροσωπεύοντας τεράστιο πλούτο πολιτισμικής, κοινωνικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας. Εξάλλου, το φαινόμενο αυτό συμπίπτει με σημαντικές δημογραφικές αλλαγές που είναι αποτέλεσμα της γήρανσης και της μείωσης του εργαζόμενου πληθυσμού και των έντονων μεταναστευτικών ρευμάτων που οδηγούν σε ακόμη μεγαλύτερη πολιτισμική ποικιλομορφία.

Στη συνάρτηση αυτήν, οι κοινές αξίες, όπως η ελευθερία, η δικαιοσύνη, η ανεκτικότητα και η αλληλεγγύη που αποτελούν το συνεκτικό ιστό των κοινωνιών μας δεν είναι δυνατό να διατηρηθούν χωρίς να δίνεται όλο και μεγαλύτερη προτεραιότητα στην προαγωγή της αμοιβαίας γνώσης και κατανόησης και του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Αναγνωρίζεται και συνειδητοποιείται όλο και σαφέστερα και όλο και περισσότερο στην Ευρώπη ότι απαιτείται βαθύτερος και πλέον διαρθρωμένος διαπολιτισμικός διάλογος στον οποίο να συμμετέχουν όχι μόνον οι εθνικές αρχές αλλά και η ευρύτερη κοινωνία των πολιτών. Είναι επίσης σημαντικό να προαχθεί ένας ευρύς διάλογος, μεταξύ των διαφόρων θρησκειών και πεποιθήσεων καθώς και μεταξύ εθνοτικών κοινοτήτων.

Επί πολλά έτη, η ΕΕ και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ανέπτυξαν διάφορα συμπληρωματικά μέσα για την ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου τόσο εντός της ΕΕ όσο και με τρίτες χώρες (βλ. το πλαίσιο που ακολουθεί).

- **Το πρόγραμμα Erasmus Mundus** (2004-2008) είναι ένα πρόγραμμα συνεργασίας και κινητικότητα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο προάγει τις ανταλλαγές μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών
- **Το Tempus** είναι ένα σύστημα συνεργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των χωρών εταίρων. Το πρόγραμμα αυτό ανανεώθηκε τρεις φορές (Tempus II, Tempus Ια και Tempus ΙΙΙ - 2000-2006). Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, χρειάζεται συνεργασία μεταξύ χωρών στον τομέα της εκπαίδευσης, καθώς και ενίσχυση της κατανόησης μεταξύ πολιτισμών. Όπως αναφέρεται στην απόφαση (της 29ης Απριλίου 1999) για το Tempus ΙΙΙ : "η συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενισχύει και εμβαθύνει ολόκληρο τον ιστό των σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ των λαών της Ευρώπης, προβάλλει τις κοινές πολιτιστικές αξίες, επιτρέπει τις εποικοδομητικές ανταλλαγές και διευκολύνει τις πολυεθνικές δραστηριότητες στον επιστημονικό, τον πολιτιστικό, τον καλλιτεχνικό, τον οικονομικό και τον κοινωνικό χώρο".
- Το **πρόγραμμα για τη Νεολαία** (2000-2006) διευκολύνει την κινητικότητα της νεολαίας και τις ανταλλαγές μεταξύ νέων από 31 ευρωπαϊκές χώρες.
- Το **Ευρω-μεσογειακό πρόγραμμα για τη Νεολαία** καλύπτει τα κράτη μέλη και 12 χώρες της Μεσογείου.

- Το **πρόγραμμα "Πολιτισμός 2000"** (2000-2004, παρατάθηκε μέχρι το 2006) συμβάλλει ενεργά στο διαπολιτισμικό διάλογο υποστηρίζοντας σχέδια πολιτιστικής συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν οργανώσεις από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Μερικά σχέδια υλοποιούνται σε τρίτες χώρες. Πολλά σχέδια αποσκοπούν στην καλύτερη κατανόηση των ευρωπαϊκών πολιτισμών στις τρίτες χώρες. Το νέο πρόγραμμα "Πολιτισμός 2007" θα έχει παρόμοιους στόχους, μια δε από τις τρεις προτεραιότητές του θα είναι ο διαπολιτισμικός διάλογος.
- Το **πρόγραμμα INTI** είναι πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση προπαρασκευαστικών δράσεων που προάγουν την ένταξη ατόμων που δεν είναι πολίτες της ΕΕ στα κράτη μέλη της ΕΕ. Στόχος του είναι η προαγωγή του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών, η εκπόνηση μοντέλων ένταξης, η αναζήτηση και η αξιολόγηση βέλτιστων πρακτικών για την ένταξη, και η σύσταση δικτύων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Ο διαπολιτισμικός διάλογος ως οριζόντιο κριτήριο ενσωματώνεται στις νέες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τα περισσότερα προγράμματα στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού (π.χ. **Νεολαία, Leonardo, Πολιτισμός 2000, Media, e-Learning, Ιθαγένεια, πολιτική του οπτικοακουστικού τομέα**). Η νέα γενιά προγραμμάτων στους τομείς αυτούς (2007-2013) θα περιλαμβάνει, ως στόχο, και το διαπολιτισμικό διάλογο. Αυτό αληθεύει για τα προγράμματα "**Νεολαία εν δράσει**", "**Πολιτισμός 2007**" και "**Ενεργός συμμετοχή του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά**".

Τον Οκτώβριο του 2005, η Επιτροπή πρότεινε να ανακηρυχθεί το 2008 Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου. Το Ευρωπαϊκό Έτος θα διαθέτει προϋπολογισμό 10 εκατομ. ευρώ και θα βασίζεται στον πλούτο και την ποικιλία ορισμένων συγκεκριμένων σχεδίων που θα υλοποιηθούν κατά το 2008 μέσω κοινοτικών προγραμμάτων και άλλων δράσεων. Το εγχείρημα αυτό αφορά κυρίως τους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της νεολαίας, του αθλητισμού και της ιθαγένειας.

Όσον αφορά της **εξωτερικές σχέσεις**, το Φεβρουάριο του 2006, το Συμβούλιο της ΕΕ εξέφρασε τη βαθιά του ανησυχία για τα επισυμβάντα εξ αιτίας της δημοσίευσης γελοιογραφιών του Προφήτη Μωάμεθ στα ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης. Το Συμβούλιο δήλωσε ότι υποστηρίζει το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και καταδίκασε έντονα όλες τις βιαιοπραγίες και τις απειλές, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα και εκφράζοντας τη λύπη του για το γεγονός ότι οι γελοιογραφίες αυτές θεωρούνται προσβλητικές και οδυνηρές από τους ανά τον κόσμο Μουσουλμάνους.

Όσον αφορά τις μεσογειακές χώρες εταίρους, η Ευρωμεσογειακή Εταιρική Σχέση (διαδικασία της Βαρκελώνης) κατέστη, κατά την τελευταία δεκαετία, το γενικότερο μέσο πολιτικού διαλόγου. οι πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικοπολιτιστικές πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται μέσω των μέσων της Βαρκελώνης έχουν ως κοινό στόχο τη δημιουργία χώρου ειρήνης, σταθερότητας και διαλόγου με τους γείτονες της ΕΕ. Μετά τη δημοσίευση των γελοιογραφιών, η Επιτροπή υπέβαλε μια γενική δέσμη μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του Ιδρύματος για το Διάλογο μεταξύ Πολιτισμών Anna Lindh. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούν τα μέσα ενημέρωσης, τους φορείς διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, την κοινωνία των πολιτών και τη νεολαία. Το Ίδρυμα εδρεύει στην Αλεξάνδρεια και προάγει το διάλογο μεταξύ πολιτισμών και την μεγαλύτερη προβολή της Διαδικασίας της Βαρκελώνης μέσω ανταλλαγών στον τομέα του πνεύματος, του πολιτισμού και της κοινωνίας των πολιτών. Βασικό στοιχείο του Ευρωμεσογειακού Ιδρύματος για το Διάλογο μεταξύ Πολιτισμών είναι ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν τα λεγόμενα Εθνικά Δίκτυα.

Οι πολιτικές αποφάσεις, τα εργαστήρια, τα περιφερειακά προγράμματα και οι εθνικές πρωτοβουλίες της Ευρωμεσογειακής Εταιρικής Σχέσης αντιμετωπίζουν την ανάγκη προσέγγισης των λαών της περιοχής· σημειωτέον επίσης ότι οι κρατικές ενέργειες συμπληρώνονται ουσιαστικά από σημαντικές συμβολές άλλων φορέων, όπως η Ευρωμεσογειακή Μη Κυβερνητική Πλατφόρμα που είναι αρμόδια για τη διαδικασία της Βαρκελώνης, διάφορα φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών και η Ευρωμεσογειακή Κοινοβουλευτική Συνέλευση. Κατά την Ευρωμεσογειακή Διάσκεψη Κορυφής για τη 10η Επέτειο που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη στις 27 και 28 Νοεμβρίου 2005, αναγνωρίστηκε ο ζωτικός ρόλος που διαδραματίζει η εκπαίδευση για την πολιτική, την κοινωνική και την οικονομική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο του Πενταετούς Προγράμματος Εργασίας, αναλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η δέσμευση για συνεργασία για την καταπολέμηση των διακρίσεων, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας· για αύξηση της ανεκτικότητας· για την προώθηση της κατανόησης και του σεβασμού όλων των θρησκειών και πολιτισμών· και για την ενίσχυση του ρόλου των μέσων ενημέρωσης στην ανάπτυξη του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Στο πλαίσιο των Σχεδίων Δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ), οι χώρες εταίροι έχουν αναλάβει να συνεργάζονται για να καταπολεμήσουν κάθε μορφή διακρίσεων, μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και ξενοφοβίας. Άλλα μέσα, όπως η διαδικασία ASEM στην Ασία, προσφέρουν σημαντικό χώρο για τη διεξαγωγή διαπολιτισμικού διαλόγου.

Τα πολυμερή φόρουμ όπως ο ΟΗΕ συνιστούν το προσήκον πλαίσιο για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Η ΕΕ παρουσίασε εν προκειμένω, στην 60ή ΓΣΗΕ, ψήφισμα όσον αφορά τη θρησκευτική μισαλλοδοξία με ιδιαίτερο επίκεντρο τον διάλογο μεταξύ πολιτισμών. Το ψήφισμα, το οποίο εγκρίθηκε ομόφωνα, αναγνωρίζει τη σημασία της προώθησης του διαλόγου ως επικοινωνιακού μέσου για την ενίσχυση της κατανόησης και της γνώσης. Η Σύμβαση της UNESCO για την πολιτισμική ποικιλομορφία θεωρείται και αυτή σημαντικό εργαλείο για τη

βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των διαφορετικών μας κοινωνιών. Η Επιτροπή προωθεί δραστήρια την ταχεία επικύρωση αυτής της σύμβασης. Εξάλλου, η ΕΕ προάγει έναν μεγαλύτερο διάλογο με άλλους διεθνείς οργανισμούς (Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ κλπ.) καθώς και τη χρήση κοινοτικών μέσων για τη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για την ενίσχυση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Η ΕΕ διερευνά τρόπους συνεργασίας με εταίρους και άλλους διεθνείς φορείς του μουσουλμανικού κόσμου, συμπεριλαμβανομένων της Οργάνωσης της Ισλαμικής Διάσκεψης (ΟΙΔ) και του Αραβικού Συνδέσμου, για την προαγωγή της ανεκτικότητας καθώς και του σεβασμού των θρησκευτικών και άλλων πεποιθήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν εν προκειμένω τα ελεύθερα μέσα ενημέρωσης.

Η πρωτοβουλία της Συμμαχίας των Πολιτισμών δρομολογήθηκε κατά την Διάσκεψη Κορυφή των Ηνωμένων Εθνών, το Σεπτέμβριο του 2005, από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών με την υποστήριξη των πρωθυπουργών της Ισπανίας και της Τουρκίας. Σκοπός της Συμμαχίας είναι η δημιουργία συλλογική πολιτικής βούλησης και η κινητοποίηση συντονισμένης δράσης τόσο σε θεσμικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών για την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων, των παρανοήσεων και της πόλωσης που εμποδίζουν τη συναίνεση αυτήν. Επίσης, η Συμμαχία ελπίζει να συμβάλει στη διαμόρφωση παγκόσμιου κινήματος το οποίο θα αντικατοπτρίζει τη βούληση της ευρείας πλειοψηφία των ανθρώπων και θα απορρίπτει τον εξτρεμισμό σε κάθε κοινωνία. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου απαρτίζεται από είκοσι επιφανείς ηγέτες της πολιτικής, του πανεπιστημιακού χώρου, της κοινωνίας των πολιτών, του διεθνούς χρηματοοικονομικού χώρου, και των μέσων ενημέρωσης από όλο τον κόσμο, και καθοδηγεί τις εργασίες της Συμμαχίας των Πολιτισμών, αξιολογώντας τις δυνάμεις που συμβάλουν στην εμφάνιση εξτρεμισμού και συνιστώντας συλλογικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου θα υποβάλει τελική έκθεση στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ μέχρι τα τέλη του 2006. Η έκθεση θα περιλαμβάνει ανάλυση των υφιστάμενων προβλημάτων, καθώς και συστάσεις για πρακτικά μέτρα για την αντιμετώπιση του εξτρεμισμού και τη διατήρηση της ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ κοινωνιών.

4.14. Άσυλο, μετανάστευση, πρόσφυγες και εκτοπισμένα πρόσωπα

Όσον αφορά τα δικαιώματα των αιτούντων **άσυλο**, η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για τη διαμόρφωση κοινού ενωσιακού συστήματος ασύλου και έχει ήδη συμφωνήσει βασικά μέτρα. Το Πρόγραμμα της Χάγης, το οποίο συνιστά το πρόγραμμα εργασίας στον τομέα της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων για την επόμενη πενταετία, αποσκοπεί σε πλήρως λειτουργικό Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου μέχρι το 2010. Ως τμήμα του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, η οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα εκδόθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2005. Η οδηγία αυτή εξασφαλίζει ότι, στα κράτη μέλη της ΕΕ ισχύουν οι ίδιοι στοιχειώδεις κανόνες για όλες οι πρωτοβάθμιες διαδικασίες, με παράλληλη τήρηση των σχετικών διεθνών υποχρεώσεων.

Για να ενισχυθεί η δυνατότητα προστασίας των περιοχών καταγωγής των **προσφύγων**, όπου βρίσκονται οι περισσότεροι πρόσφυγες, και για να προστατευθούν καλύτερα οι εκεί υπάρχοντες πληθυσμοί προσφύγων, η Επιτροπή πρότεινε την εφαρμογή Περιφερειακών Προγραμμάτων Προστασίας για την εξεύρεση μόνιμων λύσεων όπως ο επαναπατρισμός, η τοπική ένταξη ή η επανεγκατάσταση, σε συνεργασία με την UNHCR, μέσω σχεδίων με πρακτική βάση και μέσω χρηματοδότησης. Το Συμβούλιο υποστήριξε την προσέγγιση που προτείνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Σεπτεμβρίου του 2005 (COM(2005) 388 τελικό) σχετικά με τα Περιφερειακά Προγράμματα Προστασίας και αναγνώρισε ότι τα προγράμματα αυτά αποτελούν το πρώτο βήμα για καλύτερη πρόσβαση σε προστασία και μόνιμες λύσεις για όσους χρειάζονται διεθνή προστασία το ταχύτερο δυνατό και όσο το δυνατόν πλησιέστερα προς την πατρίδα τους. Με πνεύμα συνοικειώσης και συνυπευθυνότητας, τα Περιφερειακά Προγράμματα Προστασίας βοηθούν τις τρίτες χώρες που έχουν μεγάλες κοινότητες προσφύγων ή που αντιμετωπίζουν μεγάλο αριθμό αιτούντων άσυλο να δημιουργήσουν την ικανότητα προστασίας τους. Το πρώτο πιλοτικό

Περιφερειακό Πρόγραμμα Προστασίας εφαρμόζεται ήδη στα Δυτικά Νέα Ανεξάρτητα Κράτη (Δυτικά ΝΑΚ), ιδίως δε στην Ουκρανία, τη Μολδαβία και τη Λευκορωσία. Τα προγράμματα αυτά θα εστιάζονται στην ενίσχυση υφιστάμενων ικανοτήτων προστασίας παρέχοντας πρακτική στήριξη στην εξέταση των αιτήσεων ασύλου, και στην ενίσχυση της επικουρικής προστασίας, της ένταξης και της τεκμηρίωσης. Προς το παρόν, εξετάζεται η περιοχή εφαρμογής του δεύτερου πιλοτικού Προγράμματος· μεταξύ των εξεταζόμενων περιοχών περιλαμβάνεται η Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών και στο Κέρασ της Αφρικής.

Η ΕΕ αναγνωρίζει ότι πρέπει να προστατευθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των **μεταναστών**, ιδίως δε των γυναικών, και να εξασφαλιστεί η ανάληψη συντονισμένης δράσης για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας και της λαθραίας διακίνησης ανθρώπων. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, του Νοεμβρίου του 2005, σχετικά με τη μετανάστευση και τις εξωτερικές σχέσεις υπογραμμίστηκε εκ νέου η αξία της συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης και των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ των Υπουργείων Εσωτερικών, Εξωτερικών και Ανάπτυξης. Η Επιτροπή ενέταξε θέματα μετανάστευσης και ασύλου στον πολιτικό της διάλογο με τις τρίτες χώρες και ενσωμάτωσε τα ζητήματα αυτά στις αναπτυξιακές στρατηγικές της. Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για καλύτερη και πλέον συντονισμένη χρήση των υφιστάμενων μέσων και πολιτικών, εκδίδοντας, το Νοέμβριο του 2005, ανακοίνωση με τίτλο "Μέτρα προτεραιότητας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης: Πρώτος απολογισμός μετά το Hampton Court". Η ανακοίνωση αυτή εστιάζεται κυρίως σε ορισμένες πτυχές της διαχείρισης της μετανάστευσης σε σχέση με την περιοχή της Μεσογείου και την Αφρική. Η ανακοίνωση αυτή απετέλεσε τη βάση για την "Παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης: Δράσεις προτεραιότητας εστιαζόμενες στην Αφρική και τη Μεσόγειο", η οποία εγκρίθηκε από τους Αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων της ΕΕ το Δεκέμβριο του 2005, με στόχο την ανάληψη συγκεκριμένων μέτρων κατά τη διάρκεια του 2006.

Η ανακοίνωση "Κοινό Πρόγραμμα για την Ένταξη : Πλαίσιο σχετικά με την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση" υπήρξε η πρώτη ανταπόκριση της Επιτροπής στο αίτημα για τη δημιουργία συνεκτικού ευρωπαϊκού πλαισίου για την ένταξη που διατυπώνεται στο Πρόγραμμα της Χάγης. Μετά την έγκριση των Κοινών Βασικών Αρχών (ΚΒΑ) για την ένταξη από το Συμβούλιο "Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις" το Νοέμβριο του 2004, οι ακρογωνιαίοι λίθοι της ανακοίνωσης είναι προτάσεις συγκεκριμένων μέτρων για την εφαρμογή των ΚΒΑ, καθώς και ορισμένοι ενωσιακοί υποστηρικτικοί μηχανισμοί. Στην ανακοίνωση τονίζεται ότι είναι σημαντικό να διευκρινιστούν περαιτέρω τα δικαιώματα και οι ευθύνες των μεταναστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αναπτυχθούν συγκεκριμένες δραστηριότητες συνεργασίας και ανταλλαγή πληροφοριών για την ένταξη, την ενσωμάτωση του ζητήματος σε άλλες πολιτικές, και την αξιολόγηση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε την εκπόνηση και την έγκριση του Σχεδίου Δράσης της ΔΟΕ για τους Μετακινούμενους Εργαζομένους από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 2004, καθώς και την εκπόνηση και την έγκριση του Πολυμερούς Πλαισίου για μια Προσέγγιση της Μετανάστευσης βασισμένη στο Σεβασμό των Δικαιωμάτων, η οποία είχε υποβληθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΟΕ το Μάρτιο του 2006.

Τα τελευταία έτη, η ΕΕ προσανατολίζεται προς μια ολιστική προσέγγιση της μετανάστευσης, η οποία λαμβάνει πλήρως υπόψη τη **σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης**. Στην ευρωπαϊκή Συναινετική Δήλωση για την Αναπτυξιακή Πολιτική αναφέρεται ότι πρόθεση της ΕΕ είναι να καταστεί η μετανάστευση θετικός παράγων για την ανάπτυξη, μέσω της προώθησης συγκεκριμένων μέτρων με στόχο την ενίσχυση της συμβολής τους στη μείωση της φτώχειας, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας τα εμπόσματα και περιορίζοντας τη "διαρροή" εγκεφάλων.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Η σχέση μετανάστευσης-ανάπτυξης : ορισμένες συγκεκριμένες κατευθύνσεις " (Σεπτέμβριος του 2005) προτείνεται δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της σχέσης μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης των χωρών καταγωγής μέσω της παράλληλης αντιμετώπισης θεμάτων όπως τα εμβάσματα, ο ρόλος των κοινοτήτων της διασποράς, η κυκλοφορία εγκεφάλων, η κυκλική μετανάστευση και οι τρόποι περιορισμού της διαρροής εγκεφάλων. Στην ανακοίνωση αυτήν εξετάζονται οι επιπτώσεις των φαινομένων που συνδέονται με τη μετανάστευση στην ανάπτυξη των χωρών καταγωγής.

Η Παγκόσμια Επιτροπή Διεθνούς Μετανάστευσης υπέβαλε την τελική της έκθεση στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στις 5 Οκτωβρίου 2005. Η ΕΕ εργάστηκε για τη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την υλοποίηση της έκθεσης αυτής και προετοίμασε Διάλογο Υψηλού Επιπέδου του ΟΗΕ σχετικά με τη μετανάστευση και την ανάπτυξη, ο οποίος θα δρομολογηθεί το Σεπτέμβριο του 2006. Ο διάλογος αυτός έχει βασική σημασία για την προαγωγή μιας σφαιρικής προσέγγισης των ζητημάτων μετανάστευσης και ανάπτυξης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασισμένη να καταπολεμήσει την **παράνομη μετανάστευση** κατά γενικό τρόπο, δεδομένου ότι το φαινόμενο αυτό θέτει υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα των κρατών μελών να αποφασίζουν ποιος εισέρχεται και παραμένει στην επικράτειά τους, και ενδέχεται επίσης να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή των μεταναστών και να επιτρέψει την εκμετάλλευσή τους. Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασισμένη να εξασφαλίσει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στις διατάξεις που αφορούν τις διαδικαστικές εγγυήσεις, την ενότητα της οικογένειας και τις διασφαλίσεις όσον αφορά την κράτηση και τα αναγκαστικά μέτρα. Τον Ιούλιο του 2005, η Επιτροπή ενέκρινε την πρώτη της ετήσια έκθεση παρακολούθησης και αξιολόγησης στην οποία προσδιορίζεται το επίπεδο συνεργασίας των τρίτων χωρών για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης. Η έκθεση αυτή υποβλήθηκε στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να αξιολογηθεί και να βελτιωθεί η συνεργασία για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης με τη σύμπραξη των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών.

Η πρόταση οδηγίας σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών την οποία υπέβαλε η Επιτροπή προβλέπει σαφείς και διαφανείς κοινούς κανόνες για την επιστροφή, την απομάκρυνση, τη χρήση αναγκαστικών μέτρων, την προσωρινή κράτηση και την επανείσοδο, με απόλυτη τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ενδιαφερομένων. Σκοπός της πρότασης είναι να θεσπιστεί οριζόντιο σύνολο κανόνων που θα εφαρμόζονται σε κάθε παρανόμως διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας, προβλέπεται δε διαδικασία δύο σταδίων που καταλήγει στον τερματισμό της παράνομης διαμονής. Για κάθε παρανόμως διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας πρέπει να εκδίδεται απόφαση επιστροφής. Πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην εκούσια επιστροφή. Μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας δεν επιστρέφει εκουσίως, επιβάλλουν τα κράτη μέλη την υποχρέωση επιστροφής με την έκδοση απόφασης απομάκρυνσης. Η πρόταση οδηγίας δίνει ευρωπαϊκή διάσταση στα αποτελέσματα των εθνικών μέτρων επιστροφής θεσπίζοντας ευρωπαϊκή απαγόρευση επανεισόδου η οποία ισχύει σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η παράνομη μετανάστευση συνδέεται συχνά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εμπορία ανθρώπων. Τον Οκτώβριο του 2005, η Επιτροπή παρουσίασε την ανακοίνωσή της με τίτλο "Καταπολέμηση τη εμπορίας ανθρώπων - ολοκληρωμένη προσέγγιση και προτάσεις για σχέδιο δράσης" (COM(2005) 514 τελικό). Η ανακοίνωση αυτή αποτελεί τη βάση για περαιτέρω συζήτηση και προβλέπει τρόπο για την παγίωση και τη βελτίωση της ενωσιακής πολιτικής κατά της εμπορίας ανθρώπων. Η ανακοίνωση αυτή θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων μέσω της λήψης μέτρων όχι μόνον στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων αλλά και με κατάλληλες πρωτοβουλίες σε άλλους τομείς πολιτικής, ιδίως δε στην πολιτική εξωτερικών σχέσεων και την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ.

Τον Ιανουάριο του 2006, η Επιτροπή ενέκρινε μια ανακοίνωση στην οποία εκτίθενται οι στόχοι και οι προτεραιότητες του **νέου θεματικού προγράμματος για τη μετανάστευση και το άσυλο**, το οποίο θα συνεχίσει τις δραστηριότητες του προγράμματος AENEAS στο πλαίσιο των νέων δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013. Το θεματικό αυτό πρόγραμμα θα περιληφθεί στο νέο νομοθετικό πρόγραμμα εξωτερικών δράσεων της Κοινότητας, δηλ. το Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ENPI) και το Μέσο Αναπτυξιακής και Οικονομικής Συνεργασίας (DCECI). Η Επιτροπή προτείνει να εστιαστεί το νέο πρόγραμμα στους εξής τομείς:

- Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης
- Προώθηση μιας αποτελεσματικά διαχειριζόμενης μετανάστευσης εργαζομένων
- Καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και διευκόλυνση της επανεισδοχής των παράνομων μεταναστών
- Προστασία των μεταναστών από την εκμετάλλευση και τον αποκλεισμό
- Προώθηση της παροχής ασύλου και της διεθνούς προστασίας των προσφύγων, μεταξύ άλλων μέσω Περιφερειακών Προγραμμάτων Προστασίας

Η Επιτροπή άρχισε συζητήσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, τους στόχους και τις προτεραιότητες του θεματικού αυτού προγράμματος. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής θα παράσχουν τους πολιτικούς προσανατολισμούς για τις επόμενες φάσεις προγραμματισμού μέσω θεματικού εγγράφου στρατηγικής.

4.15. Ρατσισμός, ξеноφοβία, απαγόρευση διακρίσεων και σεβασμός της πολυμορφίας

Ο ρατσισμός και η ξеноφοβία δεν συμβιβάζονται με τις αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η ΕΕ, τα δε θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν επανειλημμένα απορρίψει και καταδικάσει κάθε μορφή τους. Η ΕΕ, εντός των ορίων των εξουσιών που της έχουν ανατεθεί βάσει των Συνθηκών, εφαρμόζει με αποφασιστικότητα σαφή πολιτική για την καταπολέμηση των φαινομένων αυτών, τόσο εντός των συνόρων της όσο και στο πλαίσιο της εξωτερικής της δράσης.

Το 1997, το άρθρο 13 της Συνθήκης του Άμστερνταμ έδωσε στην Ευρωπαϊκή Ένωση νομική βάση για να θεσπίζει "αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού". Βάσει των εξουσιών αυτών, η ΕΕ εξέδωσε ομόφωνα την οδηγία ίσης μεταχείρισης (2000/43/ΕΚ) τον Ιούνιο του 2000 και την οδηγία-πλαίσιο για την απασχόληση (2000/78/ΕΚ) το Νοέμβριο του 2000.

Τα κράτη μέλη πραγματοποίησαν περαιτέρω πρόοδο κατά το παρελθόν έτος όσον αφορά την εφαρμογή των δύο αυτών οδηγιών οι οποίες απαγορεύουν τις άμεσες και τις έμμεσες διακρίσεις, καθώς και την παρενόχληση, λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, στον τομέα της απασχόλησης, και λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε διάφορους τομείς (απασχόληση, κοινωνική προστασία, εκπαίδευση και πρόσβαση σε αγαθά, υπηρεσίες και στέγαση, κλπ.). Με τις οδηγίες αυτές, αυξήθηκε σημαντικά το επίπεδο προστασίας κατά των διακρίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Σε ορισμένες χώρες, αυτό επέφερε την εισαγωγή μιας εντελώς νέας προσέγγισης της νομοθεσίας και της πολιτικής κατά των διακρίσεων, η οποία βασίζεται στο σεβασμό των δικαιωμάτων.

Εντούτοις, η Επιτροπή χρειάστηκε να καταφύγει σε διαδικασίες επί παραβάσει κατά ορισμένων κρατών μελών για καθυστερημένη ή ελλιπή μεταφορά των οδηγιών αυτών στο εθνικό δίκαιο. Το 2005, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι το Λουξεμβούργο και η Γερμανία δεν είχαν μεταφέρει την οδηγία ίσης μεταχείρισης, και ότι η Αυστρία και η Φινλανδία δεν την είχαν μεταφέρει πλήρως. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος εάν η εθνική νομοθεσία των κρατών μελών αντικατοπτρίζει ορθώς τις οδηγίες αυτές. Επίσης, η Επιτροπή στηρίζει μια σειρά συμπληρωματικών ενεργειών για να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να επιμορφώσει δικαστές, δικηγόρους και αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών στις αρχές της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων.

Η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει διεξοδική μελέτη της χρησιμότητας και της σκοπιμότητας ενδεχόμενων νέων μέτρων που θα συμπληρώνουν το ισχύον νομικό πλαίσιο. Προς τούτο, η Επιτροπή δρομολόγησε ένα σχεδιασμό μελέτης, στον οποίο εξετάζονται οι εθνικές διατάξεις των κρατών μελών και ορισμένων τρίτων χωρών, οι οποίες υπερβαίνουν τις απαιτήσεις των κοινοτικών οδηγιών. Τα αποτελέσματα αναμένεται να δημοσιευθούν στα τέλη του 2006.

Το "2007 ως Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους" αποτελεί το κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής-πλαίσιου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την παροχή ίσων ευκαιριών. Οι δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του θεματικού έτους θα πραγματοποιηθούν τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι περισσότερες δραστηριότητες θα αφορούν τους εθνικούς συντονιστικούς φορείς και τα εθνικά σχέδια δράσης. Άλλες νέες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τη δημιουργία συμβουλευτικής ομάδας υψηλού επιπέδου που θα εξετάσει την ένταξη των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των Ρομ, στην κοινωνική και την και την εργασιακή αγορά⁴⁸.

Το Νοέμβριο του 2001, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση απόφασης-πλαίσιου του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Ο στόχος της απόφασης-πλαίσιου είναι διττός: να εξασφαλιστεί ότι ο ρατσισμός και η ξενοφοβία τιμωρούνται σε όλα τα κράτη μέλη με αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, και να βελτιωθεί και να ενθαρρυνθεί η δικαστική συνεργασία χάρη στην άρση των δυνητικών εμποδίων.

⁴⁸ Απόφαση 2006/33/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Ιανουαρίου 2006
Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, ο όρος «Ρομ» περιλαμβάνει όσους προσδιορίζουν εαυτούς ως Ρόμ, Αθήγγανους, Πλανόδιους, Μανούς, Σίντι κ.α.

Η πρόταση χαρακτηρίζει ως αξιόποινη πράξη τη σκόπιμη συμπεριφορά, όπως π.χ. η προτροπή προς άσκηση βίας ή μίσους κατά ομάδας ατόμων, ή ατόμου που ανήκει σε μια ομάδα, η οποία ορίζεται βάσει της φυλής, του χρώματος, της καταγωγής, των θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, καθώς και η δημόσια άρνηση ή η χονδροειδής υποτίμηση της σοβαρότητας των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου. Η πρόταση καλύπτει κάθε μορφή ρατσισμού (συμπεριλαμβανομένου του ρατσισμού με θρησκευτικά κίνητρα) χωρίς να αναφέρει συγκεκριμένες ομάδες ατόμων που θα μπορούσαν να είναι θύματα ρατσιστικής συμπεριφοράς. Ωστόσο, ύστερα από πολυετείς συζητήσεις, τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να συμφωνήσουν για την απόφαση-πλαίσιο· το βασικό εμπόδιο είναι η εξεύρεση της ορθής ισορροπίας μεταξύ ελευθερίας του λόγου και καταστολής της ρατσιστικής συμπεριφοράς. Προς το παρόν, οι συζητήσεις του Συμβουλίου έχουν περιέλθει σε αδιέξοδο.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης για το ρατσισμό και την ξеноφοβία (EUMC), που εδρεύει στη Βιέννη, διενεργεί την έρευνα και την ανάλυση που είναι απαραίτητες για την σωστή κατανόηση της έκτασης και της εξέλιξης των εκδηλώσεων ρατσισμού, ξеноφοβίας και αντισημιτισμού στην ΕΕ. Το EUMC εκτελεί τις κανονικές του δραστηριότητες συλλογής δεδομένων μέσω του RAXEN, ενός δικτύου εθνικών σημείων εστίασης που καλύπτει όλη την ΕΕ, βάσει κοινών κατευθυντήριων γραμμών για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Τα συμπεράσματα δημοσιεύονται στην ετήσια έκθεσή του (η πλέον πρόσφατη δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο του 2005) και σε άλλες δημοσιεύσεις, όπως οι συγκριτικές εκθέσεις για βασικούς θεματικούς τομείς.

Κατά την περίοδο που καλύπτει η ανά χείρας έκθεση, το EUMC δημοσίευσε τρεις συγκριτικές εκθέσεις: (1) Αστυνόμευση των ρατσιστικών εγκλημάτων και της ρατσιστικής βίας, (2) Μετανάστες, μειονότητες και στέγαση, και (3) Ρομ και πλανόδιοι στη δημόσια εκπαίδευση. Μέσω του RAXEN, το EUMC συλλέγει επίσης δεδομένα σχετικά με άμεσα μελήματα. Μετά τις βομβιστικές επιθέσεις της 7ης Ιουλίου 2005 στο Λονδίνο, το EUMC συγκέντρωσε συγκεκριμένα δεδομένα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο των γεγονότων στις μουσουλμανικές κοινότητες της ΕΕ. Επίσης, το EUMC παρέσχε ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τις εκδηλώσεις αντισημιτισμού και τις αντισημιτικές στάσεις στην ΕΕ μεταξύ 2001 και 2005.

Εξάλλου, το EUMC συνέχισε τις συγκεκριμένες εργασίες του για τους Ρομ. Μαζί με τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, διοργάνωσε τη "Διεθνή Διάσκεψη για την εφαρμογή και την εναρμόνιση των εθνικών πολιτικών για τους Ρομ, τους Σίντι και τους Πλανόδιους", εξακολούθησε δε να υποστηρίζει ένα μοναδικό δίκτυο γυναικών Ρομ, το Διεθνές Δίκτυο Γυναικών Ρομ. Επίσης, το EUMC συνεργάστηκε με ορισμένες ευρωπαϊκές πόλεις και έδωσε συνέχεια στις παλαιότερες εργασίες του για τη συγκέντρωση ορθών πρακτικών για την ένταξη των μουσουλμανικών κοινοτήτων σε τοπικό επίπεδο. τα σχετικά αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε μια διάσκεψη με την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο "Συμβολή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην προστασία των μειονοτήτων και πολιτικές κατά των διακρίσεων".

Το EUMC συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) η οποία είναι ο κύριος φορέας του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας στην ευρύτερη Ευρώπη. Μέσω των ανά χώρα εκθέσεων της, η ECRI παρακολουθεί και αναλύει την πρόοδο που πραγματοποιείται όσον αφορά την καταπολέμηση της βίας, των διακρίσεων και των ρατσιστικών προκαταλήψεων σε καθένα από τα 46 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, και υποβάλλει στις κυβερνήσεις προτάσεις για την αντιμετώπιση των εντοπιζόμενων προβλημάτων.

Τον Ιούνιο του 2005, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για τη σύσταση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διευρύνοντας την εντολή του EUMC. Η προτεινόμενη ημερομηνία για την έναρξη λειτουργίας του Οργανισμού είναι η 1η Ιανουαρίου 2007.

Τον Μάιο του 2006, το EUMC συμμετείχε στη διοργάνωση ευρωμεσογειακού σεμιναρίου με τίτλο "Ρατσισμός, ξενοφοβία και τα μέσα ενημέρωσης: Για το σεβασμό και την κατανόηση όλων των θρησκειών και όλων των πολιτισμών". Η εκδήλωση αυτή έδωσε την ευκαιρία στους αρμοδίους για τη χάραξη πολιτικής και στους επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης να διευρύνουν και να εμβαθύνουν τη συζήτηση για τα ζητήματα ξενοφοβίας και ρατσισμού στα μέσα ενημέρωσης, καθώς και να διερευνήσουν τρόπους με τους οποίους θα συμβάλουν στο σεβασμό και την κατανόηση όλων των θρησκειών και όλων των πολιτισμών.

Στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων, η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων. Κατά την 60ή ΓΣΗΕ, η ΕΕ υποστήριξε την υλοποίηση του ψηφίσματος του Ντέρμπαν⁴⁹, η οποία δεν αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα σε σύγκριση με προηγούμενα έτη, χάρη στη σημαντική βοήθεια της Κόστα Ρίκα η οποία προήδρευε των διαπραγματεύσεων, και χάρη στις μετριοπαθείς θέσεις της Νότιας Αφρικής. Στην επεξήγηση της ψήφου της, η ΕΕ υπογράμμισε τη σημασία της Διεθνούς Σύμβασης για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων και κάλεσε όλα τα κράτη να την επικυρώσουν και να εφαρμόσουν τις διατάξεις της κατά προτεραιότητα, και να θεσπίσουν ουσιαστικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την καταπολέμηση των συμπτωμάτων και των αιτίων του ρατσισμού και των διακρίσεων.

Η ΕΕ έχει ενσωματώσει τα ζητήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας στον πολιτικό διάλογο που διεξάγει με τρίτες χώρες, π.χ. τη Ρωσία και την Κίνα. Τα ζητήματα αυτά έχουν επίσης ενσωματωθεί στις στρατηγικές συνεργασίας. Για παράδειγμα, δυνάμει των σχεδίων δράσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, οι χώρες εταίροι αναλαμβάνουν να συνεργαστούν για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων, θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Η καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων εις βάρος μειονοτήτων και αυτοχθόνων πληθυσμών αποτελεί προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση δυνάμει της EIDHR. Το θέμα αυτό έχει περιληφθεί σε γενικές και ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την επιλογή σχεδίων προς χρηματοδότηση. Μια πρόσκληση υποβολής προτάσεων που καλύπτει το θέμα αυτό, ύψους 5 εκατομ. ευρώ, δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο του 2005. Συνολικά, επελέγησαν προς χρηματοδότηση 13 σχέδια, συνολικού ύψους 4,55 εκατομ. ευρώ, τα οποία αφορούν συγκεκριμένα μέτρα υλοποίησης της Δήλωσης και του Προγράμματος Δράσης του Ντέρμπαν, του 2001 (βλ. κεφάλαιο 3.7).

⁴⁹ Παγκόσμιες προσπάθειες για την πλήρη εξάλειψη του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και μισαλλοδοξίας και για τη συνολική υλοποίηση της δήλωσης και του προγράμματος δράσης της Διάσκεψης του Ντέρμπαν (59/177).

Τον Οκτώβριο του 2005, ολοκληρώθηκε μια ανεξάρτητη εξωτερική αξιολόγηση του προγράμματος της EIDHR για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων. Η αξιολόγηση αυτή περιελάμβανε θεωρητική μελέτη και επιτόπιες επισκέψεις σε 17 σχέδια που χρηματοδοτούνται από την EIDHR. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης υπήρξαν θετικά. Για παράδειγμα, οι σύμβουλοι παρατηρούν ότι πολλά από τα σχέδια παράγουν ουσιαστικά αποτελέσματα, βελτιώνοντας αναμφισβήτητα τη ζωή των θυμάτων ρατσισμού και διακρίσεων. Τα σχέδια προσεγγίζουν μερικά από τα πλέον ευάλωτα μέλη κοινοτήτων που είναι θύματα διακρίσεων σε ορισμένα από τα δυσμενέστερα περιβάλλοντα του κόσμου. Οι αξιολογητές έκριναν ότι το έργο αυτό είναι προτιμότερο να αναληφθεί από ΜΚΟ που χαίρουν της εμπιστοσύνης των μειονοτήτων αυτών. Τα σχέδια που είχαν το σημαντικότερο αντίκτυπο καθώς και τις καλύτερες προοπτικές βιωσιμότητας ήταν εκείνα που χρησιμοποιούν συνειδητά τους κανόνες ανθρώπινων δικαιωμάτων και ακολουθούν προσέγγιση βασιζόμενη στο σεβασμό τους καθώς και συνεκτικό σχεδιασμό βάσει σοβαρής διεξοδικής ανάλυσης της κατάστασης που επικρατεί στη συγκεκριμένη χώρα, και τα οποία είναι σε θέση να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις. Τα εντοπισθέντα ασθενή σημεία σχετίζονται κυρίως με ορισμένες διαδικασίες, καθυστερήσεις και ελλείψεις ευελιξίας που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα των σχεδίων.

Για να βελτιωθεί ο συντονισμός, η Επιτροπή συγκρότησε μια Διυπηρεσιακή Ομάδα για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία στις αρχές του 2006. Η Ομάδα αυτή συνεδριάζει τέσσερις φορές το χρόνο και λειτουργεί ως πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και, όταν κρίνεται αναγκαίο, με άλλα θεσμικά όργανα.

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - Καταπολέμηση του Ρατσισμού και Μετατροπή των Συγκρούσεων στο Ισραήλ

Το σχέδιο αυτό, το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Μοσάβα, αποσκοπεί στην καταπολέμηση του ρατσισμού και στη βελτίωση των διακοινοτικών σχέσεων μεταξύ ομάδων-στόχων, στις οποίες συγκαταλέγονται η εβραϊκή πλειονότητα, η αραβική μειονότητα και εθνοτικές ομάδες συμπεριλαμβανομένων των ρώσων, των αιθιοπών και των μισραχί. Αποσκοπεί επίσης στην μεταρρύθμιση των εβραϊκών κοινοτήτων του Ισραήλ, προάγοντας τη διακοινοτική κατανόηση, το σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των μειονοτήτων, με απώτερο στόχο την πρόληψη των συγκρούσεων και της βίας μεταξύ ομάδων. Οι δραστηριότητες του σχεδίου βασίζονται σε προσέγγιση με τρία σκέλη: 1) καταπολέμηση του ρατσισμού, 2) εκπαίδευση για την πρόληψη των διακρίσεων και των συγκρούσεων, και 3) προαγωγή νέων αξιών προς υποστήριξη μιας δημοκρατικής, πολυπολιτισμικής και διαπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία όλες οι μειονοτικές ομάδες έχουν πλήρη δικαιώματα. Στις βασικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται η παρακολούθηση των εγκλημάτων μίσους, η κινητοποίηση προς βελτίωση των νόμων και των κρατικών πρακτικών, ενημερωτικές εκστρατείες, κοινωφελή μέτρα, εκπαίδευση σχετικά με τις διεθνείς συμφωνίες και παρακολούθηση της εφαρμογής τους, μεταξύ άλλων με την ΕΕ. Η χρηματοδότηση του σχεδίου από την Επιτροπή ανέρχεται σε 298.660 ευρώ. Το σχέδιο άρχισε να εφαρμόζεται το Δεκέμβριο του 2005.

4.16. Άτομα με αναπηρίες

Η δέσμευση της ΕΕ για τα άτομα με αναπηρίες εκφράζεται στο άρθρο 26 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ:

"Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζει την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο."

Η ΕΕ εξακολούθησε να αποδεικνύει την προσήλωσή της στην προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στην Ευρώπη σύμφωνα με την Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα άτομα με αναπηρίες. Η στρατηγική αυτή δίνει έμφαση στην αξιοπρέπεια, τα θεμελιώδη δικαιώματα, την προστασία από διακρίσεις, τη δικαιοσύνη και την κοινωνική συνοχή. Η στρατηγική εφαρμόζεται μέσω του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τα Άτομα με Αναπηρίες⁵⁰ το οποίο έχει τρεις κύριους στόχους: πρόσβαση σε ατομικά δικαιώματα, εξάλειψη των παραγόντων που εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρίες να ασκούν τις ικανότητές τους, και ενσωμάτωση ζητημάτων αναπηρίας στο ευρύ φάσμα των κοινοτικών πολιτικών που έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στην κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες.

Η συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών διευκολύνεται από την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου της ΕΕ για τα άτομα με αναπηρίες στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των κρατών μελών και της Επιτροπής, εκπρόσωποι ατόμων με αναπηρίες και διάφοροι ενδιαφερόμενοι και η οποία συνεδριάζει τακτικά για να συνεχίσει την ανάπτυξη συνεργιών μεταξύ των ενωσιακών πολιτικών για τα άτομα με αναπηρίες. Η Ομάδα αυτή συγκεντρώνει πληροφορίες, εμπειρίες και συμβουλές, και συμβάλλει στην καλύτερη ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες ανά την ΕΕ. Με τον τρόπο αυτόν, δημιουργείται περιβάλλον που μπορεί να υποστηρίξει την ενεργό ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία και την οικονομία. Η συνεργασία διευκολύνεται επίσης με πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης, όπως ο κύκλος διασκέψεων πολιτικής που διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε Δεκέμβριο, κατά την Ευρωπαϊκή Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρίες, καθώς και οι διασκέψεις που διοργανώνει τακτικά η Προεδρία.

⁵⁰ http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2003/oct/com650_final_el.html

Η ΕΕ πιστεύει ότι τα άτομα με αναπηρίες θα πρέπει να συμμετέχουν στον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής και της πρακτικής για τα άτομα με αναπηρίες. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ συνεχίζει το διάλογό της με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ των Ατόμων με Αναπηρίες (μια γενική οργάνωση που εκπροσωπεί τις ΜΚΟ για τα άτομα με αναπηρίες και τα Εθνικά Συμβούλια Ατόμων με Αναπηρίες) και τους κοινωνικούς εταίρους (ενώσεις εργοδοτών, εργατικά συνδικάτα και ενώσεις εργαζομένων καθώς και σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στο χώρο της εργασίας) με στόχο την ενεργό ένταξη των ατόμων με αναπηρίες.

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσή της για τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Έτους των Ατόμων με Αναπηρίες το 2003⁵¹, η Επιτροπή υποβάλλει ανά διετία μια έκθεση για τα άτομα με αναπηρίες, στην οποία εκτίθεται η πορεία της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα άτομα με αναπηρίες και εξετάζεται η επόμενη φάση του σχεδίου δράσης (2006-2007). Η πρώτη έκθεση δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο του 2005 στο πλαίσιο της ανακοίνωσης "Η κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση: το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης 2006 - 2007"⁵². Η έκθεση παρουσιάζει τη γενική κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη διευρυμένη ΕΕ, λαμβάνει δε υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις στα κράτη μέλη, και τονίζει τα θετικά αποτελέσματα που επετεύχθησαν χάρη στην οδηγία 2000/78/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία θέσπισε το γενικό νομικό πλαίσιο για την ίση μεταχείριση, μεταξύ άλλων, των ατόμων με αναπηρίες κατά την απασχόληση και την εργασία σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη.

Η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να οριστεί το 2007 ως Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών αποτελεί το κεντρικό στοιχείο μιας στρατηγικής-πλαίσιου για την ουσιαστική αντιμετώπιση των διακρίσεων, την προβολή της ποικιλομορφίας και την προαγωγή των ίσων ευκαιριών. Η στρατηγική αυτή εκτίθεται σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2005 και αποσκοπεί στην πλήρη εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2000/78/ΕΚ.

⁵¹ COM (2003) 650 της 30ής Οκτωβρίου 2003.

⁵² COM (2005) 604 της 28ης Νοεμβρίου 2005
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/com/2005/com2005_0604el01.pdf

"Το Δίκτυο Δημογραφικών Πληροφοριών των Ηνωμένων Εθνών εκτιμά ότι υπάρχουν σχεδόν 50 εκατομμύρια άτομα με αναπηρίες στην Αφρική. [...] Από αυτούς, μόνον το 2% έχει πρόσβαση σε κάποια μορφή αποκατάστασης· το 90% των παιδιών με πνευματικές αναπηρίες πεθαίνουν πριν από την ηλικία των 5 ετών· και το 70% των ενηλίκων με αναπηρίες είναι άνεργοι και φτωχοί. [...] Μολονότι δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες για τον επιπολασμό και την επίπτωση των νόσων που προκαλούν αναπηρίες στην Αφρική, [πιστεύεται] ότι μεγάλο μέρος των αναπηριών οφείλεται σε κακή διατροφή, μεταδοτικές ασθένειες και χαμηλά ποσοστά εμβολιασμού και ανοσοποίησης"⁵³. Συχνά δεν ακούγονται οι απόψεις των ατόμων με πνευματικές αναπηρίες τα οποία, κατά συνέπεια, είναι ακόμη περισσότερο ευάλωτα στις πολυάριθμες, ευρύτατες και αλληλοεξαρτώμενες επιπτώσεις των διακρίσεων, του στιγματισμού και της φτώχειας τις οποίες αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες ανά τον κόσμο.

Στην Αφρική, η αναπηρία συνδέεται με στίγμα και συχνά σημαίνει ότι "όταν κάποιος γίνεται ανάπηρος ή όταν γεννιέται ένα ανάπηρο παιδί, τόσο το ίδιο το άτομο όσο και η οικογένειά του εισέρχονται σε έναν νέον κόσμο για τον οποίο δεν γνωρίζουν σχεδόν τίποτα και όπου επικρατούν οι προκαταλήψεις. Συχνά, επηρεάζονται από πολιτιστικές ή θρησκευτικές παραδόσεις σύμφωνα με τις οποίες η αναπηρία είναι κατάρτα ή έκφραση αμαρτίας και προσβολής για την οικογένεια. [...] Οι προκαταλήψεις αυτές ενισχύονται από τον τρόπο με τον οποίον τα μέσα ενημέρωσης παρουσιάζουν τα άτομα με αναπηρίες [...] προβάλλοντας εικόνες εξάρτησης, απροσαρμοστικότητας [και] ανικανότητας. Υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ αναπηρίας και φτώχειας· [...] η αναπηρία αυξάνει τον κίνδυνο φτώχειας, οι δε συνθήκες φτώχειας αυξάνουν τον κίνδυνο αναπηρίας"⁵⁴.

⁵³ Από το φυλλάδιο "Disabilities in Africa" της ΜΚΟ για τα άτομα με αναπηρίες Pearls of Africa

<http://www.pearlsof africa.org/htmlDIA.html>

⁵⁴ Από το φυλλάδιο "Disabilities in Africa" της ΜΚΟ για τα άτομα με αναπηρίες Pearls of Africa

<http://www.pearlsof africa.org/htmlDIA.html>

Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι άνω του μισού δισεκατομμυρίου άτομα ανά τον κόσμο πάσχουν από αναπηρία και ότι η ζωή τους περιορίζεται συχνά από φυσικούς, τεχνικούς και κοινωνικούς φραγμούς οι οποίοι, αφενός μεν συμβάλλουν, αφετέρου δε, προέρχονται από τις εις βάρος τους διακρίσεις. Η ΕΕ συμμετέχει πλήρως στις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης για ένα σχέδιο Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Το 2001, η Γενική Συνέλευση συνέστησε μια ιδική Επιτροπή για να εξετάσει προτάσεις για την εκπόνηση σχετικής διεθνούς σύμβασης· η ΕΕ συμμετέχει πλήρως στην πρωτοβουλία αυτήν. Η έκτη και η έβδομη συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής πραγματοποιήθηκαν στη Νέα Υόρκη τον Αύγουστο του 2005 και τον Ιανουάριο του 2006.⁵⁵

Εν συντομία, στόχος της ΕΕ είναι να συμφωνηθεί μια σύμβαση η οποία να εξασφαλίζει την πλήρη και ίση άσκηση όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών από όλα τα άτομα με αναπηρίες. Επιδιώκοντας το στόχο αυτόν, η ΕΕ τόνισε επίσης ότι οι ισχύουσες νομικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα ισχύουν πλήρως και για τα άτομα με αναπηρίες. Συνεπώς, η σχετική σύμβαση θα πρέπει να συμπληρώνει τους ισχύοντες νόμους περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσφέροντας κατάλληλη βάση για την κάλυψη των καταστάσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες και παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να ασκούν πλήρως όλα τα δικαιώματά τους. Η σύμβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δεσμεύσεις και να επικυρωθεί από το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό κρατών. Η τελική φάση των διαπραγματεύσεων για τη σύμβαση θα αρχίσει τον Αύγουστο το 2006.

Η ενεργός συμμετοχή στις διεθνείς προσπάθειες για την εκπόνηση αποτελεσματικών μηχανισμών για την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των ατόμων με αναπηρίες καταδεικνύει τη σημασία που αποδίδει η ΕΕ στην προαγωγή και την προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες. Εξάλλου, η επιτυχής επικύρωση και έναρξη ισχύος της διεθνούς σύμβασης θα παράσχει στην ΕΕ τη δυνατότητα να στρέψει την προσοχή της στο εξωτερικό, προάγοντας και προασπίζοντας τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες στο ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο, συμπληρώνοντας το εντός της Ένωσης έργο της.

⁵⁵ Ένα κείμενο Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες συμφωνήθηκε κατά την όγδοη συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής τον Αύγουστο του 2006.

EIDHR και δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες στην Ουγκάντα

Τα άτομα με αναπηρίες στην Ουγκάντα, όπως και στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου, αντιμετωπίζουν συνθήκες άκρας ένδειας· διαθέτουν περιορισμένες δυνατότητες πρόσβασης στην εκπαίδευση, την κατάλληλη στέγαση και την απασχόληση, και συχνά δεν μπορούν να μετακινηθούν λόγω ακατάλληλων συγκοινωνιών και αρχιτεκτονικών εμποδίων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα άτομα με αναπηρίες δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τις δυνατότητές τους.

Η Action in Disability and Development (ADD), μια διεθνής ΜΚΟ για τα άτομα με αναπηρίες που χρηματοδοτείται από την EIDHR, συνεργάζεται με τις Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρίες (ΟΑΑ) για να τις βοηθήσει να γίνουν αποτελεσματικότερες, αυτόνομες, δημοκρατικές και αντιπροσωπευτικές οργανώσεις, και για να εξασφαλίσει ότι τα κρατικά προγράμματα και τα προγράμματα δωρητών εφαρμόζουν πολιτικές που καλύπτουν και τα άτομα με αναπηρίες και ανταποκρίνονται στα αιτήματα των ατόμων αυτών και στα κινήματα για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες της Ουγκάντα.

Η ADD επιδιώκει τους στόχους αυτούς:

- Δημιουργώντας ισχυρές ενώσεις ατόμων με αναπηρίες
- Ευαισθητοποιώντας τις κυβερνήσεις και τις ΜΚΟ για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρίες στη συγκεκριμένη χώρα
- Υποστηρίζοντας οργανώσεις που κατασκευάζουν συσκευές κινητικότητας
- Παρέχοντας δεξιότητες και κατάρτιση στα άτομα με αναπηρίες
- Παρέχοντας πληροφορίες και εκπαίδευση για την υγεία, την κινητικότητα και τις κρατικές υπηρεσίες

4.17. Άτομα που ανήκουν σε μειονότητες

Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των προσώπων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν σε μειονότητες. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ καθιερώνει την προστασία της πολιτιστικής, θρησκευτικής και γλωσσικής πολυμορφίας, ενώ η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση θεσπίζει τη βασική αρχή της πλήρους άσκησης των δικαιωμάτων και ελευθεριών χωρίς διακρίσεις, μεταξύ άλλων λόγω συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, όπως προβλέπεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (άρθρο 14). Ακόμη, το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιτρέπει στην Κοινότητα να αναλαμβάνει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων που βασίζονται, μεταξύ άλλων, στην εθνοτική καταγωγή.

Στις μειονοτικές ομάδες της ΕΕ συγκαταλέγονται οι Ρομ⁵⁶, που θεωρούνται ως μια από τις μεγαλύτερες μειονοτικές κοινότητες. Διάφορες αξιολογήσεις της κατάστασής τους στα κράτη μέλη καταδεικνύουν ότι η κοινότητα των Ρομ εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρές διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό, να αντιμετωπίζει δυσκολίες για την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, την απασχόληση, την κοινωνική ασφάλιση, την υγειονομική περίθαλψη, τη στέγαση, τις δημόσιες υπηρεσίες και τη δικαιοσύνη. Οι γυναίκες Ρομ αντιμετωπίζουν συχνά πολλαπλές διακρίσεις, γεγονός που αναγνωρίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το ψήφισμά του για την κατάσταση των γυναικών Ρομ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο εγκρίθηκε την 1η Ιουνίου 2006. Με το ψήφισμα, καλούνται οι δημόσιες αρχές να διερευνήσουν, το συντομότερο δυνατόν, τις καταγγελίες σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών Ρομ και να επιβάλουν γρήγορα κυρώσεις στους υπευθύνους, παρέχοντας παράλληλα επαρκή αποζημίωση στα θύματα.

⁵⁶ Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, ο όρος «Ρομ» περιλαμβάνει όσους προσδιορίζουν εαυτούς ως Ρόμ, Αθίγγανους, Πλανόδιους, Μανούς, Σίντι κ.α.

Στη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών (Ιούνιος του 2006) σχετικά με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την προστασία των μειονοτήτων και τις πολιτικές κατά των διακρίσεων σε μια διευρυμένη Ευρώπη⁵⁷ τονίζεται ότι είναι σημαντικό να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ για την ουσιαστική προστασία των μειονοτήτων. Υπογραμμίζεται επίσης ο ρόλος που διαδραματίζουν στη διαδικασία αυτήν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι εθνικές, διακρατικές και ευρωπαϊκές ενώσεις περιφερειακών και τοπικών αρχών.

Στην έκθεση που υπέβαλε το 2005⁵⁸ για την επιτευχθείσα πρόοδο όσον αφορά την πρόληψη των παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ΕΕ, το ενωσιακό Δίκτυο Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα⁵⁹ διατύπωσε ιδιαίτερες ανησυχίες όσον αφορά την ένταξη των παιδιών από μειονότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα, ιδίως δε τον εκτεταμένο διαχωρισμό των παιδιών Ρομ στα σχολεία. Τα πορίσματα της έκθεσης επιβεβαιώθηκαν από τα πορίσματα του EUMC⁶⁰ και του Επιτρόπου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης⁶¹. Εν γένει, στην έκθεση του Δικτύου διαπιστώνεται ότι, παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν καταβληθεί στην Ένωση (π.χ. στην Αυστρία, η ουσιαστική εφαρμογή των σχετικών εθνικών νομοθετικών διατάξεων συνεπάγεται ότι τα άτομα που μιλούν μόνον γερμανικά έχουν πρόσβαση στις δομές εκπαίδευσης σε μειονοτικές γλώσσες στο Burgenland), οι διατάξεις ορισμένων κρατών μελών πρέπει να βελτιωθούν σημαντικά.

⁵⁷ ΕΕ C 124E, 25.5.2006· Δ. 6-2005, σημείο 1.2.3

⁵⁸ http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/report_eu_2005_en.pdf

⁵⁹ Το δίκτυο ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και λειτουργεί ως προπαρασκευαστικός φορέας βάσει συμβάσεως μεταξύ της Επιτροπής και του UCL Louvain La Neuve. Η σχετική συμφωνία λήγει το Σεπτέμβριο του 2006. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις εργασίες του δικτύου κατά τη διάρκεια του έτους.

⁶⁰ <http://www.eumc.europa.eu/eumc/index.php>

⁶¹ http://www.coe.int/t/commissioner/default_EN.asp

«Οι παγιωμένες διακρίσεις εις βάρος των εθνοτικών, πολιτιστικών και γλωσσικών μειονοτήτων σημαίνουν ότι, σε πολλά μέρη του κόσμου, τα άτομα αυτά παραμένουν τα πλέον φτωχά, χωρίς, ωστόσο, να τους παρέχεται πρόσβαση στη δικαιοσύνη ή σε αναπτυξιακές ευκαιρίες που θα τους επιτρέψουν να αντιμετωπίσουν τις εις βάρος τους διακρίσεις και να ξεφύγουν από το μακροχρόνιο κύκλο φτώχειας. [...] Η εκπαίδευση [...] έχει κεντρική σημασία για τις δυνατότητες ανέλιξης των μειονοτικών κοινοτήτων [και] είναι σχεδόν αδύνατον να καθοριστεί εάν η έλλειψη εκπαίδευσης οφείλεται στη φτώχεια ή εάν η φτώχεια οφείλεται στην έλλειψη εκπαίδευσης. Στην πράξη, οι μειονοτικές κοινότητες βρίσκονται συχνά παγιδευμένες σε ένα φαύλο κύκλο όπου δεν τους παρέχεται πρόσβαση στις δεξιότητες που χρειάζονται για να ξεφύγουν από τη φτώχεια. Αντιστρόφως, τα οφέλη της εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας εμφανίζονται όχι μόνον ως υψηλότερα ποσοστά αλφαριθμητισμού, αλλά βελτιώνουν και τις ευκαιρίες και αυξάνουν την πρόσβαση στην οικονομική και κοινωνική δικαιοσύνη»⁶². Η ύπαρξη χωριστών σχολείων για τους Ρομ μπορεί να θεωρηθεί ως αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων, στους οποίους περιλαμβάνονται ο βαθιά ριζωμένος ρατσισμός έναντι των Ρομ, η αδιαφορία των εκπαιδευτικών συστημάτων για την πολιτιστική ποικιλομορφία και η έλλειψη ουσιαστικής πολιτικής ίσων ευκαιριών ή προστασίας έναντι των διακρίσεων καθώς και η πίεση για διαχωρισμό που ασκούν οι μη Ρομ πληθυσμοί.

Κατά την περίοδο που καλύπτεται από την ανά χειράς έκθεση, υπήρξαν δύο αξιοσημείωτες εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρώτον, η σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων για την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των εθνοτικών μειονοτήτων στην ΕΕ,⁶³ η οποία συνεδρίασε για πρώτη φορά το Φεβρουάριο του 2006. Η ομάδα θα υποβάλει πριν από τα τέλη του 2007 έκθεση με συστάσεις για τον τρόπο με τον οποίον η ΕΕ μπορεί να προσεγγίσει τα προβλήματα του κοινωνικού

⁶² Ετήσια έκθεση της MKO Minority Rights Group International (MRG): <http://www.minorityrights.org/admin/Download/pdf/AnnualReport.pdf>

⁶³ Μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με στόχο να αναλύσει την κοινωνική ένταξη των εθνοτικών μειονοτήτων στην ΕΕ. Η ομάδα απαρτίζεται από 10 επιφανείς προσωπικότητες του επιχειρηματικού κόσμου, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της κοινωνίας των πολιτών, του πανεπιστημιακού κόσμου και των μέσων ενημέρωσης, υπό την πρώην Πρόεδρο του Γερμανικού Κοινοβουλίου, κα Rita Süßmuth. Η ομάδα θα εστιάσει τις εργασίες της σε θέματα όπως οι ορθές πρακτικές για την ένταξη των μειονεκτουσών εθνοτικών ομάδων στην αγορά εργασίας και η προαγωγή πρακτικών και εφαρμόσιμων εννοιών στον τομέα αυτόν. Κατά τις εργασίες της, η ομάδα θα βασιστεί σε μια νέα μελέτη που δρομολόγησε η Επιτροπή καθώς και στις εμπειρίες από υφιστάμενα ενωσιακά προγράμματα, και θα υποβάλει πριν από τα τέλη του 2007 έκθεση με συστάσεις για τον τρόπο με τον οποίον η ΕΕ μπορεί να προσεγγίσει τα προβλήματα του κοινωνικού αποκλεισμού και του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας των μειονεκτουσών μειονοτήτων.

αποκλεισμού και του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας των μειονεκτουσών μειονοτήτων⁶⁴. Δεύτερον, ο προαναφερόμενος καθορισμός, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, του 2007 ως Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών⁶⁵. Η στρατηγική-πλαίσιο που συνοδεύει το Ευρωπαϊκό Έτος εξετάζει και τα άλλα μέτρα που μπορεί να λάβει η ΕΕ για να καταπολεμήσει τις διακρίσεις και να προαγάγει την ισότητα πέραν της νομικής προστασίας του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης. Οι δύο αυτές εξελίξεις παρέχουν στην ΕΕ μεγαλύτερες δυνατότητες να κατανοήσει καλύτερα τα προβλήματα των μειονοτήτων και να εξασφαλίσει ότι τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται από τις πολιτικές της.

Ο στόχος της ΕΕ να διευρυνθεί ένας χώρος ευημερίας, σταθερότητας και ασφάλειας καταδεικνύεται από τη διαδικασία διεύρυνσής της. Στα κριτήρια ένταξη για τις χώρες που επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ, τα οποία καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης του 1993, δηλώνεται ότι:

«[Γ]ια να γίνει μέλος, η υποψήφια χώρα πρέπει να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων».

Κατά το 2005 και το πρώτο εξάμηνο του 2006, εξακολούθησε να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που ανήκουν σε μειονότητες στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης της ΕΕ, καθώς και σε σχέση με τη διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων⁶⁶. Αξιοσημείωτη πρόοδο απετέλεσε η προσχώρηση του Μαυροβουνίου στη Σύμβαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων⁶⁷.

⁶⁴ Η εντολή της ομάδας εμπειρογνομόνων να προαγάγει την ένταξη των εθνοτικών μειονοτήτων στην Ε περιλαμβάνει και την εξεύρεση απαντήσεων για τη βελτίωση της κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι Ρομ.

⁶⁵ <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/647&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

⁶⁶ Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, πΓΔΜ, Σερβία και Μαυροβούνιο

⁶⁷ Το κείμενο της Σύμβασης υπάρχει στην ιστοσελίδα : <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/157.htm>

Στη συνάρτηση αυτήν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολούθησε να αξιολογεί στις εκθέσεις της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, τις επιδόσεις των υπό ένταξη και υποψηφίων χωρών (Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Τουρκίας, Κροατίας, πΓΔΜ), στις οποίες οι Ρομ χαρακτηρίζονται ως μια από τις πλέον ευάλωτες κοινότητες. Οι εν λόγω εκθέσεις, οι οποίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις προόδους που σημειώνουν οι υποψήφιοι προς ένταξη χώρες, περιέχουν επίσης συγκεκριμένες συστάσεις προς τις εν λόγω χώρες για την βελτίωση της πρακτικής τους. Τα εφαρμοζόμενα και τα μελλοντικά προενταξιακά χρηματοδοτικά μέσα παρέχουν κοινοτική χρηματοδότηση με σκοπό την προώθηση της ισότητας ευκαιριών και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε χώρες που προετοιμάζονται για ένταξη στην ΕΕ.

EIDHR: Προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και απαγόρευση διακρίσεων στην Τουρκία

Η Minority Rights Group International (MRG)⁶⁸ εφαρμόζει επί του παρόντος ένα τριετές σχέδιο για την προστασία όλων των θρησκευτικών, εθνοτικών και γλωσσικών μειονοτήτων στην Τουρκία. Το σχέδιο, στο οποίο συμπράττουν τρεις τοπικοί εταίροι, περιλαμβάνει 4 κύρια στοιχεία:

- γενική έκθεση για τη χώρα, η οποία πρόκειται να δημοσιευτεί την άνοιξη του 2007 στα τουρκικά, στα αγγλικά και σε μειονοτικές γλώσσες για να χρησιμεύσει ως βάση για μελλοντικές εργασίες προβολής,
- έρευνα των διακρίσεων εις βάρος μειονοτήτων κατά την εκπαίδευση, και εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών για την προστασία των δικαιωμάτων τους στον τομέα αυτόν,
- έρευνα θεμάτων που σχετίζονται με τις διακρίσεις και εξέταση εθνικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης νόμου κατά των διακρίσεων, καθώς και υποβολή 5 υποθέσεων στρατηγικής σημασίας στα εθνικά δικαστήρια,
- έρευνα θεμάτων που σχετίζονται με το δικαίωμα επιστροφής και κυριότητας των εκτοπισμένων στο εσωτερικό της χώρας.

Το σχέδιο διοργάνωσε συνάντηση στρογγυλής τραπέζης τον Ιούνιο του 2006 στο Σεράγεβο για να εξετάσει την εμπειρία των εκτοπισμένων της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης. Στόχος ήταν να συναχθούν διδάγματα και να εντοπιστούν ορθές και εσφαλμένες πρακτικές. Ως συνέχεια των ενεργειών αυτών, το σχέδιο εκπονεί σχέδιο δράσης που περιλαμβάνει πληροφορίες για το πρόβλημα των εκτοπισμένων στο εσωτερικό της Τουρκίας, σχετικά διεθνή πρότυπα, καθώς και συγκεκριμένες συστάσεις προς την Τουρκική Κυβέρνηση και άλλους αρμοδίους.

⁶⁸ <http://www.minorityrights.org/>

Όσον αφορά το ρόλο της ΕΕ στις τρίτες χώρες, η προαγωγή και προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες παρέμεινε βασικό χαρακτηριστικό των **εξωτερικών σχέσεων**. Το θέμα των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες ετέθη επενειλημμένα κατά το διάλογο για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διεξάγει η ΕΕ με τρίτες χώρες. Ορισμένα σχέδια για την προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΙΔΗΡ στην Αλβανία, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, τη Γεωργία, την Ινδία, το Ισραήλ, το Καζαχστάν και την Τουρκία.

Σε επίπεδο ΟΗΕ, η ανεξάρτητη εμπειρογνώμονας για θέματα μειονοτήτων⁶⁹, σύμφωνα με την εντολή της, εξέδωσε στις 6 Ιανουαρίου 2006 την πρώτη της έκθεση⁷⁰ στην οποία αναλύει τις δραστηριότητές της, τις μεθόδους εργασίας της και τους τομείς ενδιαφέροντος και τις προτεραιότητές της για τη διετή της θητεία. Στην έκθεση αυτήν, η ανεξάρτητη εμπειρογνώμονας υπογραμμίζει τις επιπτώσεις που έχουν τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες στη μείωση της φτώχειας και την προαγωγή της πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας, καθώς και την ανάγκη για μεγαλύτερη κατανόηση και αναγνώρισή τους στη συνάρτηση αυτήν. Στα συμπεράσματά της, τονίζει εκ νέου την αρχή που περιέχεται στα σχόλια της Δήλωσης για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων⁷¹, σύμφωνα με την οποία τα κράτη έχουν θετική υποχρέωση όχι μόνον να επιδεικνύουν ανεκτικότητα :

«αλλά και να τηρούν θετική στάση όσον αφορά τον πολιτιστικό πλουραλισμό τόσο εκ μέρους του κράτους όσο και εκ μέρους της κοινωνίας εν γένει. Απαιτείται μόνον αποδοχή αλλά και σεβασμός των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της συμβολής των μειονοτήτων στη ζωή μιας εθνικής κοινωνίας στο σύνολό της.»

⁶⁹ Η κα Gay McDougall διορίστηκε ως ανεξάρτητη εμπειρογνώμονας για τα θέματα μειονοτήτων το 2005 από την Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ με το ψήφισμα 2005/79.

⁷⁰ <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/G06/101/26/PDF/G0610126.pdf?OpenElement>

⁷¹ http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/d_minori.htm

Η ανεξάρτητη εμπειρογνώμονας είναι η μόνη ειδική διαδικασία των Ηνωμένων Εθνών που παρέχει γενική επισκόπηση της θετικής αξίας της ένταξης των μειονοτήτων. Εν προκειμένω, το έργο της αποτελεί πολύτιμη πηγή για την διαμόρφωση της προσέγγισης που ακολουθεί η ΕΕ όσον αφορά τα θέματα μειονοτήτων στις σχέσεις με τις τρίτες χώρες. Η ΕΕ εξακολουθεί επίσης να παρακολουθεί με ενδιαφέρον και να υποστηρίζει τις εργασίες της Ομάδας Μειονοτήτων του ΟΗΕ, συμμετέχει δε ενεργά στις εργασίες διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με θέματα μειονοτήτων, όπως ο ΟΑΣΕ και η Ύπατη Αρμοστεία του για τις Εθνικές Μειονότητες.

Συνολικά, η προστασία προσώπων που ανήκουν σε εθνικές, εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές και γλωσσικές μειονότητες τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί πραγματική πρόκληση. Η ΕΕ αντιλαμβάνεται, κυρίως χάρη στην πείρα που έχει αποκτηθεί στα κράτη μέλη της, ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν εύκολες απαντήσεις ή απλές λύσεις. Τα κύρια μελήματα των εθνικών μειονοτήτων μπορούν να συνοψιστούν στην κοινωνική συμμετοχή, τη γλώσσα και την εκπαίδευση. Είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί πραγματική ισότητα ευκαιριών για τα άτομα που ανήκουν σε μειονότητες για να τους εξασφαλισθεί - μέσω θετικών δράσεων - η άσκηση των δικαιωμάτων τους και για να συμμετάσχουν πλήρως σε όλες τις πτυχές της ζωής.

4.18. Θέματα αυτοχθόνων πληθυσμών

Οι κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τις δεσμεύσεις της ΕΕ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς περιλαμβάνονται στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 1998⁷² με το οποίο εντάσσεται το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

⁷² Βλέπε http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/ip/

Η ΕΕ βασίζει τη δράση της στη συμμετοχή και τη διαβούλευση ενώ αναγνωρίζει τη σημασία που αποδίδουν οι αυτόχθονες πληθυσμοί στην αυτοανάπτυξή τους και στην ιδιαίτερη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική τους ταυτότητα. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 2002⁷³ προτείνονται ορισμένα μέτρα για την επιτάχυνση της εφαρμογής των αρχών του 1998.⁷⁴ Στα μέτρα αυτά συγκαταλέγονται η ενσωμάτωση ζητημάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών στις ενωσιακές πολιτικές, πρακτικές και μεθόδους εργασίας, ο προσδιορισμός εστιακών σημείων στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη, η κατάρτιση υπαλλήλων της Επιτροπής στην έδρα της και στις αντιπροσωπείες, και η ανάπτυξη μακροπρόθεσμου διαλόγου με τους αυτόχθονες πληθυσμούς.

Η EIDHR χρηματοδοτεί προγράμματα για την προαγωγή των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών. Το 2005, δρομολογήθηκε η πρώτη παγκόσμια πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων προκειμένου να επιλεγούν σχέδια για τη στήριξη της συμμετοχής των αυτοχθόνων πληθυσμών στους μηχανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διεθνών φορέων. Επελέγησαν συνολικά 14 σχέδια στα πλαίσια της παγκόσμιας αυτής πρόσκλησης και χρηματοδοτήθηκαν άλλα μικρότερα σχέδια βάσει τοπικών προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων, που δρομολογήθηκαν από αντιπροσωπείες της Επιτροπής. Συνεχίζεται η επιλογή σχεδίων που θα χρηματοδοτηθούν στα πλαίσια της EIDHR κατά το 2006 (βλέπε κεφάλαιο 3.7.).

Στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών εργασιών που αφορούν τα έγγραφα στρατηγικής ανά χώρα/περιοχή για την περίοδο 2007-2013, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην ενσωμάτωση των μελημάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, μεταξύ άλλων με τη διατύπωση απλών κατευθυντηρίων γραμμών για τοπικούς αξιωματούχους και αντιπροσωπείες. Η Επιτροπή συνέχισε την ειδική επιμόρφωση υπαλλήλων της καθώς και τη στενή της συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, και ιδίως με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας και την UNICEF. Οι δράσεις της Επιτροπής στον τομέα αυτόν συντονίζονται από διυπηρεσιακή ομάδα, η οποία συγκεντρώνει συναδέλφους διαφόρων υπηρεσιών οι οποίοι ασχολούνται με το ζήτημα αυτό. Η ομάδα χρησιμεύει όλο και περισσότερο ως φόρουμ, στο οποίο μπορούν να εκθέτουν τα μελήματά τους και να ανταλλάσσουν ιδέες εκπρόσωποι των αυτοχθόνων πληθυσμών καθώς και μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όταν επισκέπτονται τις Βρυξέλλες.

⁷³ Βλέπε http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/ip/

⁷⁴ Οι κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν τις δεσμεύσεις της ΕΕ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς περιλαμβάνονται στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 1998 με το οποίο εντάσσεται το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

Πέραν της συμβολής των κρατών μελών της ΕΕ στα προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, η EIDHR υποστηρίζει ενεργά δραστηριότητες που σχετίζονται με διεθνείς και περιφερειακές διαδικασίες που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς:

- κοινό σχέδιο με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα για τη στήριξη της εφαρμογής των συστάσεων του Ειδικού Εισηγητή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των ανά την υφήλιο αυτοχθόνων πληθυσμών στο Μεξικό και τη Γουατεμάλα,
- κοινό σχέδιο με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας για i) την τεκμηρίωση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την υλοποίηση των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, ii) την υποστήριξη των προσπαθειών της Αφρικανικής Επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικαιωμάτων των πληθυσμών με την τεκμηρίωση των υφισταμένων νομικών διατάξεων σχετικά με ζητήματα αυτοχθόνων και iii) την υποστήριξη του διαλόγου και της επίλυσης της σύγκρουσης στο Νεπάλ (βλέπε πίνακα)· την Ινδία και το Μπαγκλαντές,
- κοινό σχέδιο με ΜΚΟ DOCIP (Κέντρο έρευνας, τεκμηρίωσης και πληροφοριών για τους αυτόχθονες πληθυσμούς) για τη στήριξη των εκπροσώπων των αυτοχθόνων πληθυσμών στα αρμόδια φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών.

Η ΕΕ εξακολούθησε να συμμετέχει σε διεθνή φόρουμ που ασχολούνται με ζητήματα αυτοχθόνων πληθυσμών. Η ΕΕ υποστήριξε την έγκριση από την πρώτη σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της *"Διακήρυξης για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών"* και έχει δεσμευθεί για την τελική της έκδοση από τη Γενική Συνέλευση πριν από τα τέλη του 2006.

Η EIDHR υποστηρίζει την ειρηνευτική διαδικασία στο Νεπάλ

Μέσω στοχοθετημένης επιχορήγησης σχεδίου προς την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, η EIDHR συνεισφέρει στην ειρηνευτική διαδικασία στο Νεπάλ δημιουργώντας δυνατότητες διαλόγου.

Η σοβαρή και αδιάλειπτη ένοπλη σύγκρουση στο Νεπάλ προκλήθηκε εν μέρει λόγω της περιθωριοποιημένης θέσης μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού, καθώς και το 38% περίπου του πληθυσμού που ανήκει σε αυτόχθονες ομάδες. Το σχέδιο αυτό θα βασισθεί στην υπάρχουσα συναίνεση μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων όσον αφορά την ανάγκη αντιμετώπισης ζητημάτων κοινωνικού αποκλεισμού, μεταξύ άλλων του κοινωνικού αποκλεισμού του οποίου πάσχουν αυτόχθονες εθνικότητες, προκειμένου να επιτευχθεί διαρκής και βιώσιμη ειρήνη. Εν προκειμένω, οι διατάξεις της Σύμβασης αριθ. 169 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας περί των ιθαγενών λαών και των λαών με φυλετική συγκρότηση προσφέρουν ένα γενικό πλαίσιο ανάπτυξης για την αντιμετώπιση των αναγκών των λαών αυτών. Εξάλλου, οιαδήποτε ειρηνευτική συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει και χωριστές διαπραγματεύσεις σχετικά με ζητήματα ταυτότητας και δικαιωμάτων τα οποία θέτουν οι αυτόχθονες πληθυσμοί, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η εκπαίδευση, η γλώσσα, η διάσταση των φύλων, ο πολιτισμός, οι παραδοσιακές γνώσεις και τα έγγεια δικαιώματα, το σύνολο των οποίων καλύπτεται από τη Σύμβαση αριθ. 169.

Η στήριξη την οποία παρέχει η EIDHR θα επιτρέψει στη ΔΟΕ να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στο Νεπάλ. Στόχος του σχεδίου είναι η ενίσχυση της ικανότητας διαλόγου και η προώθηση τη επικύρωσης και της εφαρμογής της Σύμβασης αριθ. 169 και άλλων σχετικών συμβάσεων της ΔΟΕ. Θα προωθήσει επίσης τα κύρια στοιχεία της "Ατζέντας αξιοπρεπούς εργασίας" για τους ιθαγενείς λαούς και τους λαούς με φυλετική συγκρότηση στο Νεπάλ. Η κατάρτιση της ατζέντας αξιοπρεπούς εργασίας παρέχει επίσης τη δυνατότητα στην κοινωνία των πολιτών, ιδίως στις συνιστώσες ΔΟΕ (οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών) να εργασθούν σε σύμπραξη με τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Αυτό θα συμβάλει στη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα ζητήματα των αυτοχθόνων πληθυσμών μεταξύ των ασχολούμενων με την ειρηνευτική διαδικασία, καθώς και του ευρύτερου πληθυσμού, και να επισύρει την προσοχή στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αυτόχθονες πληθυσμοί στον κόσμο της εργασίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι διακρίσεις που οδηγούν στην ανεργία, την υποαπασχόληση, την καταναγκαστική εργασία, την εργασία των παιδιών και τροφοδοτούν τη δυσaráεσκεια και τη σύγκρουση.

4.19. **Ανάλυση της αποτελεσματικότητας της ενωσιακής δράσης σε θεματικά ζητήματα**

- Η ενωσιακή δράση είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική επί θεματικών ζητημάτων για τα οποία η ΕΕ θεωρείται ότι έχει υπάρξει ενεργός παράγων προαγωγής και προάσπισης ιδιαίτερων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν καταργήσει τη θανατική ποινή για όλα τα εγκλήματα, πράγμα το οποίο επιτρέπει στην ΕΕ να εκφράζεται από θέσεως ισχύος. Όταν η ΕΕ ασχολείται με τα ανθρώπινα δικαιώματα εντός των συνόρων της - λόγω χάρη με το ρατσισμό και άλλες μορφές μισαλλοδοξίας - έχει τη δυνατότητα να θίγει τα ζητήματα αποτελεσματικά σε διεθνή κλίμακα και να ανταλλάσσει ιδέες όσον αφορά βέλτιστες πρακτικές. Αντιθέτως, όταν οι επιδόσεις της ΕΕ έχουν αποτελέσει αντικείμενο διεθνούς κριτικής, αυτό μπορεί να δυσκολέψει την ΕΕ να περάσει το μήνυμα σε τρίτες χώρες.

Επομένως, υπάρχει σαφής **διασύνδεση μεταξύ των δράσεων της ΕΕ σε εσωτερικό και σε εξωτερικό επίπεδο**. Λόγου χάρη, κατά τη διάρκεια του έτους συζητήθηκαν ζητήματα σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και για παράδειγμα συζητήθηκε το ζήτημα των πτήσεων της CIA στην Ευρώπη. Η ανάγκη διαπολιτιστικού διαλόγου, με βάση οικουμενικά πρότυπα και με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, επισημάνθηκε με τα γεγονότα που πυροδοτήθηκαν από τις γελοιογραφίες που δημοσίευσε δανική εφημερίδα.

Οι τρίτες χώρες θέτουν όλο και συχνότερα προκλήσεις στην ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε συνεδριάσεις διαλόγου και σε άλλες τους επαφές. Η ΕΕ πρέπει βεβαίως να είναι σε θέση να συζητά **ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αφορούν και τη δική της επικράτεια**, παράλληλα με τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αφορούν άλλες χώρες. Η υφιστάμενη διασύνδεση μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών δράσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προβάλλει την ανάγκη συνέχισης των συζητήσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μεριμνά για την εφαρμογή των βασικών αυτών αξιών στην επικράτειά της, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη συνοχή των πολιτικών της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατ' αυτήν επίσης την έννοια.

Κατά το υπό εξέταση έτος, η ΕΕ προέβη σε **αξιολογήσεις των πολιτικών της** λόγω χάρη όσον αφορά τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, επικροτήθηκε η συμβολή των κατευθυντήριων γραμμών για τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων στον συντονισμό μιας κοινής και πιό συγκροτημένης προσέγγισης της ΕΕ σε πολλές χώρες. Απαιτείται περαιτέρω ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές. Πρωτόβουλα μέτρα όπως οι εκστρατείες για την ελευθερία της έκφρασης από τον Ιούλιο μέχρι το Δεκέμβριο του 2005, το ενωσιακό φόρουμ ΜΚΟ με επίκεντρο την ελευθερία της έκφρασης και τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων του Δεκεμβρίου του 2005 και η διεξαγόμενη εκστρατεία που είναι αφιερωμένη στους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων της γυναίκας προώθησαν, αναμφίβολα, την εφαρμογή και τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για τους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων μεταξύ των ενωσιακών αποστολών, των ενωσιακών παραγόντων διαμόρφωσης της πολιτικής στις πρωτεύουσες και στις Βρυξέλλες, και των ιδίων των υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Στα συμπεράσματά του επίσης της 12ης Δεκεμβρίου του 2005, το Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών CAAC. Ταυτόχρονα σημείωσε ότι υπάρχει ανάγκη περαιτέρω ενσωμάτωσης της πτυχής αυτής σε ολόκληρο το ενωσιακό σύστημα, όπως και η στενότερη συνεργασία με τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της απόφασης 1612 ΣΑΗΕ. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών απαιτεί ακόμη πλήρη υποβολή εκθέσεων, όλοι δε οι ενεχόμενοι παράγοντες θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα αυτό.

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΡΟΥΜ

5.1. 60ή σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών: Τρίτη Επιτροπή

Η Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ συνεδρίασε από τις 3 Οκτωβρίου μέχρι τις 23 Νοεμβρίου 2005. Από τα 62 ψηφίσματα που εξέτασε η Τρίτη Επιτροπή, εκδόθηκαν τα 58, αποσύρθηκαν συνολικά τρία ψηφίσματα (Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διαφθορά [το οποίο υπέβαλαν οι ΗΠΑ], Ανθρώπινα

Δικαιώματα και Ενσωμάτωση [ΚΧ/ΒΕ] και Κατάσταση των παλαιστίνιων παιδιών και παροχή βοήθειας σε αυτά [Αίγυπτος]) και μόνον ένα ψήφισμα (Κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο Σουδάν [ΕΕ]) αποτέλεσε αντικείμενο απόφασης μη παρέμβασης. Οκτώ ψηφίσματα με τα οποία είχαν ασχοληθεί εμπειρογνώμονες της Τρίτης Επιτροπής εξετάστηκαν απ' ευθείας από την ολομέλεια της Γενικής Συνέλευσης.

Όπως και κατά το παρελθόν, η ΕΕ διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στις εργασίες της Τρίτης Επιτροπής. Η Προεδρία της ΕΕ προέβη σε συνολικά 27 δηλώσεις και επεξηγήσεις ψήφου και θέσεως στην Τρίτη Επιτροπή, και η ίδια η ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών επί μέρους κρατών μελών, υπέβαλε 19 ψηφίσματα, που αντιπροσώπευαν περί το ένα τρίτο των εκδοθέντων ψηφισμάτων. Για 6 από τα σχέδια αυτά διεξήχθη ψηφοφορία.

Η ΕΕ είχε ορισμένες αξιοσημείωτες επιτυχίες όσον αφορά ψηφίσματα για συγκεκριμένες χώρες, παρά το επιδεινούμενο κλίμα και τον αυξανόμενο αριθμό αποφάσεων μη παρέμβασης. Η ΕΕ υπέβαλε έξι ψηφίσματα σχετικά με συγκεκριμένες χώρες, εκ των οποίων εγκρίθηκαν τα πέντε (**Μυανμάρ, ΛΔΚ, Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, Ουζμπεκιστάν και Τουρκμενιστάν**). Το ψήφισμα για το Τουρκμενιστάν υποβλήθηκε από κοινού με τις ΗΠΑ και το ψήφισμα σχετικά με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας υποβλήθηκε από κοινού με την Ιαπωνία. Η Τρίτη Επιτροπή συνεδρίασε ενώ διεξήγοντο διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενώ το πλέον αμφιλεγόμενο ζήτημα των διαπραγματεύσεων αυτών υπήρξε η αντιμετώπιση των καταστάσεων σε συγκεκριμένες χώρες. Αυτό επηρέασε την Τρίτη Επιτροπή, όπου το 2004 είχε αρχίσει η τάση να υποβάλλονται αποφάσεις μη παρέμβασης όσον αφορά ψηφίσματα για συγκεκριμένες χώρες, τάση που επεκτάθηκε σε όλες τις πρωτοβουλίες της ΕΕ πλην μιας (ΛΔΚ). Δυστυχώς, η ΕΕ έχασε για λίγες ψήφους την απόφαση μη παρέμβασης για το **Σουδάν**. Αλλά δεν καταψηφίσθηκαν αποφάσεις μη παρέμβασης και κατά συνέπεια εγκρίθηκαν ψηφίσματα σχετικά με τη Βιρμανία/ Μυανμάρ, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, το Ουζμπεκιστάν και το Τουρκμενιστάν. Μετά από ψηφοφορία, εγκρίθηκε ψήφισμα για το **Ιράν**, το οποίο είχε υποβληθεί από τον Καναδά και το οποίο είχε συνυποστηρίξει η ΕΕ των 25.

Στο ψήφισμα σχετικά με τη **Βιρμανία/ Μιανμάρ** εκφράζεται βαθιά ανησυχία μεταξύ άλλων για τη συνεχιζόμενη άρνηση να παρασχεθεί στους υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων η ελευθερία να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Το ψήφισμα απευθύνει έντονη έκκληση στην κυβέρνηση της Μιανμάρ να θέσει ένα τέλος στις συστηματικές παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων, να προσαγάγει ενώπιον της δικαιοσύνης τους παραβάτες των ανθρώπινων δικαιωμάτων, και να θεωρήσει ως υψηλή της προτεραιότητα την προσχώρηση σε όλες τις διεθνείς πράξεις στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Απευθύνει επίσης έντονη έκκληση στους αξιωματούχους της Μιανμάρ να παύσουν τη στρατολόγηση και να εντείνουν την αποστράτευση των ανήλικων στρατιωτών και να διατηρήσουν στενό διάλογο με την UNICEF, να θέσουν τέρμα στους ευρέως διαδεδομένους βιασμούς και τη σεξουαλική βία των ενόπλων δυνάμεων, και να σταματήσουν το συστηματικό αναγκαστικό εκτοπισμό που οδήγησε ρεύματα προσφύγων σε γειτονικές χώρες. Εξάλλου, καλεί τους αξιωματούχους της Μιανμάρ να ελευθερώσουν όλους τους πολιτικούς κρατουμένους και να συνεργασθούν πλήρως με τον Ειδικό Απεσταλμένο και τον Ειδικό Εισηγητή προκειμένου να επανέλθει η χώρα υπό πολιτικό καθεστώς. Το ψήφισμα εκδόθηκε χωρίς ψηφοφορία.

Το ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο **Ουζμπεκιστάν** υποβαλλόταν για πρώτη φορά στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Εξέφραζε σοβαρή ανησυχία για ισχυρισμούς σοβαρών παραβιάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο Ουζμπεκιστάν, ιδίως δε τη χρήση από μέρους της κυβέρνησης δυσανάλογης και αδιάκριτης βίας για την καταστολή των διαδηλώσεων στο Αντιτζάν το Μάιο του 2005 με πολλά θύματα μεταξύ του άμαχου πληθυσμού· άσκηση πιέσεων προκειμένου να μην μπορούν οι ουζμπέκοι πρόσφυγες να ταξιδεύουν σε τρίτες χώρες· αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις· αύξηση των περιορισμών και των παρενοχλήσεων και την άσκηση λογοκρισίας έναντι δημοσιογράφων και δραστηριοτήτων της κοινωνίας των πολιτών· συνεχιζόμενος αποκλεισμός των κομμάτων της αντιπολίτευσης· έλλειψη ελευθερίας θρησκευματος και πεποιθήσεων· και σοβαροί περιορισμοί και παρενοχλήσεις μη κυβερνητικών οργανώσεων και υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού. Το ψήφισμα εκδόθηκε με 73 ψήφους υπέρ και 38 κατά, με 58 αποχές.

Το 2005 οι ΗΠΑ και η ΕΕ υπέβαλαν από κοινού ψήφισμα για το **Τουρκμενιστάν**, μολονότι το ψήφισμα είχε αρχικά καταρτισθεί από τις ΗΠΑ, και τροποποιήθηκε μετά από ορισμένες παρατηρήσεις που διατύπωσαν η ΕΕ και άλλοι συνυποστηρικτές. Το κείμενο εγκρίθηκε με 70 ψήφους υπέρ και 38 κατά, με 58 αποχές. Το ψήφισμα είχε άνω των 40 συνυποστηρικτές και το υποστήριξαν και πολλά κράτη της Λατινικής Αμερικής. Η Οργάνωση της Ισλαμικής Διάσκευσης τάχθηκε ομαδικά υπέρ πρότασης μομφής, και εν συνεχεία υπέρ της καταψήφισης του κειμένου, μολονότι ορισμένες αντιπροσωπείες απέσχον (Τυνησία, Αλγερία) ή απουσίασαν κατά την ψηφοφορία (Τουρκία) όπως και σε προηγούμενα έτη. Η Ρωσική Ομοσπονδία δήλωσε επίσης αποχή κατά την ψηφοφορία όσον αφορά το ψήφισμα. Πολλές χώρες της αφρικανικής ομάδας, που δεν είχαν κοινή θέση, δήλωσαν επίσης αποχή όσον αφορά το κείμενο. Το ψήφισμα εξέφραζε σοβαρές ανησυχίες για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και για την καταστολή της πολιτικής αντιπολίτευσης, για τις αυθαίρετες κρατήσεις, τη φυλάκιση και την επιτήρηση καθώς και για τις κακές συνθήκες των φυλακών και για αξιόπιστες αναφορές βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης των κρατουμένων, για τον πλήρη έλεγχο των μέσων μαζικής ενημέρωσης από την κυβέρνηση και για τους συνεχιζόμενους περιορισμούς της άσκησης της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης, του θρησκευάματος ή των πεποιθήσεων.

Όσον αφορά τη **ΑΔΚ**, η αντιπροσωπεία της ίδιας της χώρας διαδραμάτισε εποικοδομητικό ρόλο καθ' όλη τη διαδικασία, μεταξύ άλλων ψηφίζοντας υπέρ του κειμένου. Με το ψήφισμα αυτό, η Γενική Συνέλευση καταδικάζει τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Παρακινεί όλα τα μέρη που εμπλέκονται στη σύγκρουση να παύσουν τις εχθροπραξίες, και καλεί την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας και Μετάβασης να διεξαγάγει ελεύθερες και διαφανείς εκλογές και να αποκαταστήσει τη σταθερότητα και το κράτος δικαίου, να συμμορφωθεί πλήρως προς τις διεθνείς υποχρεώσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, και να εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τους μηχανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Το ψήφισμα εγκρίθηκε με 96 ψήφους υπέρ και 2 κατά (Ουγκάντα και Ρουάντα), με 66 αποχές.

Το παραδοσιακό ψήφισμα της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας** υπεβλήθη για πρώτη φορά στη Γενική Συνέλευση και συγκέντρωσε την ιδιαίτερη προσοχή του τύπου. Με το ψήφισμα, η Γενική Συνέλευση εκφράζει σοβαρή ανησυχία για μεγάλο αριθμό παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας και για την άρνηση της κυβέρνησής της να συνεργασθεί με τον Ειδικό Εισηγητή της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η Γενική Συνέλευση σημειώνει σοβαρές ανησυχίες για τις αυστηρές ποινές που επιβάλλονται σε πολίτες που επαναπατρίζονται, για την απαγωγή αλλοδαπών, για τους περιορισμούς της ελευθερίας θρησκευματος, έκφρασης και συνέρχεσθαι και για την εμπορία γυναικών. Το ψήφισμα υπεβλήθη από το Ηνωμένο Βασίλειο εξ ονόματος της ΕΕ/ της Ιαπωνίας και είχε 40 συνυποστηρικτές. Εξεδόθη με 84 ψήφους υπέρ, 22 κατά και 62 αποχές.

Όσον αφορά θεματικές πρωτοβουλίες, το ψήφισμα της ΕΕ σχετικά με τη **θρησκευτική μισαλλοδοξία** εξεδόθη μετά από μακρές διαπραγματεύσεις με συναίνεση όσον αφορά νέα και αποδεκτή διατύπωση σχετικά με το δικαίωμα αλλαγής θρησκευματος ή πεποιθήσεων. Όσον αφορά **τα δικαιώματα του παιδιού**, όπως και το 2004, η GRULAC (Ομάδα Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής) διασπάσθηκε όσον αφορά τα ζητήματα σωματικών ποινών στα σχολεία και η CARICOM (Κοινότητα Καραϊβικής) στο σύνολό της αρνήθηκε να συνταχθεί με τους κύριους υποστηρικτές του ψηφίσματος. Το κείμενο που προέκυψε - το οποίο περιέχει ένα ρωμαλέο τμήμα που εστιάζεται στα παιδιά με HIV/AIDS - ήταν αποδεκτό για την ΕΕ και ενεκρίθη αλλά μετά από μεγάλο αριθμό ψηφοφοριών. Το σχέδιο ενεκρίθη με 173 ψήφους υπέρ και 1 κατά (ΗΠΑ), με 1 αποχή (Ναούρου). Το ψήφισμα είχε άνω των 100 συνυποστηρικτών. Πέραν της ίδιας πρωτοβουλίας της σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, η ΕΕ των 25 συνυποστήριξε το ψήφισμα σχετικά με τα νεαρά κορίτσια το οποίο υπέβαλε η Ναμίμπια.

Η ΕΕ διατήρησε κοινή θέση όσον αφορά το σύνολο των 69 ψηφισμάτων πλην δύο (Δεύτερη διεθνής δεκαετία των αυτοχθόνων πληθυσμών ανά την υφήλιο και το Διεθνές Ινστιτούτο των Ηνωμένων Εθνών για την έρευνα και την εκπαίδευση για την προώθηση της γυναίκας, το INSTRAW). Παρατηρήθηκαν μόνον δύο περιπτώσεις μη ομόφωνης ψήφου της ΕΕ - το INSTRAW και το δικαίωμα στην ανάπτυξη - μολονότι τελικά η μη ομόφωνη ψήφος περιορίστηκε σε μία περίπτωση (το INSTRAW) μετά από έγκριση των ψηφισμάτων στην ολομέλεια.

Επίσης εγκρίθηκαν οι εθνικές πρωτοβουλίες των κρατών μελών της ΕΕ - Βασανιστήρια (ΔΑ), Διεθνή Σύμφωνα (ΣΔ), Μειονότητες και Απονομή Δικαιοσύνης (ΑΥ). Αποκομίσθηκαν θετικά αποτελέσματα επίσης όσον αφορά μη ενωσιακά κείμενα σχετικά με τα οποία η αποφασιστική προσήλωση της ΕΕ όσον αφορά τα πλέον προβληματικά στοιχεία ορισμένων ψηφισμάτων τρίτων χωρών απέδωσαν ολίγα, αλλά ίσως άνοιξαν την πόρτα για περαιτέρω διάλογο και βελτίωση στο μέλλον.

5.2. Σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών

Κατά τη διάσκεψη κορυφής του Σεπτεμβρίου του 2005, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφάσισαν να συστήσουν Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που θα αντικαταστήσει την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι λεπτομέρειες του τρόπου λειτουργίας του ΣΑΔ, η εντολή του, τα καθήκοντα και οι μέθοδοι εργασίας θα αποφασισθούν από τη Γενική Συνέλευση το συντομότερο δυνατόν κατά τη διάρκεια της 60ης συνόδου της.

Με βάση τις διατάξεις του εγγράφου αποτελεσμάτων της διάσκεψης κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, άρχισαν αμέσως διαβουλεύσεις σχετικά με τις λεπτομέρειες και τις διατυπώσεις του ΣΑΔ υπό την καθοδήγηση του Προέδρου της Γενικής Συνέλευσης, κ. Jan Eliasson, με τη βοήθεια των δύο συμπροέδρων (Δημοκρατία του Παναμά και Νότια Αφρική). Στόχος των διαβουλεύσεων ήταν η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων και η σύσταση Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μέχρι τα τέλη του 2005. Παρά τις πολυάριθμες προσπάθειες των συμπροέδρων, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής τεσσάρων ανοικτών διαβουλεύσεων, και σημαντικών προσπαθειών άσκησης πίεσεων από την ΕΕ και άλλα ομονοούντα κράτη, οι συνεχιζόμενες έντονες διαφωνίες μεταξύ των αντιπροσωπειών όσον αφορά το ΣΑΔ κατέστησαν αδύνατη την επίτευξη συμφωνίας πριν από τα Χριστούγεννα.

Τον Ιανουάριο του 2006, επανελήφθησαν οι διαβουλεύσεις στη Νέα Υόρκη και συνεχίσθηκαν μέχρι το Μάρτιο. Τελικά, στις 15 Μαρτίου εξεδόθη μετά από ψηφοφορία το ψήφισμα αριθ. 60/251 της Γενικής Συνέλευσης για τη σύσταση Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το ξεκάθαρο αποτέλεσμα, με 170 ψήφους υπέρ, 4 κατά και 3 αποχές έδωσε ένα σαφές μήνυμα και μια έντονη ώθηση για τη διεξαγόμενη διαδικασία μεταρρύθμισης. Διαπιστώθηκε ευρεία συμφωνία μεταξύ των αντιπροσωπειών όσον αφορά το γεγονός ότι η σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστά ουσιαστικό στοιχείο για την περαιτέρω ενίσχυση του μηχανισμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και ότι αντιπροσωπεύει σημαντικό βήμα στη διαδικασία για τη μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών. Οι ΗΠΑ καταψήφισαν το ψήφισμα, αλλά ανέλαβαν υποχρέωση να συνεργασθούν εποικοδομητικά με το Συμβούλιο. Στην επεξήγηση της ψήφου τους κατά την έκδοση του ψηφίσματος της Γενικής Συνέλευσης για τη σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι ΗΠΑ εξήγησαν ότι οι λόγοι για τους οποίους καταψήφισαν το ψήφισμα ήταν η έλλειψη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού ώστε οι χώρες με αμφισβητούμενες επιδόσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να μην μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η συμμετοχή της ΕΕ στις διαπραγματεύσεις υπήρξε αδιάλειπτη και πολύ δραστήρια. Η ΕΕ εξ αρχής αποσκοπούσε στη σύσταση ενός Συμβουλίου που θα διαθέτει το καθεστώς, την εντολή, τις δομές και τον αριθμό μελών που απαιτούνται ώστε να αποδοθεί στα ανθρώπινα δικαιώματα ο κεντρικός ρόλος που προβλέπεται από το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ υποστήριξε προτάσεις για να γίνει το νέο Συμβούλιο σαφώς καλύτερο από την υπάρχουσα Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ειδικότερα, η ΕΕ άσκησε πιέσεις προκειμένου να γίνει το νέο Συμβούλιο ένας μόνιμος φορέας ο οποίος θα είναι σε θέση να εξετάζει ζητήματα και καταστάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς ανακύπτουν λειτουργώντας με πραγματική ευελιξία, και ο οποίος θα είναι εστιασμένος στο διάλογο, τη συνεργασία και τη παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση των ελλείψεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επίσης, σαφής προτεραιότητα για την ΕΕ υπήρξε η αδιάλειπτη συμμετοχή των ΜΚΟ και οι ειδικές διαδικασίες στο νέο Συμβούλιο, με βάση όσα είχαν επιτευχθεί από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας η ΕΕ ανέλαβε να ασκήσει πιέσεις και να προβεί σε δραστηριότητες προβολής στις πρωτεύουσες καθώς και στη Νέα Υόρκη για να προωθήσει την υποστήριξη ενός ισχυρού Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το εγχείρημα αυτό στέφθηκε τελικά με επιτυχία δεδομένου ότι το τελικό συμβιβαστικό κείμενο το οποίο υπεβλήθη από τον Πρόεδρο της Γενικής Συνέλευσης έτυχε της υποστήριξης μιας ευρείας πλειοψηφίας. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεσμεύθηκαν να μην υποστηρίξουν σε εκλογές για το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων χώρες στις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις από το Συμβούλιο Ασφαλείας για λόγους ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το τελικό κείμενο του ψηφίσματος δεν αντικατοπτρίζει όλα όσα στόχευε η ΕΕ. Ωστόσο, το νεοσυσταθέν Συμβούλιο είναι καλύτερο από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το ψήφισμα περιέχει πολλά στοιχεία που θα συμβάλουν στη μεγαλύτερη αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του συστήματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα υψηλότερο θεσμικό καθεστώς ως επικουρικό όργανο της Γενικής Συνέλευσης, το οποίο θα επανεξετασθεί εντός πενταετίας, τακτικότερες συνεδριάσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, άμεσες εκλογές των μελών του με απόλυτη πλειοψηφία των μελών των Ηνωμένων Εθνών, απαίτηση να τηρούν τα μέλη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τα υψηλότερα πρότυπα όσον αφορά την προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να συνεργάζονται πλήρως με το ΣΑΔ και πάυση των μελών του ΣΑΔ σε περίπτωση κατάφορων και συστηματικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η νέα οικουμενική περιοδική επανεξέταση θα υποβάλλει όλα τα κράτη σε εξέταση και θα τους υπενθυμίζει την πρωταρχική τους υποχρέωση να προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η συμμετοχή ΜΚΟ και το σύστημα ειδικών διαδικασιών θα εξακολουθήσουν να αποτελούν ζωτικά στοιχεία για την αποτελεσματική και ουσιαστική λειτουργία του ΣΑΔ.

Σύμφωνα με την εντολή του ψηφίσματος της Γενικής Συνέλευσης στις 9 Μαΐου διεξήχθησαν οι εκλογές για τα πρώτα 47 μέλη του ΣΑΔ. Όλοι οι υποψήφιοι υπέβαλαν οικειοθελείς δεσμεύσεις όπως προβλέπεται στο ψήφισμα αριθ. 60/251, οι οποίες δημοσιεύθηκαν ως επίσημα έγγραφα των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ αποδίδει υψηλή προτεραιότητα στη βελτίωση του βαθμού συμμετοχής στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Προς τούτο, η ΕΕ συμφώνησε όσον αφορά κοινή προσέγγιση που θα καθοδηγεί τα επί μέρους κράτη μέλη κατά τις εκλογές. Προς τούτο, τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να μην υποστηρίζουν υποψήφιους οι οποίοι ευθύνονται για κατάφωρες και συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως δε υποψηφίους στους οποίους έχουν επιβληθεί κυρώσεις από το ΣΑΗΕ για λόγους που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και υποψηφίους στην κυβέρνηση των οποίων έχουν επιβληθεί από την ΕΕ περιοριστικά μέτρα για λόγους που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Με τη σύσταση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **τερματίστηκε η λειτουργία της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**. Η τελευταία και καθαρά διαδικαστική σύνοδος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου και διάρκεσε μόνον μισή ημέρα.

Κατά την τελευταία της σύνοδο η ΕΑΔ μετέφερε όλες τις ισχύουσες εντολές, μηχανισμούς, καθήκοντα και αρμοδιότητές της στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σύμφωνα με την επιχειρησιακή παράγραφο 6 του ψηφίσματος αριθ. 60/251 της Γενικής Συνέλευσης, της 15ης Μαρτίου 2006. Παραπέμφθηκαν επίσης όλες οι εκθέσεις της ΕΑΔ στο ΣΑΔ για περαιτέρω εξέταση κατά την πρώτη του σύνοδο τον Ιούνιο του 2006. Η ΕΕ δεν προέβη σε δήλωση κατά την τελευταία σύνοδο της ΕΑΔ καθότι μόνον οι πέντε περιφερειακές ομάδες είχαν τη δυνατότητα να λάβουν το λόγο.

Η δήλωση στην οποία προέβη η ΕΕ στις Βρυξέλλες προς επισφράγιση της τελευταίας συνόδου της ΕΑΔ υπενθύμιζε ότι παρά τις κριτικές που διατυπώθηκαν για την ΕΑΔ κατά τα τελευταία έτη, η ΕΑΔ συνέβαλε ουσιαστικά στον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση προκλήσεων όσον αφορά την προάσπιση και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης την εκτίμησή της για τα μέσα και τους μηχανισμούς που δημιούργησε η ΕΑΔ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επικρότησε την περαιτέρω ενίσχυσή τους με το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η εναρκτήρια σύνοδος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε από τις 19 ως τις 30 Ιουνίου στη Γενεύη. Ο Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης, κ. Jan Eliasson, καθώς και ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος του ΣΑΔ, κ. Luis Alfonso de Alba, ο ΓΓΗΕ, κ. Kofi Annan, η ΥΑΑΔ, κα Louise Arbour και η κάτοχος του βραβείου Νόμπελ για το 2004, κα Wangari Maathai έλαβαν το λόγο κατά την εναρκτήρια τελετή, την οποία ακολούθησε Τμήμα Υψηλού Επιπέδου με τη συμμετοχή συνόλου 85 αξιωματούχων. Η ατμόσφαιρα ήταν γενικά θετική και αισιόδοξη και οι αξιωματούχοι εξέφραζαν μεγάλες προσδοκίες και πίστη στο νέο Συμβούλιο τονίζοντας ότι πρέπει να υπάρξουν έμπρακτα αποτελέσματα και παρακολούθηση. Η ΕΕ εκπροσωπήθηκε από την αυστριακή Υπουργό Εξωτερικών, Δρα Ursula Plassnik.

Θέτοντας τα θεμέλια για τις μελλοντικές της εργασίες, η πρώτη σύνοδος του ΣΑΔ που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2006 πέτυχε ορισμένα θετικά αλλά και ορισμένα λιγότερο ευπρόσδεκτα αποτελέσματα. Υφιστάμενος σημαντικούς χρονικούς περιορισμούς και αντιμετωπίζοντας πολλά ζητήματα που έπρεπε να επιλυθούν, ο Πρόεδρος, κ. De Alba, με τη βοήθεια των αντιπροέδρων, οδήγησε τις αντιπροσωπείες σε συναίνεση όσον αφορά όλες τις εκκρεμείς διαδικαστικές αποφάσεις.

Η ΕΕ υπήρξε κεντρικός παράγων κατά την πρώτη σύνοδο, υπέβαλε δε εν όλω 12 δηλώσεις και δύο επεξηγήσεις ψήφου. Επετεύχθησαν οι περισσότερες προτεραιότητες που είχε θέσει η ΕΕ για την πρώτη σύνοδο, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης των δύο κειμένων θέσπισης προτύπων (Σύμβαση για την προστασία από την αναγκαστική εξαφάνιση, διακήρυξη για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών), της επέκτασης όλων των εντολών ειδικών διαδικασιών προκειμένου να αποφευχθεί κενό προστασίας κατά την περίοδο επανεξέτασης των εντολών τους και της συμφωνίας γενικού θεματολογίου και ευέλικτου προγράμματος εργασιών για το πρώτο έτος. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις δύο ομάδες εργασίας όσον αφορά την επανεξέταση των εντολών και τη δημιουργία του μηχανισμού οικουμενικής περιοδικής επανεξέτασης, η ΕΕ μπόρεσε να εξασφαλίσει ότι οι διαδικασίες θα είναι πολυσυλλεκτικές και

διαφανείς και θα παρέχουν τη δυνατότητα πρόσθετης υποβοήθησης. Ο συμμετοχικός διάλογος με την Ύπατο Αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα δημιούργησε σημαντικό προηγούμενο, παρέχοντας τη δυνατότητα διεξαγωγής ανοικτής και εποικοδομητικής συζήτησης για κάθε ζήτημα ή κατάσταση ανθρώπινων δικαιωμάτων. Με δήλωσή της, η ΕΕ ασχολήθηκε με τις καταστάσεις πολλών χωρών όπως το Νεπάλ, το Σουδάν, τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη (ΚΠΕ) και η Βιρμανία/ Μυανμάρ. Επετεύχθη επίσης συναίνεση όσον αφορά πέντε θέματα προτεραιότητας που θα συζητηθούν στα πλαίσια των επίκαιρων ζητημάτων κατά τη δεύτερη εβδομάδα του Συμβουλίου. Η ΕΕ κατόρθωσε να περιληφθούν μεταξύ των εν λόγω θεμάτων προτεραιότητας η κατάσταση στο Νταρφούρ καθώς και το ζήτημα των υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Τα άλλα ζητήματα που εξετάστηκαν κατά τη συζήτηση, η οποία διεξήχθη με εποικοδομητικό πνεύμα, ήταν η κατάσταση στα ΚΠΕ, η θρησκευτική μισαλλοδοξία και η μετανάστευση. Καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, εξασφαλίστηκε η συμμετοχή των ΜΚΟ. Η ενεργός συμμετοχή των ΜΚΟ στο συμμετοχικό διάλογο με την ΥΑΑΔ μπορεί να θεωρηθεί μικρή, πλην σημαντική ενίσχυση του μελλοντικού τους ρόλου στο ΣΑΔ ο οποίος θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω σε όλους τους μελλοντικούς συμμετοχικούς διαλόγους.

Παρά τα θετικά αυτά στοιχεία, οι τελευταίες ημέρες της συνόδου επισκιάστηκαν από την επιδεινούμενη κατάσταση στην Παλαιστίνη η οποία κατέστησε αδύνατη την επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά συναινετική δήλωση του ΣΑΔ σχετικά με τα πέντε ζητήματα που είχαν προσδιορισθεί και οδήγησε στην υποβολή από την Οργάνωση της Ισλαμικής Διάσκεψης δύο αμφισβητήσιμων αποφάσεων σχετικά με τα ΚΠΕ και τη θρησκευτική δυσφήμιση. Η ΕΕ, μολονότι επέδειξε σαφώς προθυμία να συζητήσει και να εμπλακεί όσον αφορά τα δύο ζητήματα, εξέφρασε ρητά την ανησυχία της για την προβολή συγκεκριμένων καταστάσεων και ζητημάτων κατά μη ισόρροπο τρόπο, και επομένως δεν μπόρεσε να υποστηρίξει τα κείμενα. Οι διαπραγματεύσεις και η ψηφοφορία όσον αφορά τα κείμενα αυτά κατέδειξε επίσης τον κίνδυνο επανόδου σε πολιτικές περιφερειακών ομάδων και θα αποτελέσει μείζονα πρόκληση για την ΕΕ για τη δημιουργία ευρείας διαπεριφερειακής στήριξης για βασικά ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Κατά την τελευταία ημέρα του ΣΑΔ, τα γεγονότα στη Μέση Ανατολή πυροδότησαν αίτηση της Αραβικής Ομάδας για τη διεξαγωγή ειδικής συνόδου όσον αφορά το ζήτημα των κατεχομένων παλαιστινιακών εδαφών,⁷⁵ η οποία εν συνεχεία διεξήχθη στις 5 και 6 Ιουλίου. Παρά το γεγονός ότι η συζήτηση στην ολομέλεια διεξήχθη με εποικοδομητικό πνεύμα, το τελικό σχέδιο ψηφίσματος το οποίο υπέβαλε η Οργάνωση της Ισλαμικής Διάσκεψης παρουσίαζε και πάλι την κατάσταση κατά μη ισόρροπο τρόπο και επομένως ήταν απαράδεκτο για την ΕΕ. Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ το καταψήφισε, το ψήφισμα ενεκρίθη με σαφή πλειοψηφία. Εγκρίνοντας το ψήφισμα, το ΣΑΔ αποφάσισε να αποστείλει επείγουσα διερευνητική αποστολή με επικεφαλής τον κ. John Dugard, Ειδικό Εισηγητή για την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στα κατεχόμενα από το 1967 παλαιστινιακά εδάφη.

5.3. Συμβούλιο της Ευρώπης

Η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης συμμερίζονται τις ίδιες αξίες και επιδιώκουν κοινούς στόχους όσον αφορά την προάσπιση και την προώθηση της δημοκρατίας, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου. Στόχος της ΕΕ είναι να ενισχύσει τη συνεργασία σε αυτούς τους τομείς προτεραιότητας.

Η ΕΕ έχει καλή συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης σε έναν αριθμό κοινών σχεδίων που χρηματοδοτούνται μέσω της EIDHR. Τα περισσότερα κοινά προγράμματα είναι ειδικά ανά χώρα και καλύπτουν την Αλβανία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Γεωργία, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο, τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Σερβία, τη Μολδαβία, την Τουρκία και την Ουκρανία. Υπάρχουν επίσης πολυμερή θεματικά κοινά προγράμματα που αφορούν, παραδείγματος χάριν, τις εθνικές μειονότητες, τους Ρομ και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της δωροδοκίας.

⁷⁵ Το ψήφισμα αριθ. 60/251 της Γενικής Συνέλευσης προβλέπει τη δυνατότητα διεξαγωγής ειδικής συνόδου κατόπιν αιτήσεως του ενός τρίτου των μελών της.

Κύρια προτεραιότητα της ΕΕ στο Συμβούλιο της Ευρώπης ήταν να ενισχύσει την εφαρμογή των αποφάσεων της συνόδου κορυφής της Βαρσοβίας που επιβεβαίωσε τον θεμελιώδη ρόλο του Συμβουλίου της Ευρώπης στην προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η ΕΕ στοχεύει στην ενδυνάμωση της σχέσης μεταξύ της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης και στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων με όλα τα προσήκοντα μέσα.

Η ΕΕ υποστήριξε και ενεθάρρυνε τις έρευνες του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, κ. Terry Davis και του Εισηγητή της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, κ. Dick Marty για εικαζόμενες μυστικές κρατήσεις και παράνομες διακρατικές μεταγωγές στις οποίες ενέχονται κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

5.4. Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)

Κατά την άποψη της ΕΕ, η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και η προώθηση και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελούν την ουσία των δράσεων του ΟΑΣΕ. Ο ΟΑΣΕ παρέχει ένα ευρύ σύνολο πολιτικά δεσμευτικών κανόνων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, και μηχανισμών ελέγχου της τήρησής τους από τα συμμετέχοντα κράτη.

Η ΕΕ εκφράζει έντονα τις ανησυχίες της για τις παραβιάσεις και τα αδικήματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους κόλπους του Μονίμου Συμβουλίου του ΟΑΣΕ και στις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις του ΟΑΣΕ με αντικείμενο την ανθρώπινη διάσταση. Στο μόνιμο συμβούλιο, η ΕΕ έθεσε, μεταξύ άλλων, επί τάπητος τα ακόλουθα θέματα: τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία, το Τουρκμενιστάν και το Ουζμπεκιστάν, τη θανατική ποινή στις Ηνωμένες Πολιτείες, τις εκλογές στην Κιργιζία, το Αζερμπαϊτζάν και το Καζακστάν και τη θέσπιση της ρωσικής νομοθεσίας σχετικά με τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.

Η ΕΕ συνέβαλε ενεργά στις προετοιμασίες του Συμβουλίου Υπουργών του ΟΑΣΕ, το οποίο συνήλθε στη Λιουμπλιάνα στις 6 Δεκεμβρίου 2005. Κατά τη σύνοδό τους, οι υπουργοί ενέκριναν αποφάσεις σχετικά με την ανοχή και τη μη διάκριση, την προώθηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον χώρο του ΟΑΣΕ, την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου στα ποινικά δικαστικά συστήματα, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, τις γυναίκες και την πρόληψη των συγκρούσεων, τη διαχείριση κρίσεων και την ανασυγκρότηση μετά τις συγκρούσεις, την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και, επίσης, τη διασφάλιση των ανώτατων προτύπων συμπεριφοράς και υπευθυνότητας των προσώπων που υπηρετούν σε διεθνείς δυνάμεις και αποστολές.

Η ανοχή και η μη διάκριση παρέμειναν θέματα προτεραιότητας στην ημερήσια διάταξη του ΟΑΣΕ. Τα συμμετέχοντα κράτη καταδικάζουν ανεπιφύλακτα το ρατσισμό, την ξενοφοβία, τον αντισημιτισμό και τις άλλες μορφές μισαλλοδοξίας και διάκρισης που στρέφονται συν τοις άλλοις κατά των μουσουλμάνων και των χριστιανών. Η ΕΕ εργάστηκε δραστήρια υπέρ της σφαιρικής προώθησης της ανοχής και της μη διάκρισης και τόνισε ότι καμμία μορφή διάκρισης και μισαλλοδοξίας δεν μπορεί να αγνοηθεί. Το Καζακστάν φιλοξένησε στις 12 και 13 Ιουνίου έκτακτη συνάντηση σχετικά με την διαπολιτισμική, διαθρησκευτική και εθνοτική αλληλοκατανόηση στην Άλμα Ατά. Η ΕΕ υποστηρίζει ενεργά τις εργασίες του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR), μεταξύ άλλων την πρόθεσή του να βελτιώσει τη συλλογή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων, και τάσσεται υπέρ της μιας ικανοποιητικής συνεργασίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας και του ODIHR.

Η ΕΕ αναγνωρίζει το σπουδαίο ρόλο της ετήσιας συνάντησης του ΟΑΣΕ για την υλοποίηση της ανθρώπινης διάστασης (HDIM). Στόχος της διάρκειας δύο εβδομάδων συνάντησης, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία, ήταν η αξιολόγηση, καθώς και η εξασφάλιση της παρακολούθησης όλων των δραστηριοτήτων του ΟΑΣΕ που άπτονται της ανθρώπινης διάστασης. Στην τελευταία συνεδρίαση δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ελευθεροτυπία, την αποφυγή των βασανιστηρίων και, επίσης, στην ανοχή και τη μη διάκριση. Η ΕΕ θεωρεί ότι η συνάντηση αυτή είναι ιδιαίτερα πολύτιμη επειδή παρέχει ένα βήμα γνήσιας αλληλεπίδρασης με την κοινωνία των πολιτών η οποία μπορεί να συμμετέχει στη συνάντηση ισότιμα με τις κυβερνήσεις.

Κατά τις συζητήσεις σχετικά με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ΟΑΣΕ, η ΕΕ προέβαλε ως κορυφαίες προτεραιότητές της την αδιάλειπτη λειτουργία των δραστηριοτήτων του ΟΑΣΕ για την «ανθρώπινη διάσταση», την παρακολούθηση εκλογών και τη διατήρηση των δεσμεύσεων αναφορικά με τις εκλογές. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει το ΟDIHR ως βασικό παράγοντα στην ανθρώπινη διάσταση του ΟΑΣΕ.

5.5. Ανάλυση της αποτελεσματικότητας της δράσης της ΕΕ σε διεθνή φόρουμ

Το έτος που καλύπτει η παρούσα έκθεση ήταν εξαιρετικό από την άποψη της **εξέλιξης των παγκόσμιων μηχανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα**. Η έκβαση της Συνόδου Κορυφής του ΟΗΕ του Σεπτεμβρίου του 2005, η απόφαση δημιουργίας του Συμβουλίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων τον Μάρτιο του 2006 και, τέλος, η εναρκτήρια σύνοδος του νέου Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2006 ήταν όλα σπουδαίες εξελίξεις. Η ΕΕ έπαιξε πολύ ενεργό ρόλο στις διαπραγματεύσεις καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας και, μολονότι δεν εκπληρώθηκαν όλοι οι στόχοι της ΕΕ, μπορεί πάντως να λεχθεί ότι ο ρόλος της στην προώθηση της συγκεκριμένης εξέλιξης ήταν σημαντικός. Επίσης, στην Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΑΗΕ, η ΕΕ μπόρεσε να περάσει τις περισσότερες πρωτοβουλίες της, μεταξύ των οποίων και πρωτοβουλίες ανά χώρα.

Η νέα κατάσταση, ιδίως στα πλαίσια του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που είναι μονιμότερο και έχει νέες μεθόδους εργασίας, θα αποτελέσει επίσης πρόκληση για την ΕΕ και τις παραδοσιακές μεθόδους εργασίας της. Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ εξακολούθησε να βελτιώνει τις εσωτερικές πρακτικές εργασίας της που έχουν σχέση με τα φόρουμ ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παραδείγματος χάριν μέσω **σαφέστερου προσδιορισμού των προτεραιοτήτων και αύξησης των επαφών με τρίτες χώρες**. Η ΕΕ έχει επίγνωση της ανάγκης να εξακολουθήσει να αναπτύσσει τις εργασιακές πρακτικές της, ιδίως μετά τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο θα συνέρχεται αρκετές φορές το χρόνο, και η επιτυχία του οποίου απαιτεί καινοτόμες μεθόδους εργασίας. Ήδη κατά την πρώτη σύνοδο του Συμβουλίου, η βελτίωση της κατανομής των βαρών μεταξύ των εταίρων, καθώς και οι συχνές επαφές με άλλες αντιπροσωπίες αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμες.

Επίσης στο πλαίσιο της πολυμερούς προσέγγισης, έχει ολοφάνερη συνάφεια η επιδίωξη **συνοχής** και ειδικότερα: να υπάρχει συνοχή των δραστηριοτήτων της ΕΕ στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς· να δίδεται συστηματικά συνέχεια στις συζητήσεις των πολυμερών φόρουμ για διμερείς σχέσεις και επαφές και να γίνεται πιο συστηματική χρήση των εκθέσεων και των συστάσεων από περιφερειακούς μηχανισμούς και μηχανισμούς του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η δύναμη της ΕΕ ως παράγοντα στα φόρουμ του ΟΗΕ στηρίζεται στην ενότητα των κρατών μελών. Είναι σημαντικό να αξιοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο οι συνδυασμένοι πόροι των κρατών μελών της ΕΕ.

6. ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

6.1. Ευρώπη και γειτονικές χώρες

Σε αυτό το διάστημα, η ΕΕ εξακολούθησε να καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην **περιοχή της Μεσογείου**· η ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση ή η διαδικασία της Βαρκελώνης διευρυμένη από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας παρείχαν το πλαίσιο αυτών των προσπαθειών.

Η ΕΕ εξακολούθησε να καθοδηγείται από τις δέκα συστάσεις της ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο «Νέα ώθηση στις δράσεις που αναλαμβάνει η ΕΕ με τους μεσογειακούς εταίρους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον εκδημοκρατισμό», την οποία και ενέκρινε το Συμβούλιο⁷⁶. τις ακολούθησε η υλοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, ιδίως μέσω δεσμεύσεων που συμφωνήθηκαν στα πλαίσια διμερών σχεδίων δράσης. Κατά τη διαπραγμάτευση των σχεδίων δράσης, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν στην προώθηση των στοιχείων της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του εκδημοκρατισμού, της χρηστής διακυβέρνησης και της ενίσχυσης του κράτους δικαίου.

⁷⁶ ST 14413/03.

Η 10η επετειακή ευρωμεσογειακή σύνοδος κορυφής που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη στις 27 και 28 Νοεμβρίου 2005 ενέκρινε ένα από κοινού συμφωνηθέν πενταετές πρόγραμμα εργασιών και έναν ευρωμεσογειακό κώδικα συμπεριφοράς για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁷⁷, με τη δέσμευση να εξασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Μεταξύ των δεσμεύσεων του προγράμματος εργασίας περιλαμβάνονται οι εξής: επέκταση του πολιτικού πλουραλισμού και της συμμετοχής των πολιτών μέσω της ενεργού προαγωγής δίκαιου πολιτικού κλίματος, μεταξύ άλλων μέσω αδιάβλητων και ελεύθερων εκλογών· παροχή στους πολίτες της δυνατότητας να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο· αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, μεταξύ άλλων σε πολιτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά ζητήματα· εξασφάλιση της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, διευκολύνοντας το έργο των ανεξάρτητων παρόχων πληροφοριών· προώθηση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών· και δυνατότητα της περαιτέρω εφαρμογής των χαρτών και συμβάσεων του ΟΗΕ καθώς και των περιφερειακών χαρτών και συμβάσεων που αφορούν τα ατομικά, τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά δικαιώματα. Για την υλοποίηση των ανωτέρω, επιτεύχθηκε συμφωνία για τις εξής δράσεις:

- η ΕΕ θα αρχίσει προετοιμασίες για τη σύσταση ενός ουσιαστικού μέσου που θα συνδράμει στην επιτυχία των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών
- οι εκπρόσωποι στις μόνιμες αποστολές και στην έδρα του ΟΗΕ θα πραγματοποιούν ανεπίσημες ανταλλαγές απόψεων πριν από τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η οποία αντικαταστάθηκε από το Συμβούλιο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων τον Ιούνιο του 2006, και της Γενικής Συνέλευσης
- θα λαμβάνονται τα δέοντα μέτρα με στόχο την επίτευξη ισότητας των φύλων, προλαμβάνοντας κάθε μορφή διακρίσεων και εξασφαλίζοντας την προστασία των γυναικών· θα επεκταθούν και θα βελτιωθούν οι ευκαιρίες εκπαίδευσης των κοριτσιών και των γυναικών, ως βασικό τους δικαίωμα.

⁷⁷ EURO-MED 2/05.

Το διάστημα αυτό παρατηρήθηκε επίσης αυξημένη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Το Ευρωμεσογειακό Πολιτικό Φόρουμ που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο από 1 έως 3 Απριλίου 2005, με διοργάνωση της Ευρωμεσογειακής Μη Κυβερνητικής Πλατφόρμας, αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο, καθώς 350 συμμετέχοντες εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών από 42 χώρες τόνισαν την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη τα ανθρωπίνια δικαιώματα στις δημόσιες πολιτικές. Επιπλέον, το Ευρωμεσογειακό Ίδρυμα Anna Lindh υπέρ του Διαπολιτισμικού Διαλόγου συμβάλλει σημαντικά συμμετέχοντας, μεταξύ άλλων, στην προετοιμασία της πρώτης Ευρωμεσογειακής Υπουργικής Διάσκεψης για την ενίσχυση του ρόλου των γυναικών στην κοινωνία (που πρόκειται να πραγματοποιηθεί στην Κωνσταντινούπολη στις 14 και 15 Νοεμβρίου 2006), προωθώντας προγράμματα νεολαίας και την κινητικότητα των νέων μέσω ανταλλαγών μεταξύ πανεπιστημίων και προάγοντας καλύτερη κατανόηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας εν γένει. Πέραν τούτων, το Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων(EMHRN), που δημιουργήθηκε το 1997, συνέχισε τις δραστηριότητές του με γενικό στόχο να συμβάλει στην προστασία και την προώθηση των αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ενεγράφησαν στη Διακήρυξη της Βαρκελώνης του Νοεμβρίου του 1995 και στις διμερείς συμφωνίες σύνδεσης και σχέδια δράσης μεταξύ της ΕΕ και των μεσογειακών εταίρων της.

Το Ευρωμεσογειακό Περιφερειακό Ενδεικτικό Πρόγραμμα για το 2004-2006 συνεχίστηκε, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Ομοίως συνεχίστηκε το Ευρωμεσογειακό Πρόγραμμα Περιφερειακής Συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης, της καταπολέμησης των ναρκωτικών, του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, καθώς και της συνεργασίας σε θέματα που αφορούν την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, τη μετανάστευση και την κυκλοφορία των ανθρώπων (το οποίο εγκρίθηκε κατά την ευρωμεσογειακή υπουργική διάσκεψη της Βαλένσιας τον Απρίλιο του 2002⁷⁸). ειδικότερα, το ευρωμεσογειακό πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (Euro-med Justice), το οποίο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2005 με προβλεπόμενη διάρκεια 30 μηνών, αποσκοπεί στη δημιουργία μιας διεπαγγελματικής κοινότητας δικαστών, δικηγόρων και γραμματέων δικαστηρίων στα πλαίσια ενός σύγχρονου συστήματος απονομής δικαιοσύνης, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κράτος δικαίου και την ουσιαστική εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

⁷⁸ EURO-MED 2/02.

Ένα Ευρωμεσογειακό σεμινάριο με αντικείμενο «Ρατσισμός, ξενοφοβία και μέσα ενημέρωσης: για το σεβασμό και την κατανόηση όλων των θρησκειών και των πολιτισμών», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 22 και 23 Μαΐου 2006 στη Βιέννη, κατέληξε σε μια δέσμη εποικοδομητικών προτάσεων οι οποίες υπογραμμίζουν την ανάγκη για διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο, καθώς και διάλογο μεταξύ των μέσων ενημέρωσης, της κοινωνίας των πολιτών, των δογμάτων και των φορέων χάραξης πολιτικής με το στόχο την εξάλειψη του ρατσισμού.

6.1.1. Υποψήφιες χώρες για προσχώρηση στην ΕΕ και δυνάμει υποψήφιες χώρες

Η προοπτική της προσχώρησης στην ΕΕ εξακολουθεί να ενεργεί ως ισχυρό κίνητρο ώστε τα ενδεχόμενα νέα κράτη μέλη να αναλάβουν πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Οι συνέπειες ήταν ιδιαίτερα έντονες στους τομείς της δημοκρατίας, της διακυβέρνησης και των ανθρώπινων δικαιωμάτων: τα τεράστια βήματα που έκαναν για την εισαγωγή δημοκρατικού συστήματος, τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, την ανάπτυξη ελεύθερων μέσων μαζικής επικοινωνίας και ούτω καθ'εξής, μαρτυρούν την ισχυρή έλξη που ασκεί η ΕΕ. Η προοπτική της ένταξης στην ΕΕ λειτουργεί πλέον ως κίνητρο για μεταρρυθμίσεις στις προσχωρούσες χώρες (Βουλγαρία και Ρουμανία) και στις υποψήφιες χώρες που διαπραγματεύονται την προσχώρηση (Τουρκία και Κροατία), στα δυτικά Βαλκάνια και στην ευρύτερη ευρωπαϊκή γειτονική περιοχή.

Η **Βουλγαρία** έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και προβαίνει σε συνεχή βελτίωση της νομοθεσίας και των πρακτικών της. Η Βουλγαρία είναι συμβαλλόμενο κράτος όλων των κύριων συμβάσεων στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και έχει εκδώσει νόμους για την προστασία του παιδιού, τις διακρίσεις, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και την εμπορία ανθρώπων. Ενώ η Βουλγαρία αναμένεται να είναι σε θέση να προσχωρήσει στην ΕΕ τον Ιανουάριο του 2007, μερικοί τομείς που προκαλούν ακόμα ανησυχίες αφορούν την ανάγκη να ενισχυθεί κι άλλο η καταπολέμηση της δωροδοκίας και να βελτιωθούν και να εφαρμοστούν περαιτέρω οι μεταρρυθμίσεις του δικαστικού κλάδου. Επίσης αναγνωρίζεται η ανάγκη να βελτιωθεί η κοινωνική

ένταξη της κοινότητας των Ρομ και να καταπολεμηθεί η μισαλλοδοξία σε όλες τις μορφές της. Διαπιστώθηκε επίσης ότι η Βουλγαρία αποτελεί χώρα διέλευσης (και, σε μικρότερο βαθμό, χώρα προέλευσης) περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων. Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις προόδους των εν λόγω και άλλων πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Μετά τη αναμενόμενη δημοσίευση συνολικής έκθεσης παρακολούθησης από την Επιτροπή το προσεχές φθινόπωρο, η Ένωση θα αποφασίσει σχετικά με το αν η Βουλγαρία θα προσχωρήσει στην ΕΕ την 1η Ιανουαρίου 2007 όπως έχει προγραμματιστεί.

Η **Ρουμανία** έχει σημειώσει σημαντικές προόδους στην προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και στη βελτίωση της νομοθεσίας και των πρακτικών της. Η διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ διαδραμάτισε θεμελιώδη ρόλο στον τομέα αυτόν και εξακολουθεί να αποτελεί καταλύτη για την αλλαγή. Η Ρουμανία έχει επικυρώσει όλες τις κύριες συμβάσεις στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και έχει εκδώσει νόμους για την προστασία του παιδιού, τις διακρίσεις, τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και την εμπορία ανθρώπων. Ενώ η Ρουμανία αναμένεται να προσχωρήσει στην ΕΕ τον Ιανουάριο του 2007, μερικοί τομείς που προκαλούν ακόμα ανησυχίες αφορούν την καταπολέμηση της δωροδοκίας, τη μεταχείριση των ανθρώπων που είναι υπό κράτηση ή σε ιδρύματα, τα άτομα με αναπηρία και τις μειονότητες (ιδιαίτερα τους Ρομ). Επιπλέον, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη εν γένει καταπολέμηση κάθε μορφής μισαλλοδοξίας. Διαπιστώθηκε επίσης ότι η Ρουμανία αποτελεί χώρα διέλευσης (και, σε μικρότερο βαθμό, χώρα προέλευσης και προορισμού) περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων. Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις προόδους των μεταρρυθμίσεων όσον αφορά τη δικαιοσύνη και την επιβολή του νόμου και άλλων πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Μετά τη αναμενόμενη δημοσίευση συνολικής έκθεσης παρακολούθησης από την Επιτροπή το προσεχές φθινόπωρο, η Ένωση θα αποφασίσει σχετικά με το αν η Ρουμανία θα προσχωρήσει στην ΕΕ την 1η Ιανουαρίου 2007 όπως έχει προγραμματιστεί.

Η πολιτική μετάβαση στην **Τουρκία** βρίσκεται υπό διαρκή εξέλιξη και η χώρα αυτή εξακολουθεί να εκπληρώνει ικανοποιητικά τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης· εντούτοις, ο ρυθμός των αλλαγών επιβραδύνθηκε το 2005 και η εφαρμογή παραμένει άنيση. Μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης στις 3 Οκτωβρίου 2005, είναι μείζων η ανάγκη να επιτευχθούν περαιτέρω απτές πρόοδοι στη χώρα, όπως ορίζεται σαφώς στο διαπραγματευτικό πλαίσιο και στην

εταιρική σχέση προσχώρησης. Η Τουρκία πρέπει να επιδιώξει με σθένος και να εντείνει τη διαδικασία των μεταρρυθμίσεων και, ταυτόχρονα, να εξασφαλίσει την πλήρη, αποτελεσματική και γενική εφαρμογή τους από όλες τις δημόσιες αρχές και σε ολόκληρη τη χώρα, διασφαλίζοντας ότι θα είναι μη αναστρέψιμες και μόνιμες. Όσον αφορά τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος και έχουν ληφθεί ορισμένα θετικά μέτρα, απαιτούνται μεγάλες επιπλέον προσπάθειες, σε τομείς όπως: ελευθερία της έκφρασης (υπάρχουν ακόμα εκκρεμείς υποθέσεις κατά προσώπων τα οποία εξέφρασαν με μη βίαιο τρόπο τη γνώμη τους)· θρησκευτική ελευθερία (οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μη μουσουλμανικές θρησκευτικές μειονότητες προ πάντων δεν έχουν ακόμα εξεταστεί)· δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, πολιτιστικά δικαιώματα και προστασία των μειονοτήτων (υπάρχει ανάγκη των ενδεδειγμένων μέτρων προκειμένου να εξασφαλιστεί πολιτιστική ποικιλομορφία και να προωθηθεί η προστασία των μειονοτήτων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων)· δικαιώματα των γυναικών (ο υψηλός δείκτης περιστατικών οικογενειακής βίας και ειδικότερα λόγω «εγκλημάτων τιμής», εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας) και αγώνας κατά των βασανιστηρίων και της κακής μεταχείρισης (οι υιοθετηθείσες μεταρρυθμίσεις έχουν συμβάλει στη θέσπιση κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης υλοποίησή τους και να ενισχυθεί η πάλη κατά της ατιμωρησίας). Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την πορεία των πολιτικών μεταρρυθμίσεων στην Τουρκία ως μέρος της προόδου της Τουρκίας στην προετοιμασία της για την προσχώρηση η οποία θα καθοδηγήσει την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων, σε απόλυτη συμφωνία με το πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία και την εταιρική σχέση προσχώρησης.

Στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων της 3ης Οκτωβρίου 2005 επιβεβαιώθηκε ότι η **Κροατία** συνεργάζεται με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία, καθιστώντας έτσι δυνατή την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Η Κροατία κατέστη υποψήφια χώρα παραμένοντας μέρος της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Η Κροατία έχει τώρα εταιρική σχέση προσχώρησης⁷⁹ στο πλαίσιο της οποίας τα ανθρώπινα δικαιώματα και η προστασία των μειονοτήτων συνιστά πολιτική απαίτηση. Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης βασίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Κροατίας και ο ρυθμός τους θα εξαρτηθεί από την πρόοδο της Κροατίας στην προετοιμασία για την προσχώρηση, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των υποχρεώσεών της στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης⁸⁰, θεμελιώδες στοιχείο της οποίας είναι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η εφαρμογή της εταιρικής σχέσης προσχώρησης.

⁷⁹ EE L 55, 25.2.2006, σ. 30.

⁸⁰ EE L 26, 28.1.2005, σσ. 3-220 (Άρθ. 2).

Στο Συμβούλιο Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Κροατίας της 10ης Απριλίου 2006 συζητήθηκε η πρόοδος της Κροατίας όσον αφορά τα κριτήρια της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Η ΕΕ επισήμανε ότι η δίωξη των εγκλημάτων πολέμου χρήζει βελτίωσης. Η Κροατία αναγνωρίζει ότι υπάρχει πρόβλημα οφειλόμενο σε έλλειψη ικανοτήτων η οποία και προκαλεί καθυστερήσεις.

Οι χώρες των **Δυτικών Βαλκανίων** (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία μαζί με το Κοσσυφοπέδιο και το Μαυροβούνιο) συμμετέχουν στη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Όπως αναφέρεται στο Θεματολόγιο της Θεσσαλονίκης⁸¹, η πρόοδος κάθε χώρας στην πορεία προς την ΕΕ εξαρτάται από τις επιδόσεις της όσον αφορά την ικανοποίηση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης⁸² και των όρων που τίθενται για τη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Στο πλαίσιο της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, οι χώρες της περιοχής λαμβάνουν κοινοτική βοήθεια για την ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση (CARDS)⁸³. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της βοήθειας του προγράμματος CARDS αποτελεί ο σεβασμός των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των θεμελιωδών ελευθεριών και των αρχών του διεθνούς δικαίου. Η τήρηση των προϋποθέσεων της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης παρακολουθείται μέσω μηχανισμού ετήσιας επανεξέτασης βάσει εκθέσεων της Επιτροπής, και οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων δεσμεύονται να υλοποιήσουν τις συστάσεις της. Η επόμενη ετήσια επανεξέταση θα πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2006.

⁸¹ Παράρτημα των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, έγγρ. st 14413/03, Θεσσαλονίκη 19-20 Ιουνίου 2003.

⁸² Σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων· λειτουργία οικονομίας της αγοράς· ικανότητα αντιμετώπισης της ανταγωνιστικής πίεσης και των δυνάμεων της αγοράς στα πλαίσια της Ένωσης, και ικανότητα των υποψηφίων να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους, μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

⁸³ ΕΕ L 306 της 7.12.2000, σ. 1.

Τα μέσα της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με τη μεγαλύτερη εμβέλεια είναι οι ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις⁸⁴, που εμπνέονται από τις εταιρικές σχέσεις προσχώρησης⁸⁵. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις που καταρτίζονται για κάθε χώρα των Δυτικών Βαλκανίων, προσδιορίζουν σε τακτική βάση τις προτεραιότητες και τις υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρωθούν. Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ θα απευθύνεται στις προτεραιότητες που ορίζονται στις εταιρικές σχέσεις. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η προστασία των μειονοτήτων συνιστούν πολιτική απαίτηση των εταιρικών αυτών σχέσεων. Η κάθε χώρα θα συντάσσει εθνικό σχέδιο δράσης για την υλοποίηση των εταιρικών σχέσεων, το οποίο και θα περιέχει σαφές πρόγραμμα για τη μέτρηση της προόδου.

Η πλήρης συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις προς το **Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY)** έχει κεντρική θέση στους όρους της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και είναι ένας από τους τρόπους, μαζί με τις επιστροφές προσφύγων και τη δίωξη των εγκλημάτων πολέμου, με τους οποίους η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης εξετάζει τις παλαιές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στις 10 Μαρτίου 2006, με την απόφαση 2006/205/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου ενημερώθηκε το παράρτημα της κοινής θέσης 2004/694/ΚΕΠΠΑ που περιέχει τον κατάλογο των προσώπων προς τα οποία έχει απαγγελθεί κατηγορία στα πλαίσια του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την Πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY). Η κοινή θέση είχε στόχο τη στήριξη της ουσιαστικής εφαρμογής της εντολής του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία με την επιβολή δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων των φυγόντων.

Συγχρόνως το Συμβούλιο υιοθέτησε την κοινή θέση 2006/204/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, η οποία παρέτεινε έως τις 16 Μαρτίου 2007 τα μέτρα της κοινής θέσης 2004/293/ΚΕΠΠΑ με στόχο τη στήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής της εντολής του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία. Η εν λόγω κοινή θέση επιβάλλει ταξιδιωτική απαγόρευση στα πρόσωπα που βοηθούν τους κατηγορούμενους του ICTY να διαφεύγουν της δικαιοσύνης.

⁸⁴ ΕΕ L 35 της 7.2.2006 (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία και Μαυροβούνιο, συμπεριλαμβανομένου του Κοσσυφοπεδίου).

⁸⁵ ΕΕ L 55 της 25.2.2006, σ. 30 (Κροατία).

Όσον αφορά το **Κοσσυφοπέδιο**, η ΕΕ έχει προωθήσει ενεργά την εφαρμογή κανόνων, μεταξύ άλλων των κανόνων για την προστασία των μειονοτήτων, και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιουνίου του 2006 τόνισε την κρίσιμη σημασία της επίτευξης προόδου προς την εφαρμογή των κανόνων.

Στις 10 Μαΐου, η ΕΕ ανέστειλε τις διαπραγματεύσεις με τη **Σερβία και το Μαυροβούνιο** για τη ΣΣΣ λόγω της έλλειψης προόδου στην υποχρέωση πλήρους συνεργασίας με το ICTY. Η συνεργασία με το ICTY αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.

Στις 21 Μαΐου 2006 τελέστηκε στο Μαυροβούνιο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία του. Το ODIHR κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το δημοψήφισμα διεξήχθη γενικά σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί προς τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης και με άλλα διεθνή πρότυπα δημοκρατικών εκλογικών διαδικασιών. Στις 3 Ιουνίου 2006, το Κοινοβούλιο του Μαυροβουνίου υπερψήφισε Διακήρυξη ανεξαρτησίας της Δημοκρατίας του Μαυροβουνίου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του καταστατικού χάρτη της Ένωσης Κρατών Σερβίας - Μαυροβουνίου. Στις 5 Ιουνίου 2006, το Κοινοβούλιο της Σερβίας ενέκρινε απόφαση που ορίζει τη Δημοκρατία της Σερβίας ως το διάδοχο της Ένωσης κρατών Σερβίας - Μαυροβουνίου. Προς τούτο, ο Ύπατος Εκπρόσωπος της ΕΕ για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας διόρισε τον πρεσβευτή κ. Miroslav Lajčák ως προσωπικό αντιπρόσωπό του για τη διευκόλυνση των διαπραγματεύσεων μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων του Μαυροβουνίου σχετικά με τις ρυθμίσεις διεξαγωγής του δημοψηφίσματος.

6.1.2. Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ)

Οι τεχνικές διαβουλεύσεις για τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ άρχισαν με την **Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία** κατά τις τελευταίες εβδομάδες του 2005. Η επίσημη υιοθέτηση των τριών σχεδίων δράσης της ΕΠΓ αναμένεται το φθινόπωρο του 2006.

Τα σχέδια δράσης με την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία αναμένεται να χρησιμεύσουν ως γενικός χάρτης πολιτικών, οικονομικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων. Στα πλαίσια των τεχνικών διαβουλεύσεων για τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ με τις τρεις χώρες του Νότιου Καυκάσου, η πλευρά της ΕΕ έδωσε μεγάλη έμφαση στη σπουδαιότητα των θεμάτων που αφορούν την ενίσχυση της δημοκρατίας στις χώρες αυτές, μεταξύ άλλων μέσω αδιάβλητων και διαφανών εκλογικών διαδικασιών, σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις, καθώς και των θεμάτων που αφορούν τη μεγαλύτερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις των τριών χωρών (ΣΕΣΣ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΑΣΕ, ΟΗΕ).

Το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ υιοθέτησε συμπεράσματα σχετικά με τη **Λευκορωσία** στις 7 Νοεμβρίου 2005, καθώς επίσης στις 30 Ιανουαρίου 2006 και στις 10 Απριλίου 2006· σε όλα αυτά, υπενθύμισε την ανησυχία της σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την κατάσταση της δημοκρατίας στη Λευκορωσία. Η ΕΕ εξέδωσε διάφορες δηλώσεις σχετικά με τις εξελίξεις στη Λευκορωσία, κυρίως σχετικά με τις προεδρικές εκλογές της 19ης Μαρτίου 2006, τις οποίες η ΕΕ περιέγραψε ως διαβλητές. Η Ουκρανία και η Μολδαβία ευθυγραμμίστηκαν, μεταξύ άλλων, με τη δήλωση της 22ας Μαρτίου στην οποία η ΕΕ ανήγγειλε την αξιολόγησή της για τις εκλογές και δήλωσε ότι θα ενισχύσει περαιτέρω την υποστήριξή της προς την κοινωνία των πολιτών και τον εκδημοκρατισμό στη Λευκορωσία. Ο Υπατος Εκπρόσωπος, κ. Solana εξέδωσε πολλές δηλώσεις για τις εξελίξεις στη Λευκορωσία, ιδίως για να εκφράσει τη λύπη του όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής των προεδρικών εκλογών αλλά και βαθύ σεβασμό προς τη δημοκρατική αντιπολίτευση και τη κοινωνία των πολιτών (20 Μαρτίου).

Στις 23 και 24 Μαρτίου 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανήγγειλε ότι θα επιβάλει περιορισμούς στους υπεύθυνους για τις παραβιάσεις των διεθνώς αποδεκτών εκλογικών προτύπων, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου κ. Λουκασένκο. Στις 10 Απριλίου και στις 18 Μαΐου 2006, το Συμβούλιο υιοθέτησε κοινή θέση (2006/276/ΚΕΠΠΑ και 2006/362/ΚΕΠΠΑ) σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων αξιωματούχων της Λευκορωσίας, υπεύθυνων για τη νοθεία στις εκλογές και την καταστολή της δημοκρατικής αντιπολίτευσης και της κοινωνίας των πολιτών στα πλαίσια της εκλογικής διαδικασίας. Τα εν λόγω μέτρα ελήφθησαν επιπροσθέτως των μέτρων του 2004 έναντι των ατόμων που κατονομάζονταν στην έκθεση Πουργουρίδη ως πρωταγωνιστές στην εξαφάνιση τεσσάρων γνωστών προσωπικοτήτων της Λευκορωσίας κατά την περίοδο 1999/2000 και στη μετέπειτα παρακώλυση του έργου της δικαιοσύνης, καθώς και έναντι των αξιωματούχων οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για τη νοθεία των αποτελεσμάτων των εκλογών και του δημοψηφίσματος στη Λευκορωσία, της 17ης Οκτωβρίου 2004, και για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα πλαίσια της καταστολής ειρηνικών διαδηλώσεων μετά την ψηφοφορία.

Η πολιτική της ΕΕ έναντι της Λευκορωσίας επανεξετάστηκε για τελευταία φορά στο ΣΓΥΕΣ του Νοεμβρίου του 2005. Τα συμπεράσματα αυτά είχαν σκοπό τον συνδυασμό μιας σκληρής και μιας μαλακής προσέγγισης με συγκεκριμένη εστίαση που θα είχε ως αποτέλεσμα πιο στενή πίεση στον Πρόεδρο κ. Λουκασένκο και στο άμεσο περιβάλλον του - αφήνοντας ανοικτούς μερικούς διαύλους επικοινωνίας για καταστάσεις κρίσεων - και αυξημένη διεπαφή με ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού της Λευκορωσίας, όπως αξιωματούχους μεσαίου επιπέδου.

Όσον αφορά την **Παλαιστινιακή Αρχή**, το κεντρικό θέμα για το υπόλοιπο του 2005 ήταν η απόσυρση των Ισραηλινών από τη Γάζα και τμήματα της βόρειας Δυτικής Όχθης, η οποία ολοκληρώθηκε επιτυχώς τον Σεπτέμβριο του 2005. Εξαρχής, η ΕΕ τόνισε την ανάγκη να εξασφαλιστεί η κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα της Γάζας μετά την αποχώρηση, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη πρόσβασης στο εξωτερικό. Προς τούτο και συγκεκριμένα προκειμένου να καθοδηγεί, να εποπτεύει και να συντονίζει τις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας υπέρ της

πρωτοβουλίας της αποχώρησης, η Τετραμερής διόρισε τον κ. James Wolfensohn ως ειδικό απεσταλμένο της για την αποχώρηση από τη Γάζα μετά τη λήξη της θητείας του ως Προέδρου της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η ΕΕ χαιρετίζει τη «Συμφωνία για την κυκλοφορία και την πρόσβαση» που συνήφθη μεταξύ του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής στις 15 Νοεμβρίου. Βάσει της συμφωνίας, στις 25 Νοεμβρίου άνοιξε ένα διεθνές σημείο διέλευσης μεταξύ της Αιγύπτου και της Γάζας στη Ράφαχ, με την ΕΕ - στα πλαίσια αποστολής ΕΠΑΑ - να κρατάει το ρόλο του τρίτου μέρους όπως προβλέπεται στη συμφωνία. Η EU COPPS (Γραφείο συντονισμού της ΕΕ για την υποστήριξη της παλαιστινιακής αστυνομίας) διαδραμάτισε καθ' όλη την περίοδο που καλύπτει η έκθεση σημαντικό ρόλο για τη μεταρρύθμιση και την ενίσχυση των παλαιστινιακών δομών ασφάλειας και αστυνομίας και τη γενικότερη προαγωγή του κράτους δικαίου. Στις 7 Νοεμβρίου το Συμβούλιο αποφάσισε την έναρξη αστυνομικής αποστολής ΕΠΑΑ στα παλαιστινιακά εδάφη η οποία έχει σκοπό να αξιοποιήσει το έργο του EU COPPS· η διάρκειά της είναι τριετής αρχής γενομένης από το 2006.

Οι εκλογές για το Παλαιστινιακό Νομοθετικό Συμβούλιο τον Ιανουάριο του 2006, οι οποίες ήταν ασφαλείς, ελεύθερες και αδιάβλητες σύμφωνα με την ΕΕ και άλλους διεθνείς παρατηρητές, οδήγησαν σε συντριπτική νίκη της Χαμάς. Ο επακόλουθος σχηματισμός κυβέρνησης υπό την ηγεσία της Χαμάς είχε ως αποτέλεσμα τη διακοπή των επαφών (μη εξαιρουμένων των οικονομικών) μεταξύ της κυβέρνησης και της διεθνούς κοινότητας, κατά μεγάλο μέρος επειδή η κυβέρνηση αυτή δεν δεσμεύθηκε να τηρήσει και να εφαρμόσει τα εξής τρία κριτήρια: αποκήρυξη της βίας, αναγνώριση του δικαιώματος ύπαρξης του Ισραήλ και αποδοχή των προηγούμενων συμφωνιών, συμπεριλαμβανομένου του οδικού χάρτη. Επαφές διατηρούνται με τον Πρόεδρο κ. Αμπάς ο οποίος δεσμεύθηκε για ένα πρόγραμμα ειρήνης. Η ΕΕ δημιούργησε μαζί με άλλους διεθνείς παράγοντες, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, έναν προσωρινό διεθνή μηχανισμό, στόχος του οποίου είναι η απευθείας παράδοση και εποπτεία της παροχής βοήθειας από διεθνείς δωρητές προς τον παλαιστινιακό λαό. Το έτος που καλύπτει η έκθεση χαρακτηρίστηκε από εσωτερικές παλαιστινιακές διαμάχες που προκάλεσε πολλά θύματα, και από την αποτυχία της Παλαιστινιακής Αρχής να αποκαταστήσει το κράτος δικαίου τα παλαιστινιακά εδάφη.

Η ΕΕ εξακολούθησε να προβληματίζεται σοβαρά για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο **Ισραήλ**. Ειδικότερα, τα προβλήματα αφορούν την κατάσταση των Παλαιστίνιων στα κατεχόμενα εδάφη, τον αποκλεισμό των εδαφών και τα μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας, την οικοδόμηση και την επέκταση οικισμών, την κατασκευή του τείχους στο παλαιστινιακό έδαφος και την κατεδάφιση παλαιστινιακών οικιών, πράξεις που απειλούν να καταστήσουν ουσιαστικά αδύνατη κάθε λύση βασισμένη στη συνύπαρξη δύο κρατών. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης την ανησυχία της για την κατάσταση εντός και γύρω από την Ιερουσαλήμ και την κοιλάδα του Ιορδάνη, καθώς και για τις ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις με θύματα στον άμαχο πληθυσμό. Τα θέματα αυτά επαναλήφθηκαν εντόνως από την ΕΕ και τέθηκαν ενώπιον της ισραηλινής πλευράς κατά τον πολιτικό διάλογο που πραγματοποιήθηκε σε όλες τις διμερείς συναντήσεις στα πλαίσια της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Ισραήλ, ιδιαίτερα στο Συμβούλιο Σύνδεσης ΕΕ-Ισραήλ στις 13 Ιουνίου 2006, την Επιτροπή Σύνδεσης στις 17 Μαΐου 2006 και την Υποεπιτροπή για τον Πολιτικό Διάλογο και τη Συνεργασία στις 21 Νοεμβρίου 2005.

Στα πλαίσια του σχεδίου δράσης ΕΠΓ ΕΕ-Ισραήλ, που είναι τώρα υπό εφαρμογή, αμφότερες οι πλευρές συμφώνησαν να επιτύχουν στενότερη πολιτική συνεργασία και διάλογο βάσει των κοινών αξιών τους, δηλ. τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, της δημοκρατίας, της χρηστής διακυβέρνησης και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Το σχέδιο δράσης περιέχει ένα ειδικό τμήμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες με συγκεκριμένες εφαρμοστέες δράσεις. Η ΕΕ αναμένει ότι τα θέματα αυτά θα τύχουν συνέχειας. Η ομάδα εργασίας ΕΕ-Ισραήλ για τα ανθρώπινα δικαιώματα που συστάθηκε στα πλαίσια της υποεπιτροπής για τον πολιτικό διάλογο και τη συνεργασία της 21ης Νοεμβρίου 2005, προορίζεται να μετεξελιχθεί σε φόρουμ στο οποίο θα μπορέσουν να συζητηθούν και να εξεταστούν διεξοδικότερα τα θέματα αυτά. Η πρώτη της συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιουνίου 2006. Παρέσχε δε μια ευκαιρία να εξεταστούν μερικά από τα πλέον επείγοντα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θέτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη βάση για στενότερο διάλογο με το Ισραήλ εν προκειμένω. Μεταξύ των συζητηθέντων ήταν η κατάσταση των μειονοτήτων και θέματα του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Η ΕΕ έθεσε συγκεκριμένα ζητήματα ανησυχίας, κυρίως τις επιπτώσεις του τείχους και των περιορισμών της κυκλοφορίας εντός των παλαιστινιακών

εδαφών στη ζωή και τον βιοπορισμό των Παλαιστίνιων, ειδικότερα την πρόσβαση των ανθρωπιστικών ΜΚΟ στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη, τον θάνατο αμάχων σε εξωδικαστικές φονικές επιχειρήσεις και, τέλος, την πρακτική της κράτησης βάσει διοικητικών μέτρων. Όσον αφορά την κατάσταση των μειονοτήτων, η ΕΕ ζήτησε να ενημερωθεί σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της «Επιτροπής Ορ» και της «Επιτροπής Λαλίντ» και έθεσε το ζήτημα του νόμου περί «υπηκοότητας και εισόδου στο Ισραήλ» ο οποίος εμποδίζει την οικογενειακή επανένωση ορισμένων ισραηλινών και παλαιστινίων συζύγων και τέκνων. Η συνάντηση κατέληξε με την κατανόηση του γεγονότος ότι και οι δύο πλευρές θεωρούν ότι πρέπει να συνεχιστεί αυτός ο διάλογος.

Η ΕΕ συνέχισε τον τακτικό διάλόγό της για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την **Ιορδανία** στα πλαίσια της θεσμικής δομής που συστάθηκε με τη συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Ιορδανίας και των προτεραιοτήτων δράσης που ορίστηκαν στο σχέδιο δράσης ΕΠΓ ΕΕ-Ιορδανίας. Οι συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως στο Συμβούλιο Σύνδεσης την 21η Νοεμβρίου 2005 και στην Επιτροπή Σύνδεσης στις 28 Ιουνίου 2006. Η Ιορδανία παρουσίασε τις προόδους που σημειώθηκαν στην υλοποίηση του προγράμματος πολιτικών μεταρρυθμίσεων. Η ιορδανική «εθνική ατζέντα», ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνει πάνω από 3000 σελίδες, έλαβε την οριστική της μορφή τον Νοέμβριο του 2005. Η ιορδανική κυβέρνηση εργάζεται επί του παρόντος για την εκπόνηση προγραμμάτων τα οποία στοχεύουν στην οικοδόμηση ενός πλαισίου εφαρμογής των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων. Στις προτεραιότητες δράσης περιλαμβάνονται ο νόμος για τα πολιτικά κόμματα, ο νόμος για τους δήμους, ο νόμος για τη δημιουργία Συνήγορου του Πολίτη, ο νόμος για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και - μετά από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Αμμάν στις 9 Νοεμβρίου 2005 - ο αντιτρομοκρατικός νόμος. Η ΕΕ ενθάρρυνε την Ιορδανία να συνεχίσει αυτήν την πορεία λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η ΕΕ πρόσφερε στην Ιορδανία την υποστήριξή της σε αυτόν τον τομέα.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην **Αίγυπτο**. Οι εργασίες που εκτέλεσε το Εθνικό Συμβούλιο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα όσον αφορά την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κανόνες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η δεύτερη ετήσια έκθεση του Εθνικού Συμβουλίου κατέδειξαν την εμφανή επιθυμία του να αντιμετωπίσει μια σειρά θεμάτων κατά τρόπο θετικό και ειλικρινή. Η ΕΕ αναμένει με ενδιαφέρον το εθνικό σχέδιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα το οποίο ετοιμάζει αυτήν την περίοδο το Εθνικό Συμβούλιο. Η Αίγυπτος έχει λάβει σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας και του παιδιού. Η Αίγυπτος έλαβε επίσης μερικά θετικά μέτρα στους τομείς της κράτησης των υπόπτων και της ελάφρυνσης των αυστηρών ποινών. Ωστόσο, υφίστανται λόγοι ανησυχίας. Παραδείγματος χάριν, η σκληρή αντιμετώπιση της αντιπολίτευσης, η μεταχείριση των μειονοτήτων, η καταγγελλόμενη χρήση βασανιστηρίων, η επιβολή θανατικής ποινής σε ανθρώπους που καταδικάζονται για εγκλήματα και η συνέχιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που ισχύει από το 1981.

Η ΕΕ έχει καλέσει την Αίγυπτο να εξακολουθήσει να λαμβάνει μέτρα για να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών και να εξασφαλίσει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την ελευθερία της έκφρασης. Οι διαπραγματεύσεις για το σχέδιο δράσης ΕΠΓ συνεχίστηκαν. Η σχεδιαζόμενη υποεπιτροπή «Πολιτικά θέματα: ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία, διεθνή και περιφερειακά ζητήματα», θα αποτελέσει έναν κεντρικό μηχανισμό ενισχυμένου διαλόγου σχετικά με συγκεκριμένα θέματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ ελπίζει ότι θα μπορέσει να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατόν συμφωνία σχετικά με τον τρόπο διεκπεραίωσης μεμονωμένων περιπτώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην υποεπιτροπή. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να προσδιορίσει από κοινού με τις αιγυπτιακές αρχές τομείς όπου μπορεί να παράσχει πρακτική υποστήριξη για την προώθηση μέτρων μεταρρύθμισης της Αιγύπτου στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μολονότι η **Λιβύη** εξακολούθησε να σημειώνει περαιτέρω πρόοδο στην επανένταξή της στη διεθνή κοινότητα, παραμένουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικότερα σε σχέση με τις ατομικές ελευθερίες, τα πολιτικά δικαιώματα και την ελευθερία της έκφρασης. Η ΕΕ ήλθε σε επαφή με τις λιβυκές αρχές στα τέλη του 2005 σχετικά με το θέμα της θανατικής ποινής. Ζήτημα ιδιαίτερης ανησυχίας εξακολούθησε να είναι η περίπτωση των Βουλγάρων νοσοκόμων και του Παλαιστίνιου γιατρού που αυτή την περίοδο δικάζονται εκ νέου μετά την ανάκληση της θανατικής ποινής, η οποία τους επιβλήθηκε τον Μάιο του 2004, από το ανώτατο δικαστήριο της χώρας τον Δεκέμβριο του 2005. Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την ανατροπή των αποφάσεων. Βασιζόμενη στην αμεροληψία του λιβυκού δικαστικού συστήματος, αναμένει η νέα δίκη να έχει την ίδια θετική κατεύθυνση και να καταλήξει σε απόφαση που θα υπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τη δικαιοσύνη. Η ΕΕ εργάζεται δραστήρια για τη δίκαιη διευθέτηση του θέματος με πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην ανακούφιση της ανθρώπινης τραγωδίας στη Βεγγάζη.

Το **Μαρόκο** συνέχισε την εισαγωγή ευρύτερων πολιτικών μεταρρυθμίσεων και ελευθεριών και επέτυχε ικανοποιητική πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ υποστήριξε τις ενέργειες αυτές μέσω του σχεδίου δράσης ΕΠΓ ΕΕ-Μαρόκου το οποίο περιέχει ένα διεξοδικό τμήμα σχετικά με τις προτεραιότητες δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου και τον εκδημοκρατισμό. Η Επιτροπή Δικαιοσύνης και Συμφιλίωσης (Instance Equité et Réconciliation, IER), η οποία συνεστήθη για να διερευνήσει τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων μεταξύ του 1956 και του 1999, παρέδωσε την τελική έκθεσή της τον Νοέμβριο του 2005. Οι εργασίες που εκτέλεσε ο εν λόγω φορέας εκτιμήθηκε ιδιαίτερος εντός και εκτός του Μαρόκου. Κατέληξε σε έναν αριθμό συστάσεων, όπως η σύσταση για τροποποίηση του συντάγματος με σκοπό την ενίσχυση των διασφαλίσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συνεχίστηκε το πρόγραμμα εκσυγχρονισμού του δικαστικού κλάδου προκειμένου να ενισχυθεί η ανεξαρτησία και η αμεροληψία του και να καταπολεμηθεί η δωροδοκία. Η μαροκινή κοινωνία των πολιτών απέκτησε μεγαλύτερη δραστηριότητα και επιρροή και σημειώθηκε κάποια βελτίωση στις ελευθερίες του Τύπου. Η ΕΕ εξακολούθησε, εντούτοις, να τρέφει ανησυχίες σχετικά με κάποιες διατάξεις που περιορίζουν την ελευθερία της έκφρασης και κάλεσε τη μαροκινή κυβέρνηση να αναθεωρήσει ειδικότερα ορισμένες διατάξεις βάσει των οποίων οι δημοσιογράφοι κινδυνεύουν να καταδικαστούν στην καταβολή υψηλών προστίμων ή σε ποινές φυλάκισης.

Μολονότι η ΕΕ είναι γενικά ικανοποιημένη με τις εξελίξεις στο Μαρόκο, εξακολούθησε να ανησυχεί λόγω των αναφορών σχετικά με την αντιμετώπιση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της δυτικής Σαχάρας σε συνέχεια των γεγονότων που ξέσπασαν στην περιοχή αυτή το Μάιο του 2005. Στις αναφερόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνονται περιορισμοί στα δικαιώματα του συνεταιρίζεσθαι και της έκφρασης, καθώς επίσης υπερβολική χρήση βίας από την αστυνομία, αυθαίρετες συλλήψεις, καταγγελίες βασανιστηρίων και αμφισβήτηση του αδιάβλητου δικαστικών διαδικασιών και των ποινών φυλάκισης που επιβλήθηκαν στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η ΕΕ έφερε επανειλημμένα αυτά τα ζητήματα ενώπιον των μαροκινών αρχών. Η ΕΕ έχει προβεί σε παραστάσεις διαμαρτυρίας για το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα προσφυγικά στρατόπεδα των Σαχραουί.

Τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εκδημοκρατισμού συζητήθηκαν συστηματικά στο πλαίσιο των τακτικών δομών που συνεστήθησαν με τη Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου, ειδικότερα σε συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου στις 9 Νοεμβρίου και του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου στις 22 Νοεμβρίου 2005. Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την προθυμία του Μαρόκου να προσέλθει σε στενότερο διάλογο για όλα αυτά τα θέματα. Το Μαρόκο συμφώνησε κατ' αρχήν, ήδη από το 2003, για τη δημιουργία ενός ειδικού οργάνου το οποίο θα εξετάσει περαιτέρω τα συγκεκριμένα ζητήματα, την υποεπιτροπή ΕΕ-Μαρόκου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και τη διακυβέρνηση. Το όργανο αυτό έχει πλέον αρχίσει να λειτουργεί και η πρώτη συνεδρίασή του έχει προγραμματιστεί για τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο του 2006.

Η ΕΕ παρατήρησε περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Συρία**. Η μεταχείριση των πολιτικών αντιπάλων, των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ενεργών μελών της κοινωνίας των πολιτών έδωσε λαβή για σοβαρές ανησυχίες. Συγκεκριμένα θέματα ανησυχίας είναι η πρακτική της αυθαίρετης κράτησης και της κράτησης σε απομόνωση, καθώς και η διαδεδομένη χρήση βασανιστηρίων. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έπεφταν θύματα εκφοβισμού και βρίσκονταν υπό τη συνεπή απειλή αυθαίρετης σύλληψης και πολιτικών δικών, μεταξύ άλλων και ενώπιον των δικαστηρίων κρατικής ασφάλειας. Κατά το διάστημα που καλύπτει η έκθεση, η ΕΕ εξέφρασε σε διάφορες περιστάσεις την ανησυχία

της για τις συλλήψεις και τις δίκες υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα στρατιωτικά δικαστήρια και τα δικαστήρια κρατικής ασφαλείας που συνεστήθησαν βάσει του νόμου περί κατάστασης έκτακτης ανάγκης του 1963 συνυπάρχουν με τα τακτικά δικαστήρια. Οι δίκες ενώπιον αυτών των δικαστηρίων δεν πληρούν τα διεθνή πρότυπα και υπάρχουν εν γένει ανησυχίες όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστών. Η ΕΕ προσπαθούσε να είναι παρούσα σε αυτές τις δικαστικές συνεδριάσεις· την παρουσία της έκαναν σε μεγάλο βαθμό ανεκτή οι αρχές, γεγονός που μπορεί να καταγραφεί ως θετική εξέλιξη.

Τον Ιανουάριο του 2006, πέντε πολιτικοί αντίπαλοι από την «Άνοιξη της Δαμασκού» του 2001 απελευθερώθηκαν, μεταξύ των οποίων τα μέλη του κοινοβουλίου Ριάντ Σέιφ και Μαμούν Χόμισι την απελευθέρωση των οποίων είχε ζητήσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Την ενέργεια αυτή χαιρέτησε η Προεδρία της ΕΕ η οποία εξέφρασε την ελπίδα ότι θα ακολουθήσει απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων. Μετά την απελευθέρωσή τους ήρθαν, ωστόσο, αντιμέτωποι με επανειλημμένες ενέργειες εκφοβισμού, ανακρίσεων και προσωρινής κράτησης. Έκτοτε έχει επαναληφθεί η καταστολή εις βάρος υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τον Φεβρουάριο του 2006, οι συριακές αρχές έκλεισαν το ενωσιακό κέντρο κατάρτισης της κοινωνίας των πολιτών, το οποίο ελάμβανε υποστήριξη μέσω της EIDHR, δύο ημέρες μετά το άνοιγμά του, με τον ισχυρισμό ότι δεν τηρήθηκαν οι σωστές διαδικασίες. Τον Μάιο του 2006, μετά την υπογραφή από περισσότερους από εκατό Σύριους μιας κοινής συρολιβανικής δήλωσης που καλούσε για την καθιέρωση ομαλών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών, οι πλέον εξέχοντες από τους υπογράφοντες συνελήφθησαν, μεταξύ τους και ο διορισμένος διευθυντής του ενωσιακού κέντρου κατάρτισης της κοινωνίας των πολιτών, γνωστός δικηγόρος που μάχεται υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ έφερε τα θέματα αυτά ενώπιον των συριακών αρχών και προέβη σε δημόσια δήλωση στις 19 Μαΐου 2006.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση της κourδικής μειονότητας και ειδικότερα τις διακρίσεις που αντιμετωπίζουν οι 200.000-300.000 ανιθαγενείς Κούρδοι, και να προβαίνει σε σχετικά διαβήματα προς τις συριακές αρχές. Παρόλο που μετά τις κourδικές ταραχές του Μαρτίου του 2004 η κυβέρνηση είχε υποσχεθεί να αποκαταστήσει μερικές από τις μακροχρόνιες αδικίες και ισχυριζόταν ότι προχωρούσαν οι εσωτερικές συζητήσεις για τα πρακτικά βήματα που θα λαμβάνονταν, μέχρι τώρα δεν έχουν υπάρξει κανένα αποτέλεσμα.

Από το 2004 σημειώθηκε επίσης αύξηση του αριθμού συλλήψεων και διώξεων για την υποψία συμμετοχής στη Συριακή Μουσουλμανική Αδελφότητα – οργάνωση η οποία είναι απαγορευμένη στη Συρία. Οι υποθέσεις σχετικά με τη συμμετοχή στη Συριακή Μουσουλμανική Αδελφότητα εξετάζονται από τα δικαστήρια κρατικής ασφάλειας. Η συμμετοχή στη Συριακή Μουσουλμανική Αδελφότητα μπορεί να επιφέρει τη θανατική ποινή, αν και στην πράξη συχνά μειώνεται σε πολυετή ποινή φυλάκισης.

Οι συριακές αρχές είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικές στο να συζητούν θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με εξωτερικούς συνομιλητές, θεωρώντας ότι αυτά άπτονται της εθνικής κυριαρχίας. Η ΕΕ αναμένει με ενδιαφέρον τη σύσταση Εθνικού Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα για το οποίο υποτίθεται ότι είχαν αρχίσει οι εσωτερικές προετοιμασίες. Ελλείψει ενός καλύτερα δομημένου θεσμικού πλαισίου εν αναμονή της υπογραφής της συμφωνίας σύνδεσης, τα κύρια μέσα της ΕΕ ήταν παραστάσεις της τρόικας σε τακτά χρονικά διαστήματα, δηλώσεις της Προεδρίας της ΕΕ και παρακολούθηση δικών. Στενές επαφές διατηρήθηκαν με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Οι αποστολές της ΕΕ στη Δαμασκό παρακολουθούσαν εκ του σύνεγγυς την εξέλιξη της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προέβαιναν σε τακτικές διαβουλεύσεις.

Το σχέδιο δράσης ΕΕ-**Ουκρανίας** περιέχει ένα τμήμα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η πολιτική αυτή συμφωνία ορίζει ότι η προσήλωση της Ουκρανίας σε κοινές αξίες όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου θα καθορίζει το ρυθμό των σχέσεων ΕΕ-Ουκρανίας και θα αποτελέσει το βασικό στοιχείο που θα επηρεάσει την εξέλιξη όλων των τομέων συνεργασίας ΕΕ-Ουκρανίας. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του ΣΓΥΕΣ της 21ης Φεβρουαρίου 2005, η ΕΕ άρχισε ήδη μια εσωτερική συζήτηση σχετικά με τα πιθανά στοιχεία της μελλοντικής συμφωνίας ΕΕ-Ουκρανίας. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου είναι κοινές αξίες οι οποίες και θα παραμείνουν ως τομείς προτεραιότητας σε αυτή την νέα ενισχυμένη συμφωνία.

Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης ΕΕ-Ουκρανίας είναι εν εξελίξει· ενδιάμεση αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί στο Συμβούλιο Συνεργασίας ΕΕ-Ουκρανίας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2006. Κι όμως, φαινόταν να υπάρχει σημαντική βελτίωση στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ουκρανία μετά την αποκαλούμενη «Πορτοκαλί Επανάσταση» στα τέλη του 2004, κυρίως στους τομείς της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, της καταπολέμησης της δωροδοκίας και της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης. Πολλά μένουν ακόμα να γίνουν και η ΕΕ συνεργάζεται στενά με τις ουκρανικές αρχές προκειμένου να τις υποβοηθήσει στην εφαρμογή των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων. Η ΕΕ προέβη σε παραστάσεις προς το Κίεβο για την απέλαση δέκα Ουζμπέκων προσφύγων από τις ουκρανικές αρχές στα μέσα Φεβρουαρίου. Επίσης, σε πολιτικές συναντήσεις διαλόγου με την Ουκρανία, η ΕΕ καταδίκασε έντονα αυτό το γεγονός και κάλεσε τις ουκρανικές αρχές να επιδείξουν πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Από τις 13 Μαΐου 2005, η Ουκρανία κλήθηκε να συνυπογράψει τις δηλώσεις και τις κοινές θέσεις της ΕΕ επί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής. Η Ουκρανία έχει συνυπογράψει σχεδόν όλες τις δηλώσεις που αφορούν την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες.

Το τριετές σχέδιο δράσης ΕΕ-**Μολδαβίας**, που εφαρμόζεται από τον Φεβρουάριο του 2005, περιέχει ένα τμήμα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η πολιτική αυτή συμφωνία εδραιώνει την προσήλωση της Μολδαβίας στις κοινές τιμές, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου ως βάση των σχέσεων ΕΕ-Μολδαβίας. Το 2006, η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει την εφαρμογή του μολδαβικού εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα το οποίο ενέκρινε η κυβέρνηση της Μολδαβίας το 2003 και περιελήφθη ως τομέας προτεραιότητας στο ενδεικτικό πρόγραμμα TACIS σχετικά με τη βοήθεια προς τη Μολδαβία για το διάστημα 2005-2006.

Στις 14 Φεβρουαρίου 2006, υιοθετήθηκε η απόφαση του Συμβουλίου 2006/96/ΚΕΠΠΑ για τη συνέχιση της εφαρμογής της κοινής θέσης (2004/622/ΚΕΠΠΑ) της 26ης Αυγούστου 2004 όσον αφορά περιοριστικά μέτρα έναντι πολλών υψηλών αξιωματούχων της Υπερδνειστερίας που ενέχονταν στο δια της βίας κλείσιμο σχολείων молδαβικής γλώσσας. Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ επέστησε την προσοχή στην περίπτωση του κ. Pasat, ο οποίος συνελήφθη για ασαφή αδιευκρίνιστους λόγους στις 11 Νοεμβρίου 2005. Οι αρχηγοί αποστολής μπόρεσαν να επισκεφτούν τον κ. Pasat και να εξετάσουν τις συνθήκες κράτησής του.

Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την απόφαση του Κοινοβουλίου της Μολδαβίας να καταργηθεί η θανατική ποινή στις 29 Ιουνίου 2006. Πριν από την απόφαση αυτή, το άρθρο 24 του молδαβικού συντάγματος προέβλεπε τη θανατική ποινή για αδικήματα τελεσθέντα κατά τη διάρκεια πολέμου ή απειλής πολέμου.

6.1.3. Ρωσία και Κεντρική Ασία

Η ΕΕ εξακολουθεί να τρέφει ανησυχίες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στη **Ρωσία** και ιδίως όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Τσετσενία, την κατάσταση των υπερασπιστών των ΜΚΟ, το κράτος δικαίου και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης.

Μετά τη συμφωνία κατά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Ρωσίας στη Χάγη, το Νοέμβριο του 2004, να αρχίσει τακτικός διάλογος στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, διεξάγονται τώρα σε εξαμηνιαία βάση διαβουλεύσεις ΕΕ-Ρωσίας στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν στις 8 Σεπτεμβρίου 2005 στις Βρυξέλλες και στις 3 Μαρτίου 2006 στη Βιέννη (βλ. κεφάλαιο 3.4.3 για περισσότερες λεπτομέρειες).

Μολονότι αναγνωρίζει τα πραγματικά προβλήματα ασφαλείας που αντιμετωπίζει η Ρωσία, η ΕΕ τρέφει ιδιαίτερες ανησυχίες για τη σοβαρή κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τσετσενία και τις αναφέρει τακτικά στους Ρώσους συνομιλητές της σε όλα τα επίπεδα. Εξακολουθούν να είναι συχνές οι αναφορές εξαφανίσεων, βασανιστηρίων και ατιμώρητων αυθαιρεσιών ενόπλων ομάδων προσκείμενων προς τη Μόσχα. Τον Φεβρουάριο του 2006, η Louise Arbour, Υπάτος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, επισκέφθηκε το Βόρειο Καύκασο. Μετά την επίσκεψή της, εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την ακεραιότητα ορισμένων θεσμών, ειδικότερα στον τομέα της επιβολής του νόμου. Τόνισε επίσης τις σοβαρές ελλείψεις του συστήματος επιβολής του νόμου στη δημοκρατία αυτή, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα να επικρατεί στην Τσετσενία κλίμα φόβου.

Η ΕΕ συζήτησε διεξοδικά το ζήτημα της Τσετσενίας με τη Ρωσία σε όλες τις διαβουλεύσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την παρακίνησε να εντείνει τη συνεργασία της με τους διεθνείς μηχανισμούς στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ ζήτησε επίσης να της παρασχεθούν διαβεβαιώσεις όσον αφορά την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε συνεργασία με τις ρωσικές αρχές, η ΕΕ εκπονεί επί του παρόντος πρόγραμμα παροχής κοινωνικής και οικονομικής βοήθειας στο Βόρειο Καύκασο, το οποίο και θα είναι σύντομα σε θέση να εφαρμόσει.

Οι πρώτες βουλευτικές εκλογές μετά από οκτώ έτη διενεργήθηκαν στην Τσετσενία στις 28 Νοεμβρίου 2005. Δυστυχώς, η ΕΕ και ο ΟΑΣΕ δεν μπόρεσαν να αποστείλουν παρατηρητές στις εκλογές για λόγους ασφάλειας. Ωστόσο η ΕΕ βοήθησε στην εκπαίδευση εγχώριων παρατηρητών για αυτές τις εκλογές. Αμέσως μετά την ψηφοφορία, η Προεδρία της ΕΕ προέβη σε δήλωση με την οποία επισήμαινε ότι η διαδικασία δεν μπορούσε να θεωρηθεί τέλεια και ότι μερικοί παρατηρητές είχαν εκφράσει προβληματισμό. Παρότρυνε δε τις ρωσικές αρχές να διερευνήσουν κάθε αναφορά παρατυπίας ή εκφοβισμού. Η δήλωση κατέληγε στο ότι η περαιτέρω ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, ως μέρος μιας πολιτικής διαδικασίας που θα περιλαμβάνει όλα τα μέρη, έχει ουσιαστική σημασία για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη και ειρηνική ανάπτυξη της Τσετσενίας, καθώς και για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην όλη περιοχή του Βορείου Καυκάσου.

Υπάρχουν αναφορές ότι ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερες δυσκολίες λειτουργίας στη Ρωσία. Η ΕΕ έχει διατυπώσει επανειλημμένα ανησυχίες για τη νομοθεσία σχετικά με τις ΜΚΟ, η οποία υιοθετήθηκε από τη Δούμα και το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο στα τέλη Δεκεμβρίου του 2005 και υπεγράφη από τον Πρόεδρο κ. Πούτιν στις 10 Ιανουαρίου 2006. Η ΕΕ εξέδωσε δήλωση (στις 19 Ιανουαρίου 2006) στην οποία επανέλαβε την ανησυχία της ότι αυτός ο νόμος, όπως θεσπίστηκε, θα μπορούσε να έχει σοβαρές επιπτώσεις στις νόμιμες δραστηριότητες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη Ρωσία. Η δήλωση συνέχισε με την αναγγελία ότι η ΕΕ θα παρακολουθήσει προσεκτικά την εφαρμογή αυτού του νόμου όταν τεθεί σε ισχύ και θέλει να ελπίζει ότι ο νόμος αυτός θα εφαρμοσθεί σύμφωνα με τους αποδεδεγμένους κανόνες και τις ανειλημμένες δεσμεύσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ. Στα τέλη του 2005/αρχές του 2006, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Ασφάλειας επανέλαβε τους ισχυρισμούς της ότι ορισμένες ΜΚΟ εργάζονταν για ξένα συμφέροντα και κατά της Ρωσίας.

Υπάρχουν αναφορές για αυξανόμενα προβλήματα ρατσισμού, αντισημιτισμού, ξενοφοβίας και εξτρεμισμού και περιορισμών στις θρησκευτικές ελευθερίες στη Ρωσία. Το άρθρο 14 του ρωσικού συντάγματος προβλέπει ότι η Ρωσία είναι κοσμικό κράτος αλλά το ρωσικό δίκαιο ανάγει την Ορθοδοξία σε επικρατούσα θρησκεία της χώρας και εγγυάται το σεβασμό μόνο του Βουδισμού, του Ισλάμ και του Ιουδαϊσμού. Ο νόμος περιορίζει τις άλλες ομάδες. Έχουν τεθεί επανειλημμένα περιορισμοί στη θέση και στη δυνατότητα λειτουργίας της Καθολικής Εκκλησίας και άλλων μειοψηφικών θρησκειών όπως οι Μάρτυρες του Ιεχωβά. Οι τελευταίοι απαγορεύτηκαν στη Μόσχα και κατόπιν τούτου αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε άλλες περιοχές της χώρας.

Οι εθνοτικές μειονότητες, ιδίως άτομα από την Κεντρική Ασία και τον Καύκασο, είναι συχνά θύματα εθνοτικών διακρίσεων και ενίοτε βίας. Η τάση αυτή εκδηλώθηκε πρόσφατα σε διάφορες ρατσιστικές πράξεις που έλαβαν μεγάλη δημοσιότητα, μεταξύ άλλων βίαιες επιθέσεις και φόνους, όπως η δολοφονία ενός περουβιανού σπουδαστή στο Βορόνεζ και σπουδαστών από το Μαλί και το Καμερούν στην Πετρούπολη. Οι ΜΚΟ αναφέρουν αύξηση των ρατσιστικών επιθέσεων από 119 το 2004 σε 179 το 2005. Μια έγκυρη ρωσική ΜΚΟ, η ΣΟΒΑ, αναφέρει 366 ρατσιστικές επιθέσεις που είχαν ως αποτέλεσμα 28 θανάτους το 2005. Οι ΜΚΟ αναφέρουν ότι υπάρχουν περίπου 50.000 μέλη ομάδων «σκίνχεντς» στη Ρωσία, ιδιαίτερα στην Πετρούπολη, και ο αριθμός αυτός φαίνεται να αυξάνεται. Ο ρώσος διαμεσολαβητής για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Βλαντίμιρ Λουκίν κατηγορήσε την αστυνομία ότι δεν λαμβάνει επαρκή μέτρα για την έρευνα και αποτροπή των εγκλημάτων που συνδέονται με τον εξτρεμισμό. Διάφορα πολιτικά κόμματα έκαναν χρήση ξενοφοβικής προπαγάνδας κατά την εκστρατεία τους στις περιφερειακές βουλευτικές εκλογές του 2005.

Η περίπτωση του Αντρέι Σιτσιώφ, ενός δεκαεννιάχρονου κληρωτού στρατιώτη του οποίου ακρωτηριάστηκαν τα πόδια και τα γεννητικά του όργανα λόγω γάγγραινας, αφού κακοποιήθηκε σοβαρά από μεθυσμένους αξιωματικούς και έμεινε χωρίς ιατρική περίθαλψη για μέρες, προσέλυσε σε μεγάλο βαθμό την προσοχή των μέσων ενημέρωσης. Η υπόθεση εξελίχθηκε σε δημόσιο σκάνδαλο όχι μόνο λόγω της κτηνωδίας της, αλλά και εξαιτίας των αρχικών προσπαθειών του Υπουργείου Αμύνης να αποκρύψει την πραγματική αιτία της κατάστασης του Σιτσιώφ. Ακολούθησε ένα παρόμοιο τραγικό γεγονός, φέρνοντας στο προσκήνιο το μακροχρόνιο πρόβλημα του «καψονιού» (ρωσικά *ντεντοβστσίνα* - μια πρακτική βίας και ταπεινώσεων που επιβάλλεται στους νεοσύλλεκτους), που αναγνωρίζεται ότι έχει ευρεία διάδοση. Το πρόβλημα της κακομεταχείρισης στο στρατό τονίζεται στις εκθέσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα του ρώσου διαμεσολαβητή κ. Λουκίν και του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης κ. Gil Robles. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Αμύνης, 16 στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους από καψόνια το 2005, 276 αυτοκτόνησαν ενώ 1064 θάνατοι εκτός στρατιωτικών συγκρούσεων αποδόθηκαν σε διάφορες αιτίες. Οι ειδικοί θεωρούν ότι το καψόνι αποτελεί την πρωταρχική αιτία των αυτοκτονιών στις ένοπλες δυνάμεις, ενώ φοβούνται ότι πολλοί θάνατοι που κατατάσσονται στις «αυτοκτονίες» ή τα «ατυχήματα» μπορεί να είναι αποτέλεσμα καψονιών.

Η Ρωσία έχει πραγματοποιήσει άλματα στη δημοκρατική της εξέλιξη τα τελευταία χρόνια, αλλά η ΕΕ ανησυχεί για τις πρόσφατες αλλαγές του ρωσικού εκλογικού συστήματος. Η άμεση εκλογή των περιφερειαρχών σταμάτησε το 2004 και εφεξής διορίζονται από τον Πρόεδρο και εγκρίνονται από το τοπικό νομοθετικό σώμα. Ο Πρόεδρος κ. Πούτιν έχει συγκεντρώσει την εξουσία στα χέρια του και ενίσχυσε σημαντικά τις αρμοδιότητές του έναντι της Δούμας, της κυβέρνησης και των περιφερειών. Σήμερα είναι πλέον ελάχιστη η σοβαρή αντιπολίτευση έναντι της κυβέρνησης.

Όσον αφορά την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για το γεγονός ότι, παρά τις ενδείξεις αυτολογοκρισίας από μέρους των δημοσιογράφων, υπάρχει στη Ρωσία σχετική ποικιλία στα έντυπα μέσα. Ενώ όμως ο γραπτός τύπος παραμένει σχετικά ελεύθερος, εξακολουθούν να έρχονται πληροφορίες ότι οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές συχνά επιδιώκουν να επηρεάσουν τα τοπικά μέσα ενημέρωσης. Ο κρατικός έλεγχος των μέσων ραδιοτηλεόρασης δεν επιτρέπει στην εθνική τηλεόραση να μεταδίδει ευρύ φάσμα απόψεων. Το κλίμα αυτολογοκρισίας σε πολλούς ρώσους δημοσιογράφους ενισχύθηκε από την αδυναμία της κυβέρνησης να ανακαλύψει τους δολοφόνους πολλών δημοσιογράφων που δολοφονήθηκαν, πιθανότατα λόγω των θέσεών τους, από το 2000.

Η ΕΕ εξακολούθησε να εγείρει τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Συνεργασίας και σε όλες τις συνόδους του Συμβουλίου Συνεργασίας με τις **χώρες της Κεντρικής Ασίας**, καθώς και στις συνεδριάσεις υπό άλλα σχήματα όπου δεν ισχύουν τέτοιες συμφωνίες.

Το **Καζακστάν** συμμετείχε με θετικό τρόπο σε αυτούς τους διαλόγους· εν τούτοις η ΕΕ έχει καταστήσει σαφές ότι αναμένει περαιτέρω πρόοδο στους τομείς του εκδημοκρατισμού, της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και του κράτους δικαίου. Έχουν σημειωθεί θετικές εξελίξεις, αλλά οι προεδρικές εκλογές δεν ανταποκρίθηκαν στα διεθνή πρότυπα· τελευταία, τα εμπόδια που τίθενται στα κόμματα της αντιπολίτευσης και στα μη κρατικά μέσα ενημέρωσης ενίσχυσαν τις ανησυχίες μας. Υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά την αμεροληψία στην κρίσημη δίκη για τη δολοφονία του κ. Sarsembayev, μέλους της αντιπολίτευσης. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση, ιδίως λόγω της υποψηφιότητας του Καζακστάν για την προεδρία του ΟΑΣΕ το 2009.

Το **Ουζμπεκιστάν** έχει αρνηθεί να ανταποκριθεί στα αιτήματα της ΕΕ, του ΟΑΣΕ και του ΟΗΕ για ανεξάρτητη έρευνα των γεγονότων του Αντιτζάν (που κατέληξαν στη δολοφονία εκατοντάδων πολιτών από τις δυνάμεις ασφάλειας) του Μαΐου του 2005. Οι δίκες που ακολούθησαν (και παρακολούθησε εν μέρει το ODIHR) δεν τήρησαν θεμελιώδη κριτήρια διαφανών και αδιάβλητων διαδικασιών. Το Ουζμπεκιστάν δεν έχει αντιδράσει στις εκθέσεις του ODIHR για τις δίκες. Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επιδεινωθεί ευρέως με διώξεις υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοσιογράφων και μελών της αντιπολίτευσης, καθώς και με τη νέα νομοθεσία που περιορίζει τις δραστηριότητες των ΜΚΟ και τα μέσα ενημέρωσης. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ Ján Kubiš πραγματοποίησε μία επίσκεψη αλλά δεν του επιτράπηκε επανάληψή της, ενώ δεν επιτράπηκε να εισέλθουν στη χώρα ούτε ο προσωπικός αντιπρόσωπος του Υπατού Εκπροσώπου κ. Solana στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ούτε οι ομόλογοί του από τον ΟΗΕ και τον ΟΑΣΕ. Άλλα αρνητικά συμβάντα ήταν η αποχώρηση της UNCHR και το κλείσιμο σημαντικών διεθνών ΜΚΟ. Το Ουζμπεκιστάν διαπραγματεύτηκε μια νέα και πολύ περιορισμένη εντολή η οποία μειώνει το ρόλο του κέντρου του ΟΑΣΕ σε γραφείο συντονιστή προγράμματος. Στις 3 Οκτωβρίου 2005, το Συμβούλιο επέβαλε περιοριστικά μέτρα κατά της ηγεσίας του Ουζμπεκιστάν, που συμπεριλαμβάνουν απαγόρευση χορήγησης θεωρήσεων και εμπάργκο όπλων κατά της χώρας. Τα μέτρα επιβεβαιώθηκαν στις 15 Μαΐου 2006 και θα επανεξεταστούν το φθινόπωρο. Η τρίτη επιτροπή της 60ης ΓΣΗΕ υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με το Ουζμπεκιστάν (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες). Το Ουζμπεκιστάν αρνείται να συνεργαστεί με τη διαδικασία 1503 ή με τους ειδικούς εισηγητές του ΟΗΕ. Υπάρχουν αναφορές ότι η πρακτική των βασανιστηρίων εξακολουθεί να επικρατεί στο Ουζμπεκιστάν.

Με το **Τουρκμενιστάν**, οι σχέσεις της ΕΕ παραμένουν περιορισμένες. Κατά την ετήσια συνάντηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (1η Ιουνίου 2006), το Συμβούλιο έφερε επί τάπητος πολλά ανησυχητικά προβλήματα, από την υποβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος ως τη συνολική έλλειψη πολυφωνίας και ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, καθώς και σοβαρές ατομικές περιπτώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η κυβέρνηση δέχεται αυτόν τον περιορισμένο διάλογο, αλλά λίγα έχουν επιτευχθεί σε συγκεκριμένα θέματα. Η τρίτη επιτροπή της 60ης ΓΣΗΕ υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με το Τουρκμενιστάν (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες). Το Τουρκμενιστάν αρνείται να συνεργαστεί με τους ειδικούς εισηγητές του ΟΗΕ. Σοβαρό πρόβλημα παραμένει η κακομεταχείριση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ χαιρέτισε τη θαρραλέα απόφαση της **Δημοκρατίας της Κιργιζίας** να μην εκδώσει στο Ουζμπεκιστάν τις αρκετές εκατοντάδες προσφύγων που διέσχισαν τα σύνορα μετά τα γεγονότα στο Αντιτζάν. Ωστόσο, σε τέσσερις από αυτούς απορρίφθηκε η τελική προσφυγή τους κατά της έκδοσης. Παρά τις έντονες εκκλήσεις της ΕΕ προς τις κιργιζικές αρχές να τηρήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους και σε αυτές επίσης τις περιπτώσεις, παρά τις πιέσεις του Ουζμπεκιστάν, τον Αύγουστο του 2006 η Κιργιζία εξέδωσε τους τέσσερις πρόσφυγες μαζί με έναν αιτούντα άσυλο. Η ΕΕ εκφράζει την βαθιά της λύπη διότι οι κιργιζικές αρχές απέτυχαν στην εκπλήρωση των διεθνών τους υποχρεώσεων, κάλεσε δε τις αρχές του Ουζμπεκιστάν να φροντίσουν για την αμερόληπτη μεταχείριση των ατόμων αυτών σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες.

Η ΕΕ ενθάρρυνε το **Τατζικιστάν** να συνεχίσει την πορεία του προς τη σταθεροποίηση. Η ΕΕ τόνισε ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς δεν πρέπει να σημαίνει περιορισμό της ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ θα παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς τις επόμενες προεδρικές εκλογές, επιμένει δε για την επίτευξη προόδου στην τήρηση των διεθνών προτύπων, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή των συστάσεων που έκανε το ODIHR μετά τις τελευταίες κοινοβουλευτικές εκλογές.

6.2. Αφρική

Επί σειρά ετών, η ΕΕ επιδιώκει τη θέσπιση πολιτικών όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Αφρική με βάση τη συνεργασία μάλλον παρά την αντιπαράθεση, λόγω χάρη μέσω του διαλόγου που καθιερώθηκε στα πλαίσια της Συμφωνίας του Κοτονού. Ομοίως η ΕΕ έχει επιδιώξει να ενθαρρύνει περιφερειακές ομάδες όπως η Αφρικανική Ομάδα του ΟΗΕ, να αναλάβουν, σε συνεργασία με άλλες ομάδες όπως η ΕΕ, να παρακολουθήσουν τοπικές καταστάσεις όπου σημειώνονται παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, κατά τη συζήτηση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συγκεκριμένες χώρες της Αφρικής στην τρίτη επιτροπή της ΓΣΗΕ, η Αφρικανική Ομάδα επέλεξε να συμπαραταχθεί μαζί τους για να προστατεύσει άλλες χώρες της Αφρικής με προτάσεις αναστολής της διαδικασίας.

Η κοινή θέση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές, το κράτος δικαίου και τη χρηστή διακυβέρνηση στην Αφρική⁸⁶ επανεξετάζεται από το Συμβούλιο ανά εξάμηνο. Στις 22 Νοεμβρίου 2004 πραγματοποιήθηκε επανεξέταση των δραστηριοτήτων προώθησης της κοινής θέσης. Η ΕΕ παρέσχε επίσης πολιτική και χρηματοδοτική στήριξη στην ατζέντα της Αφρικανικής Ένωσης (ΑΕ) στον τομέα της διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων για την παρακολούθηση των εκλογών και για τη δημιουργία μονάδας διακυβέρνησης στην Επιτροπή ΑΕ. Η ΕΕ και η ΑΕ συμφώνησαν στη σύνοδο υπουργικής τριόικας του Απριλίου του 2005, να συνεργασθούν για την ενίσχυση του έργου της Αφρικανικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών στην εποπτεία της εφαρμογής του Αφρικανικού Χάρτη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών. Στις 12 Απριλίου 2005, το Συμβούλιο υιοθέτησε κοινή θέση σχετικά με την πρόληψη, τη διαχείριση και την επίλυση των συγκρούσεων στην Αφρική⁸⁷. Κύριος στόχος είναι να ληφθούν υπόψη οι νέες εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ) και, συγκεκριμένα, το σχέδιο δράσης για στήριξη ΕΠΑΑ για την ειρήνη και την ασφάλεια στην Αφρική, καθώς και τα συμπεράσματα σχετικά με την ειρήνη και την ασφάλεια στην Αφρική, τα οποία εγκρίθηκαν το Νοέμβριο του 2004. Η ΕΕ παρέσχε επίσης ζωτικής σημασίας βοήθεια στην ΑΕ και σε αφρικανικές υποπεριφερειακές οργανώσεις με χρηματοδότηση του Μέσου Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική, ενέργεια που αποτέλεσε σημαντική συμβολή στην ικανότητα της ΑΕ να αναπτύξει ειρηνευτικές δυνάμεις στο Νταρφούρ. Πόροι του Μέσου Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική χρησιμοποιούνται και για τις επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (FOMUC) και στις Κομόρες, καθώς επίσης για πιο μακρόπνοα προγράμματα δημιουργίας υποδομής στην ΑΕ.

⁸⁶ ΕΕ L 158, 2.6.1998, σ. 1.

⁸⁷ ΕΕ L 97, 15.4.2005, σ. 57.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2005, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε **την ενωσιακή στρατηγική για την Αφρική**⁸⁸. Η στρατηγική βασίζεται στη σημαντική πρόοδο που έχουν επιτύχει οι ίδιοι οι Αφρικανοί. Τα ουσιώδη συστατικά της είναι η εταιρική σχέση που βασίζεται στο διεθνές δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα και την συνυπευθυνότητα. Βασική φιλοσοφία της είναι η αφρικανική οικείωση και ευθύνη, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω αφρικανικών θεσμών.

Η στρατηγική ορίζει ότι η επιτυχής ανάπτυξη απαιτεί προσήλωση στα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου, αποτελεσματικά και καλώς διοικούμενα κράτη και ισχυρούς και αποτελεσματικούς θεσμούς.

⁸⁸ Έγγρ. 15702/1/05 ΕΕ και Αφρική: προς μια στρατηγική εταιρική σχέση.

Στη στρατηγική, η ΕΕ αναλαμβάνει να προαγάγει και να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών και άλλων ευάλωτων ομάδων· να βοηθήσει στην εξάλειψη της ατιμωρησίας, μεταξύ άλλων μέσω της προσαγωγής στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο· να προαγάγει τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τον σεβασμό του κράτους δικαίου στην Αφρική, και μέσω της ανάπτυξης δυνατοτήτων των δικαστικών συστημάτων, των εθνικών επιτροπών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Προς τούτο, η ΕΕ θα διατηρήσει τη σημαντική χρηματοδότηση από την ΕΚ και τα διμερή προγράμματα των κρατών μελών. Κατά τη περίοδο αναφοράς, 50 εκατομμύρια ευρώ χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του 9ου ΕΤΑ για να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της υποδομής της Αφρικανικής Ένωσης, συμπληρώνοντας τα 35 εκατομμύρια ευρώ που χορηγήθηκαν ήδη για αυτόν το λόγο στο πλαίσιο του Μέσου Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική.

Με τη βοήθεια πολιτικού διαλόγου και διαβουλεύσεων με τους αφρικανούς εταίρους, η ΕΕ θα υποστηρίξει τις αφρικανικές προσπάθειες για την παρακολούθηση και τη βελτίωση της διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης του Αφρικανικού Μηχανισμού Αξιολόγησης από Ομοτίμους (APRM) της Νέας Εταιρικής Σχέσης για την Ανάπτυξη της Αφρικής (NEPAD). Αυτό αναμένεται να οδηγήσει στην επίτευξη του στόχου των τεσσάρων ολοκληρωμένων αναθεωρήσεων ανά έτος από το 2006 και στην ανάπτυξη μιας Πρωτοβουλίας Διακυβέρνησης για την υποστήριξη της υλοποίησης των εθνικών μεταρρυθμίσεων που τίθενται σε εφαρμογή από τη διαδικασία του APRM. Θα αναπτυχθεί ένα μέσο διευκόλυνσης της διακυβέρνησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης.

Η ΕΕ θα στηρίξει την καταπολέμηση της διαφθοράς, της εμπορίας ανθρώπων, των παράνομων ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος και θα προαγάγει τη διαφάνεια για να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των αφρικανών πολιτών και να εξασφαλιστεί ότι οι λαοί της Αφρικής θα εκμεταλλευθούν τα πλούτη της. Αυτό περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την παροχή βοήθειας για τη βελτίωση της δημόσιας ευθύνης και των συστημάτων διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών στην Αφρική, την έγκαιρη επικύρωση από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και από τους αφρικανούς εταίρους της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη διαφθορά, την παροχή συνδρομής για την ορθή διαχείριση των πόρων των συγκρούσεων, συμπεριλαμβανομένης της ξυλείας καθώς και του ορυκτού πλούτου και τη στήριξη της διαδικασίας Kimberly και της Πρωτοβουλίας Διαφάνειας των Εξορυκτικών Βιομηχανιών (ΠΔΕΒ).

Η ΕΕ θα στηρίξει την ανάπτυξη της συμμετοχικής δημοκρατίας και της πολιτικής ευθύνης στην Αφρική, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης των αφρικανικών κοινοβουλίων και της κοινωνίας των πολιτών και ενός ενισχυμένου προγράμματος συνδρομής στις εκλογές και αποστολών παρακολούθησης των εκλογών από την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της επανεξέτασης της εντολής τους το 2006.

Στη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ)**, με τη διαρκή ανασφάλεια στις ανατολικές του επαρχίες, σοβαρές ανησυχίες προκάλεσαν οι πολυάριθμες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή Ιτούρι, τις δύο Κίβου και στην Κατάγκα. Ομοίως, όσον αφορά τον τομέα της ασφάλειας μεταξύ άλλων και την επί του παρόντος κακή κατάσταση των ενόπλων δυνάμεων του Κονγκό (FARDC), ελάχιστη πρόοδος θα μπορούσε να επιτευχθεί στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας ή υπέρ του σεβασμού βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη συγκεκριμένη συνάρτηση. Το Συμβούλιο προωθεί, ως εκ τούτου, ενεργά την αναγκαία μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας στη ΛΔΚ για την οποία και αναπτύχθηκε η συμβουλευτική αποστολή EUSEC στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ. Σε στενή συνεργασία με τα ΗΕ, ο ΕΕΕΕ κ. Ajello θέτει τακτικά στις μεταβατικές αρχές το πρόβλημα της φρικτής κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της έλλειψης ασφάλειας σε ορισμένες περιοχές της ΛΔΚ, καθώς και την ανάγκη περαιτέρω μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας. Η τρίτη επιτροπή της 60ης ΓΣΗΕ υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με τη ΛΔΚ (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες).

Η ΕΕ παραμένει ιδιαίτερα ανήσυχη για τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νταρφούρ του δυτικού **Σουδάν**. Τα μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης της 30ής Μαΐου 2005 σχετικά με την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά του Σουδάν,⁸⁹ επανεξετάστηκαν τον Μάιο του 2006. Η επανεξέταση καθόρισε ότι τα εν λόγω μέτρα για τον περιορισμό της μετακίνησης και τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που παρακωλύουν την ειρηνευτική διαδικασία, συνιστούν απειλή για τη σταθερότητα στο Νταρφούρ και την περιοχή, προβαίνουν σε παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου ή του δικαίου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα ή διαπράττουν φρικαλεότητες, παραβιάζουν το εμπάργκο όπλων και/ή ευθύνονται για εχθρικές στρατιωτικές πτήσεις εντός και πάνω από την περιοχή

⁸⁹ ΕΕ L 139, 2.6.2005, σ. 25.

του Νταρφούρ πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ. Επιπλέον, την 1η Ιουνίου 2006 το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση εφαρμογής της κοινής θέσης 2005/411/ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά τεσσάρων ατόμων, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (UNSCR) 1672 (2006). Στην τρίτη επιτροπή της 60ης ΓΣΗΕ, η ΕΕ έχασε με μικρή διάφορα ψήφου μια αίτηση μη λήψης μέτρων για το **Σουδάν** (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες).

Το Συμβούλιο εξέφρασε σε διάφορες περιπτώσεις μεγάλη ανησυχία για τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο Νταρφούρ. Για παράδειγμα, στα συμπεράσματά του της 15ης Μαΐου 2006, το Συμβούλιο υπενθύμισε την υποστήριξή του προς τις κυρώσεις εναντίον όσων παρακωλύουν την ειρηνευτική διαδικασία, διαπράττουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή παραβιάζουν την κατάπαυση του πυρός και το εμπάργκο όπλων, και επιβεβαίωσε τη θέση του ότι πρέπει να γίνει πλήρης χρήση των μέτρων που προβλέπονται στο ψήφισμα 1591 (2005) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Το Συμβούλιο επανέλαβε την πλήρη υποστήριξή του στην έρευνα που διεξάγει το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Νταρφούρ και παρότρυνε όλα τα μέρη, ιδίως την κυβέρνηση του Σουδάν, να συνεργαστούν πλήρως με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

Στα πλαίσια του τακτικού πολιτικού διαλόγου δυνάμει του άρθρου 8 με το Σουδάν, διάφορες συνεδριάσεις διαλόγου αφιερώθηκαν ειδικά σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην **Αιθιοπία** μετά από τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 15ης Μαΐου 2005 έτυχε ιδιαίτερης παρακολούθησης από την ΕΕ. Μετά τις βιαιότητες των αρχών Ιουνίου, η ΕΕ προέτρεψε την κυβέρνηση και τις δυνάμεις ασφάλειας να επιδείξουν συγκράτηση και να σεβαστούν τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα. Σε όλη τη διάρκεια της μετεκλογικής πολιτικής κρίσης και στα πλαίσια του διαλόγου του άρθρου 8, οι αντιπρόσωποι της ΕΕ έφεραν ενώπιον των αιθιοπικών αρχών, μεταξύ άλλων, θέματα όπως η ανάγκη σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διερεύνησης των μετεκλογικών βίαιων περιστατικών. Μετά από τη νέα έκρηξη βίας κατά τις αρχές Νοεμβρίου του 2005 και τις συλλήψεις ηγετών της αντιπολίτευσης,

συντακτών και δημοσιογράφων, και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, η ΕΕ, από κοινού με ολόκληρη την κοινότητα των δωρητών, κατέστησε σαφή τη βαθιά της ανησυχία, απευθύνοντας έκκληση για τον τερματισμό των άνευ διακρίσεων κακοποιήσεων και των μαζικών συλλήψεων και για την απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων. Έκτοτε, οι αντιπρόσωποι της ΕΕ έχουν επανειλημμένα εκφράσει στις αιθιοπικές αρχές τις έντονες ανησυχίες τους για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα και την κατάσταση των κρατουμένων, απαιτώντας σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, καθώς και την απελευθέρωση όλων των κρατουμένων οι οποίοι συνελήφθησαν μετά από τις πολιτικές διαδηλώσεις του Ιουνίου και του Νοεμβρίου και σεβασμό των δικαιωμάτων όσων εξακολουθούν να κρατούνται. Η ΕΕ παρακολουθεί τις δίκες των κρατουμένων εξαρχής μέσω των αντιπροσώπων των πρεσβειών στην Αντίς Αμπέμπα και μέσω ενός δικηγόρου που παρακολουθεί την από κοινού συμφωνηθείσα εντολή.

Η ΕΕ εστίασε επίσης την προσοχή της στην κατάσταση στη **βόρεια Ουγκάντα**, εκφράζοντας την ανησυχία της για τη συνέχιση της σύγκρουσης, η οποία έχει προκαλέσει σοβαρά προβλήματα ασφάλειας και δεινή ανθρωπιστική κατάσταση. Στα συμπεράσματά της 15ης Μαΐου 2006, το Συμβούλιο, υπενθυμίζοντας στην κυβέρνηση της Ουγκάντας ότι φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την αντιμετώπιση της σύγκρουσης και των σοβαρών της επιπτώσεων από ανθρωπιστική άποψη, κάλεσε την κυβέρνηση να εξασφαλίσει αυξημένη προστασία των πολιτών της στη βόρεια Ουγκάντα. Όσον αφορά την απαγγελία κατηγορίας από το ΔΠΔ εναντίον πέντε διοικητικών στελεχών του Αντιστασιακού Στρατού του Κυρίου (LRA/Lord's Resistance Army), το Συμβούλιο θεώρησε την έκδοση των ενταλμάτων ως ένα ιστορικό πρώτο βήμα και επανέλαβε την άποψή του ότι δεν πρέπει να επιτρέπεται ατιμωρησία για τη γενοκτονία, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και τα εγκλήματα πολέμου. Το Συμβούλιο κάλεσε την κυβέρνηση της Ουγκάντας και τις γειτονικές χώρες να συνεργασθούν για την εκτέλεση των ενταλμάτων σύλληψης.

Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, το Συμβούλιο καθόρισε την κοινή θέση 2006/31/ΚΕΠΠΑ της 23ης Ιανουαρίου 2006⁹⁰ σχετικά με τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι της **Λιβερίας**, προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η απόφαση 1647 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Συνεπεία τούτου, παρατείνονται τα μέτρα που εγκρίνονται με την κοινή θέση 2004/137/ΚΕΠΠΑ⁹¹: το εμπάργκο όπλων και οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί για ορισμένα πρόσωπα παρατείνονται για δώδεκα επιπλέον μήνες, ενώ τα περιοριστικά μέτρα για τα διαμάντια και τα προϊόντα ξυλείας καταγωγής Λιβερίας παρατείνονται για έξι επιπλέον μήνες⁹². Μετά την απόφαση 1689 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 20ης Ιουνίου 2006, με την οποία ζητείται να αρθούν τα περιοριστικά μέτρα για την ξυλεία εφόσον θεσπισθεί κατάλληλη νομοθεσία για τα δάση, το Συμβούλιο θα επανεξετάσει σύντομα τη θέση του. Παραμένει σε ισχύ η κοινή θέση 2004/487/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, σχετικά με την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά του πρώην Προέδρου Charles Taylor και ορισμένων από τους στενούς του συγγενείς⁹³.

Στις 23 Ιανουαρίου 2006, το Συμβούλιο υιοθέτησε την κοινή θέση 2006/30/ΚΕΠΠΑ⁹⁴ για την παράταση και συμπλήρωση των περιοριστικών μέτρων έναντι της **Ακτής του Ελεφαντοστού** τα οποία επιβλήθηκαν με την κοινή θέση 2004/852/ΚΕΠΠΑ⁹⁵. Στα μέτρα αυτά, κατ' εφαρμογή της απόφασης 1572 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, περιλαμβάνονται ταξιδιωτική απαγόρευση και δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων ορισμένων προσώπων που θεωρούνται ότι παρακωλύουν την ειρηνευτική συμφωνία και εμπάργκο όπλων. Επιπλέον, με την κοινή θέση 2006/30/ΚΕΠΠΑ απαγορεύονται όλες οι εισαγωγές ακατέργαστων διαμαντιών από την Ακτή Ελεφαντοστού στην ΕΕ, σύμφωνα με την απόφαση 1643 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Στις 15 Μαΐου 2006, το Συμβούλιο υιοθέτησε συμπεράσματα με τα οποία εξέφρασε την ικανοποίησή του για το νέο πνεύμα που επικρατεί στην Ακτή του Ελεφαντοστού μετά τον διορισμό του κ. Konan Banny ως πρωθυπουργού, και το οποίο επέτρεψε την επανέναρξη της ειρηνευτικής διαδικασίας όπως αυτή ορίζεται στην απόφαση 1633 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, η οποία θα πρέπει να οδηγήσει στη διεξαγωγή ελεύθερων, ανοικτών, αδιάβλητων εκλογών με διαφάνεια στις 31 Οκτωβρίου 2006 το αργότερο.

⁹⁰ ΕΕ L 19, 24.1.2006, σ. 38.

⁹¹ ΕΕ L 40, 12.2.2004, σ. 35.

⁹² ΕΕ L 124, 20.5.2003, σ. 49.

⁹³ ΕΕ L 162, 30.4.2004, σ. 116.

⁹⁴ ΕΕ L 19, 24.1.2006, σ. 36.

⁹⁵ ΕΕ L 368, 15.12.2004, σ. 50.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί στενά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Ζιμπάμπουε**, ιδίως τις συνέπειες της επιχείρησης «Αποκατάσταση της Τάξης» του Μαΐου του 2005. Η ΕΕ προέτρεψε την κυβέρνηση της Ζιμπάμπουε να αντιμετωπίσει τις οδυνηρές συνέπειες της επιχείρησης. Λόγω της έλλειψης προόδου όσον αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ζιμπάμπουε, το Συμβούλιο ανανέωσε τον Ιανουάριο του 2006 την κοινή θέση 2006/51/ΚΕΠΠΑ, η οποία καθορίστηκε πρώτη φορά τον Φεβρουάριο του 2002 (2002/145/ΚΕΠΠΑ), σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Ζιμπάμπουε. Τα περιοριστικά μέτρα αφορούν απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ και δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που συμμετέχουν σε δραστηριότητες, οι οποίες υπονομεύουν σοβαρά τη δημοκρατία, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου στη Ζιμπάμπουε. Ισχύει επίσης εμπάργκο προμήθειας όπλων και εξοπλισμού προοριζόμενων για στρατιωτικές επιχειρήσεις.

6.3. Βόρεια και Νότια Αμερική

Στην IV Σύνοδο Κορυφής τους στη Βιέννη (12 Μαΐου 2006) οι ηγέτες της ΕΕ, της Λατινικής Αμερικής και των χωρών της Καραϊβικής τόνισαν ότι η δημοκρατία, η ανάπτυξη και ο σεβασμός όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελούν βασικές αρχές της στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των δύο περιοχών. Τα συμβαλλόμενα μέρη επιβεβαίωσαν την προσήλωσή τους στην ουσιαστική προαγωγή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και χαιρέτισαν τη σύσταση του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων τόνισαν την ειλημμένη τους απόφαση να εργαστούν για την πλήρη ισότητα των φύλων και να αποδώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες, τα παιδιά, τους ανθρώπους με αναπηρίες, τους αυτόχθονες πληθυσμούς και τις μειονότητες. Επανέλαβαν ότι είναι αποφασισμένοι να αγωνιστούν κατά του ρατσισμού, κάθε μορφής διάκρισης, της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας και να παράσχουν συνεπή και ουσιαστική υποστήριξη και προστασία στους ανθρώπους, τις οργανώσεις ή τα θεσμικά όργανα που εργάζονται για την προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά το περασμένο έτος, η ΕΕ επανέλαβε την ανησυχία της σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην **Κολομβία** και επιβεβαίωσε την αλληλεγγύη της προς τον κολομβιανό λαό. Η ΕΕ κάλεσε όλες τις παράνομες ένοπλες ομάδες να συμμετάσχουν με ειλικρίνεια στην προσπάθεια διευθέτησης της εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης κατόπιν διαπραγματεύσεων, τονίζοντας την ανάγκη να επιτευχθεί μια ανθρωπιστική συμφωνία ενόσω συνεχίζεται η σύγκρουση. Το Συμβούλιο επανέλαβε το αίτημά του προς τα εκτός νόμου ένοπλα σώματα να απελευθερώσουν αμέσως και δίχως όρους τους ομήρους που εξακολουθούν να κρατούν αιχμαλώτους, ζητώντας τους συγχρόνως να σταματήσουν στο εξής τις απαγωγές. Η ΕΕ τόνισε επίσης ότι προέχει η μέριμνα για την ασφάλεια αυτών των προσώπων, των οργανώσεων και των θεσμών, όπως και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η εργασία για την προαγωγή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και των αυτοχθόνων πληθυσμών.

Μετά τη θέσπιση του νόμου περί δικαιοσύνης και ειρήνης, το Συμβούλιο επισήμανε τους φόβους του ότι ο νόμος δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τις αρχές της αλήθειας, της δικαιοσύνης και της αποκατάστασης σύμφωνα με τα διεθνώς συμφωνημένα πρότυπα. Το Συμβούλιο συμερίστηκε πολλές από τις ανησυχίες που εκφράστηκαν από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως: ότι υπάρχει εννοιολογική συσκότιση μεταξύ «πολιτικού» και λοιπών εγκλημάτων· ότι τα χρονικά περιθώρια για την διακρίβωση των ομολογιών και για την αναζήτηση περιουσιακών στοιχείων που ίσως αποκτήθηκαν από παράνομες δραστηριότητες είναι στενά· ότι οι δυνατότητες των θυμάτων να απαιτήσουν επανορθώσεις είναι περιορισμένες· ότι το ύψος των ανωτάτων ποινών για τα σοβαρότερα εγκλήματα δεν είναι ικανοποιητικό· και ότι η ικανοποίηση των απαιτήσεων της καινούργιας νομοθεσίας γεννά βάρος δυσβάστακτο για το δυναμικό του κολομβιανού συστήματος απονομής δικαιοσύνης. Παρ' όλ' αυτά, το Συμβούλιο εξέφρασε την άποψη ότι εφόσον εφαρμοστεί ουσιαστικά και με διαφάνεια, ο νόμος θα συντελέσει θετικά στις κολομβιανές επιδιώξεις για ειρήνη. Στο ίδιο πνεύμα, η ΕΕ επιβεβαίωσε την προθυμία της να συνεργαστεί στενά με την κυβέρνηση, τους θεσμούς και την κοινωνία των πολιτών της Κολομβίας, καθώς και με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα με και άλλους στην παρακολούθηση της εφαρμογής της δικαστικής διαδικασίας

που ορίζει ο νόμος. Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε επίσης την προθυμία της ΕΕ και των κρατών μελών της να συνδράμουν την κολομβιανή κυβέρνηση και κοινωνία των πολιτών παρέχοντας στήριξη προς τις κοινότητες που έχουν πληγεί από την εσωτερική σύγκρουση και τις ομάδες θυμάτων, καθώς και υποστήριξη προς τις τοπικές δραστηριότητες συμφιλίωσης και προς την επανένταξη και αποστράτευση των ανήλικων στρατιωτών, συμπληρώνοντας τα ήδη υφιστάμενα προγράμματα που αναπτύσσουν η UNICEF και άλλοι.

Στις 26 Ιουνίου 2006, η ΕΕ δημοσίευσε δήλωση με την οποία υποστήριξε την παράταση της εντολής του γραφείου του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Ένωση τάσσεται υπέρ διαρκούς και έντονου ρόλου του γραφείου και υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι να υποστηρίζει ενεργά η Κυβέρνηση της Κολομβίας το γραφείο του Υπατού Αρμοστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και να χρησιμοποιεί το πλήρες φάσμα των υπηρεσιών που αυτό παρέχει.

Η κατάσταση στην Κολομβία θα εξακολουθήσει να αξιολογείται. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στις αποφάσεις του συνταγματικού δικαστηρίου με στόχο ειδικότερα την ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Στα πρόσφατα συμπεράσματά του της 12ης Ιουνίου 2006 για τη 16η αξιολόγηση της κοινής θέσης, το Συμβούλιο εξέφρασε τη λύπη του για την περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην **Κούβα** μετά την τελευταία αξιολόγηση του Ιουνίου του 2005. Η ΕΕ σημείωσε ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία των κουβανικών οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ότι ο αριθμός των πολιτικών κρατούμενων στην Κούβα αυξήθηκε κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες σε περισσότερες από 330 τεκμηριωμένες περιπτώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται αρκετά άτομα που κρατούνται από το 2005 χωρίς να τους έχει απαγγελθεί κατηγορία ή χωρίς να έχουν δικαστεί. Επιπλέον, εκατοντάδες νέων κουβανών πολιτών τέθηκαν υπό κράτηση και καταδικάστηκαν βάσει της διάταξης του ποινικού κώδικα που τιμωρεί την «ροπή προς διάπραξη εγκλήματος» Η ΕΕ παρότρυνε και πάλι την κουβανική κυβέρνηση να απελευθερώσει άνευ όρων όλους τους πολιτικούς κρατούμενους, συμπεριλαμβανομένης της ομάδας των 75 ατόμων που κρατούνται και έχουν καταδικαστεί από το 2003.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκάλεσαν, από τον Ιούλιο του 2005, οι δεκάδες βίαιες πράξεις οχλήσεων και εκφοβισμών μεταξύ των οποίων και διάφορες λεγόμενες «acciones de repudio» (οχλοκρατικές διαπομπεύσεις). Το Συμβούλιο εκφράζει την ανησυχία του για αναφορές ότι ορισμένες «acciones de repudio» διαπράττονται με τη συνενοχή αστυνομικών δυνάμεων και αρχών ασφαλείας. Εν πάση περιπτώσει, οι κουβανικές αρχές δεν τηρούν την υποχρέωσή τους να προστατεύουν όλους τους πολίτες. Το Συμβούλιο καλεί μετ' επιτάσεως την κουβανική κυβέρνηση να θέσει αμέσως τέρμα στις συνεχιζόμενες οχλήσεις και να καταβάλει κάθε προσπάθεια για να αποτραπεί παν ενδεχόμενο επανάληψής τους. Η ΕΕ καταδικάζει με δριμύτητα τις πράξεις αυτές καθώς και άλλους περιορισμούς θεμελιωδών αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και από άλλες διεθνείς υποχρεώσεις περί ανθρώπινων δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα της Κούβας ως μέλους των Ηνωμένων Εθνών και υπογράφοντος μέρους των αντίστοιχων Δηλώσεων. Η ΕΕ υπενθυμίζει ειδικότερα προς τις κουβανικές αρχές τις ευθύνες τους ιδίως σε ό,τι αφορά τα βασικά δικαιώματα της ελεύθερης πρόσβασης στην πληροφόρηση, της ελευθερίας του λόγου, του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι, της ιδιωτικής ζωής και της ορθής εφαρμογής του νόμου. Η ΕΕ υπενθυμίζει επίσης τις δεσμεύσεις που απαιτείται να πληρούν όλα τα εκλεγμένα μέλη του Συμβουλίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων προκειμένου να τηρούν τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα για την προαγωγή και την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις πολιτικές που εφαρμόζει η κουβανική κυβέρνηση στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ αξιοποίησε σε διάφορες ευκαιρίες τις επαφές με μέλη της κουβανικής κυβέρνησης για να θέσει υπόψη τους τα προβλήματα στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Κούβα. Δυστυχώς, οι προσπάθειες αυτές δεν απέβησαν καρποφόρες δεδομένου ότι η Κούβα κρίνει τα διαβήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα ως παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις της, περιορίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τις δραστηριότητες της ΕΕ στην ηθική και ενδεχομένως στην τεχνική και υλική υποστήριξη των αγωνιστών και των υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η ΕΕ χαιρετίζει το ενδεχόμενο της επανάληψης πολιτικού διαλόγου με τις κουβανικές αρχές. Ο διάλογος αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει το θέμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και να πραγματοποιείται σε αμοιβαία και ισότιμη βάση. Η ΕΕ έχει παροτρύνει την κουβανική κυβέρνηση, χάριν της προώθησης ενός γόνιμου και αμοιβαίως επωφελούς διαλόγου, να αποδείξει τη δέσμευσή της για διάλογο, επιφέροντας απτές βελτιώσεις στην κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο έχει επίσης τονίσει ότι κάθε υψηλόβαθμος αξιωματούχος που επισκέπτεται την Κούβα θα πρέπει να εκφράζει προς τις κουβανικές αρχές τις ανησυχίες του γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι η **Βενεζουέλα** έχει επικυρώσει όλες τις σημαντικές διεθνείς συμβάσεις και εγγυάται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα στο σύνταγμά της. Στην πράξη ωστόσο τα δικαιώματα αυτά δεν εφαρμόζονται ούτε γίνονται σεβαστά πάντοτε. Η ΕΕ διαπιστώνει θορυβημένα συμπτώματα αυταρχικής διακυβέρνησης, έλλειψης ανεξαρτησίας και κύρους της δικαιοσύνης και διαφθοράς της αστυνομίας. Άλλα ζητήματα ανησυχίας αφορούν τον αυξανόμενο βαθμό βίας καθώς και τις απαγωγές. Η ΕΕ παρακολουθεί επίσης εκ του σύνεγγυς ορισμένες δίκες κατά μελών της αντιπολίτευσης και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ κατέγραψε τα σημαντικά βήματα που έκανε το **Μεξικό** για την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μεξικό εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα. Μια σημαντική δικαστική και νομική μεταρρύθμιση, η οποία θα αντιμετώπιζε πολλά από τα δομικά προβλήματα που οδηγούν στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έπεσε θύμα καθυστερήσεων του μεξικανικού κοιγκρέσου. Η επίσκεψη του Προσωπικού Εντεταλμένου του ΓΓ/ΥΕ στο Μεξικό (στις 2 και 3 Σεπτεμβρίου του 2005) αποδείχθηκε πολύ χρήσιμη για την ενίσχυση των τοπικών προσπαθειών της ΕΕ να προαγάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, ειδικά με την υπογράμμιση της σημασίας που αποδίδει η ΕΕ σε αυτό το θέμα. Από το 2002, το Μεξικό και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζονται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω της EIDHR.

Η ΕΕ ανησυχεί για τα υψηλά επίπεδα βίας και ανασφάλειας στη **Γουατεμάλα**, κατάσταση η οποία θέτει σε κίνδυνο και παρακωλύει τις προσπάθειες βελτίωσης της ανάπτυξης και τον σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ έχει διαρκή διάλογο με την κυβέρνηση της Γουατεμάλας σχετικά με θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η επίσκεψη του αντιπροέδρου Eduardo Stein στις Βρυξέλλες, όπου συνάντησε τον ΓΓ/ΥΕ και έκανε ομιλία στην Περιφερειακή Ομάδα Εργασίας, επικεντρώθηκε κυρίως σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο Προσωπικός Εντεταλμένος του ΓΓ/ΥΕ εξέφρασε τις ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συγκεκριμένα σε θέματα όπως οι υιοθεσίες, η θανατική ποινή και η επικύρωση του ΔΠΔ, κατά την επίσκεψή του στη Γουατεμάλα. Η ΕΕ προέβη επίσης σε διάβημα προς την κυβέρνηση της Γουατεμάλας σχετικά με το ΔΠΔ και διαβίβασε την ανησυχία της για την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ επισήμανε με ανησυχία την αύξηση του αριθμού των εγκληματικών συμμοριών νέων (Maras) σε ολόκληρη την Κεντρική Αμερική και για αυτόν τον λόγο η ΕΕ προέβη σε ανασκόπηση της κατάστασης και των πολιτικών στον τομέα της ασφάλειας στις χώρες που πλήττονται περισσότερο από αυτή τη μορφή βίας, ιδίως δε **τη Γουατεμάλα, την Ονδούρα και το Σαλβαδόρ**. Η ΕΕ επισήμανε την ανάγκη μεταρρύθμισης της δημόσιας ασφάλειας και μιας σφαιρικής προσέγγισης του προβλήματος και της περιφερειακής συνεργασίας. Η ΕΕ θα περιλάβει το θέμα των Maras και τα σχετικά προβλήματα ασφαλείας στον πολιτικό διάλογο του Σαν Χοσέ.

Η ΕΕ υποστήριξε την επιχείρηση διατήρησης της ειρήνης του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών στην **Αϊτή**, τη MINUSTAH, η εντολή της οποίας περιλαμβάνει την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αποστολή εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ διαδραμάτισε θετικό ρόλο στις πρόσφατες αϊτινές εκλογές. Η ΕΕ δεσμεύθηκε να συνδράμει την αϊτινή κυβέρνηση στη διαδικασία εθνικής συμφιλίωσης και ειδικότερα στην αποκατάσταση της πολιτικής σταθερότητας, τη βελτίωση της ασφάλειας και της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην αναζωογόνηση της οικονομικής ανάκαμψης της Αϊτής.

Κατά το περασμένο έτος, η ΕΕ προέβη σε διάφορα διαβήματα στις χώρες της Καραϊβικής σχετικά με τη θανατική ποινή και το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

6.4. Ασία

Παρά τα τρομερά προβλήματα και τις ανησυχίες που συνεχίζουν να ταλανίζουν τον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο **Αφγανιστάν**, έχει σημειωθεί σταθερή πρόοδος μετά τη Συμφωνία της Βόννης του 2001. Η ΕΕ, βάσει των συμπερασμάτων της αποστολής παρατηρητών της, αναγνώρισε την επιτυχία των εκλογών για το κοινοβούλιο και τα επαρχιακά συμβούλια που

διενεργήθηκαν στις 18 Σεπτεμβρίου 2005, καθώς και τον επιτυχή σχηματισμό Κοινοβουλίου το Νοέμβριο. Το νέο κοινοβούλιο απεικονίζει την πολιτική και εθνοτική πολυμορφία του Αφγανιστάν με το 27 τοις εκατό του συνόλου των εδρών να καταλαμβάνονται από γυναίκες. Οι γυναίκες έλαβαν 121 από τις διαθέσιμες 420 έδρες των επαρχιακών συμβουλίων μολονότι η εκπροσώπησή τους στην εθνική κυβέρνηση φαίνεται να μειώνεται. Στα μέσα Νοεμβρίου, προς το τέλος της διαδικασίας της Βόννης, η ΕΕ και το Αφγανιστάν προέβησαν σε κοινή πολιτική δήλωση ορίζοντας μια νέα εταιρική σχέση και επιβεβαιώνοντας εκ νέου τη μακροπρόθεσμη δέσμευση της ΕΕ προς το Αφγανιστάν. Η ΕΕ δεσμεύθηκε υπέρ του Συμφώνου για το Αφγανιστάν και της μεταβατικής εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης του Αφγανιστάν, αμφότερα εκ των οποίων αποτελούν τα τελικά έγγραφα της Διάσκεψης του Λονδίνου που πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2006. Το Σύμφωνο για το Αφγανιστάν έχει τη διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα ως έναν από τρεις βασικούς πυλώνες του.

Η ΕΕ παραμένει ανήσυχη για την επιβολή της θανατικής ποινής. Οι γυναίκες του Αφγανιστάν εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρούς περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων τους, όπως εμπόδια στην εκπαίδευση, ευρέως διαδεδομένες διακρίσεις, περιορισμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η γενική βία κατά των γυναικών κάθε ηλικίας. Το γραφείο του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ εξακολουθεί να συνεργάζεται στενά στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα κυβερνητικά σχέδια για τη σύσταση υπουργείου «προαγωγής της αρετής και καταπολέμησης της έκλυσης ηθών» θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά.

Η ΕΕ παρατηρεί με αυξανόμενη ανησυχία την κατάσταση της διακυβέρνησης στο **Μπαγκλαντές**. Το μέγεθος των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η χώρα υπογραμμίστηκε οδυνηρά με την έκρηξη περίπου 500 βομβών στις 17 Αυγούστου 2005. Αμέσως μετά την επίθεση, η ΕΕ ενίσχυσε την παρακολούθηση της κατάστασης στο Μπαγκλαντές και αποφάσισε να αποστείλει τρόικα περιφερειακών διευθυντών στη Ντάκα τον Ιανουάριο του 2006. Με αυτόν τον τρόπο απηύθυνε συγκεκριμένα μηνύματα στην κυβέρνηση, στην αντιπολίτευση και στην κοινωνία των πολιτών, καθώς και έκκληση για τη δημιουργία Εθνικής Επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία παραμένει σε εκκρεμότητα εδώ και αρκετά χρόνια.

Οι σχέσεις της ΕΕ με την **Ινδία** εξακολούθησαν να αναπτύσσονται, όπως αρμόζει σε έναν από τους έξι στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ. Η Σύνοδος Κορυφής ΕΕ-Ινδίας στο Νέο Δελχί υιοθέτησε στις 7 Σεπτεμβρίου 2005 ένα κοινό σχέδιο δράσης που καλύπτει ευρύ φάσμα πολιτικών τομέων, όπως η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σε αυτό το πλαίσιο συμφωνήθηκε να συνεχιστεί ο διάλογος σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε πολυμερή και διμερή φόρουμ, με στόχο την οικοδόμηση καλύτερης αλληλοκατανόησης. Η τρόικα της ΕΕ και οι Ινδοί ομόλογοί τους πραγματοποίησαν σύνοδο για τα ανθρώπινα δικαιώματα την 1η Δεκεμβρίου 2005 στο Νέο Δελχί. Εκτοτε, η ΕΕ χαιρέτισε την εκλογή της Ινδίας ως ιδρυτικό μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και συνεργάζεται μαζί της σε αυτό το πλαίσιο.

Η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για τα μέτρα που ελήφθησαν στον εφ' όλης της ύλης διάλογο μεταξύ **Ινδίας και Πακιστάν**, γεγονός το οποίο βοηθά στο να δημιουργηθεί πιο ευνοϊκό κλίμα για την ενασχόληση με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Κασμίρ.

Το **Πακιστάν** εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ένα μοναδικό σύνολο προβλημάτων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μερικές από τις σημαντικότερες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά το διάστημα που καλύπτει η έκθεση είναι ο μονίμως υψηλός αριθμός θανατικών ποινών, το ότι οι νόμοι περί βλασφημίας χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο για τη διευθέτηση διαφορών άσχετων με τη θρησκεία και το γεγονός ότι έως 90% των γυναικών του Πακιστάν είναι θύματα οικογενειακής βίας και ο αριθμός των περιστατικών ολοένα μεγαλώνει. Όλα αυτά αποτέλεσαν μείζον θέμα συζήτησης κατά την επίσκεψη τρόικας πολιτικών διευθυντών της ΕΕ στις 27 Σεπτεμβρίου 2005 στο Ισλαμαμπάντ - ωστόσο, ο αριθμός των εκτελέσεων αυξήθηκε εντυπωσιακά το 2005 (πάνω από 50) και το 2006 (πάνω από 40). Λίγο αργότερα το Πακιστάν βρέθηκε αντιμέτωπο με νέα προβλήματα στον τομέα των δικαιωμάτων μετά τον σεισμό που έπληξε το Κασμίρ στις 8 Οκτωβρίου 2005, όταν η ΕΕ κινήθηκε ταχέως για να παράσχει σημαντική βοήθεια. Θετικό μήνυμα είναι η συζήτηση επί σχεδίου νόμου που κατέθεσε η κυβέρνηση στο κοινοβούλιο για την τροποποίηση του κανονισμού «χουντούντ». Γενικότερα, η ΕΕ εξακολουθεί να τονίζει στην κυβέρνηση τη σημασία του κράτους δικαίου ως βασική προϋπόθεση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα στο **Νεπάλ** βρέθηκαν κάτω από ιδιαίτερα μεγάλη πίεση μετά την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης από τον βασιλιά Γκιανέντρα την 1η Φεβρουαρίου 2005. Υποχώρησε, όμως, σε μεγάλο βαθμό στις 24 Απριλίου 2006, όταν με νέα βασιλική διακήρυξη αποκαταστάθηκε η βουλή των αντιπροσώπων. Η ΕΕ τάχθηκε ανοικτά κατά της άμεσης άσκησης της εξουσίας από τον βασιλιά, μεταξύ άλλων κατά την επίσκεψη της τρώικας περιφερειακών διευθυντών της ΕΕ στην Κατμαντού τον Οκτώβριο του 2005, χαιρετίζοντας τη διαδικασία εκδημοκρατισμού. Όλο αυτό το διάστημα η ΕΕ προσέφερε ισχυρή υποστήριξη στην αποστολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Νεπάλ, η οποία συνέβαλε ουσιαστικά στο να καταχωρηθούν σε κατάλογο οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους μαοϊκούς αντάρτες και από τις κρατικές δυνάμεις ασφαλείας.

Η ΕΕ εξακολούθησε να προωθεί την ειρηνευτική διαδικασία στη **Σρι Λάνκα**, ως ένας εκ των συμπροέδρων της Διάσκεψης του Τόκιο του 2003. Η ΕΕ υποστήριξε με σθένος τη Νορβηγία στην έκκληση προς την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα και τους Τίγρεις για την Απελευθέρωση του Ταμίλ Ιλάμ (LTTE) να τηρήσουν την κατάπαυση πυρός που υπεγράφη το 2002 και να επαναλάβουν τις απευθείας συνομιλίες. Δυστυχώς, καμία από τις δύο πλευρές δεν αξιοποίησε την ευκαιρία για συμφιλίωση που τους παρουσιάστηκε με το τσουνάμι του 2004 και η κατάσταση άρχισε να επιδεινώνεται με ταχύτητα την άνοιξη του 2006. Μάρτυρας των αυξανόμενων βιαιοτήτων κατά των πολιτών, η ΕΕ αποφάσισε τελικά να κατατάξει τους LTTE ως τρομοκρατική οργάνωση στις 31 Μαΐου 2006.

Μετά την ανακοίνωση του Ιουνίου του 2004 για εκτεταμένες πολιτικές μεταρρυθμίσεις στις **Μαλδίβες**, η ΕΕ ενέτεινε τις συνομιλίες της τόσο με την κυβέρνηση όσο και με την αντιπολίτευση για την προώθηση του διαλόγου.

Δύο διερευνητικές αποστολές της ΕΕ στις Μαλδίβες είχαν καλή συνεργασία με τις αρχές, μεταξύ άλλων και όσον αφορά την πρόσβαση στους κρατουμένους. Η ΕΕ παροτρύνει σταθερά την κυβέρνηση να δεσμευθεί πλήρως για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, θέτοντας σαφείς και επείγουσες φάσεις υλοποίησης και να αξιοποιήσει καλύτερα την εμπειρία και τις συμβουλές των άλλων χωρών στη μεταρρυθμιστική διαδικασία.

Οι συνεχιζόμενες συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη **Βιρμανία/Μιανμάρ** έγιναν αντικείμενο δηλώσεων της ΕΕ ή της Προεδρίας. Η Προεδρία της ΕΕ καταδίκασε για παράδειγμα, στις 29 Μαΐου 2006, την απόφαση της βιρμανικής κυβέρνησης να παρατείνει τον κατ' οίκον περιορισμό της ηγετίδας του Εθνικού Συνδέσμου για τη Δημοκρατία κ. Άουνγκ Σαν Σου Κι και κάλεσε το στρατιωτικό καθεστώς να απελευθερώσει την ίδια και όλους τους άλλους πολιτικούς κρατούμενους και να συγκεντρώσει όλες τις πολιτικές και εθνικές δυνάμεις της χώρας για έναν γνήσιο διάλογο με στόχο την αληθινή εθνική συμφιλίωση και την καθιέρωση της δημοκρατίας.

Η ΕΕ εγείρει επίσης τακτικά το θέμα της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βιρμανία/Μιανμάρ κατά τις συναντήσεις με Ασιάτες εταίρους προκειμένου να γνωστοποιήσει τις ανησυχίες της ΕΕ και να τους ενθαρρύνει να λάβουν πιο σθεναρή θέση υπέρ της δημοκρατικής μετάβασης στη Βιρμανία/Μιανμάρ. Από κοινού με ομονοούντες εταίρους, η ΕΕ εξετάζει ανά τακτικά διαστήματα τον τρόπο ενίσχυσης των προσπαθειών προκειμένου να ασκηθεί πίεση για αλλαγές στη χώρα. Η ΕΕ δεν έχει πάψει να διατυπώνει ανησυχία για τα γεγονότα που έχουν οδηγήσει όλο και περισσότερους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα εδάφη τους και κυρίως το κρατίδιο Karen. Οι επίμονες αναφορές για καταναγκαστική εργασία στη Βιρμανία/Μιανμάρ είναι επίσης λόγος σοβαρής ανησυχίας. Τον Απρίλιο του 2006 η ΕΕ παρέτεινε για άλλους 12 μήνες την κοινή θέση της σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα που είχε επιβάλει κατά εκείνων που επωφελούνται περισσότερο από την κακοδιοίκηση και όσων παρεμποδίζουν ενεργά την πορεία προς την εθνική συμφιλίωση, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη δημοκρατία.

Η τρίτη επιτροπή της 60ης ΓΣΗΕ υιοθέτησε ψήφισμα που κατέθεσε η ΕΕ σχετικά με τη Βιρμανία/Μιανμάρ (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες).

Τον Ιανουάριο του 2006, η ΕΕ εξέφρασε ανησυχίες για τα γεγονότα που θεώρησε ως επιδείνωση της πολιτικής κατάστασης στην **Καμπότζη** με αποκορύφωμα τη σύλληψη του διευθυντή του Κέντρου της Καμπότζης για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα τέλη Δεκεμβρίου του 2005. Παρόλο που η εν συνεχεία απελευθέρωση του υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλων συλληφθέντων μετά τα γεγονότα κατά την τελετή της ημέρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις 10 Δεκεμβρίου 2005, την καθυσάχασε σε κάποιο βαθμό, η ΕΕ συνεχίζει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στην Καμπότζη. Οι πρόσφατες αναφορές διαφθοράς είναι επίσης πηγή σοβαρού προβληματισμού για την ΕΕ. Η διαρπαγή γαιών στην Καμπότζη παραμένει ένα πρόβλημα με συνέπειες ιδιαίτερα για τους φτωχούς.

Το **Λάος** παραμένει ένα μονοκομματικό κράτος με περιορισμούς σε ορισμένα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Σοβαρές ανησυχίες προκαλούν ακόμα οι συνθήκες κράτησης. Η ΕΕ εκφράζει ακόμα ανησυχία για την κατάσταση των Μονγκ του Λάος, μεταξύ άλλων για την τύχη 26 παιδιών των οποίων ο επαναπατρισμός στο Λάος από την Ταϊλάνδη επικρίθηκε ευρύτατα. Η ΕΕ ανησυχεί ιδιαίτερα για ένα επεισόδιο όπου, σύμφωνα με αναφορές, μερικοί Μονγκ του Λάος – γυναίκες και παιδιά – έχασαν τη ζωή τους στην επαρχία Luang Prabang του Λάος. Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες του Λάος για την επικύρωση και εφαρμογή του διεθνούς δικαίου και τις άλλες προσπάθειες για την εδραίωση του κράτους δικαίου στη χώρα.

Στη **Ταϊλάνδη**, τα επίπεδα βίας στο νοτιότατο άκρο εξακολουθούν να είναι αντικείμενο σοβαρής ανησυχίας. Η ΕΕ παρέμεινε σε στενή επαφή με την κυβέρνηση της Ταϊλάνδης σχετικά με τις εξελίξεις και εξέφρασε την ανησυχία της για τον αριθμό των νεκρών που έχει υπερβεί τους 1000 μεταξύ πολιτών και δυνάμεων ασφαλείας από τον Ιανουάριο του 2004. Η έκθεση της Εθνικής Επιτροπής Συμφιλίωσης, της οποίας προήδρευσε ο πρώην πρωθυπουργός Anand Panyarachun, δημοσιεύθηκε αλλά οι συστάσεις της δεν έχουν επικυρωθεί επισήμως ούτε έχουν συζητηθεί δημοσίως. Διάφορες περιπτώσεις εξαφανίσεων δεν έχουν διαλευκανθεί, μεταξύ άλλων του δικηγόρου προμάχου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Somchai Neelapachit. Η εν εξελίξει πολιτική κρίση επισκίασε την κατάσταση της νότιας Ταϊλάνδης.

Κατά το διάστημα που καλύπτει η έκθεση, η ΕΕ διατήρησε τη δέσμευσή της να προαγάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα στην **Κίνα** με δραστήριο, διαρκή και εποικοδομητικό τρόπο. Ο εποικοδομητικός διάλογος παραμένει ο δίαυλος που προτιμά η Ένωση προκειμένου να εργαστεί για τη βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα. Η ΕΕ και η Κίνα συζητούν για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια τόσο του πολιτικού διαλόγου τους όσο και ειδικού διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλ. επίσης κεφάλαιο 3.4.2). Η όγδοη Σύνοδος Κορυφής ΕΕ-Κίνας, που πραγματοποιήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2005 στο Πεκίνο, επιβεβαίωσε την υποχρέωση περαιτέρω ενίσχυσης της συνεργασίας και των ανταλλαγών στον συγκεκριμένο τομέα. Ο 20ός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα ΕΕ-Κίνας πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο στις 24 Οκτωβρίου και ο 21ος στη Βιέννη στις 25-26 Μαΐου 2006. Οι διάλογοι επικεντρώθηκαν, μεταξύ άλλων, στους περιορισμούς της ελευθερίας της έκφρασης και θρησκείας, τη θανατική ποινή, τη διοικητική κράτηση και το σύστημα αναμόρφωσης μέσω της εργασίας. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία σχετικά με την ελευθερία της θρησκείας και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες στο Θιβέτ και το Σιντζιάνγκ και πίεσε για την εφαρμογή των συστάσεων του ειδικού εισηγητή για τα βασανιστήρια, Manfred Nowak, μετά την πρόσφατη επίσκεψή του. Στα πλαίσια του διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα η ΕΕ παρέδωσε έναν κατάλογο μεμονωμένων περιπτώσεων οι οποίες προκαλούν ανησυχία. Η ΕΕ προέβη επίσης σε διαβήματα για μεμονωμένες περιπτώσεις που αφορούν τον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ και οι κινεζικές αρχές διοργάνωσαν δύο σεμινάρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια του διαλόγου, ένα στις 12 και 13 Δεκεμβρίου 2005 στο Λονδίνο και ένα στις 22 και 23 Μαΐου 2006 στη Βιέννη.

Ένας από τους βασικούς προβληματισμούς αφορά το θέμα της ελευθερίας της έκφρασης, καθώς υπάρχουν ανησυχητικές τάσεις στην Κίνα προς μεγαλύτερους περιορισμούς στα μέσα ενημέρωσης και στο διαδίκτυο, συλλήψεις και εκφοβισμός δημοσιογράφων και άλλων προσώπων, καθώς και κλείσιμο εφημερίδων. Χρησιμοποιήθηκαν νέα νομικά, τεχνολογικά και πολιτικά μέσα παρακολούθησης και περιορισμού της ροής των πληροφοριών και της έκφρασης στα διάφορα μέσα ενημέρωσης, ακόμη και σε περιοχές όπου πρωτίτερα οι πολίτες είχαν ελευθερίες, όπως ιδιωτικά ηλεκτρονικά ημερολόγια στο διαδίκτυο (blog). Ειδικότερα η ΕΕ τόνισε την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις γυναίκες προμάχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ αναμένει από την Κίνα να επικυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, για το οποίο έχει δεσμευθεί, το συντομότερο δυνατόν.

Οι διοικητικές ποινές με το σύστημα αναμόρφωσης μέσω της εργασίας εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εφόσον ληφθούν ορισμένα νομοθετικά μέτρα, προσδοκείται ότι οι εφέσεις που αφορούν τη θανατική ποινή θα διεκπεραιώνονται πιο ανοικτά, αλλά η Κίνα εξακολουθεί να μην αποκαλύπτει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη θανατική ποινή, δημιουργώντας ανησυχίες σχετικά με τον αριθμό των ανθρώπων που εκτελούνται ετησίως. Οι μειονότητες στο Σιντζιάνγκ αντιμετωπίζουν κρατική καταστολή λόγω φόβων της κεντρικής κυβέρνησης ότι Ουϊγούροι αυτονομιστές επιζητούν την ανεξαρτησία του ανατολικού Τουρκεστάν.

Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας θεωρείται γενικά ότι έχει μια από τις χειρότερες καταστάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλον τον κόσμο. Το φθινόπωρο, η ΕΕ υποστήριξε ένα ειδικό ανά χώρα ψήφισμα στην Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ στο οποίο η ΕΕ παρότρυνε την ΛΔ της Κορέας να σεβαστεί πλήρως όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, να εξασφαλίσει την ποιότητα της ανθρωπιστικής βοήθειας και να συνεργαστεί πλήρως με τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ (βλ. κεφάλαιο 5.1 για λεπτομέρειες). Το ψήφισμα της ΓΣΗΕ πρότεινε την ανάληψη δράσης από τον ΟΗΕ, εφόσον η ΛΔ της Κορέας εξακολουθούσε να αγνοεί τις εκκλήσεις της Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα για βελτίωση στον τομέα αυτόν.

Την άνοιξη του 2006, η ΕΕ κατέβαλε ιδιαίτερες προσπάθειες προκειμένου να πείσει τη ΛΔ της Κορέας να μην εκτελεί τη θανατική ποινή και, επιπλέον, τόνισε ότι είναι σκόπιμο να συνεργαστεί με τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη ΛΔ της Κορέας, καθηγητή Vítit Muntarbhorn. Η ΕΕ ανησυχεί για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές ΜΚΟ και οργανώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων που έλαβε η Πιονγκγιάνγκ.

Στην **Ινδονησία**, η ΕΕ βλέπει μια νέα αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να εξετάσει τα προβλήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ διατηρεί ωστόσο τις ανησυχίες της για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ορισμένες περιοχές όπως η Παπούα και το κεντρικό Σουλαβέσι. Η ΕΕ προέβη σε περαιτέρω διαβήματα για τη θανατική ποινή στην Ινδονησία και της γεννούν ανησυχίες οι δυσκολίες στην προσαγωγή των δραστών σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώπιον της δικαιοσύνης. Η ΕΕ αναφέρθηκε επίσης στην κατάσταση των θρησκευτικών μειονοτήτων στις συνομιλίες της με την ινδονησιακή κυβέρνηση.

Η ΕΕ κατάφερε να συμβάλει σε σημαντική βελτίωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην επαρχία Ατσέ μέσω της αποστολής παρακολούθησης της Ατσέ, καθώς η παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ένα από τα βασικά καθήκοντά της. Αυτό κατέστη σαφές και από το διορισμό αναπληρωτή αρχηγού αποστολής για την επανένταξη, την αμνηστία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλ. τετραγωνίδιο για την ΑΜΜ στο κεφάλαιο 3.1 για λεπτομέρειες).

Η ΕΕ έδωσε μεγάλη προσοχή στο **Ανατολικό Τιμόρ** το οποίο γνώρισε σοβαρή επιδείνωση της εσωτερικής κατάστασης ασφαλείας την άνοιξη του 2006. Βιαιότητες και αναταραχές έθεσαν σε κίνδυνο τα επιτεύγματα του νεώτερου έθνους της Ασίας από την ανεξαρτησία του το 2002. Η ΕΕ, και στο επίπεδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιουνίου του 2006, εξέφρασε μεγάλη ανησυχία για τις εξελίξεις στη χώρα αυτή και επαίνεσε την Πορτογαλία για την αποστολή αστυνομικών ως απάντηση στις εκκλήσεις της κυβέρνησης του Ανατολικού Τιμόρ για βοήθεια στη διατήρηση της ασφάλειας. Η ΕΕ τόνισε ότι πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη για τις σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ανατολικό Τιμόρ το 1999. Η ΕΕ έδωσε επίσης έμφαση στο στόχο της διεθνούς κοινότητας να υποστηρίξει τη χώρα στην αποκατάσταση της δημόσιας τάξης και την επιδίωξη της συμφιλίωσης των συγκρουόμενων πλευρών. Τον Μάιο του 2006 η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία για τις εξελίξεις στη χώρα και ικανοποίηση για τη θετική αντίδραση διαφόρων κυβερνήσεων στο αίτημα της κυβέρνησης του Ανατολικού Τιμόρ να συνδράμουν στην αποκατάσταση και τη διατήρηση της ασφάλειας. Στις 9 Ιουνίου 2006 η Επιτροπή ενέκρινε έγγραφο στρατηγικής ανά χώρα και ενδεικτικό πρόγραμμα που, παράλληλα με τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, δίνει προτεραιότητα στη δημιουργία θεσμικής υποδομής. Η ΕΕ σημείωσε την έναρξη των εργασιών του γραφείου του Διαμεσολαβητή (Provedor) για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δικαιοσύνη ως ένα ευπρόσδεκτο και σπουδαίο βήμα προόδου του Ανατολικού Τιμόρ προς την πλήρη ανάληψη των λειτουργιών του κράτους.

Παρά τη σταθερή πρόοδο που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις **Φιλιππίνες**, η ΕΕ ανησυχεί για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που κηρύχθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2006. Η ΕΕ, σε επαφές με το Υπουργείο Εξωτερικών των Φιλιππινών, κάλεσε την κυβέρνηση να σεβαστεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου και εξέφρασε την προσδοκία ότι η κατάσταση έκτακτης ανάγκης θα αρθεί σύντομα. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης ήρθη πράγματι στις 3 Μαρτίου 2006, μια εβδομάδα μετά την επιβολή της. Σε μια θετικότερη εξέλιξη, η ΕΕ χαιρέτισε θερμά την υπογραφή του νόμου που καταργεί τη θανατική ποινή στις Φιλιππίνες από την Πρόεδρο κ. Αιγογο στις 24 Ιουνίου 2006. Η ΕΕ παρακολουθεί αδιάκοπα την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις Φιλιππίνες και έχει εκφράσει την ανησυχία της για την ανεπαρκή εφαρμογή των περισσότερων συμβάσεων, συμφώνων και συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως σε σχέση με τις άνευ δίκης εκτελέσεις (πολιτικά ενεργών πολιτών, δημοσιογράφων, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δικαστών και δικηγόρων). Οι Φιλιππίνες προστέθηκαν στον κατάλογο χωρών προτεραιότητας όσον αφορά το θέμα των παιδιών και των ενόπλων συγκρούσεων τον Απρίλιο του 2006.

6.5. Μέση Ανατολή

Στο **Ιράν** συνεχίστηκαν οι σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σημειώθηκε ελάχιστη έως καθόλου πρόοδος στους κύριους τομείς ανησυχίας της ΕΕ από την τελευταία ετήσια έκθεση και μετά και, από πολλές απόψεις, η κατάσταση έχει επιδεινωθεί. Η χρήση της θανατικής ποινής είναι συχνή, ακόμη και για καταδικασθέντα παιδιά. Η ελευθερία της έκφρασης είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Οι αναφορές βασανιστηρίων είναι συχνές. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξακολουθούν να αναφέρουν οχλήσεις και εκφοβισμούς. Η μεταχείριση των θρησκευτικών και εθνικών μειονοτήτων από Ιράν και οι εις βάρος τους οικονομικές και κοινωνικές διακρίσεις συνεχίζουν να είναι πηγή μεγάλης ανησυχίας για την ΕΕ. Η ΕΕ διατηρεί τον προβληματισμό της για την απουσία ουσιαστικής δράσης για μεταρρύθμιση της νομοθεσίας, των θεσμών και των επίσημων πρακτικών που επιτρέπουν να συμβαίνουν οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αντιπρόσωποι της ΕΕ έθεσαν επανειλημμένα τα προβλήματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώπιον των ιρανικών αρχών κατά το διάστημα της έκθεσης. Στα συζητηθέντα θέματα περιλαμβάνονται η επιβολή θανατικής ποινής ή μαστιγώματος σε ανήλικους εγκληματίες, η παρενόχληση ατόμων από μέρους των αρχών για την ειρηνική έκφραση της γνώμης τους και η δίωξη θρησκευτικών μειονοτήτων, ιδίως των Μπαχαϊστών και των Σουφιστών. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης την ανησυχία της για τους αυστηρούς περιορισμούς στην ελευθερία της έκφρασης και του τύπου, όπως το κλείσιμο εφημερίδων, η απαγόρευση ηλεκτρονικών ημερολογίων και η φυλάκιση πολιτικών κρατουμένων. Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση δεν διεξήχθησαν σύνοδοι του διαλόγου ΕΕ-Ιράν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. το κεφάλαιο 3.4.2 για περισσότερες πληροφορίες). Το Δεκέμβριο του 2005, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ υποστήριξαν από κοινού ψήφισμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν κατά τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Το ψήφισμα εξέφραζε σοβαρή ανησυχία για τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και καλούσε το Ιράν να συμμορφωθεί προς τις ελευθέρως αναληφθείσες διεθνείς του υποχρεώσεις.

Η προαγωγή της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου είναι βασικοί τομείς στους οποίους εστιάζονται οι σχέσεις της ΕΕ με το **Ιράκ**. Η υποστήριξη της ΕΕ στις συνταγματικές και εκλογικές διαδικασίες του 2005 ήταν ιδιαίτερη· εκτός από τη σημαντική χρηματοδότηση, η ΕΕ παρείχε επίσης εμπειρογνώμονες για να συνεργαστούν με την Ανεξάρτητη Εκλογική Επιτροπή για το Ιράκ κατά την περίοδο πριν από τις εκλογές του Δεκεμβρίου. Μέσω της ενοποιημένης αποστολής για επιβολή του κράτους δικαίου στο Ιράκ (EUJUST LEX), η ΕΕ παρέσχε από τον Ιούλιο του 2005 εκπαίδευση σε κράτη μέλη της ΕΕ σε περίπου 700 ανώτερους υπαλλήλους των ιρακινών αστυνομικών, δικαστικών και σωφρονιστικών υπηρεσιών σε θέματα διαχείρισης και ποινικής έρευνας. Μετά από ιρακινό αίτημα, η αποστολή παρατάθηκε για άλλους 18 μήνες έως το τέλος του 2007.

Τον Σεπτέμβριο του 2005, η ΕΕ και το Ιράκ υπέγραψαν Κοινή Δήλωση για τον πολιτικό διάλογο. Η ΕΕ εκμεταλλεύθηκε αυτόν τον διάλογο για να προωθήσει τους στόχους της ΕΕ όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να γνωστοποιήσει τις ανησυχίες της σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράκ. Η ΕΕ εξέφρασε απογοήτευση για την επαναφορά της θανατικής ποινής στο Ιράκ τον Σεπτέμβριο του 2005 και έκτοτε ζητάει επανειλημμένα την κατάργησή της. Άλλα μελήματα που αναφέρθηκαν αφορούν τους κανονισμούς που διέπουν την εγγραφή και λειτουργία των ΜΚΟ και τις καταγγελίες παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις ιρακινές δυνάμεις ασφαλείας.

Τον Ιούνιο του 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικρότησε το πρόγραμμα της νέας ιρακινής κυβέρνησης για τη δέσμευσή του να προασπιστεί το κράτος δικαίου, να προωθήσει την εθνική ενότητα και συμφιλίωση, και επιβεβαίωσε την προθυμία της ΕΕ να βοηθήσει το Ιράκ σε αυτούς τους τομείς.

Στη **Σαουδική Αραβία** σημειώθηκαν μερικές θετικές εξελίξεις κατά το περασμένο έτος, αλλά ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων παραμένει αργός. Στις βελτιώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβάνονται οι εκλογές στις επαγγελματικές οργανώσεις, η δημιουργία κρατικής επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η συνέχιση διαδικασίας εθνικού διαλόγου. Η ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σαουδική Αραβία εξακολουθεί επίσης να αυξάνεται. Το Δεκέμβριο, η ΕΕ επικρότησε την εκλογή δύο γυναικών στο διοικητικό συμβούλιο του εμπορικού επιμελητηρίου της Τζέντας, στις πρώτες εκλογές για δημόσιο φορέα της Σαουδικής Αραβίας που ήταν ανοικτές σε γυναίκες υποψηφίους. Σοβαρές ανησυχίες για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σαουδική Αραβία παραμένουν, ωστόσο, και η ΕΕ εξακολούθησε να τις φέρει ενώπιον των σαουδαραβικών αρχών. Διαβήματα διενεργήθηκαν ειδικότερα για την εφαρμογή της θανατικής ποινής.

6.6. Ανάλυση των δράσεων για κάθε συγκεκριμένη χώρα

Μια οριζόντια εξέταση, έστω κι αν είναι μάλλον συνοπτική και μη εξαντλητική, δείχνει ότι **ο όγκος των δραστηριοτήτων της ΕΕ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στα διάφορα σημεία του πλανήτη** έχει γίνει αρκετά σημαντική. Οι περιφερειακές επιτροπές συζητούν τακτικά τα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε συγκεκριμένη χώρα και περιοχή. Ο Προσωπικός Εκπρόσωπος του ΓΓ/ΥΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει επί παραδείγματι επισκεφθεί περιφερειακές επιτροπές, υπογραμμίζοντας κατ'αυτόν τον τρόπο τα της υλοποίησης των προτεραιοτήτων και κατευθυντηρίων γραμμών της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο περιφερειακό πλαίσιο.

Άλλο παράδειγμα είναι η αποστολή πολιτικής διαχείρισης της κρίσης στην Ατσέ/Ινδονησία, στα πλαίσια της οποίας η παρακολούθηση από τον ΥΕ υπήρξε ουσιαστική συνιστώσα της αποστολής πολιτικής διαχείρισης της κρίσης. Εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για ένταξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην μεθόδευση της υλοποίησης από την ΕΕ.

Η εξέλιξη αυτή υπογραμμίζει για μια ακόμα φορά τη σημασία των διεξαγόμενων προσπαθειών με στόχο να προαχθεί η ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η συνοχή και συνέπεια των πολιτικών και δράσεων της ΕΕ και των κρατών μελών της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αποτυχία εν προκειμένω θα υπονόμει την αξιοπιστία των πολιτικών που εφαρμόζουμε.

Επιπλέον, η εξέταση της πολιτικής της ΕΕ σε επίπεδο χωρών υπογραμμίζει τον πολύ στενό **δεσμό μεταξύ των εργασιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της προαγωγής της δημοκρατίας**. Τα θέματα αλληλοσυνδέονται στενά στην ουσία τους και οι εργασίες προώθησης των στόχων αυτών δεν πρέπει να διαχωρισθούν. Η στενή **συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** πρέπει επίσης να τονιστεί στη συνάρτηση αυτή.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα όγδοη ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα καταδεικνύει σε ποιο βαθμό τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και η χρηστή διακυβέρνηση αποτελούν πλέον τη βάση των εξωτερικών και εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ. Η αύξηση του αριθμού των κρατών μελών τόνισε ακόμη περισσότερο την ανάγκη να δίνεται συνέχεια και να αναλαμβάνεται δράση σε σχέση με τις εσωτερικές εμπειρίες της ΕΕ σχετικά με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ πρέπει να καταδείξει ότι σέβεται πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα εντός των συνόρων της και αντιδρά ουσιαστικά στις ενδεχόμενες εσωτερικές παραβιάσεις τους. Τότε μόνο η ΕΕ θα έχει μεγαλύτερο κύρος στα διεθνή φόρουμ.

OVERVIEW OF PROJECTS SELECTED FOR SUPPORT UNDER EIDHR BETWEEN 1 JULY 2005 AND 30 JUNE 2006

I/ Projects selected through Global Calls for Proposals⁹⁶

Support for the abolition of the death penalty

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
The Independent Jamaica Council for Human Rights	Advocacy for the Abolition of the Death Penalty	Jamaica	320.000 €
International Helsinki Federation for Human Rights	A Coordinated Civil Society Campaign to Abolish the Death Penalty in Central Asian States	Kazakhstan	423.694 €
Nederlandse organisatie voor internationale ontwikkelings-samenwerking	Awareness raising and lobbying against the Death Penalty in the occupied Palestinian Territory (oPT)	WB Gaza	298.339 €
Collectif des Ligues et Associations de Défense des Droits de l'Homme au Rwanda	Campagne de plaidoyer pour l'abolition de la peine de mort au Rwanda	Rwanda	300.000 €
Inter Press Service International – IPS	Strengthening Awareness on the Abolition of the Death Penalty – A Global Media and Communications Project to Promote Human Rights, Democracy and Conflict Prevention	Worldwide	314.921 €

⁹⁶ Final selection for the current 4 EIDHR calls will be concluded by September. It is envisaged that approximately 135 projects will be selected.

Prevention of torture

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Avocats sans Frontières	L'émergence du droit à un procès équitable pour les victimes de torture au Burundi	Burundi	920.000 €
Great Britain China Centre	Cutting Torture in the People's Republic of China: From Impunity to Accountability	China	583.845 €
Friedrich Naumann Stiftung	Eliminating Torture in India: from Public Awareness to State Accountability	India	1.349.735 €
Italian Consortium of Solidarity	Coalition Against Torture - Preventing Torture in Israel and the Occupied Territories	Israel	357.268 €
Associazione Italiana Donne Per Lo Sviluppo	Innovative tools for the abandonment of the practice of female genital mutilation / cutting (FGM/C)	Kenya	304.936 €
Toplum ve Hukuk Arastirmalari Vakfi / Foundation for Social and Legal Studies	TOHAV Prevention of Torture Project	Turkey	268.090 €
Helsinki Citizens' Assembly – Turkey	Strategic Mapping of Torture in Turkey, STRA-MAP	Turkey	205.300 €
The Omega Research Foundation	Tracking the Supply of Torture Instruments - Developing Controls and Strengthening Civil Society Monitoring	Worldwide	497.813 €
The International Rehabilitation Council for Torture Victims	Mobilising available knowledge in torture rehabilitation centres for more professional and efficient initiatives building on the further implementation of the Istanbul Protocol	Worldwide	870.770 €

Rehabilitation of victims of torture

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Medica Tirana	New approach to gender-specific trauma work with female torture survivors	Albania	241.211 €
Centro de Investigación y tratamiento del stress	Proyecto integral de rehabilitación a afectados por la tortura y otras violaciones a los derechos humanos en el Cono Sur de América Latina. Contribución a la lucha contra la impunidad y por la prevención de la tortura.	Chile	1.035.000 €
Human Rights Foundation of Turkey	Project concerning the treatment and rehabilitation centers for torture survivors	Turkey	736.840 €
IFF-Refugio München	Partnership for Health Care, Rehabilitation and Support for Survivors of Torture, Gross Human Rights Violations and War and their Families in Germany	Worldwide	1.500.000 €
Consiglio Italiano per i Rifugiati	VI.TO. Hospitality and Care of Victims of Torture	Worldwide	596.880 €
SPIRASI - The centre for care of survivors of torture (ccst)	The Centre for the Care of Survivors of Torture (CCST) at SPIRASI: Core costs for rehabilitation services and institutional strengthening	Worldwide	693.222 €

Behandlungszentrum Folteropfer Klinikum	Multimodal Rehabilitation of Torture Victims and their Families in Germany and Ukraine	Worldwide	1.132.320 €
ICAR Foundation	Providing rehabilitation and seeking justice for victims of torture Providing rehabilitation and seeking justice for victims of torture	Worldwide	697.509 €
The Kosovo Rehabilitation Centre for Torture Victims	Rehabilitation of Torture Victims and Torture Prevention	Worldwide	571.134 €
Psycho-Social Centre for Refugees Düsseldorf e.V.- Psychosoziales Zentrum für Flüchtlinge Düsseldorf	Beyond PTSD – Life after Torture	Worldwide	544.500 €
Terre des Hommes Italia Onlus	Fortalecimiento del servicio de Rehabilitación psicosocial de niños, niñas, jóvenes y sus familias victimas de tortura en Colombia ofrecido por el Centro de Atención Psicosocial en Bogotá y las regiones	Colombia	412.665 €
The international psycho - Rehabilitation centre for victims of torture, violence and pronounced	The programme of rehabilitation of torture victims in Georgia	Georgia	487.500 €
Treatment and Rehabilitation Center for Victims of Torture	Strengthening of Rehabilitation Services to Victims of Torture in the North and South of the West Bank	WB Gaza	966.701 €
Red de Apoyo por la Justicia y La Paz	Atención Integral a Víctimas de Tortura en Venezuela	Venezuela	218.000 €

Combating impunity through international justice

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Avocats sans Frontières	Renforcer les capacités des acteurs locaux oeuvrant dans l'assistance juridique des prévenus et des victimes de crimes internationaux	DR Congo	941.280 €
OXFAM	Generando condiciones políticas, jurídicas y ciudadanas para crear/modificar los mecanismos de exigibilidad existente la ratificación del Estatuto de Roma en Chile	Chile	478.317 €
Parliamentarians for Global Action	Parliamentary Campaign for the Universality of the Rome Statute (PGA ICC Campaign)	Worldwide	900.000 €
World Federalist Movement Institute for Global Policy on behalf of the NGO Coalition	NGO Coalition for the International Criminal Court ("CICC" or "Coalition"), a project of the World Federalist Movement-Institute for Global Policy ("WFM-IGP").	Worldwide	1.000.000 €
Gustav-Stresemann Institute e.V. GSI Academy for European Politics and Economics	Information & ratification campaign on the ICC in Russia, Turkey and Central Asian Countries	Worldwide	768.620 €
Comitato non c'e pace senza giustizia associazione	Combating impunity: a global campaign for the universality and effectiveness of an international criminal justice system.	Worldwide	611.783 €

Support for democracy, good governance and the rule of law

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Comitato Internazionale Per Lo Sviluppo Dei Popolu CISP	Appui à l'éducation, à la citoyenneté et à la restauration d'espace de dialogue démocratique dans les régions de Kabylie, Boumerdes et Alger	Algeria	752.700 €
Avocats Sans Frontières	Appui à un meilleur accès à la justice des populations les plus vulnérables en Algérie.	Algeria	742.720 €
IMED Istituto per il mediterraneo	Actions pour l'Intégrité Physique, les Droits humains et l'Autonomie des Femmes	Algeria	385.732 €
Search for common ground	Enhancing the Capacity of Media and Civil Society to Contribute to Sustainable Peace in Angola	Angola	634.662 €
Terre des Hommes Italia Onlus	Developing a rights-based approach for anti-trafficking actions in South Asia	Bangladesh	948.299 €
Concern Universal	Prevention of Cross-Border Trafficking of Women and Children	Bangladesh	566.700 €
Handicap International	Self Help and Advocacy for Rights and Equal opportunities for people with disabilities in South east Europe (Share-See)	BiH	600.000 €
RCN Justice et Démocratie	Programme d'appui à la justice au Burundi: Pour une égale protection devant la loi: Volet projet d'Appui à la société civile (ASC)	Burundi	952.043 €

Forum pour le renforcement de la société civile	Projet de renforcement du cadre de concertation de la société civile Burundaise	Burundi	165.836 €
Comunita Impegno Servizio Volontariato CISV	Renforcement des capacités des institutions et de la société civile dans la Province de Karusi	Burundi	376.571 €
BBC World Service Trust	Tuning into Human Rights: Improving the Coverage of Human Rights and Democratisation Issues on Chinese Television	China	679.099 €
The Rights Practice	Strengthening democratic processes in China: public participation in decision-making	China	315.847 €
The Centre on Housing Rights and Evictions	Human Rights Defense and the Consolidation of Civil Society in Colombia: Promoting and Protecting the Human Rights of Internally Displaced Persons in Colombia	Colombia	355.974 €
Corporación Susma Mujer	Observatorio de Los Derechos Humanos de Las Mujeres en Colombia	Colombia	200.007 €
Comitato Internazionale Per Lo Sviluppo Dei Popoli	Programa de Fortalecimiento de los Sistemas de Gobierno Local, la Democracia y el Estado de Derecho	Colombia	1.499.904 €
Istituto Sindacale di Cooperazione allo Sviluppo Marche	Enhancing the role of the Unions in defense of the workers' rights as an integral part of human rights as defined by the ILO Fundamental Conventions	Eritrea	406.326 €

HABEN	The Human Rights Approach to Civil Society Capacity Development in Eritrea (HRA/CSCD-Eritrea)	Eritrea	214.784 €
Live & Learn Environmental Education	Imagining Tomorrow; Towards a Peace Building Education for Children	Fiji	200.000 €
Georgian Young Lawyers' Association	Strengthening Rule of Law in Georgia	Georgia	300.000 €
Women in law and Development in Africa / Femmes, Droit et Développement en Afrique – Bureau sous rég	Bonne gouvernance et participation des femmes dans sept pays d'Afrique de l'Ouest	Ghana	1.019.608 €
OXFAM GB	Community Networks for Democracy and Human Rights in Guatemala	Guatemala	465.000 €
DanChurchAid	Promoting Civil Society Control of Government Security Services in Guatemala through Increased Accountability, Transparency, and Responsibility	Guatemala	420.000 €
Cooperazione Internazionale	Fortalecimiento de la capacidad de incidencia de la sociedad civil guatemalteca en los procesos de representación democrática y de protección de los derechos civiles	Guatemala	907.000 €

HIVOS - Humanistic Institute for Co-operation with Developing Countries	Proyecto Kiem - Tejiendo Redes Contra la Impunidad	Guatemala	809.829 €
Associazione Volontari per Il Servizio Internazionale	« Respekte moun, bati kay » « Respectez tout le monde et contribuez à la reconstruction de l'Homme ». Projet intégré pour la résolution des conflits familiaux et socio-politiques	Haiti	976.000 €
Initiative de la Société Civile	Participation de la société civile à l'amélioration de la gouvernance du pays	Haiti	282.151 €
National Peace Campaign	Conflict Resolution and Peace-building in Nepal: A Project Proposal for Capacity Building.	India	299.520 €
Worldview Nepal	Towards Conflict Transformation Through A More Independent Media And Increased Citizen Participation	India	299.251 €
Internews Europe	Community Radio: Assisting Indonesia's new media expansion	Indonesia	638.772 €
Adallah: the legal center for arab minority rights in Israel	Promoting Access to the Israeli Legal System for Arab Citizens of Israel	Israel	513.684 €
Bimkom – Planners for Planning Rights	Public Outreach and Advocacy Campaign to strengthen the rights of minorities in the field of spatial planning	Israel	295.799 €
The Public Committee against Torture in Israel	capacity building project to combat the legitimization of torture in Israel	Israel & WB Gaza	230.287 €

Comitato di Coordinamento delle Organizzazioni per il Servizio Volontario	Civil society and public administrations: working together to protect human rights in Maputo Province, Mozambique	Mozambique	638.144 €
Istituto Sindacale per la Cooperazione allo Sviluppo	Supporting and networking Civil Society Organizations and Public Institutions for an improved capacity to face Human Rights issues in Mozambique	Mozambique	672.554 €
Instituto Marquês de Valle Flôr	Civic Education and Promotion of Human Rights	Mozambique	713.133 €
BBS World Service Trust	Budget monitoring through the Nigerian media	Nigeria	1.243.746 €
The Law Society of England and Wales	The Nigeria Law Project Phase 2	Nigeria	1.001.456 €
Centre for Democracy & Development	Strengthening Budget Transparency through Public Participation: Monitoring NEEDS and SEEDS in Nigeria:	Nigeria	1.200.000 €
Development Initiatives Network	Project on Gender Budget Transparency and accountability	Nigeria	150.000 €
Konrad-Adenauer-Stiftung	Strengthening civil society through enhancing the accountability and good governance in the NGO sector	WB Gaza	320.000 €
The Democracy and Workers' Rights Center in Palestine	Promoting good governance among Palestinian civil society organizations	WB Gaza	217.298 €
Palestinian Centre for Human Rights	Prisoner Rights and Democratic Development	WB Gaza	293.225 €

The Law Society of England and Wales	The Pakistan Bar to provide free legal representation for children in detention	Pakistan	574.818 €
Gruppo Volontariato Civile	Conflictos Interculturales: Una respuesta democrática y participativa regional desde Bolivia, Ecuador y Perú.	Peru	1.151.746 €
London School of Economics and Political Science	Russian human rights networks for conscripts and the military: Joint action for the rule of law.	Russia	1.285.500 €
RCN Justice et Démocratie	Appui aux institutions judiciaires et à la société civile, pour une meilleure application des principes fondamentaux de droit rwandais.	Rwanda	960.000 €
Collectif des Ligues et Associations de Défense des Droits de l'Homme au Rwanda	Projet d'appui de la société civile au processus Gacaca au Rwanda (P.A.P.G), Phase II.	Rwanda	599.607 €
CARE UK	Rights Awareness and Action project	Rwanda	1.372.662 €
Christian Aid /GB	Leh Wi Push Pis – strengthening democratisation and human rights in Sierra Leone	Sierra Leone	867.093 €
Association Enfants du Monde- droits de l'Homme	Centre pour la promotion des droits de l'enfant	Sudan	480.000 €
Avocats Sans Frontières	Renforcement du rôle de l'avocat au Cambodge pour une justice plus équitable	Thailand	443.833 €

Cambodian Defenders Project	Cambodian Defender's Project (CDP) Legal Aid and Rule of Law Advocacy Action	Thailand	926.706 €
CARE Deutschland	Promotion of Human Rights and Legal Assistance in the Context of Sexual Behaviour	Thailand	640.000 €
Institute for international assistance and solidarity	Civil Rights for South East Anatolia	Turkey	295.958 €
Counterpart Creative Center	Improving access to justice for rural population	Ukraine	445.562 €
Movimento Laici America Latina	La participación democrática de los jóvenes: una promesa de futuro para los países miembros de MERCOSUR y Chile	Uruguay	1.199.770 €
HIVOS - Humanistic Institute For Co-operation with Developing Countries	Capacity building of human right defenders in Zimbabwe to optimise their basic human rights work in the prevailing legal and socio-political environment.	Zimbabwe	852.330 €
Media Monitoring Project Zimbabwe	50% Core funding for Media Monitoring Project of Zimbabwe (MMPZ	Zimbabwe	154.519 €
Institut Arabe des Droits de l'Homme	Renforcement des capacités de la société civile en vue d'une participation effective aux transformations démocratiques et à l'élaboration et la mise en œuvre de stratégies nationales pour la promotion des droits de l'homme dans le Monde arabe	Arab world	735.107 €
Euro-Mediterranean Human Rights Network	Developing Synergies between regional and local human rights work, the human rights instruments of the Barcelona Process as well as the wider Arab World	Arab world	1.000.000 €

Support for promoting the rights of indigenous peoples

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
OXFAM UK	Positive Action by Brazilian Indigenous Peoples through International Human Rights Instruments	Brazil	577.862 €
Forest Peoples Project	Securing the Rights of Indigenous Forest Peoples in Central Africa through Capacity Building and Legal and Human Rights Support at the Local, National and International Levels.	Cameroon	455.000 €
Corporación ONG de Desarrollo Lonko Kilapang	Formación de líderes mapuche para conocer y ejercer sus derechos y participar en la generación o adecuación de instrumentos jurídicos nacionales e internacionales	Chile	172.977 €
Paz y Tercer Mundo	Fortalecimiento de capacidades e incidencia de los Pueblos Indígenas de Colombia para la promoción y puesta en práctica de sus derechos y mecanismos de protección	Colombia	413.361 €
Hilfswerk Austria	Fortalecimiento Organizativo y Politico de la Comunidad Embera con Enfasis en la Promocion y protección de sus derechos colectivos	Colombia	484.414 €

Mugarik Gabe	Observatorio indígena de politicas publicas de desarrollo y derechos étnicos	Colombia	340.038 €
DanChurchAid	Promoting Indigenous People's Rights in Guatemala through Information and Advocacy	Guatemala	477.287 €
Asian Indigenous and Tribal Peoples Network	Realisation of Indigenous Peoples Rights at National Level in Asia	India	207.066 €
Rural Community Development Society	Advocacy for the Rights of Indigenous People (ARIP)	India	299.996 €
Mainyoiito Pastoralist Integrated Development Organisation	Maasai Indigenous Peoples' Rights Initiative	Kenya	260.660 €
Centro Educativo Ixtliyollotl A.C.	Jóvenes indígenas de Puebla en pro de la construcción de una cultura para el ejercicio de la vida democrática y de los derechos humanos	Mexico	150.000 €
Russian association of indigenous peoples of the North, Siberia and the Far East	«Center of legal resources of the indigenous peoples of the North, Siberia and Far East of Russian Federation»	Russia	298.048 €
Asia Indigenous Peoples Pact Foundation	Advancing Indigenous Peoples Rights in the Asia Region	Thailand	239.930 €
International Work Group for Indigenous Affairs	Indigenous rights advocacy and capacity enhancement project. A multi-level international program to promote the rights of indigenous peoples	Worldwide	719.464 €

Support for promoting the rights of minorities and for combating discrimination and xenophobia

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Stichting CARE Nederland	Bosnian Roma Human Rights Project	BiH	262.797 €
Institut für Internationale Zusammenarbeit des DEU	The Folk High Schools in Samtskhe-Javakheti – a Chance of Integration of Minorities	Georgia	400.000 €
BBC World Service Trust	Making Waves: A Community Radio Project for Georgia	Georgia	400.000 €
Action Aid	Strengthening the capacity of ethnic minorities to advocate for their rights and entitlements	India	400.000 €
Asamblea de Cooperacion por la Paz	Combating Racism by implementing the programme “I spy with my little eye” in Israel	Israel	300.000 €
Mossawa Center, the Advocacy Centre for the Arab Citizens of Israel	Combating Racism and Conflict Transformation in Israel	Israel	298.660 €
International Step by Step Association	Minority Exclusion: Education for Social Justice in Central Asia	Kazakhstan	333.275 €
European Roma Rights Center	Promoting the rights of minorities. Promoting Roma rights in Turkey	Turkey	360.957 €

Minority Rights Group	Combating discrimination and promoting minority rights in Turkey	Turkey	471.960 €
CCF Kinderhilfswerk	Integration and Empowerment of Minority Children and Youth in Albania and Serbia	Worldwide	389.260 €
CARE Deutschland	Youth Activists – combating racism, xenophobia and discrimination and promoting the rights of minorities among young people of different ethnic background in the towns of Leskovac, Vranje and Vranjska Banja.	Worldwide	300.000 €
Humanitarian Law Fund	Promoting minority rights in the future through reparation for human rights abuses in the past	Worldwide	226.945 €

Regional Human Rights Masters Programmes

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Foundation for International Studies	Mediterranean Master's Programme in Human Rights and Democratisation	Worldwide	1.488.705 €
University of Sarajevo CIPS – DHR	European Regional Master's Degree in Democracy and Human Rights in South-East Europe (EU-SEE-MA)	BiH	1.123.253 €
Centre for Human Rights	Master of Laws (LLM) Programme in Human Rights and Democratisation in Africa	South Africa	1.500.000 €
Universidad Andina Simón Bolívar	Maestría Latinoamericana en Derechos Humanos y Democracia	Colombia	387.586 €

Election Training

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
Electoral Reform International Services ERIS	Training activities linked to election observation and EU Election Observation Missions (NEEDS II)	Worldwide	1.799.910 €

Support for a network for conflict prevention

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
International Crisis Group	Conflict Prevention Partnership	Worldwide	1.125.000 €

II/ Projects selected through Country Calls for Proposals

Country specific calls for EIDHR micro-projects were concluded for the following countries:

Albania, Algeria, Angola, Bolivia, Bosnia & Herzegovina, Brazil, Burundi, Cambodia, Colombia, DR Congo, Egypt, Ethiopia, Georgia, Haiti, Indonesia, Israel, Ivory Coast, Jordan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lebanon, Mexico, Morocco, Mozambique, Nepal, Nigeria, Pakistan, Peru, Russia, Rwanda, Sudan, Syria, Tajikistan, Turkey, Ukraine, Venezuela, Vietnam, West Bank and Gaza, Zimbabwe.

III/ Projects selected without a call for proposals⁹⁷

Organisation	Project Title	Country	Max. EC contribution
United Nations Children Fund - UNICEF	Child Welfare Reform in Azerbaijan: capacity building and awareness raising	Azerbaijan	300.000 €
United Nations Children Fund - UNICEF	Bangladesh - Birth Registration	Bangladesh	999.000 €
Media Consulta International Holding	Awareness-raising TV/Radio programmes for Belarus	Belarus	1.919.865 €
United Nations Development Programme	Promotion of a wider application of international human rights standards in the administration of justice in Belarus	Belarus	600.000 €
Nordisk Ministerrad	Belarusian Higher Education for Democracy and Human Rights	Belarus	2.226.006 €
Office for Democratic Institutions and Human Rights	Democratization and Human Rights Initiatives in Belarus	Belarus	142.798 €
United Nations High Commissioner for Human Rights	Planes de Desarrollo Municipal y Derechos Humanos	Colombia	550.000 €
United Nations Development Programme	Support to Good Governance in Iran	Iran	1.000.000 €

⁹⁷ Excluding the Election Observation Missions

United Nations Development Programme	EIDDHR - Support to the Constitutional Process in Iraq	Iraq	5.000.000 €
International Organisation for Migration	Iraq –Election Support Project (ESP)	Iraq	2.298.150 €
United Nations Development Programme	Promotion of Human Rights Culture in Iraq through support to Human Rights civil society organisations	Iraq	2.600.000 €
United Nations Children Fund - UNICEF	Development of a Child Rights Ombudsman	Kazakhstan	350.000 €
United Nations Development Programme	La Defensoría del Pueblo y el seguimiento a las recomendaciones de la Comisión de la Verdad y la Reconciliación	Peru	832.412 €
Sierra Leone Special Court	Victims Justice and Legacy Project	Sierra Leone	695.244 €
United Nations Development Programme	Support to the Khmer Rouge Tribunal (KRT) - Cambodian budget share of KRT operations	Thailand	995.100 €
United Nations Development Programme	Support for the Strengthening of the Rule of Law through Enhanced Capacity of Stakeholders in Zimbabwe	Zimbabwe	600.000 €
United Nations Children's Fund	Mainstreaming Child rights and promoting non violence	Worldwide	997.088 €

International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia	Outreach programme for the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY)	Worldwide	500.000 €
United Nations High Commissioner for Human Rights	Enhancing OHCHR capacity in preventing and responding to human rights violations	Worldwide	1.804.000 €
Council of Europe	Promoting the democratic process	Worldwide	780.000 €
United Nations High Commissioner for Human Rights	Strengthening National Human Rights Institutions (OHCHR)	Worldwide	790.648 €
DOCIP Indigenous Peoples' Centre for documentation, research and information	Renforcement des capacités des peuples autochtones aux Nations Unies par l'appui logistique, informatif, documentaire et le transfert de connaissances	Worldwide	950.000 €
International Labour Organisation	Promotion of indigenous and tribal peoples' rights through implementation of the principles of ILO Convention No. 169.	Worldwide	800.000 €
Council of Europe	Equal rights and treatment for Roma	Worldwide	275.000 €

Άλλες Ιστοσελίδες Πληροφοριών

Πολλές συμπληρωματικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση διατίθενται στο διαδίκτυο. Είναι προσβάσιμες μέσω του διακομιστή Europa στο: <http://www.europa.eu>

Το «Europe Direct» είναι μια υπηρεσία που σκοπό έχει να σας βοηθήσει να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση· μπορείτε να έρθετε σε επαφή μαζί της στον εξής αριθμό δωρεάν κλήσης: 00 800 6 7 8 9 10 11

Περαιτέρω πληροφορίες για την πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ βρίσκονται στα:

<http://www.consilium.europa.eu/human-rights>

http://www.ec.europa.eu/comm/external_relations/human_rights/intro

http://www.europarl.europa.eu/comparl/human_rights/default_en.htm

Όπως αναφέρεται στην παρούσα έκθεση, υπάρχουν διάφοροι διεθνείς οργανισμοί που εργάζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι ιστοσελίδες τους παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις δράσεις τους σε αυτόν τον τομέα:

Ηνωμένα Έθνη· www.un.org

International Labour Organisation; www.ilo.org

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα· www.unhchr.ch

Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο· www.icc-cpi.int

Συμβούλιο της Ευρώπης· www.coe.org

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων· www.echr.coe.int/echr

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη· www.osce.org

Αφρικανική Ένωση· www.africa-union.org

Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών· www.oas.org

Υπάρχουν διάφορες διεθνείς ΜΚΟ που παρέχουν πλούτο πληροφοριών για τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον πλανήτη στις διάφορες ιστοσελίδες τους, όπως:

Διεθνής Αμνηστία· www.amnesty.org

Human Rights Watch· www.hrw.org

Διεθνής Ομοσπονδία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (FIDH)· www.fidh.org

Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού· www.icrc.org

(ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ)

Η παρούσα όγδοη ετήσια έκθεση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εκθέτει τις δράσεις και τις πολιτικές που ανέλαβε η ΕΕ μεταξύ 1ης Ιουλίου 2005 και 30ης Ιουνίου 2006 για την επίτευξη των στόχων της να προαγάγει τον οικουμενικό σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Μολονότι δεν πρόκειται για εξαντλητικό απολογισμό, στην παρούσα έκθεση επισημαίνονται τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προκαλούν ανησυχίες καθώς και οι ενέργειες που ανέλαβε η ΕΕ για να τα αντιμετωπίσει, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της Ένωσης.
